

ผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาว ยศยา เชาวลิตรำรง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECTS OF A SOCIAL PROBLEM – SOLVING TRAINING ON
ANGER CONTROL OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

MISS Yodsaya Chawalitthamrong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Psychology
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุม
ความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

โดย

นางสาวศยา เชาวลิตรำรง

สาขาวิชา

จิตวิทยาการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.วรรณิ เจตจำนงนุช

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.วรรณิ เจตจำนงนุช)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

ยศยา เขาวลิตรรำรง : ผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุม
ความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (THE EFFECTS OF A SOCIAL
PROBLEM-SOLVING TRAINING ON ANGER CONTROL OF LOWER
SECONDARY SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :อาจารย์ ดร.
วรรณิ์ เจตจำนงนุช, 407 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการฝึกการ
แก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่ม
ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 40 คน สุ่มนักเรียนเพื่อเข้าร่วมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
แต่ละกลุ่มมีนักเรียนกลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่ม
ควบคุมไม่ได้รับการฝึกฝนใดๆ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ โปรแกรมการฝึก
การแก้ปัญหาทางสังคม แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน แบบสำรวจความโกรธแบบ
สภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio,
Aluja, และSpielberger (2004) และแบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงความโกรธ งานวิจัยนี้
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มทดลองมีการควบคุมความ
โกรธได้แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีการควบคุมความโกรธได้แตกต่างจากก่อน
การทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มทดลอง
มีการควบคุมความโกรธไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อ.....
สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา 2553.....

5283412127 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

KEYWORDS : SOCIAL PROBLEM-SOLVING TRAINING / ANGER CONTROL

YODSAYA CHAWALITTHAMRONG: THE EFFECTS OF A SOCIAL PROBLEM-SOLVING TRAINING ON ANGER CONTROL OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS. ADVISOR : WANNEE JETCHAMNONGNUCH, Ph.D., 407 pp.

This quasi-experimental study aims to investigate the effects of a social problem-solving training on anger control of lower secondary school students. The subjects were 40 seventh grade students in Muang Suratthani School in the second semester of 2010. Students were randomly assigned to experimental group and control group. Each group had 20 students. The experimental group received training the social problem-solving training, while the control group received no training. The measures were (1) Social Problem-Solving Training Programme, (2) Barrio, Aluja, and Spielberger's State-Trait Anger Expression Inventory for Children, (3) Behavior Assessment Report with 4 components and (4) Anger Behavior Observation Form. The t-test was employed for data analysis.

Results are: (1) the post test and follow up test scores on the Anger-Control scale of the experimental group were different from the control group at .05 level of significance and (2) the post test scores on the Anger-Control scale of the experimental group were different from their pretest scores at .05 level of significance. The follow up test scores, however, were not significantly different from the pretest scores.

Department : Educational Research and Psychology Student's Signature .....

Field of Study : Educational Psychology..... Advisor's Signature .....

Academic Year : 2010.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีด้วยความกรุณาและความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากอาจารย์ ดร.วรวรรณ เจตจำนงนุช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งคอยให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้ความรู้แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ คุณแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการเรียน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ปิยววรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.ชนิศา อภิชิตบุตร อาจารย์ ดร.วีรพล แสงปัญญา และอาจารย์ดุสิตา ทินมาลา อาจารย์สาขาจิตวิทยาการศึกษา ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัย ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธรรมนูญภรณ์ หลาวทอง อาจารย์ ดร.ชนิศา อภิชิตบุตร อาจารย์ทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ ไทยธานี และอาจารย์ ดร.นันทวิทย์ เป๋ามหานาคะ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พรชัย พลอดจจินดาและคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้วิจัยในการทดลองใช้เครื่องมืออย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประมวล พันธุ์วิชาติกุลและคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้วิจัยในการทดลองการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการทดลองวิทยานิพนธ์ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ สาขาจิตวิทยาการศึกษา ที่คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบุคคลอันเป็นที่รักและเคารพยิ่ง คือ นายสุธน นางเทพวัน และนางสาวยศวิดี เขาวลิตระจ่าง บิดา มารดาและน้องสาวของผู้วิจัย ที่ได้ให้ความรัก ความห่วงใยแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ตลอดจนคอยเป็นกำลังใจให้ในยามที่ผู้วิจัยเหนื่อยล้าเป็นอย่างดี และให้การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษามาโดยตลอด รวมถึงญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ ทุกคน ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	4
คำถามของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับความโกรธ.....	16
1.1 ความหมายของความโกรธ.....	16
1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความโกรธ.....	18
1.3 สิ่งกระตุ้นความโกรธ.....	19
1.4 ขั้นตอนการเกิดความโกรธและความก้าวร้าว.....	20
1.5 ปฏิกริยาตอบสนองของร่างกายต่อความโกรธ.....	23
1.6 ประสบการณ์ของความโกรธและการแสดงความโกรธ.....	23
1.6.1 ประสบการณ์ความโกรธ.....	23
1.6.2 การแสดงความโกรธ.....	24

บทที่	หน้า
1.6.2.1 การแสดงความโกรธออกภายนอก.....	24
1.6.2.2 การเก็บความโกรธไว้ภายใน.....	24
1.6.2.3 การควบคุมความโกรธ.....	26
1.7 ความโกรธในวัยรุ่น.....	28
1.7.1 สาเหตุและการแสดงความโกรธของนักเรียน.....	29
1.8 การประเมินความโกรธ.....	31
ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ.....	31
2.1 กลุ่มแนวคิดจิตวิทยาวิเคราะห์.....	31
2.2 กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมบัญญัติ.....	31
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ.....	32
2.3.1 งานวิจัยในประเทศ.....	32
2.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ.....	38
ตอนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	40
3.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว.....	40
3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	40
3.3 ปัจจัยและสาเหตุของการมีพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น.....	45
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	45
3.4.1 งานวิจัยในประเทศ.....	45
3.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ.....	50
ตอนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น.....	50
4.1 ความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น.....	50
4.2 ลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา.....	51
4.3 สาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา.....	52
4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา.....	54
4.4.1 งานวิจัยในประเทศ.....	54
ตอนที่ 5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	57
5.1 ความหมายของทักษะทางสังคม.....	57
5.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม.....	58

5.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม.....	59
5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	61
5.4.1 งานวิจัยในประเทศ.....	61
5.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ.....	63
ตอนที่ 6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	68
6.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางสังคม.....	68
6.2 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	68
6.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	69
6.4 กระบวนการในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	72
6.4.1 การระดมสมอง.....	73
6.4.2 การอภิปราย.....	74
6.4.3 การฝึกทักษะทางสังคม.....	77
6.4.3.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม.....	77
6.4.3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม.....	78
6.4.3.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา.....	78
6.4.3.3 กระบวนการในการฝึกทักษะทางสังคม.....	81
6.4.3.3.1 การสาธิตตัวแบบ.....	81
6.4.3.3.2 การแสดงบทบาทสมมติ.....	82
6.4.3.3.3 การเสริมแรง.....	82
6.4.3.3.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ.....	83
6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	84
6.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ.....	84
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	90
ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	90
ตอนที่ 2 รูปแบบของการวิจัย.....	92
ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	124
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	125

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	128
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	196
สรุปผลการวิจัย.....	204
อภิปรายผล.....	209
ข้อเสนอแนะ.....	229
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้.....	230
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	230
รายการอ้างอิง.....	232
ภาคผนวก.....	240
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	241
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency).....	243
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	277
ภาคผนวก ง โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	286
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	347
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS.....	378
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	407

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ.....	36
2.2	งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	48
2.3	งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา.....	56
2.4	งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม.....	62
2.5	โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมจากงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม.....	65
2.6	งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	86
3.1	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	92
3.2	แผนดำเนินการวิจัย.....	93
3.3	กิจกรรมของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	96
3.4	ตัวอย่างแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004).....	102
3.5	ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับนักเรียน.....	109
3.6	ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง.....	110
3.7	ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับครู.....	110
3.8	ความแตกต่างของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน.....	113
3.9	ตัวอย่างแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ.....	124
4.1	ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ.....	133
4.2	ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..	134

ตารางที่	หน้า
4.3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..	135
4.4 ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	138
4.5 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	139
4.6 ผลการวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	140
4.7 ผลการวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	141
4.8 ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	142
4.9 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	143
4.10 ผลการวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	144
4.11 ผลการวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	145
4.12 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	146
4.13 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	147

ตารางที่	หน้า
4.14 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะการติดตามผล ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	148
4.15 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	150
4.16 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	151
4.17 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	152
4.18 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	153
4.19 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	154
4.20 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	155
4.21 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	156
4.22 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	157
4.23 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	158
4.24 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	159

ตารางที่	หน้า
4.25 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระหว่างการติดตามผล ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	160
4.26 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	162
4.27 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	163
4.28 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	164
4.29 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	165
4.30 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	166
4.31 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	167
4.32 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	168
4.33 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	169
4.34 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	170
4.35 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	171

ตารางที่	หน้า
4.36 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระหว่างการติดตามผล ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	172
4.37 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	174
4.38 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	175
4.39 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	176
4.40 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	177
4.41 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	178
4.42 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	179
4.43 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	180
4.44 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	181
4.45 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	182
4.46 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	183

ตารางที่	หน้า
4.47 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระหว่างการติดตามผล ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	184
4.48 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	186
4.49 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	187
4.50 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	188
4.51 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง.....	189
4.52 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	190
4.53 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	191
4.54 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	192
4.55 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม.....	193

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ปัจจัยกระตุ้นความโกรธ ตามรูปแบบของ Novaco (1975).....	20
2.2	การตอบสนองการคุกคามจากความโกรธ Sullivan (1953, อ้างถึงใน สิริินภา ชาติเสถียร, 2547).....	25
2.3	รูปแบบของกระบวนการสารสนเทศทางสังคม (Crick และ Dodge, 1994: 76).	69
2.4	แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยซึ่งกำหนดซึ่งกันและกันระหว่างพฤติกรรม(B) บุคคล ซึ่งได้แก่ ปัญญา ชีวภาพและปัจจัยภายในอื่นๆ (P) และสภาพแวดล้อม (E) (Bandura, 1989).....	75
2.5	แสดงกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต (Bandura, 1989).....	76
2.6	กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework).....	85
3.1	รูปแบบการวิจัย.....	89
3.2	ขั้นตอนการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม.....	90
3.3	ขั้นตอนการสร้างแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดง ความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004).....	95
3.4	ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน.....	100
3.5	ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงความโกรธ.....	117

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันมีความขัดแย้ง การทะเลาะเบาะแว้ง ความรุนแรงต่างๆมากมาย ไปจนถึง การมุงร้ายทำลายชีวิตกันซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการเมือง ศาสนา เชื้อชาติ ความคิดเห็นที่ ต่างกัน ดังที่เห็นปรากฏตามสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ปัญหาเหล่านี้มักจะมาจากสภาพทางอารมณ์ที่เรียกว่า ความโกรธ หรือ โทสะ อารมณ์โกรธเป็นธรรมชาติที่มีอยู่ในจิตใจของมนุษย์ทุกคนซึ่งถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นได้จากสาเหตุ หลายอย่าง สาเหตุที่ทำให้คนเรามีอารมณ์โกรธบ่อยๆได้แก่ เหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่เข้ามาขัดขวาง ทำให้บุคคลไม่สามารถทำบางสิ่งที่ต้องการได้ เป็นผลให้เกิดความคับข้องใจและเกิดความโกรธ ขึ้นมา (Johnson, 2003)

ความโกรธไม่ได้เป็นภาวะที่ผิดปกติ เพราะเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่เช่นเดียวกับอารมณ์อื่นๆ เช่น ความเศร้า ความสนุก ความรัก ความเครียด หรือความวิตกกังวล (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552: 104) อาจถือได้ว่าความ โกรธเป็นอารมณ์ปกติที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลแต่อาจส่งผลเสียต่อสังคมและสุขภาพได้เป็นอย่างมาก เมื่อเกิดความโกรธบุคคลจะมีการตอบสนองต่อสิ่งทีมากกระตุ้นที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจและ ความรู้สึกอกติได้ง่าย (Painuly, Sharan และ Mattoo, 2005) นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลเชิงลบ ตามมา เช่น บุคคลอื่นดูถูก ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีความขัดแย้งกับบุคคลอื่นและ เกิดความไม่ปรองดองกันในการทำงาน (Deffenbacher, Mcnamara และ Sabadell, 1990) ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวอันเป็นการกระทำหรือเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของสังคม ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนทั้งทางกาย ทางใจ และทรัพย์สิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Deming และ Lochman (2008) ที่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของ การควบคุมตนเอง ความโกรธ และสิ่งกระตุ้นที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กเพศชาย จากการศึกษาพบว่า ความโกรธเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว และการควบคุมความโกรธ ทำให้มีความก้าวร้าวลดลง ดังนั้นหากเราสามารถจะควบคุมความโกรธได้ ก็ย่อมสามารถลด พฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกัน จากงานวิจัยของ Thomas, Smucker และ Droppelman (1998) ที่ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 21-66 ปี อาชีพต่างๆ ได้แก่ แม่บ้าน

นักเรียน พนักงานร้านอาหาร ผู้บริหาร อาจารย์มหาวิทยาลัย และพนักงานบริการ จากการศึกษาพบว่า อารมณ์โกรธส่งผลต่อร่างกายและสุขภาพของเพศหญิงและการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

ความโกรธเป็นที่มาของพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวแบ่งเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ได้แก่ ประชดประชัน พูดคำหยาบ ล้อเลียน ตะคอก ช่มชู้ นินทาผู้อื่น พูดเสียดแทง และพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายซึ่งรวมถึง การชก เตะ ต่อย หยิก ทูป ผลัก การขัดขา การแย่งของผู้อื่น (Blake และ Hamrin, 2007) โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางร่างกายทั้งภายในและภายนอก วัยรุ่นมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูงไม่มั่นคง อารมณ์ของวัยรุ่นทุกประเภททั้ง รัก ซอบ โกรธ เกลียด มักมีความรุนแรง อ่อนไหวง่ายเปลี่ยนแปลงง่ายและยังควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ไม่ดี (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549: 336) ความโกรธในวัยรุ่นมักมาจากการถูกขัดขวางสิทธิที่ตนได้รับ การถูกบุคคลอื่นดูถูกเหยียดหยาม การไม่เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น การถูกล้อเลียน การถูกเปรียบเทียบกับบุคคลที่เด่นกว่าตน ซึ่งวัยรุ่นจะมีการแสดงความโกรธแตกต่างจากเด็กเล็ก โดยวัยรุ่นมักแสดงอารมณ์โกรธออกมาอย่างเปิดเผยและมักแสดงออกมาทางวาจา เช่น การกล่าวคำหยาบคาย การพูดตะคอกเสียดแทง หรืออาจจะแสดงออกมาทางร่างกาย เช่น การทำลายข้าวของต่างๆ แต่การแสดงความโกรธทางร่างกายอย่างรุนแรงจะค่อยๆลดลงไปในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งมักแสดงความโกรธโดยทางสีหน้า แววตา เช่น หน้าบึ้ง ไม่ยอมพูดและไม่ยอมทำในสิ่งที่ตั้งใจไว้ (ทศไฉย วงศ์สุวรรณ, 2542) นอกจากความโกรธจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นแล้ว ยังมีผลต่อการเรียนของวัยรุ่นอีกด้วย

ความโกรธส่งผลต่อการเรียน โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพก็ต่อเมื่อมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ หากผู้เรียนมีความโกรธ คับข้องใจ ก็จะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้เต็มที่ จากทฤษฎีมนุษยนิยมของมาสโลว์ (Maslow, 1954 อ้างถึงใน Urwiler และ Frolick, 2008) มาสโลว์ได้แบ่งความต้องการพื้นฐาน ออกเป็น 5 ประเภท คือ ความต้องการทางสรีระหรือความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ ความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่า และความต้องการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน ซึ่งมาสโลว์เชื่อว่าจะต้องมีการตอบสนองในลำดับขั้นพื้นฐานก่อน หลังจากนั้นค่อยๆตอบสนองไปที่ละขั้น ซึ่งจะข้ามขั้นตอนไม่ได้ ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการตอบสนองในทุกด้านเพื่อจะก้าวไปสู่การพัฒนาตนเองตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งความโกรธก็เป็นส่วนหนึ่งที่อาจจะทำให้ตนเองขาดความมั่นคง

ปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ เนื่องจากหากมีความโกรธก็อาจจะทำให้เกิดความเคียดแค้นกัน ดังนั้นจึงต้องดำรงชีวิตอยู่อย่างหวาดระแวง ด้านความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ หากมีความโกรธก็อาจจะทำให้มีความคิดว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เกิดความเหงา และด้านความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีค่า ความโกรธจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองไม่มีค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Deffenbacher, Mcnamara และ Sabadell (1990) ซึ่งพบว่า ความโกรธทำให้บุคคลมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง ซึ่งเห็นได้ว่าต้องมีการควบคุมความโกรธจึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhou, Main และ Wang (2010) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคาดคะเนความพยายามในการควบคุมอารมณ์และความคับข้องใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาวจีน ซึ่งเป็นการศึกษาระยะยาว พบว่า การควบคุมอารมณ์สามารถส่งผลในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับเปลี่ยนทางสังคม

จากการประมวลผลเสียของความโกรธที่กล่าวมาแล้ว ทำให้ตระหนักถึงโทษของความโกรธที่อาจส่งผลต่ออารมณ์และพฤติกรรม หรืออาจส่งผลเสียต่อร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สิน ดังนั้นการควบคุมความโกรธจึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับบุคคลอื่นและเรียนรู้ในการแก้ไขข้อขัดแย้งโดยปราศจากการใช้วิธีการที่รุนแรง ตลอดจนการบังคับ ช่มชู้ และการทำร้ายร่างกาย บุคคลที่ได้รับการฝึกควบคุมอารมณ์ย่อมสามารถรู้วิธีการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การวางเฉย ไม่แสดงพฤติกรรมหรืออาการโกรธออกมา เมื่อต้องเผชิญกับสิ่งเร้าที่มากกระตุ้น จากงานวิจัยของ Fung และ Tsang (2007) ซึ่งได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรม Anger coping Training programe ในการควบคุมความโกรธเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน พ่อแม่ และครูชาวจีน ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่นักเรียนได้เข้าร่วมโปรแกรม Anger coping Training programe แล้วนักเรียนจะมีการควบคุมความโกรธได้ดีขึ้นและมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ดังนั้นสรุปได้ว่า หากสามารถควบคุมความโกรธได้ย่อมส่งผลให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการฝึกควบคุมความโกรธ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และควบคุมตนเองในการป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น จากการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวโดยวิธีการฝึกควบคุมความโกรธ เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมอยู่ในลำดับต้นๆ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การฝึกควบคุมความโกรธมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการจัดการการถูกกระตุ้น การฝึกทักษะทางสังคม และ การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม แต่ผู้วิจัยมีความสนใจในวิธีการของ

การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมซึ่งเป็นรูปแบบการปรับเปลี่ยนทางพุทธิปัญญา การฝึกการอนุมานสาเหตุและวิธีการแก้ไขแบบใหม่ เพื่อเป็นการนำกระบวนการพุทธิปัญญาทางสังคมในการลดความโกรธและพฤติกรรมก้าวร้าว โดยเป็นวิธีที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาที่ก่อให้เกิดความโกรธจากสถานการณ์ต่างๆและประเมินประสิทธิภาพด้วยตนเอง ซึ่งใช้การระดมสมอง การอภิปรายและการทำกิจกรรม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยประกอบด้วย การสาธิตตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การเสริมแรง และการให้ข้อมูลป้อนกลับ ในขณะนี้ยังไม่มีการวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการใช้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการควบคุมความโกรธ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีความตระหนักถึงผลของความโกรธที่ส่งผลเสียต่อบุคคลและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่นตอนต้นซึ่งมีอายุระหว่าง 12-15 ปี เนื่องจากวัยรุ่นตอนต้นเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางร่างกายทั้งภายในและภายนอกอย่างรวดเร็ว มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง มักมีความรุนแรง อ่อนไหวง่าย เปลี่ยนแปลงง่ายและยังควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ไม่ดี ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการปฏิสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมต่อการควบคุมความโกรธของวัยรุ่นตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกการควบคุมความโกรธเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะมีผลต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่
2. การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะมีผลต่อความโกรธโดยทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่
3. การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะมีผลต่อการแสดงความโกรธออกภายนอกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่
4. การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะมีผลต่อการเก็บความโกรธไว้ในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่
5. การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่
6. การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะมีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่

15. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

16. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการควบคุมความโกรธได้แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการควบคุมความโกรธได้แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีความโกรธโดยทั่วไปแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีความโกรธโดยทั่วไปได้แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการแสดงความโกรธออกภายนอกแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการแสดงความโกรธออกภายนอกแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการเก็บความโกรธไว้ภายในแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการเก็บความโกรธไว้ภายในแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

9. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

10. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

11. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

12. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

13. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีทักษะทางสังคมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

14. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีทักษะทางสังคมแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

15. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

16. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การฝึกการแก้ปัญหาทางที่มีต่อการควบคุมความโกรธ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมโดยมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1,192 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี จำนวน 455 คน จำนวน 10 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ม.1/1 - ม.1/10 ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาเรื่องการควบคุมความโกรธ คัดเลือกจากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและนักเรียนของห้องม.1/1 ถึง ม.1/10 ได้จำนวนนักเรียนในระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาเรื่องการควบคุมความโกรธจำนวน 93 คน และให้นักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 93 คน ทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) หลังจากนั้นจึงคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนสูงสุดในมาตรวัดตอนที่ 1 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ มาตรวัดตอนที่ 2 แบบสำรวจความโกรธแบบลักษณะ และมาตรวัดตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ ในส่วนของมาตรวัดย่อยการแสดงความโกรธออกภายนอก และการเก็บความโกรธไว้ภายใน จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มเข้ารับเงื่อนไขการทดลอง (Random Assignment) โดยการจับสลาก

3. ตัวแปรในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การควบคุมความโกรธ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
2. แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004)
3. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงความโกรธ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความโกรธ หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลอันเกิดจากความคิด ที่มีต่อสิ่งเร้าจากภายในและสิ่งเร้าภายนอกที่เกิดขึ้น ที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกไม่พอใจ ถูกกดดัน ถูกคุกคามให้อยู่ในภาวะอันตราย หรือความรู้สึกที่ถูกรุมเร้าไม่มีทางออก มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาและมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเป็นสภาวะอารมณ์ที่ประกอบด้วยความรู้สึกที่ต่างกันไปในความรุนแรง โดยการแสดงความโกรธจะแสดงออกมาได้

3 ทาง คือ ความโกรธภายใน ความโกรธภายนอก และการควบคุมความโกรธ ในการศึกษาครั้งนี้ ความโกรธ หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การเก็บความโกรธไว้ภายใน (Anger-in) หมายถึง เมื่อนักเรียนเกิดความรู้สึกโกรธแล้วเก็บความรู้สึกนั้นไว้ภายในใจ หรือเก็บกดความรู้สึกโกรธไว้ ทั้งที่ยังรู้สึกโกรธแต่ไม่แสดงออกมา โดยจะมีความรุนแรงที่เปลี่ยนไป ตามสภาวะแวดล้อมที่มากระตุ้น ประเมินจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) ในมาตรวัดย่อยที่เป็นการแสดงความโกรธภายใน

1.2 การแสดงความโกรธออกภายนอก (Anger-out) หมายถึง เมื่อนักเรียนเกิดความรู้สึกโกรธแล้วนักเรียนแสดงความโกรธออกมามาก่อนต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งของ ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงความโกรธออกทางร่างกาย สีหน้า แววตา หรืออาจเป็นการแสดงออกมาทางคำพูด ประเมินจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) ในมาตรวัดย่อยการแสดงความโกรธภายนอก

1.3 การควบคุมความโกรธ (Anger control) หมายถึง การควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมที่จะแสดงออกเมื่ออยู่ในภาวะอารมณ์โกรธ ได้แก่ การระงับอารมณ์ การแสดงความคิดความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์หรือสิ่งกระตุ้นต่างๆที่เกิดขึ้นด้วยถ้อยคำและกิริยาท่าทางที่เป็นปกติ การควบคุมน้ำเสียงและสีหน้าให้เป็นปกติ การพูดกับบุคคลอื่นโดยใช้น้ำเสียงและท่าทางที่เป็นปกติ การคิดหาสาเหตุของความโกรธและหาแนวทางในการยุติที่เหมาะสม เมื่อนักเรียนเกิดความรู้สึกโกรธแล้วพยายามที่จะควบคุมความรู้สึกโกรธตั้งแต่ภายในโดยสร้างความสงบภายในใจ ประเมินจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) ในมาตรวัดย่อยการควบคุมความโกรธ

2. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมทางกายหรือทางวาจาที่แสดงออกมาทำให้นักเรียนหรือตนเอง ได้รับบาดเจ็บ ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งร่างกายและจิตใจ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

3. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น หมายถึง พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากพฤติกรรมปกติ ไม่พึงประสงค์ ไม่ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง และก่อให้เกิดปัญหาทั้งกับตนเองและผู้อื่น ประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น

4. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการสภาพอารมณ์ในลักษณะต่างๆ เพื่อการปรับตัวได้เป็นอย่างดีกับบุคคลรอบข้าง และสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างราบรื่น ประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม

5. การแก้ปัญหาทางสังคม หมายถึง การใช้ความพยายามในการค้นพบการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาในชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมทางสังคม โดยเน้นที่การประเมินตนเองในการกำหนดปัญหาและรูปแบบในการแก้ไขปัญหา ประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม

6. การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม หมายถึง การควบคุมความโกรธซึ่งเป็นรูปแบบการปรับเปลี่ยนทางพุทธิปัญญา การฝึกการอนุมานสาเหตุและวิธีการแก้ไขแบบใหม่ เพื่อเป็นการนำกระบวนการพุทธิปัญญาทางสังคมในการลดความโกรธและพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้แก้ปัญหาและประเมินประสิทธิภาพด้วยตนเอง โดยกระบวนการของการฝึกแก้ปัญหาทางสังคมประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

6.1 การระดมสมอง เป็นการเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา หรือเสนอความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มโดยวิธีคิดแบบปัจจุบันทันด่วน เท่าที่ความคิดของสมาชิกคนใดคนหนึ่งจะคิดขึ้นมาได้ในขณะนั้น ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ มีแต่เสนอขึ้นมาเท่านั้น คำเสนอจะถูกบันทึกไว้ (บนกระดานดำ) เพื่อประเมินผลหรือตามมติภายหลัง

6.2 การอภิปราย การอภิปรายเป็นแบบการพูดซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับการสนทนา แต่การอภิปรายแตกต่างกับการสนทนาในลักษณะสำคัญ คือ การอภิปรายมีความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแน่นอน เช่น การตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนการสนทนาโดยทั่วไปไม่ได้กำหนดเรื่องที่จะสนทนาไว้ก่อน และอาจเปลี่ยนเรื่องไปได้ต่างๆ สุดแต่เหตุการณ์ ในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมสมาชิกในกลุ่มจะเข้าร่วมกลุ่มกันอภิปรายเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ การอภิปรายจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากการระดมสมองซึ่งเมื่อได้วิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายแล้ว สมาชิกในกลุ่มจะอภิปรายถึงข้อดีและข้อเสียของวิธีแก้ปัญหาแต่ละวิธี

6.3 การฝึกทักษะทางสังคม หมายถึง การควบคุมความโกรธที่เป็นการศึกษาการตอบสนองของผู้เรียนเมื่อถูกกระตุ้นความโกรธในสถานการณ์ต่างๆ และฝึกทักษะการตอบสนองโดยใช้บทบาทสมมติ โดยกระบวนการของการฝึกทักษะทางสังคมประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

6.3.1 การสาธิตตัวแบบ การให้ตัวแบบเป็นกระบวนการสาธิตพฤติกรรมที่เหมาะสมก่อนจะมีการแสดงบทบาทสมมติ มีการนำเสนอวิดีโอเทปและรูปภาพที่สามารถใช้ในการบอกเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรม สร้างตัวแบบที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถทำให้ผู้สังเกตเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ

6.3.2 การแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้วยตนเอง การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีที่สร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริง สถานการณ์จริง มาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าจะเป็น จะใช้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน รู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

6.3.3 การเสริมแรง เป็นการให้การเสริมแรงทางบวก ได้แก่ สิ่งของ คำพูด หรือคำชม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดสภาพการณ์ที่จะทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นอีก

6.3.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นลักษณะการสื่อสารการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมบุคคลที่สะท้อนภาพพฤติกรรมให้บุคคลหรือกลุ่มได้มองเห็นพฤติกรรมตนเอง เพื่อนำไปเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงพฤติกรรมตนเอง ช่วยให้มีโอกาสได้มองเห็นพฤติกรรมของตนเองที่ควรแก้ไขเป็นพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นและเพื่อพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มซึ่งช่วยพัฒนากระบวนการกลุ่มให้ดีขึ้น

7. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ด้านการปฏิบัติ

1. ผู้เรียนสามารถควบคุมความโกรธของตนเองและป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลอื่นได้มากยิ่งขึ้น
2. การฝึกควบคุมความโกรธเป็นรูปแบบหนึ่งในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนั้น ผู้เรียนที่ได้รับการฝึกการแก้ไขปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น

ด้านวิชาการ

2. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมความโกรธและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวต่อไป
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อใช้ในการควบคุมความโกรธหรือประยุกต์การใช้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอื่นๆต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็น 6 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับความโกรธ ประกอบด้วย

- 1.1 ความหมายของความโกรธ
- 1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความโกรธ
- 1.3 สิ่งกระตุ้นความโกรธ
- 1.4 ขั้นตอนการเกิดความโกรธและความก้าวร้าว
- 1.5 ปฏิกริยาตอบสนองของร่างกายต่อความโกรธ
- 1.6 ประสบการณ์ของความโกรธและการแสดงความโกรธ
  - 1.6.1 ประสบการณ์ความโกรธ
  - 1.6.2 การแสดงความโกรธ
    - 1.6.2.1 ความโกรธภายนอก
    - 1.6.2.2 ความโกรธภายใน
    - 1.6.2.3 การควบคุมความโกรธ
- 1.7 ความโกรธในวัยรุ่น
  - 1.7.1 สาเหตุและการแสดงความโกรธของนักเรียน
- 1.8 การประเมินความโกรธ

ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ ประกอบด้วย

- 2.1 กลุ่มแนวคิดจิตวิทยาวิเคราะห์
- 2.2 กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมปัญญานิยม
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ
  - 2.3.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ตอนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว ประกอบด้วย

- 3.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว
- 3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
- 3.3 ปัจจัยและสาเหตุของการมีพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น
- 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ตอนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ประกอบด้วย

- 4.1 ความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น
- 4.2 ลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
- 4.3 สาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
- 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
  - 4.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ตอนที่ 5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม ประกอบด้วย

- 5.1 ความหมายของทักษะทางสังคม
- 5.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม
- 5.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม
- 5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
  - 5.4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ตอนที่ 6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางสังคมและการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ประกอบด้วย

- 6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางสังคม
- 6.2 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
- 6.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
- 6.4 กระบวนการในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
  - 6.4.1 การระดมสมอง

- 6.4.2 การอภิปราย
- 6.4.3 การฝึกทักษะทางสังคม
  - 6.4.3.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม
  - 6.4.3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม
    - 6.4.3.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา
  - 6.4.3.3 กระบวนการในการฝึกทักษะทางสังคม
    - 6.4.3.3.1 การสาธิตตัวแบบ
    - 6.4.3.3.2 การแสดงบทบาทสมมติ
    - 6.4.3.3.3 การเสริมแรง
    - 6.4.3.3.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ
- 6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางสังคม
  - 6.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับความโกรธ

1.1 ความหมายของความโกรธ

ความโกรธไม่ได้เป็นภาวะที่ผิดปกติ เพราะเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่เช่นเดียวกับอารมณ์อื่นๆ เช่น ความรัก ความเศร้า ความสนุก เป็นต้น ก่อนที่จะศึกษาถึงสาเหตุของความโกรธ ควรทราบถึงความหมายของความโกรธให้มีความเข้าใจชัดเจน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความโกรธทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของความโกรธไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

Hillard และ Zitek (2004) กล่าวว่า ความโกรธเป็นผลของสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก ที่มากระตุ้นหรือคุกคาม เป็นรูปแบบการกระทำของระบบอัตโนมัติ ซึ่งถูกเร้าด้วยคำพูดหรืออาจเป็นการกระทำที่เป็นการโจมตีหรือคุกคาม

Drew (2004) กล่าวว่า ความโกรธเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งในขณะที่โกรธบางครั้งบุคคลจะไม่รู้สึกลึกซึ้ง ความโกรธเป็นอารมณ์ที่ก่อให้เกิดความวุ่นวาย คนส่วนใหญ่จะมีวิธีในการจัดการกับความโกรธ ซึ่งความโกรธเกิดจากการที่มีบุคคลอื่นพูดหรือกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อร่างกายแบบอัตโนมัติ เช่น หายใจเร็วและแรง ตัวสั่นหรือเกิดความตึงเครียด เกิดการบิดตัวของกระเพาะอาหาร อุณหภูมิของร่างกายสูงขึ้น และมีความตื่นตัว

Johnson (2003) กล่าวว่า ความโกรธคือ การต่อต้านบางสิ่งบางอย่างซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการหรือชอบ บุคคลจะรู้สึกโกรธเมื่อมีความคับข้องใจ โดนขัดขวาง หรือถูกจู่โจม ความโกรธทำให้เกิดความรู้สึกว่าโดนล่วงละเมิดความถูกต้องและความเป็นธรรม เนื่องจากเมื่อเกิดความโกรธบุคคลจะเกิดความรู้สึกว่าถูกกระทำจากบุคคลอื่นอย่างไม่เป็นธรรมและไร้เหตุผล

Spielberger และคณะ (1999) ให้ความหมายของความโกรธว่า เป็นสภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในตัวของคุณคนอันเกิดจากความคิด ที่มีต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้คุณคนแสดงออกต่ออารมณ์โกรธแตกต่างกันไป ซึ่งการแสดงออกในบางรูปแบบ เช่น การเก็บไว้ภายในหรือแสดงออกภายนอกจะส่งผลกระทบต่อบุคคลแต่ถ้ามีการควบคุมจะส่งผลดีต่อตนเอง ซึ่งทำให้ความโกรธอยู่ในระดับที่เหมาะสม

His Holiness the Dalai lama และ Cutler (1998) ได้กล่าวถึงความโกรธว่า ความโกรธสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความโกรธเชิงบวกและความโกรธเชิงลบ ความโกรธเชิงบวกจะก่อให้เกิดแรงจูงใจ ซึ่งความโกรธเชิงบวกจะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองที่เกิดจากความเมตตา เช่น เห็นสัตว์โดนทารุณกรรมอาจรู้สึกโกรธบุคคลที่กระทำทารุณต่อสัตว์และสงสารสัตว์ที่เป็นฝ่ายโดนกระทำ ซึ่งอาจกระตุ้นให้คุณคนขอร้องหรือห้ามปรามไม่ให้บุคคลอื่นกระทำทารุณต่อสัตว์ ส่วนความโกรธเชิงลบจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและจิตใจ

Novaco (1994) กล่าวว่า ความโกรธเป็นปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อเหตุการณ์ที่มากระตุ้น ซึ่งความโกรธจะเกี่ยวข้องกับสรีระวิทยาและความคิด เป็นสภาวะภายในที่มีความแตกต่างกันไปของปฏิกิริยาระหว่างองค์ประกอบทางสรีระวิทยา อารมณ์ ความคิด การเคลื่อนไหวและคำพูด

ทัตไนย วงศ์สุวรรณ (2542) ให้ความหมายของความโกรธว่าเป็นสภาวะความรู้สึกทางลบที่แสดงออกให้ปรากฏหรืออยู่ภายในที่เกี่ยวข้องกับความเบี่ยงเบน ความบกพร่องของการรับรู้ และความคิดเฉพาะอย่าง เช่น การประเมินที่ผิดพลาด มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาและมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเป็นสภาวะอารมณ์ที่ประกอบด้วยความรู้สึกที่ต่างกันไปในความรุนแรง มีความเข้มของประสบการณ์ความโกรธและการแสดงความโกรธที่เกิดขึ้น การแสดงความโกรธจะแสดงออกมาได้ 3 ทาง คือ การแสดงออกภายนอก การเก็บไว้ภายในและการควบคุมความโกรธ

กัลยา สุวรรณสิงห์ (2548) ให้ความหมายของความโกรธว่า เป็นสภาวะทางอารมณ์ของคุณคนที่มีการตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าที่มากระตุ้น ซึ่งอาจเป็นสิ่งเร้าภายในหรือสิ่งเร้าภายนอกก็ได้ ที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกไม่พอใจ ถูกกดดัน ถูกคุกคามให้อยู่ในภาวะอันตราย หรือความรู้สึกที่

ถูกรุมเร้าไม่มีทางออก เป็นการแสดงพลังอำนาจเพื่อปกป้องตนเองและปิดบังซ่อนเร้นความอ่อนแอ

สรุปได้ว่า ความโกรธ หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในตัวของคุณคนอันเกิดจากความคิด ที่มีต่อสิ่งเร้าจากภายในและสิ่งเร้าภายนอกที่เกิดขึ้น ที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกไม่พอใจ ถูกกดดัน ถูกคุกคามให้อยู่ในภาวะอันตราย หรือความรู้สึกที่ถูกรุมเร้าไม่มีทางออก มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาและมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเป็นสภาวะอารมณ์ที่ประกอบด้วยความรู้สึกที่ต่างกันไปในความรุนแรง โดยการแสดงความโกรธจะแสดงออกมาได้ 3 ทาง คือ การแสดงออกภายนอก การเก็บไว้ภายในและการควบคุมความโกรธ

1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความโกรธ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความโกรธ แบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ซึ่ง Kassinove และ Eckhardt (1995) ได้สรุปว่าความโกรธเริ่มจากการกระตุ้นของเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ สิ้นสุดตรงที่ก่อให้เกิดผล 2 ทาง นั่นคือผลทางบวกหรือผลทางลบ สามารถอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความโกรธได้ดังนี้

1.2.1 ปัจจัยทางชีวภาพ เป็นปัจจัยที่รวมพันธุกรรมและอารมณ์ การควบคุมอารมณ์จะมีอิทธิพลต่อความสามารถในการกำกับผลและการตอบสนองพฤติกรรม โดยเฉพาะในวัยเด็กซึ่งมีระดับพุทธิปัญญาเชิงสังคมในระดับต่ำ ก่อให้เกิดปัจจัยเสี่ยงต่อการพัฒนารูปแบบพฤติกรรมก้าวร้าว (Blake และ Hamrin, 2007) Dodge(1980) กล่าวว่า เด็กที่ขาดกระบวนการสารสนเทศทางสังคมจะจะมีการแสดงความก้าวร้าวสูงกว่าเด็กทั่วไป กระบวนการสารสนเทศทางสังคม (Social information processing) มี 6 ขั้นตอน (Crick และ Dodge, 1994) ดังต่อไปนี้

- 1.) การแปลสารสนเทศจากภายในและภายนอกเป็นรหัส (Encoding of external and internal cues)
- 2.) การแปลความหมายและการแสดงความคิดเห็น (Interpretation and mental representation of cues)
- 3.) การอธิบายหรือการเลือกเป้าหมาย (Clarification or selection of a goal)
- 4.) การเข้าถึงการตอบสนองและการตีความ (Response access or construction)
- 5.) การตัดสินใจเลือกการตอบสนอง (Response decision) และ
- 6.) การแสดงพฤติกรรม (Behavioral enactment)

นอกจากนี้ระบบการรับรู้ความรู้สึกทางร่างกายของคุณคนก็จะมีส่วนในการรับรู้สิ่งเร้าจากการศึกษาสามารถชี้ได้ว่า สมองส่วนลิมบิก (Limbic system) ควบคุมความก้าวร้าว ส่วนต่อมไฮโปทาลามัสและอมิกดาลา (Amygdala) อาจเพิ่มหรือลดความโกรธและพฤติกรรมก้าวร้าว การเกิดโรคเนื้องอกในสมอง โรคอัลไซเมอร์ โรคลมชัก การบาดเจ็บของสมองทำให้บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไป ร่างกายมีความตึงเครียดและความวิตกกังวล ความหิว ความหนาวหรือร้อนที่มีมาก

เกินไป นอกจากนี้สารเคมีในสมองซึ่งเป็นสารสื่อประสาทเซโรโทนิน (Serotonin) มีบทบาทสำคัญในการควบคุมอารมณ์ (Mood) ความโกรธ (anger) และความก้าวร้าว (aggression) (Crockett, Clark, Tabibnia, Lieberman และRobbins, 2008)

1.2.2 ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ การรับรู้ต่อเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ เช่น การถูกปฏิเสธ การถูกลบหลู่ การถูกข่มขู่ การถูกขัดขวาง การถูกจู่โจม การถูกตำหนิ การถูกทำให้คับข้องใจ ซึ่งความโกรธจะเกิดขึ้นเมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการหรือขอซึ่งจะกระตุ้นให้เราเกิดความโกรธหรือความคับข้องใจ ความโกรธจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองได้ถูกละเมิด ความถูกต้องและความเป็นธรรม เนื่องจากเมื่อเราเกิดความโกรธจะรู้สึกว่าถูกรบกวนอย่างไม่เป็นธรรมและไร้เหตุผล (David W. Johnson, 2003 : 274) การใช้ยาหรือการดื่มสุรา ซึ่งทำให้มีผลต่อการรับรู้เหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ การดื่มสุรายังทำให้เกิดความโกรธมากขึ้น เกิดการขาดสติในการยับยั้งพฤติกรรมก้าวร้าว

1.2.3 ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของบุคคลและวัฒนธรรมสังคม เชื่อว่าความโกรธโดยธรรมชาติเกิดจากการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Bandura, 2003) ซึ่งบุคคลย่อมมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ การเรียนรู้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) (สุรางค์ ไคว้ตระกูล, 2552: 236) ดังนั้น บุคคลอาจแสดงความโกรธออกมาได้จากการสังเกตพฤติกรรมในการแสดงความโกรธที่บุคคลอื่นได้แสดงออกมา

นอกจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความโกรธ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยทางชีวภาพ ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ และปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของบุคคลและวัฒนธรรมสังคม ปัจจัยบางประการยังส่งผลให้เป็นสิ่งที่กระตุ้นความโกรธอีกด้วย โดยสิ่งที่กระตุ้นความโกรธมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3 สิ่งกระตุ้นความโกรธ (Anger Prompt)

ความโกรธมักจะถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่า ความโกรธอาจเกิดจากเหตุการณ์ที่ระบุนได้ เช่น การถูกลบหลู่ การถูกทำร้าย การถูกจู่โจม การต่อต้านบางสิ่งบางอย่าง (Johnson, 2003) หรือความโกรธอาจเกิดจากการจดจำที่เต็มไปด้วยความโกรธและจินตภาพภายในที่เกิดจากสิ่งซึ่งนำภายนอก เช่น ความทรงจำในวัยเด็กเมื่อถูกหัวเราะขบขันทำให้เมื่อเป็นผู้ใหญ่อาจจะแสดงความโกรธออกอย่างมากในการตอบสนองต่อการวิจารณ์ของหัวหน้าหรือเพื่อน

ร่วมงาน ประสบการณ์ความโกรธอาจเกิดจากสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นต่างกัน บางคนอาจจะแสดงความโกรธเมื่อบุคคลอื่นขัดใจแต่ในขณะที่บางคนรู้สึกเฉยๆ ความคิดและอารมณ์อื่นๆ เช่น บุคคลอาจจะตอบสนองต่อความรู้สึกอื่นๆ เช่น การถูกปฏิเสธ การบาดเจ็บ ความกังวล หรือ การถูกลบหลู่ด้วยการแสดงความโกรธ (ทัตไนย วงศ์สุวรรณ, 2542) ในกรณีนี้ถือว่าความโกรธเป็นสิ่งที่ตามมาจกประสบการณ์ของอารมณ์อื่น ความโกรธอาจเกิดจากการไตร่ตรองและครุ่นคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตหรือในอนาคต เช่น ความคิดเกี่ยวกับการนอกใจของสามีภรรยา หรือ การนึกทบทวนถึงความไม่ยุติธรรมในการทำงาน ในกรณีดังกล่าวบุคคลจะรู้สึกโกรธแต่เหตุการณ์จริงยังไม่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นนานแล้ว

1.4 ขั้นตอนการเกิดความโกรธและความก้าวร้าว

Kassinove และ Eckhardt (1995) อธิบายขั้นตอนการเกิดความโกรธและความก้าวร้าว ดังนี้

ขั้นที่ 1 เหตุการณ์ที่ถูกกระตุ้นนั้นถูกรับรู้ว่าเป็นเหตุการณ์ในทางลบ เช่น การถูกปฏิเสธ การใช้ถ้อยคำที่หยาบคาย หรือการยกเลิกสัญญาต่างๆ ซึ่งความโกรธนั้นจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลรับรู้เหตุการณ์กระตุ้นต่างๆ เหล่านี้ในทางลบ

ขั้นที่ 2 การตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่ถูกรับรู้ ในรูปแบบของพฤติกรรมที่เคยใช้มาแล้วในสถานการณ์ที่เคยเกิดขึ้น การตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่ไม่พอใจจะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตตัวแบบ การได้รับแรงเสริม โดยการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่ไม่พอใจจะเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การตอบสนองในทางบวก คือ ไม่มีความโกรธและไม่มีความก้าวร้าว โดยเกิดจากการที่บุคคลใช้ทักษะในการจัดการทางบวกที่เคยใช้แล้วในอดีต เช่น การแสดงออกอย่างเหมาะสม การตกลงเจรจา เป็นต้น

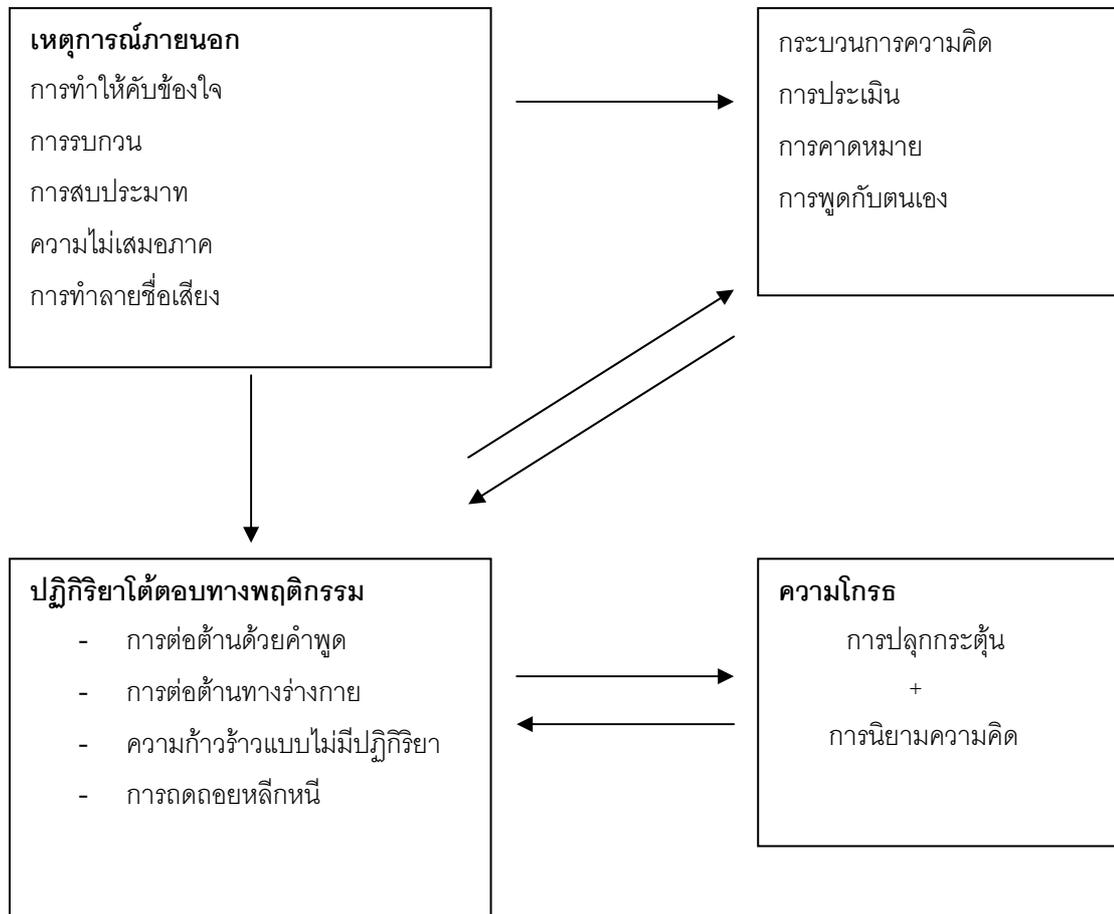
2. การตอบสนองในทางลบ คือ เป็นการตอบสนองในลักษณะรุนแรงต่อสถานการณ์ ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มอาการต่างๆ เช่น บุคคลที่มีประสบการณ์ความโกรธอย่างเรื้อรังและรุนแรง หรือบุคคลที่มีประสบการณ์ความโกรธอย่างเรื้อรังและรุนแรงต่อสถานการณ์ต่างๆ โดยทั่วไป

เมื่อเกิดความโกรธซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางความคิด ภาพในใจ การกระตุ้นระบบประสาทอัตโนมัติ การแสดงออกทางท่าทาง ใบหน้าและคำพูดโดยจะมีรูปแบบของการแสดงความโกรธคือ การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) หรือการควบคุมจัดการกับความโกรธ (anger-control) ในกรณีที่มีความ

โกรธเกิดขึ้นแต่มีการควบคุมความโกรธ โดยการยอมรับสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จะมี การแสดงออกในระดับที่เหมาะสม เช่น วางเฉย รำคาญหรือหงุดหงิดเพียงเล็กน้อย หรือถ้า ความโกรธเกิดขึ้นแล้วแต่บุคคลเก็บไว้เป็นเวลานาน จะเกิดปัญหาการเจ็บป่วยทางร่างกายต่างๆ ได้ ส่วนในกรณีที่บุคคลเกิดความโกรธแล้วแสดงความโกรธไม่ว่าจะเป็นท่าทาง ใบหน้า และ คำพูด หรืออาจจะเป็นการแสดงพฤติกรรมทางร่างกาย เช่น การต้อย เตะ การผลึก อาจจะ นำไปสู่ความขัดแย้งกับบุคคลอื่นได้ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น อาชญากรรม เป็นต้น

รูปแบบของความโกรธ Novaco (1975) ประกอบด้วย กระบวนการประเมินที่ขึ้น ถึงความสำคัญ ว่าเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมไม่ได้เป็นสิ่งกระตุ้นความโกรธ แต่จะผ่านการกลั่นกรอง ทางความคิดของผู้รับ หลังจากนั้นกลุ่มของความคิดพฤติกรรมและอารมณ์จะถูกเรียกออกมา แสดงอย่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน Novaco เน้นว่าเป็นเรื่องธรรมดา เป็นการปรับตัว ตอบสนองต่อเหตุการณ์ (กัลยา สุวรรณสิงห์, 2548) เมื่อมีการได้รับการสนับสนุนให้มีวิธีการ จัดการกับความโกรธอย่างเหมาะสม แต่ถ้าไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสมหรือไม่ได้รับการควบคุม ทำให้เกิดความก้าวร้าวและปัญหาอาชญากรรมได้ ดังแผนภาพที่ 2.1 ซึ่งแสดงปัจจัยกระตุ้น ความโกรธ ตามรูปแบบของ Novaco (1975) ดังนี้

ปัจจัยกระตุ้นความโกรธ ตามรูปแบบของ Novaco (1975)

แผนภาพที่ 2.1 ปัจจัยกระตุ้นความโกรธ ตามรูปแบบของ Novaco (1975)

จากรูปแบบปัจจัยกระตุ้นความโกรธของ Novaco (1975) ซึ่งความโกรธเกิดจากเหตุการณ์ภายนอก เช่น การทำให้คับข้องใจ การรบกวน การสับสน ความไม่เสมอภาค ตลอดจนการทำลายชื่อเสียง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบทางพฤติกรรม โดยการต่อต้านด้วยคำพูด การต่อต้านทางร่างกาย ความก้าวร้าวแบบไม่มีปฏิกิริยา และการถดถอยหลีกเลี่ยง นอกจากนี้ เหตุการณ์ภายนอกยังมีอิทธิพลต่อกระบวนการความคิด การประเมิน การคาดหมาย รวมทั้งมีผลต่อการพูดกับตนเอง ซึ่งปฏิกิริยาโต้ตอบทางพฤติกรรมและกระบวนการความคิด การประเมิน การคาดหมาย และการพูดกับตนเองจะส่งผลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ปฏิกิริยาโต้ตอบทางพฤติกรรมและความโกรธจะมีความเกี่ยวข้องกันและมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดปัจจัยที่กระตุ้นความโกรธ ร่างกายก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนองของความโกรธ

1.5 ปฏิกริยาตอบสนองของร่างกายต่อความโกรธ

การตอบสนองของร่างกายต่อความโกรธ ประกอบด้วย มีการเพิ่มของอะดรีนาลีน หัวใจเต้นเร็วขึ้น หายใจเร็วและแรง ความดันโลหิตเพิ่มขึ้น ม่านตาขยาย มีความตึงของกล้ามเนื้อหน้าแดง ตัวสั่นหรือเกิดความตึงเครียด กำมือแน่น เกิดการบิดตัวของกระเพาะอาหาร อุณหภูมิของร่างกายเพิ่มขึ้น มีความเย็นร้อนหรือซาในส่วต่างๆของร่างกาย (Drew, 2004) อาการเหล่านี้ อาจเกิดขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเกิดขึ้นทั้งหมด เหล่านี้คือสัญญาณหรือปฏิกริยาทางธรรมชาติที่บ่งชี้ว่าบางอย่างกำลังคุกคามหรือมีความผิดพลาด ความโกรธสามารถเกี่ยวโยงไปสู่อารมณ์อื่นๆได้ เช่น กลัว เจ็บ ละอายใจ อับอาย เศร้า อิจฉา พ่ายแพ้ โดดเดี่ยว ซึ่งความโกรธมีความสัมพันธ์กับปัญหาต่างๆ เช่น ความมีอคติ และความก้าวร้าว เป็นต้น (Sukhodolsky, Kassinove และ Gorman, 2004) ถึงแม้ว่าความโกรธจะเป็นอารมณ์ปกติที่เกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย เป็นความรู้สึกทางธรรมชาติ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจว่าจะแสดงความโกรธภายในแสดงความโกรธภายนอก หรืออาจจะควบคุมความโกรธ หากแสดงความโกรธออกมาอย่างไม่เหมาะสม สิ่งต่างๆเหล่านี้ก็จะย้อนกลับมารบกวนอารมณ์ เช่น เกิดความมึนงง ใจ ความขุ่นเคืองใจ ขมขื่น และเกลียดชัง ซึ่งจะส่งผลเสียต่อสังคมและสุขภาพ (Painuly, Sharan และ Mattoo, 2005)

1.6 ประสบการณ์ของความโกรธและการแสดงความโกรธ

1.6.1 ประสบการณ์ความโกรธ (The Experience of Anger)

ความโกรธเป็นความรู้สึกเชิงลบ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความผิดปกติทางความคิด การเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยา ปฏิกริยาในการเกิดพฤติกรรม ซึ่งความโกรธยังมีความสัมพันธ์ต่อความเศร้า ความวิตกกังวล ความรุนแรง ความโกรธแค้น และการเห็นคุณค่าในตนเอง (Blake และ Hamrin, 2007) ความมีอคติ และความก้าวร้าว (Sukhodolsky, Kassinove และ Gorman, 2004) ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่องความโกรธให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น Spielberger ได้ให้นิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อจะได้ง่ายต่อการวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

Spielberger และคณะ (1994) กล่าวถึง ความโกรธในเชิงของการวัดว่าเป็นสภาวะทางอารมณ์ โดยอารมณ์จะหมายถึงเงื่อนไขทางชีววิทยาและจิตวิทยาของมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ภายในร่างกายบุคลิกภาพและประสบการณ์เดิมจะมีผลต่อสภาวะอารมณ์ นอกเหนือจากตัวสิ่งเร้าเพียงอย่างเดียว เนื่องจากบุคลิกภาพและประสบการณ์เดิม ทำให้บุคคลมีแนวโน้มในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกันในลักษณะที่แตกต่างกัน (Lazarus, Deese และ Osler, 1952 อ้างถึงใน Spielberger และคณะ ,1994) Spielberger

ได้หาคำนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อจะได้ง่ายต่อการวัด โดยพิจารณาจากประสบการณ์ความโกรธของบุคคลที่เกิดขึ้น ซึ่งได้กล่าวถึงประสบการณ์ของความโกรธในลักษณะกว้างๆ คือ ความโกรธแบบสภาวะและความโกรธแบบลักษณะ ดังนี้

1. ความโกรธแบบสภาวะ (State Anger) เป็นสภาวะทางอารมณ์โกรธและความรู้สึกที่เกิดจากสิ่งกระตุ้นภายใน หรือภายนอก จากสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมต่างๆ เช่น การสบประมาท การดูถูกเหยียดหยาม ความไม่ยุติธรรมหรือความคับข้องใจ หรือเกิดจากความคิด ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีววิทยาและจิตวิทยา มีความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจเมื่อมีความโกรธ ที่สอดคล้องกับการกระตุ้นระบบประสาทอัตโนมัติซึ่งมีหลายระดับเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ จากความหงุดหงิดเพียงเล็กน้อยหรือรำคาญ จนถึงโกรธอย่างรุนแรงและบ้าคลั่ง

2. ความโกรธแบบลักษณะ (Trait Anger) เป็นคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลที่มีการรับรู้ความโกรธ บุคคลที่มีความโกรธแบบลักษณะในระดับสูงจะมีการรับรู้สถานการณ์ที่กระตุ้นอารมณ์โกรธ เช่น รำคาญ หงุดหงิด คับข้องใจมากกว่าคนที่มีความโกรธในระดับต่ำ โดยบุคคลที่มีความโกรธแบบลักษณะในระดับสูง จะมีการเกิดความโกรธแบบสภาวะที่มากกว่าและอาจรุนแรงกว่าเมื่อเกิดความรำคาญหรือคับข้องใจ (Deffenbacher และคณะ, 1996) ซึ่งคนที่มีความโกรธแบบลักษณะในระดับสูงไม่ได้หมายความว่า บุคคลนั้นมีความโกรธตลอดเวลา เพียงแต่ประสบการณ์ความโกรธจะเกิดขึ้นในหลายสถานการณ์และรู้สึกรุนแรงกว่าในช่วงเวลานานกว่า (ทัตไชนย วงศ์สุวรรณ, 2542)

สามารถสรุปได้ว่า ประสบการณ์ความโกรธมี 2 ประเภท คือ ความโกรธแบบสภาวะ(State Anger) เป็นสภาวะทางอารมณ์โกรธและความรู้สึกที่เกิดจากสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก จากสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมต่างๆ และความโกรธแบบลักษณะ(Trait Anger) เป็นคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลที่มีการรับรู้ความโกรธ ซึ่งความโกรธแบบสภาวะและความโกรธแบบลักษณะจะส่งผลให้บุคคลมีการแสดงความโกรธได้แตกต่างกัน รายละเอียดในการแสดงความโกรธ จะนำเสนอในหัวข้อต่อไป

1.6.2 การแสดงความโกรธ (The Expression of Anger)

Spielberger และคณะ (1985) กล่าวว่า การแสดงออกของความโกรธเป็นการแสดงออกของอารมณ์ตามสัญชาตญาณของมนุษย์ วิธีการแสดงออกความโกรธตามธรรมชาติอย่างหนึ่งก็คือการตอบสนองด้วยความก้าวร้าว ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความก้าวร้าวทางวาจา เช่น การพูดประชดประชัน พูดคำหยาบ ล้อเลียน ตะคอก ช่มชู้ นินทาผู้อื่น พูดเสียงดัง

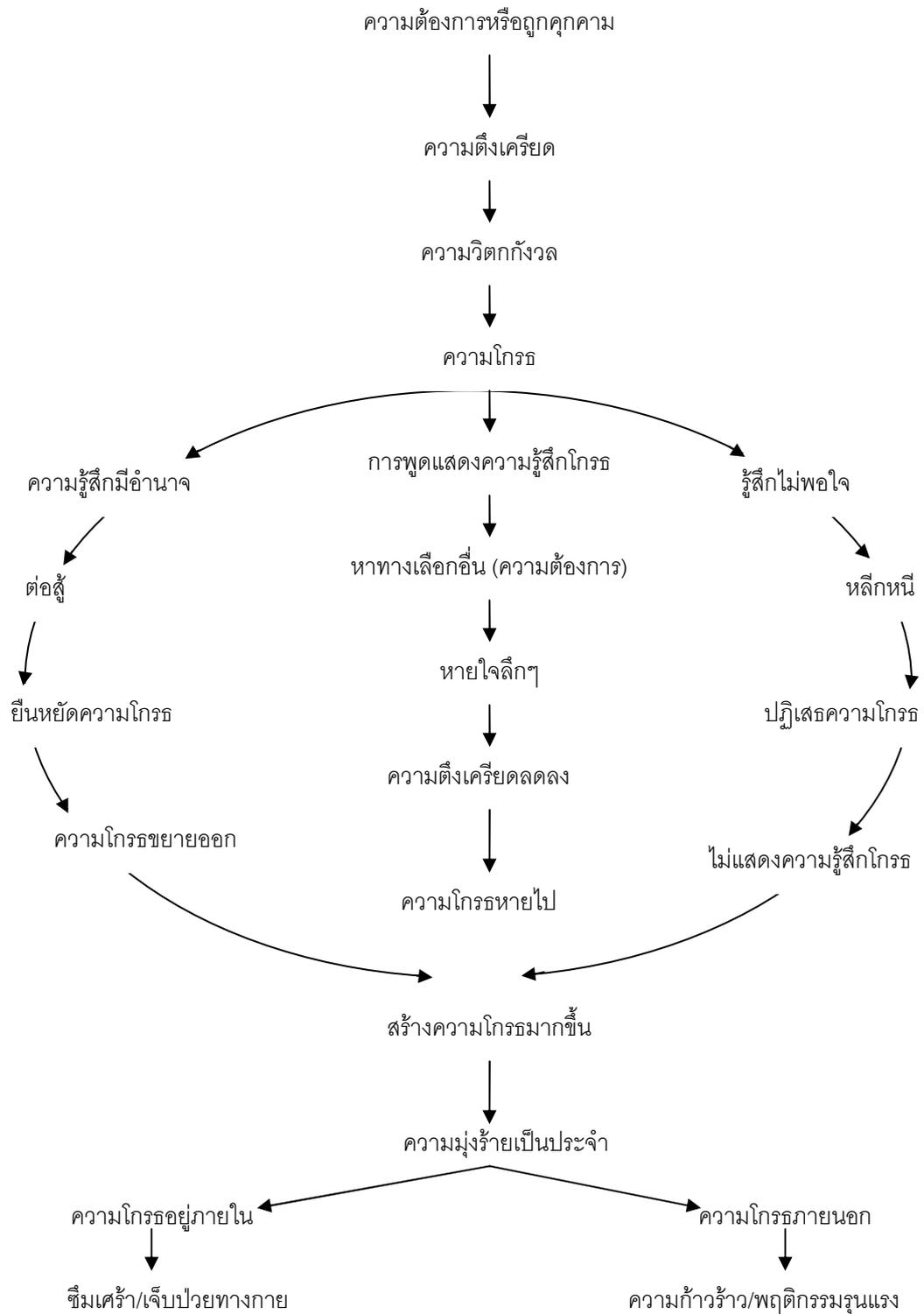
และการแสดงความก้าวร้าวทางกาย เช่น การชก ตะ ต่อย หยิก ทูบ ผลัก การขัดขาค การแย่งของผู้อื่น เป็นต้น (Blake และ Hamrin, 2007) ซึ่งการแสดงความโกรธอาจจะมี ความแตกต่างกันไปตามพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก พฤติกรรมก้าวร้าวในวัยเด็กตอนต้นจะไม่มี ความรุนแรงโดยสามารถจะลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ซึ่งเด็กจะเกิดการเรียนรู้ทักษะในการควบคุม ความก้าวร้าวก่อนที่จะกลายมาเป็นปัญหาทางพฤติกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาหากมีอัตรา การเกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรง รวมทั้งเป็นสาเหตุในการทำร้ายบุคคลอื่น (Lochman, 2000) โดย การปรับตัวต่อภาวะคุกคาม เป็นการกระตุ้นในการแสดงอำนาจเพื่อต่อสู้หรือเพื่อป้องกันตัวเมื่อถูก รุกราน สามารถแสดงออกมาได้ 3 ทาง ได้แก่

1.6.2.1 การแสดงความโกรธออกภายนอก (Anger out) มี 2 ลักษณะ คือการแสดงความก้าวร้าวออกมาทั้งทางวาจาและทางร่างกาย ได้แก่ การตะโกน ตะ ถีบ ทำ ร้าย ทูบทำลาย ตะโกน ตะคอก และการแสดงความโกรธออกมาโดยการแสดงข้อคิดเห็น (Assertive) เป็นการแสดงความรู้สึกด้วยเหตุผลไม่ใช่การแสดงความก้าวร้าว

1.6.2.2 การเก็บความโกรธไว้ภายใน (Anger in) หรือการเก็บกดความ โกรธ (Suppress Anger) หรือการแสดงความโกรธที่พุ่งเข้าสู่ตนเอง (Direct Anger inward) การเก็บความโกรธไว้ภายในโดยการหยุดคิดเกี่ยวกับความโกรธและพยายามมองในแง่บวกเป็น การเก็บกดความโกรธเอาไว้ในความคิดและความทรงจำ ทั้งที่ยังมีความรู้สึกโกรธอยู่ มักจะพบใน การแสดงความโกรธของผู้หญิง ความโกรธที่ถูกกดเอาไว้จะหันมาที่ตัวเองซึ่งทำให้มีผลต่ออารมณ์ และพฤติกรรม เกิดความก้าวร้าวแบบไม่แสดงออกโดยตรง มีผลทำให้เกิดโรคทางกาย เช่น โรค ความดันโลหิตสูงและโรคหัวใจตามมา นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความผิดปกติทางสุขภาพจิตเกิด ภาวะซึมเศร้าได้เพราะไม่เคยแสดงความโกรธกับบุคคลอื่นโดยตรง การเก็บกดความโกรธไว้ ภายใน โดยที่ยังมีตัวกระตุ้นความโกรธอยู่เป็นเวลานาน เช่น ยังมีเหตุการณ์ที่ทำให้มีความรู้สึก อึดอัดอย่างแรง การถูกลบหลู่ให้อับอายหรือความรู้สึกสิ้นหวังจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการสะสม ความโกรธความตึงเครียดให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะย้อนกลับมาทำให้ระเบิดความโกรธและความเดือดดาล ออกมา การสะสมความโกรธยังเป็นผลทำให้ความตระหนักรู้ในตนเองลดลง บุคคลอื่นดูถูก ระดับ การเห็นคุณค่าในตนเองลดลง เกิดความขัดแย้งกับบุคคลอื่น (Painuly, Sharan และ Mattoo, 2005) ทำให้การควบคุมสติไม่ทันก่อพฤติกรรมที่เกินเหตุลดลงเนื่องจากการยับยั้งจะกลายเป็น การคิดซ้ำๆเกี่ยวกับจินตนาการถึงความรุนแรง หากมีการเก็บกดความโกรธหรือพยายามปรับแก้ ความคิดอารมณ์ทางลบก็จะทำให้มีความขัดแย้งในใจมากขึ้น เพราะเป็นความพยายามที่จะ ขัดขวางกระบวนการรับรู้ข่าวสารตามปกติได้ (Tsytsarev และ Grodnitsky, 1995)

1.6.2.3 การควบคุมความโกรธ (Anger Control, Claming) ถือเป็น การสร้างความสงบตั้งแต่ภายในคือการแสดงความพยายามที่จะควบคุมหรือป้องกันการแสดง ความโกรธด้วยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งไม่ได้เป็นเพียงแค่การควบคุมภายนอกเท่านั้น แต่ยัง ควบคุม การตอบสนองภายในตนเองด้วยโดยใช้ขั้นตอนที่ทำให้อัตราการเต้นของหัวใจน้อยลง สงบตนเองและปล่อยความรู้สึกรุนแรงให้บรรเทาลง เช่น การกำหนดลมหายใจ การหยุดคิด การ ผ่อนคลาย (Naomi drew, 2004: 71-73) การนับในใจ การจินตนาการ (หรรษา แก้วพูลปกรณ์, 2541)

Sullivan(1953, อ้างถึงใน สิริวิภา จาติเสถียร, 2547) กล่าวว่า ความ โกรธเป็นการตอบสนองต่อการคุกคาม ความโกรธถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทำลายสิ่งๆที่หรือ เหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความวิตกกังวล การคุกคามต่อคุณค่าหรือความปลอดภัย ซึ่งบุคคลจะใช้ ความโกรธในการหลีกเลี่ยงความวิตกกังวล ส่งผลให้เกิดความรู้สึกสับสน กระวนกระวาย ไม่พอใจ คนใช้ความโกรธเพื่อทำให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจทดแทนเมื่อรู้สึกวิตกกังวล ซึ่งการแสดงความโกรธ เป็นทางหนึ่งแสดงอารมณ์ออกมาออกสถานการณ์และความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ส่วนใหญ่ บุคคลจะแสดงความโกรธโดยการระเบิดอารมณ์ การอัดเก็บอารมณ์โกรธ การระบายและการ แก้ปัญหา ดังแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 การตอบสนองการคุกคามจากความโกรธ

Sullivan (1953, อ้างถึงใน สิริรักษา จาติเสถียร, 2547)

ความโกรธเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย เนื่องจากความโกรธเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์เช่นเดียวกับอารมณ์อื่นๆ เช่น ความรัก ความเศร้า ความเสียใจ เป็นต้น โดยเฉพาะในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีอารมณ์แปรปรวน เปลี่ยนแปลงง่าย และยังควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ไม่ดี ดังนั้น ความโกรธในวัยรุ่นก็จะส่งผลเสียต่อร่างกายและจิตใจเช่นเดียวกับวัยอื่นๆ ซึ่งสาเหตุของความโกรธในวัยรุ่น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.7 ความโกรธในวัยรุ่น

ความโกรธเป็นการแสดงออกทางอารมณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดความคับข้องใจ นั่นคือ เมื่อมีสิ่งใดหรือบุคคลใดมาขัดขวางความปรารถนาไว้ทำให้ไม่ได้รับความสำเร็จสมดังความประสงค์ เมื่อมีอารมณ์โกรธร่างกายจะมีการตอบสนองหลายอย่าง ได้แก่ มือทำสำนั พุดเสียงดัง ปากสั่น หน้าแดง(หรืออาจจะซีด) หายใจแรงและเร็ว กล้ามเนื้อเกร็ง คิดอะไรไม่ออก มีการตัดสินใจหุนหัน ขาดความยับยั้ง การแสดงออกของความโกรธจะแตกต่างกันไปตามเพศและวัย และลักษณะของแต่ละบุคคล (Drew, 2004) ดังเห็นว่า เด็กหรือผู้หญิงเวลาโกรธมักจะร้องไห้ส่งเสียงดัง ต่ำกระเทียมเท้า หรือทำลายสิ่งของ สำหรับผู้ใหญ่หรือผู้ชาย มักแสดงออกทางร่างกาย เช่น ชกต่อย ทบตี ต่ำ หรือทำให้ตนเองได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมากมายทางร่างกาย ความคิดและอารมณ์ซึ่งจะก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางอารมณ์แตกต่างจากวัยเด็ก ลักษณะอารมณ์ของวัยรุ่น มักจะมีการคั่งค้างของอารมณ์ (ทศไฉย วงศ์สุวรรณ, 2542) วัยรุ่นมักแสดงความโกรธออกมาในรูปแบบที่แตกต่างจากวัยเด็ก ซึ่งโดยทั่วไปมักแสดงความโกรธในรูปลงมือลงเท้า ร้องไห้ ต่ำ ขว้างปาข้าวของ หรือทำร้ายร่างกายคนที่ทำให้โกรธ บางครั้งอาจเป็นการแสดงออกในรูปของการด่าแบบเหน็บแนม ประชดประชันหรือโน้มน้าวให้ผู้อื่นฟังเพื่อขอความเห็นใจ วัยรุ่นบางคนแสดงความโกรธแบบโกรธเงียบ เก็บความโกรธเอาไว้ในใจ ทำให้กลายเป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้น ซึ่งอาจพัฒนาไปเป็นความโกรธแบบพยายบาทคิดปองร้ายไปโดยไม่รู้สึกรู้สักตัว แต่วัยรุ่นบางคนก็อาจหาทางออกโดยระบายความโกรธไปยังคนหรือสัตว์ที่พอจะพาลได้ เช่น โกรธแม่ก็ไปเอ็ดตะโรน้อง หรือพาลเตะสุนัขที่เลี้ยงไว้ เป็นต้น

เนื่องจากวัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ง่าย สาเหตุหลักที่จะทำให้เด็กวัยรุ่นโกรธ ได้แก่

1. ความจำเป็นที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ต้องทำตัวให้เข้ากับหมู่คณะ ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ โรงเรียนใหม่ ต้องเข้ากับเพื่อนที่เป็นเพศเดียวกันและ

เพื่อนต่างเพศ ซึ่งบางครั้งการปรับตัวต่างๆเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นเกิดความคับข้องใจ ส่งผลให้เกิดความหงุดหงิดและเกิดความโกรธได้ง่าย

2. ความต้องการมีเสรีภาพ คือ ต้องการที่จะทำอะไรตามใจตนเอง ต้องการใช้ชีวิตนอกบ้าน เพื่อต้องการความอิสระที่จะทำอะไรตามใจตนเองได้ แต่ในขณะเดียวกัน พ่อแม่และผู้เกี่ยวข้องยังเห็นว่าวัยรุ่นยังมีความเป็นเด็กจึงห้ามไม่ให้กระทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่เห็นว่าไม่สมควร ทำให้วัยรุ่นเกิดความขัดแย้งในตนเอง วัยรุ่นจึงหงุดหงิด เกิดอารมณ์โกรธ เมื่อผู้ใหญ่ขัดใจ

3. ความต้องการได้รับการยกย่อง วัยรุ่นจะเกิดความโกรธหากได้รับการดูถูกเหยียดหยามจากบุคคลอื่น ตลอดจนการถูกล้อเลียนในเรื่องจุดด้อยของตนเอง

4. ความต้องการได้รับความเป็นธรรม วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง หากวัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือละเมิดสิทธิของตนเอง จะทำให้เกิดความโกรธ

5. วัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับฐานะทางสังคมมากเกินไป วัยรุ่นบางคนไม่พอใจฐานะและสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง มักจะนำสภาพของตนเองไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ดังนั้นครูและพ่อแม่ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรจะให้เด็กทำใจยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเองเพื่อจะได้มีจิตใจที่ไม่หงุดหงิดหรือขุ่นมัวในเรื่องนี้

วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิต ซึ่งนอกจากวัยรุ่นจะใช้เวลาในการอยู่กับครอบครัวแล้ว เวลาส่วนใหญ่ของวัยรุ่นก็คือการอยู่ในสังคม โรงเรียนสภาพแวดล้อม ตลอดจนบริบทในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนก็อาจเป็นสาเหตุและการแสดงความโกรธได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.7.1 สาเหตุและการแสดงความโกรธของผู้เรียน

ครูในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รวบรวมสถานการณ์ต่างๆที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความโกรธดังนี้ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2549: 128-131) คือ

1.7.1.1 สิ่งเร้าที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความโกรธ ซึ่งครูควรหลีกเลี่ยงไม่ทำกับ
ผู้เรียน ได้แก่

1.7.1.1.1 ครูให้สัญญากับผู้เรียนแล้วไม่ทำตามสัญญา

1.7.1.1.2 ใช้อำนาจกับผู้เรียนแรงๆ

1.7.1.1.3 โกรธใครคนใดคนหนึ่งให้ผู้เรียนเห็น

1.7.1.1.4 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมใดๆไม่บอกให้ผู้เรียน

ทราบ

1.7.1.1.5 ครูเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้เรียนกำลังทำอยู่ ในเมื่อกิจกรรมนั้นผู้เรียนสามารถทำได้ด้วยตนเอง

1.7.1.1.6 ให้ผู้เรียนทำงานที่เกินความสามารถของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนต้องประสบความล้มเหลวเสมอในการทำงานนั้น

1.7.1.2 สิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความโกรธ ซึ่งครูไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ (ทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อสถานการณ์นั้น อาจเปลี่ยนไป เนื่องจากผู้เรียนมีความสามารถต่อสถานการณ์นั้นๆ เพิ่มขึ้นก็ได้)

1.7.1.2.1 ผู้เรียนคนหนึ่งทำงานได้ดีกว่าอีกคนหนึ่ง

1.7.1.2.2 ผู้เรียนคนหนึ่งเล่นกีฬาได้ดีกว่าอีกคนหนึ่ง

1.7.1.2.3 ผู้เรียนเล่นกีฬาแพ้

1.7.1.2.4 ผู้เรียนต้องการเล่นในสิ่งที่เพื่อนส่วนมากไม่ต้องการเล่น

1.7.1.2.5 ผู้เรียนถูกยั่วจากเพื่อนๆ

1.7.1.3. สิ่งเร้านอกโรงเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความโกรธ

1.7.1.3.1 พ่อแม่ไม่ควบคุมอารมณ์โกรธแสดงออกมาให้ผู้เรียนเห็น

1.7.1.3.2 ทางบ้านวางกฎเกณฑ์ให้ผู้เรียนเข้มงวดเกินไป

1.7.1.3.3 ผู้เรียนพบว่าหากแสดงความโกรธออกมาก็จะได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ

1.7.1.3.4 ผู้เรียนมีความผิดปกติทางร่างกาย เช่น ขาดอาหารหรือเหนื่อยมาก ทำให้โกรธง่าย

1.7.1.3.5 ผู้เรียนพบกับความผิดหวังหรือถูกรบกวนบ่อยๆ

1.7.1.3.6 ผู้เรียนขาดความรัก และถูกนำไปเปรียบเทียบกับพี่น้องของตน ว่าคนหนึ่งคนใดเป็นที่รักมากกว่า ทำให้ได้ความรู้สึกว่าเกิดความไม่ปลอดภัย ในการที่จะปฏิสัมพันธ์กับพี่น้องของตน

เนื่องจากความโกรธเป็นอารมณ์ที่ไม่ดี ดังนั้นบุคคลที่ใกล้ชิดควรจะช่วยกันควบคุมอารมณ์โกรธไม่ให้เกิดขึ้นกับวัยรุ่นหรือให้มันน้อยที่สุด เพื่อให้ได้เติบโตมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดี เพราะหากเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่แสดงอารมณ์โกรธอยู่เสมอ จะทำให้ขาดความเคารพนับถือจากบุคคลอื่น ตลอดจนอาจเป็นสาเหตุของอาชญากรรมต่างๆในสังคม

การแสดงถึงความโกรธจะเกิดขึ้นมากหรือน้อย ย่อมเกี่ยวข้องกับการประเมินความโกรธของบุคคล ดังนี้

1.8 กระบวนการประเมิน

ความโกรธไม่ใช่ปฏิกิริยาอัตโนมัติ การกระตุ้นที่เกิดขึ้นจะถูกประเมินผ่านแนวโน้มของอุปนิสัย สภาพทางความคิด อารมณ์และกายภาพชั่วคราว รวมทั้งลักษณะชั่วคราวของสถานการณ์ การประเมินขั้นต้น จะเกี่ยวข้องกับการประเมินสถานการณ์และสภาพแวดล้อมในรูปของคุณค่าที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเอง มีความคุกคามหรืออันตรายต่อตนเองหรือไม่ ความโกรธจะไม่เกิดขึ้นถ้าเหตุการณ์ถูกประเมินว่าไม่เกี่ยวข้อง เป็นมิตร หรือดี แต่ความโกรธจะเกิดขึ้นเมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ถูกประเมินว่าเกี่ยวข้องและล่อลวงต่อขอบเขตของบุคคลเป็นอุปสรรคต่อความหวังหรืออิสรภาพและพฤติกรรมเป้าหมาย (Lazarus, 1991) การตัดสินใจหรือการประเมินเพิ่มเติมจะทำให้เพิ่มความโกรธ โดยเฉพาะความโกรธจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประเมินว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่มีความยุติธรรม น่าจะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดได้แต่ก็ทำไม่ได้ และมีผู้ตั้งใจจะทำให้เกิดขึ้นกับตนและผู้ที่ได้รับผิดชอบควรได้รับการลงโทษ (ทัศไนย วงษ์สุวรรณ, 2542)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมความโกรธ

มีผู้กล่าวถึงแนวคิดในการควบคุมความโกรธ ดังนี้

2.1 **กลุ่มแนวคิดจิตวิทยาวิเคราะห์ (Psychodynamic Approach)** Chess และคณะ (1978) กล่าวว่า ความโกรธและความก้าวร้าวเกิดจากแรงขับ แรงขับที่สำคัญที่สุดคือแรงขับทางเพศ (Berkowitz, 1997) โดยมนุษย์จะต้องมีการระบายออกมา สิ่งสำคัญของแนวคิดจิตวิทยาวิเคราะห์คือความขัดแย้งระหว่างแรงขับภายในกับความพยายามควบคุม เพราะบุคคลต้องการให้สังคมยอมรับ แนวคิดนี้จึงอธิบายความก้าวร้าวในลักษณะอาการที่ไม่สามารถแก้ปัญหา ความขัดแย้งนี้ได้ การแก้ปัญหาของความก้าวร้าวนี้จึงกระทำโดยการส่งเสริมให้แสดงออกมาในทางที่สังคมยอมรับในลักษณะทดแทน

2.2 **กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมบัญญัตินิยม (Cognitive Behavioral Approach)** เป็นแนวคิดที่ได้ประสานแนวคิดพฤติกรรมนิยมกับบัญญัตินิยมเข้าด้วยกัน ดังนั้น จึงเน้นทั้งสภาพแวดล้อมภายนอก เจื่อนไข้นำและผลของพฤติกรรมและกระบวนการคิด ความรู้และประสบการณ์แต่ละบุคคล ซึ่งผู้นำกรอบแนวคิดนี้คือ Albert Bandura โดย Bandura (2002) กล่าวถึงการเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก ซึ่งบางพฤติกรรมอาจจะเกิดอันตรายได้

(Bandura, 1973) ในการเรียนรู้ผ่านตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อมๆกันซึ่งได้สรุปหน้าที่ของตัวแบบออกเป็น 3 ลักษณะคือ ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นและยับยั้งการเกิดของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งแนวคิดพื้นฐานของกลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยมคือ ตัวแปรทางปัญญาย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญาได้ พฤติกรรมของบุคคลก็ย่อมเปลี่ยนแปลงตาม ซึ่งพฤติกรรมและอารมณ์เป็นผลจากลักษณะความคิด โดยแต่ละคนจะมีปฏิกริยาต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการตีความรับรู้ต่างกัน ปฏิกริยาความคิดที่คลาดเคลื่อน (cognitive error) จะทำให้การใช้เหตุผลผิดไป เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีตามมา ความคิดในแง่ลบที่พบบ่อยๆได้แก่ เวลาเกิดเหตุการณ์ไม่ดี ก็มักคิดว่าต่อไปจะเกิดเหตุการณ์ไม่ดียิ่ง (overgeneralization) คิดว่าตนเองเป็นสาเหตุของเรื่องร้าย (personalization) มองโลกเป็นสองขั้วคือ ไม่ดีก็เลย (black and white thinking) มองแต่ปัญหาเล็กๆทำให้เรื่องต่างๆแย่ไปหมด สิ่งดีที่เกิดขึ้นมักมีคุณค่าน้อย (disqualifying the positive) มีความคิดตายตัวว่าตนเองและบุคคลอื่นต้องปฏิบัติตัวอย่างไร (should and must) ต่วนสรุปจากเหตุการณ์เดียว (jumping to conclusions) ความโกรธเป็นอารมณ์ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นผลมาจากความคิดที่ตอบสนองต่อสิ่งทีมากระตุ้น (Ben และ Tapanya, 2005) โดยนักปรับพฤติกรรมทางปัญญาได้อธิบายความเชื่อดังนี้

2.2.1 กิจกรรมทางปัญญานั้นมีผลต่อพฤติกรรม

2.2.2 กิจกรรมทางปัญญาสามารถจัดให้มีขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้

2.2.3 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ

2.3.1 งานวิจัยในประเทศไทย

สุธัญญา ทุทน (2551) เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดี่ยววัดผลก่อนและหลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยจิตเภทที่มีประวัติพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 20 ราย ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด จากแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชชนรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบวัดการแสดงความโกรธวิธีดำเนินการทดลอง ใช้โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว (Novaco, 1975 และ Hamolia, 2005) ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเตรียมความคิด การเรียนรู้เกี่ยวกับ

อารมณ์โกรธและพฤติกรรมก้าวร้าว ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 การให้ความรู้เรื่องการรู้จักอารมณ์ โกรธและพฤติกรรมก้าวร้าว กิจกรรมที่ 2 ตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว และการรับรู้สัญญาณเตือนหรือตัวบ่งชี้ทางกาย ชั้นที่ 2 การฝึกทักษะการจัดการเมื่อเกิดอารมณ์ โกรธและพฤติกรรมก้าวร้าว ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 3 ฝึกทักษะการจัดการอารมณ์โกรธด้วยการฝึกหายใจ การนับในใจและการฝึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อ กิจกรรมที่ 4 การพัฒนาทักษะในการจัดการอารมณ์อย่างเหมาะสมด้วยการขอตัวออกจากสถานการณ์ การฝึกทักษะการพูดเพื่อแสดงความรู้สึก และการใช้ความคิดจัดการกับความโกรธ และชั้นที่ 3 ชี้นำไปประยุกต์ใช้สถานการณ์อื่น ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 5 การนำไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันด้วยการให้ผู้ช่วยระบุถึงสถานการณ์ที่แท้จริงที่ทำให้เกิดอารมณ์โกรธและแสดงบทบาทสมมติในการเผชิญสิ่งที่ทำให้โกรธ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวในผู้ป่วยจิตเภท หลังได้รับโปรแกรมควบคุมความโกรธและความก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัลยา สุวรรณสิงห์ (2548) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมควบคุมความโกรธที่มีต่อการแสดงความโกรธของผู้ป่วยจิตเภทในโรงพยาบาลไชโย จังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยจิตเภทจำนวน 20 คนโดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด มีประวัติการแสดงความโกรธก้าวร้าวรุนแรงขณะอยู่ที่บ้านและในชุมชน เป็นผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลไชโย จังหวัดอ่างทอง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ โปรแกรมควบคุมความโกรธ แบบวัดการแสดงความโกรธของทศไฉน วงศ์สุวรรณ (2542) และแบบวัดความรู้เรื่องการควบคุมความโกรธของสิรินภา จาติเสถียร (2547) การดำเนินการใช้โปรแกรมควบคุมความโกรธในผู้ป่วยจิตเภท ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ชั้นที่ 1 การเตรียมความคิด ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 การแสดงอารมณ์และความรู้สึก กิจกรรมที่ 2 การค้นหาสาเหตุและผลของความโกรธ กิจกรรมที่ 3 การรับรู้ปฏิกิริยาของร่างกายที่มีต่อความโกรธ กิจกรรมที่ 4 การเปลี่ยนความคิด ชั้นที่ 2 เรียนรู้ฝึกซ้อมทักษะใหม่ ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 5 การฝึกทักษะการควบคุมความโกรธโดยใช้การฝึกการหายใจ การนับในใจ การจินตนาการ การออกจากเหตุการณ์นั้น เพื่อลดความตึงเครียดของร่างกายที่เกิดจากความโกรธทำให้สงบควบคุมอารมณ์โกรธได้ กิจกรรมที่ 6 การฝึกทักษะการพูดเพื่อแสดงความรู้สึก กิจกรรมที่ 7 การใช้บทบาทสมมติ และชั้นที่ 3 การฝึกใช้ทักษะในสถานการณ์อื่น ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 8 การนำมาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยการแสดงความโกรธของผู้ป่วยจิตเภท ภายหลังจากใช้โปรแกรมควบคุมความโกรธน้อยกว่าก่อนการใช้โปรแกรมควบคุมความโกรธ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สิรินภา จาติเสถียร (2547) ได้นำแนวคิดโปรแกรมควบคุมความโกรธของ Novaco(1985) ไปพัฒนาใช้ในการสอนเทคนิคการควบคุมความโกรธในผู้ป่วยจิตเภทในโรงพยาบาลศรีธัญญา แผนกผู้ป่วยใน ที่มีประวัติเอะอะก้ำวร้าวดนเองและผู้อื่น หรือทำลายข้าวของ จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นผู้ป่วยชาย 13 คนและผู้ป่วยหญิง 7 คน เข้ากลุ่มทดลองตามโปรแกรมซึ่งมีกิจกรรมทั้งหมด 8 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 3 สัปดาห์ๆละ 2-3 ชั่วโมง ให้ผู้ป่วยตอบแบบวัดความรู้เรื่องการควบคุมความโกรธและแบบวัดการแสดงความโกรธ 3 ครั้ง ได้แก่ ในช่วงก่อนการทดลอง ชั้นสิ้นสุดการทดลอง และชั้นติดตามผลหลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์ พบว่า โปรแกรมสอนเทคนิคการควบคุมความโกรธในผู้ป่วยจิตเภท สามารถลดคะแนนในการแสดงความโกรธของผู้ป่วยก่อนเข้าร่วมกลุ่มการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพิ่มคะแนนการควบคุมความโกรธและคะแนนความรู้ในการควบคุมความโกรธในระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกลุ่มการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนัย วงศ์สุวรรณ (2542) ได้พัฒนาแบบวัดการแสดงความโกรธขึ้นจากแบบวัดสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธ STAXI (The State Trait Anger Expression Inventory) ของ Spielberger (1996) โดยมาแปลเป็นภาษาไทยจำนวนทั้งหมด 44 ข้อ นำข้อคำถามที่แปลมาจาก The State Trait Anger expression inventory ของ Spielberger (1996) มารวมกับข้อคำถามที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามคำจำกัดความ และนำผลการตรวจสอบมาคัดเลือกโดยถือเกณฑ์ตัดสิน 3 ใน 5 ท่าน นำไปหาค่าความเที่ยงโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน ใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดในมาตรการเก็บความโกรธไว้ภายในเท่ากับ .90 มาตรการแสดงความโกรธออกภายนอกเท่ากับ .87 และมาตรการควบคุมความโกรธเท่ากับ .92

ทัศนัย วงศ์สุวรรณ (2542) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมต่อความโกรธของนักเรียนวัยรุ่น โดยทำการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลองสามารถลดความโกรธโดยทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีประวัติว่าเคยแสดงพฤติกรรมก้ำวร้าวดน จำนวน 16 คน มีคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกมากกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 และมีคะแนนในด้านการควบคุมความโกรธต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 8 คนและกลุ่มควบคุม 8 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม เป็นเวลา 7 สัปดาห์ต่อเนื่องกัน สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง รวม 20 ชั่วโมง โดยเครื่องมือ

ที่ใช้วัดคือ แบบวัดประสบการณ์ความโกรธและการแสดงความโกรธของ Spielberg (1996) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการแสดงความโกรธออกภายนอกลดลงและสามารถควบคุมความโกรธได้มากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.1 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ ผู้วิจัยขอนำเสนอในรูปแบบตาราง ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
สุธัญญา ทุทน (2551)	การศึกษาการใช้ โปรแกรมการควบคุม ความโกรธและความ ก้าวร้าวต่อพฤติกรรม ก้าวร้าวของผู้ป่วยจิต เภท แผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจิตเวช สระแก้วราชชนครินทร์	โปรแกรมการ ควบคุมความ โกรธและความ ก้าวร้าว Novaco, 1975 และ Hamolia, 2005	พฤติกรรม ก้าวร้าวของ ผู้ป่วยจิตเภท	ผู้ป่วยจิตเภทที่มี ประวัติพฤติกรรม ก้าวร้าว จำนวน 20 ราย	1.โปรแกรมการควบคุมความ โกรธและความก้าวร้าว 2.แบบประเมินพฤติกรรม ก้าวร้าว 3. แบบวัดความโกรธ	พฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิต เภท หลังได้รับโปรแกรมการ ควบคุมความโกรธและความ ก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05
กัลยา สุวรรณสิงห์ (2548)	การศึกษาการใช้ โปรแกรมควบคุมความ โกรธ ต่อการแสดง ความโกรธของผู้ป่วย จิตเภทโรงพยาบาล ไชโย จังหวัดอ่างทอง	การใช้ โปรแกรมควบคุม ความโกรธ	ความโกรธของ ผู้ป่วยจิตเภท	ผู้ป่วยจิตเภทจำนวน 20 คน ซึ่งมีประวัติ การแสดงความ โกรธและความ ก้าวร้าวรุนแรงขณะ อยู่ที่บ้านและใน ชุมชน	1. โปรแกรมควบคุมความ โกรธ 2. แบบวัดการแสดงความ โกรธของทศไนย วงศ์สุวรรณ (2542) 3. แบบวัดความรู้เรื่องการ ควบคุมความโกรธของสิริ นภา จาติเสถียร (2547)	คะแนนเฉลี่ยการแสดงความ โกรธของผู้ป่วยจิตเภท ภายหลังการใช้ โปรแกรมควบคุมความโกรธ น้อยกว่าก่อนการใช้ โปรแกรมควบคุมความโกรธ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ตารางที่ 2.1 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
สิรินภา จาติเสถียร (2547)	ผลของการสอน เทคนิคการควบคุม ความโกรธต่อการ แสดงความโกรธของ ผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลศรี ธัญญา	การใช้โปรแกรม การสอนเทคนิค การควบคุม ความโกรธ	การแสดงความ โกรธ	ผู้ป่วยจิตเภทที่มี ประวัติก้าวร้าว จำนวน 20 คน	แบบวัดการแสดง ความโกรธของทศไฉย วงศ์ สุวรรณ ที่พัฒนามาจาก แบบสำรวจความโกรธ แบบสภาวะ-ลักษณะและ การแสดงความโกรธของ Spielberger (1996)	คะแนนการแสดง ความโกรธของ ผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับการสอน เทคนิคการควบคุมความโกรธน้อยกว่าก่อนการได้รับการสอน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ทศไฉย วงศ์สุวรรณ (2542)	ผลของการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวพิจารณา เหตุผล อารมณ์และ พฤติกรรม ต่อความ โกรธของนักเรียน วัยรุ่น	การปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบ กลุ่มตามแนว พิจารณา เหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรม	ระดับความ โกรธจากแบบ วัด ประสพการณ์ ความโกรธและ การแสดงความ โกรธ	นักเรียนชั้นระดับ มัธยมศึกษาตอน ปลาย โรงเรียนศรี ปฐมพิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 16 คน ซึ่งมี ประวัติการทะเลาะกับ ผู้อื่น ทำลายทรัพย์สิน ทำร้ายร่างกายผู้อื่น และมีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด	แบบวัดประสพการณ์ ความโกรธและการแสดง ความโกรธที่พัฒนามา จากแบบสำรวจความ โกรธแบบสภาวะ-ลักษณะ และการแสดงความโกรธ (The State Trait Anger Expression Inventory, STAXI) ของ Spielberger(1996)	หลังการทดลองและในระยะติดตาม ผล นักเรียนที่เข้าร่วมการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบกลุ่มมีคะแนนความ โกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธ ออกภายนอก คะแนนการควบคุม ความโกรธสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ เข้าร่วมโปรแกรม มีคะแนนความ โกรธโดยทั่วไป คะแนนการแสดง ความโกรธออกภายนอก และ คะแนนการควบคุมความโกรธต่ำกว่า ก่อนการทดลอง

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการควบคุมความโกรธ ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป โดยโปรแกรมควบคุมความโกรธที่ใช้กันมากที่สุดเป็นโปรแกรมควบคุมความโกรธ โดยการสอนเทคนิคการควบคุมความโกรธให้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้สามารถแสดงความโกรธได้อย่างเหมาะสมตามแนวคิดของ Novaco (1975) ซึ่งโปรแกรมควบคุมความโกรธของ Novaco (1975) ประกอบด้วย การฝึก 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเตรียมความคิดเพื่อฝึกให้กลุ่มตัวอย่างรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุของความโกรธ ขั้นที่ 2 เรียนรู้ฝึกซ้อมทักษะใหม่ โดยการฝึกให้กลุ่มตัวอย่างยับยั้งความโกรธ และขั้นที่ 3 การฝึกใช้ทักษะในสถานการณ์อื่น โดยการนำสถานการณ์ที่เคยทำให้เกิดความโกรธ นำมาแสดงบทบาทและเลือกใช้วิธีการควบคุมความโกรธที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ กลุ่มผู้ป่วยและวัยรุ่นที่มีประวัติในการแสดงความโกรธและความก้าวร้าวรุนแรง ทำลายทรัพย์สิน ทำร้ายร่างกายผู้อื่น จำนวน 16 – 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยมากที่สุด คือ แบบวัดการแสดงความโกรธของทศไนย วงศ์สุวรรณ ที่พัฒนามาจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธของ Spielberg (1996) ผลการวิจัย พบว่า การใช้โปรแกรมควบคุมความโกรธและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถควบคุมความโกรธได้สูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Fung และ Tsang(2007) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรม Anger coping training program เพื่อใช้ในการจัดการกับพฤติกรรมก้าวร้าว ความโกรธและความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุระหว่าง 8-10 ปี จำนวน 18 คน ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 2 เดือน ผลการวิจัยพบว่า การใช้โปรแกรม Anger coping training program นักเรียนจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและทางวาจาและมีความโกรธลดลง สามารถควบคุมความโกรธได้มากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มควบคุม

Humphrey และ Brooks(2006) ได้ใช้โปรแกรมเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงปัญญาซึ่งมีประสิทธิภาพในการพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจต่ออารมณ์และควบคุมความโกรธเพื่อให้ผู้เรียนได้มีวิธีการในการจัดการกับความโกรธ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียน 12 คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 14 ปี 2 เดือน และมีปัญหาเรื่องการแสดงความโกรธรุนแรง ใช้เวลาในการฝึก 1 เดือนผลการวิจัย

พบว่า หลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการความโกรธนักเรียนจะมีการควบคุมความโกรธได้มากกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban (2005) ได้ใช้รูปแบบในการควบคุมความโกรธ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการแก้ปัญหาทางสังคม (Social problem solving training) ซึ่งได้พัฒนามาจากเทคนิคทางพุทธิปัญญา เป็นการฝึกการอนุมานสาเหตุใหม่ และวิธีการแก้ไขแบบใหม่ และการฝึกทักษะทางสังคม (Social skill training) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากเทคนิคการใช้ตัวแบบ การทำพฤติกรรมซ้ำ และการให้ข้อมูลป้อนกลับที่ถูกต้อง วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการแก้ปัญหาทางสังคมและการฝึกทักษะทางสังคมต่อการฝึกควบคุมความโกรธ กลุ่มตัวอย่างมี 26 คน ซึ่งมีความโกรธสูง ความก้าวร้าว และพฤติกรรมก่อกวน เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 7-11 ปี อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 9.68 ปี กลุ่มตัวอย่างจะแบ่งเป็นกลุ่มๆ ละ 5-7 คน แต่ละกลุ่มจะมีการสุ่มเลือกเพื่อแบ่งเป็นการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและการฝึกทักษะสังคม เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบประเมินระบบพฤติกรรมนักเรียน 3 ด้าน โดยครูผู้ปกครองและนักเรียนประเมินตนเอง (Three parent rating scales of the Behavioral Assessment System for Children) ได้แก่ การประเมินความก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและความสามารถทางทักษะสังคมแบบวัดความโกรธของนักเรียน (The Children's Inventory of Anger) แบบวัดการแสดงความโกรธ(The Pediatric Anger Expression Inventory) แบบสัมภาษณ์ที่บ้าน (The home Interview Scale) แบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคม (The Social Problem Solving Measure) และแบบวัดการประเมินตนเองสำหรับนักเรียน (Two Child self-report scales of the Behavior Assessment System for Children) .ใช้เวลาในการศึกษา 3 เดือน ใช้เวลาในการฝึกครั้งละ 50 นาที ผลการวิจัย พบว่า การฝึกทักษะทางสังคมและการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีความแตกต่างกันในด้านการควบคุมความโกรธและกระบวนการรับข้อมูลทางสังคม โดยการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีประสิทธิภาพในการลดความลำเอียงในการอนุมานสาเหตุ ส่วนการฝึกทักษะทางสังคมมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการควบคุมความโกรธ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการควบคุมความโกรธซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการกับความโกรธแบบพฤติกรรมเชิงปัญญาในการจัดการและควบคุมกับความโกรธ ใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 1-3 เดือน ใช้เวลาในการฝึกครั้งละ 50-60 นาที แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะได้แก่ ระยะพื้นฐาน ระยะดำเนินการวิจัย และระยะติดตามผลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย อยู่ระหว่าง 12-26

คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินระบบพฤติกรรมนักเรียน 3 ด้าน แบบวัดด้านการแสดงความโกรธ แบบสัมภาษณ์ทางบ้าน แบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคม และแบบวัดในการประเมินตนเองสำหรับนักเรียน แบบประเมินนักเรียนโดยครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถจะควบคุมความโกรธได้เพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองและสามารถจัดการและควบคุมความโกรธได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธในประเทศจะนำเอารูปแบบการควบคุมความโกรธของ Novaco(1975) มาใช้ในการจัดโปรแกรมการควบคุมความโกรธ ซึ่งแนวคิดในการควบคุมความโกรธของ Novaco(1975) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 การเตรียมความคิดเพื่อฝึกให้กลุ่มตัวอย่างรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุของความโกรธ ขั้นที่ 2 เรียนรู้ฝึกซ้อมทักษะใหม่ โดยการฝึกให้กลุ่มตัวอย่างยับยั้งความโกรธ และขั้นที่ 3 การฝึกใช้ทักษะในสถานการณ์อื่น โดยการนำสถานการณ์ที่เคยทำให้เกิดความโกรธ นำมาแสดงบทบาทและเลือกใช้วิธีการควบคุมความโกรธที่เหมาะสม ส่วนในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความโกรธในต่างประเทศจะเน้นที่รูปแบบการควบคุมความโกรธทางพฤติกรรมเชิงปัญญาเป็นส่วนใหญ่ ส่วนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยซึ่งเกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ ประกอบด้วย แบบประเมินระบบพฤติกรรมนักเรียน 3 ด้านโดยครู ผู้ปกครอง และนักเรียนประเมินตนเอง แบบวัดการแสดง ความโกรธ แบบสัมภาษณ์ทางบ้าน แบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคม แบบวัดการประเมินตนเองสำหรับนักเรียน แบบประเมินนักเรียนโดยครู และแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ใช้เวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 2 เดือน โดยแบ่งเป็น ระยะเวลาพื้นฐาน ระยะเวลาทดลอง และระยะติดตามผล

พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว โดยมีรายละเอียดและแนวคิดของพฤติกรรมก้าวร้าว ดังต่อไปนี้

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

3.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมการแสดงออกที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อน อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

Berkowitz (1965, อ้างถึงใน ทิพย์วัลย์ สุทิน, 2538: 10) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย (Instrumental Aggression) เป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเจตนาร้ายที่จะให้บุคคลหรือสิ่งของเสียหาย บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อผลบางอย่าง เช่น เพื่อระบายความคับข้องใจ เพื่อรางวัลหรือเพื่อเรียกร้องความสนใจ พฤติกรรมชนิดนี้จะเปลี่ยนไปตามสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมของรางวัลและการลงโทษ

2. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดจากความโกรธ (Angry-Aggression หรือ Hostility Aggression) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่มีสาเหตุมาจากการเกิดความโกรธส่งผลต่อพฤติกรรมที่ต้องการให้บุคคลหรือสิ่งของได้รับอันตรายหรือเสียหาย ตัวกำหนดพฤติกรรมก้าวร้าวชนิดนี้คือ การได้รับโทษในอดีต และการถูกทำลายศักดิ์ศรีในปัจจุบัน

นันทินี เครือจันทร์ (2551) ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเป็นการกระทำที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน หรืออันตรายทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน เพราะการกระทำต่างๆตามความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนอันตราย และความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวสามารถแสดงออกได้ทั้งทางกาย เช่น การเตะต่อย ทูบตี และทางวาจา เช่น การพูดจาไม่สุภาพ ใช้คำหยาบ เป็นต้น

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2547) ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเป็นการกระทำที่บุคคลตั้งใจทำเพื่อที่จะทำร้ายผู้อื่นซึ่งต้องการที่หนีไปจากสภาพถูกทำร้ายนั้น อาจเป็นการทำร้ายทางร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย และทางจิตใจ เช่น การพูดจาเสียสติ กระแทกแตกดัน เป็นต้น

กรวิดา ศรีสุภา (2547) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกที่จะทำให้เกิดความเสียหายทั้งทางร่างกาย จิตใจ ของตนเองและผู้อื่นได้

ดวงพร ตันติธรรมานนท์ (2542) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทางร่างกายหรือจิตใจ หรือเป็นพฤติกรรมที่ทำลายข้าวของ ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการต่อต้านผู้มาล่วงเกินสิทธิของตนเอง เนื่องจากเคยเป็นบุคคลไม่กล้าแสดงออกมาก่อน โดยบุคคลที่ไม่กล้าแสดงออกเป็นบุคคลที่มีความวิตกกังวล หรือเกิดความกลัวในการแสดงออกของตนเอง และเมื่อมีความวิตกกังวล บุคคลอาจจะมี ความคับข้องใจเกิดขึ้นซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว โดยแบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ประเภท คือ

พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บเสียหายทางร่างกายหรือจิตใจ การได้รับความเสียหายทางจิตใจนั้น อาจเป็นการกระทำให้อับอายหรือใช้อำนาจบังคับจิตใจ รวมทั้งพฤติกรรมทำลายสิ่งของ ซึ่งยกเว้นการกระทำตามหน้าที่หรืออุบัติเหตุ

พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง การพูด การใช้วาจา ที่ทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น พูดจาเยาะเย้ยถากถาง ดูถูกดูหมิ่น

ทิพย์วัลย์ สุทิน (2538) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ หรือเป็นพฤติกรรมที่ทำลายสิ่งของ

ม.ร.ว.สมพร สุทัศน์ (2529) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมก้าวร้าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลไม่พอใจ หรือเจ็บปวดทางกายและจิตใจ ตลอดจนถึงพฤติกรรมที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม

สรุปได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทางร่างกายหรือจิตใจ และทรัพย์สิน แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวเป็น 2 ประเภท ดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง การพูด การใช้วาจา ที่ทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น พูดได้เถียงด้วยถ้อยคำหยาบคาย ตำหนิ ตีเตียน เยาะเย้ย ประชดประชันผู้อื่น ตวาด ตะคอก พูดจาข่มขู่หรือยุแหย่อันเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท พูดเสียงดังขัดจังหวะเพื่อเอาชนะผู้อื่น พูดนินทาให้ร้าย ด่าชื่อพ่อแม่บุคคลอื่นเมื่อได้เถียงกัน

พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บเสียหายทางร่างกายหรือจิตใจ เช่น เตะ ถีบ ทำร้าย ทูบทำลาย การต่อสู้ทำร้ายกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ชกต่อย ตี หยิก ทูบ ผลักไล่ กระชาก ดึงเสื้อผ้าหรือสิ่งของ ขวางทางเดินหรือขัดขาให้ล้ม เลียนแบบท่าทางหรือขบถพร่องของบุคคลอื่น การขว้างปาสิ่งของ ผลักโต๊ะเก้าอี้ เขียนคำหยาบบนกระดานฝาผนังโต๊ะเก้าอี้ การทุบโต๊ะ กระแทกประตูทำสิ่งของให้เกิดเสียงดัง

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว มีดังนี้

3.2.1 ทฤษฎีสัญชาตญาณที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Instinct Theory of Aggression) แนวความคิดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychodynamic Theory) โดย Freud (1949) เชื่อว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะเกิดความก้าวร้าวมาตั้งแต่เกิด และความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของบุคคล โดยแบ่งสัญชาตญาณออกเป็น 2 ประเภท คือ สัญชาตญาณเพื่อการดำรงชีวิต (life instincts) ซึ่งเป็นแรงขับทางเพศเพื่อการสืบพันธุ์ และสัญชาตญาณเพื่อความตาย (death instincts) เป็นแรงขับให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว อาจแสดงออกโดยการทำลายตนเองหรือมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่น ซึ่งสัญชาตญาณเป็นส่วนของอิด (ID) เป็นความต้องการของบุคคลโดยธรรมชาติ โดยพฤติกรรมก้าวร้าวจัดเป็นประเภทเดียวกับความต้องการทางเพศ ซึ่งต้องมีการระบายออกไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

3.2.2 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

3.2.2.1 ทฤษฎีความคับข้องใจ-ความก้าวร้าว (Frustration Aggression Theory) แนวความคิดที่ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการผสมผสานของแนวความคิดเกี่ยวกับแรงขับ และการเรียนรู้หรือการตอบสนองของความคับข้องใจ นักจิตวิทยาที่อธิบายแนวความคิดนี้คือ Dollard และ Miller (1950, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2550) ซึ่งเชื่อว่าความคับข้องใจ คือ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกิดจากบุคคลถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุเป้าหมาย ย่อมก่อให้เกิดความก้าวร้าวได้ เมื่อบุคคลถูกขัดใจและเกิดภาวะคับข้องใจ อาจสะสมทีละเล็กทีละน้อยจนในที่สุดแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแก่บุคคลที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ

3.2.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้สังคม (Social Learning Theory) Bandura (1986) เป็นผู้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ได้เป็นสัญชาตญาณที่ติดตัวมาแต่กำเนิด หรือเป็นแรงขับที่เกิดจากความคับข้องใจ แต่พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) โดยบุคคลจะสามารถเรียนรู้ได้จากรางวัล การลงโทษและการเลียนแบบ ซึ่งตัวแบบที่สำคัญที่สุดคือบิดามารดา หากบิดามารดาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวให้เห็น บุคคลจะเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม Bandura (1986) อธิบายพฤติกรรมก้าวร้าว 3 ลักษณะ คือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากการเรียนรู้ 2 ลักษณะ คือ

1.1 การเรียนรู้จากการสังเกต เป็นการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบหรือพฤติกรรมของบุคคลอื่น ซึ่งอาจเป็นตัวแบบที่มีชีวิต เช่น บิดามารดา เพื่อน ครู เป็นต้น หรือจากการสังเกตตัวแบบที่ไม่มีชีวิต เช่น การ์ตูน การอ่านหนังสือ เป็นต้น บุคคลจะสามารถเรียนรู้จากตัวแบบได้ ตัวแบบต้องมีความเด่น หรือการแสดงพฤติกรรมที่ชัดเจนในภาพรวม รวมทั้งความสามารถในการจดจำสิ่งต่างๆที่ได้จากตัวแบบของผู้สังเกตด้วย กระบวนการสำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกต (Bandura, 1989) ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ กระบวนการความใส่ใจ กระบวนการการจดจำ กระบวนการการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ และกระบวนการการจูงใจ

1.2 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เป็นการได้เรียนรู้จากการที่บุคคลได้ลงมือทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองและได้รับผลนั้นๆตอบกลับมา เช่น หากบุคคลแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับรางวัล การเสริมแรง หรือการลงโทษ จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งต่อไป

2. สิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว (Instigator of Aggression)

สิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว มีดังนี้

2.1 อิทธิพลจากตัวแบบ ตัวแบบมีอิทธิพลที่สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ทั้งจากสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง

2.2 สิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การดูถูกเหยียดหยาม การถอดถอน การเสริมแรง การทำร้ายร่างกาย และการต่อสู้อื่นๆ ก่อให้เกิดความโกรธหรือความคับข้องใจได้ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงพฤติกรรมก้าวร้าว

2.3 สิ่งจูงใจ เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วได้รับการเสริมแรง หรือการคาดหวังผลทางบวก ย่อมเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น หากเด็กไปต่อยกับเพื่อน พ่อแม่ชมว่าลูกตนเองเก่ง เป็นนักรู้ เด็กย่อมจะไปต่อยกับเพื่อนอีกเพื่อหวังจะได้รับคำชมจากพ่อแม่

2.4 การควบคุมด้วยการสอน ในกระบวนการทางสังคมหรือการอบรมเลี้ยงดู บุคคลจะถูกฝึกให้เชื่อฟังกฎระเบียบต่างๆ ซึ่งผู้ฝึกจะให้รางวัลแก่บุคคลที่เชื่อฟังและลงโทษบุคคลที่ไม่เชื่อฟัง วิธีการลงโทษที่รุนแรงย่อมทำให้บุคคลเกิดความก้าวร้าวได้ เพราะทำให้บุคคลคับข้องใจ และเห็นตัวแบบที่ก้าวร้าวด้วย

3. การเสริมแรงที่ทำให้ความก้าวร้าวคงอยู่ (Reinforcement of Aggression)

3.1 แรงเสริมภายนอก หากบุคคลแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วได้รับแรงเสริม เช่น คำชม หรือรางวัล พฤติกรรมก้าวร้าวนั้นจะยังคงอยู่

3.2 แรงเสริมจากการสังเกต บุคคลจะสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากตัวแบบที่ได้รับรางวัลมากกว่าตัวแบบที่ไม่ได้รับรางวัล แรงเสริมที่ได้จากการสังเกตจะทำหน้าที่ให้ข้อมูลและแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว โดยตัวแบบพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้รับรางวัลจะเป็นตัวแบบที่มีประสิทธิภาพ

3.3 แรงเสริมที่เกิดจากตนเอง เช่น การนิโทษบุคคลอื่น การตำหนิหรือการดูต่ำ ลดค่าหรือศักดิ์ศรีบุคคลอื่น การกระทำเหล่านี้จะทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่าขึ้น รู้สึกพึงพอใจ ทำให้ช่วยลดความคับข้องใจลงไปได้

3.3 ปัจจัยและสาเหตุของการมีพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น

สาเหตุของการมีพฤติกรรมก้าวร้าว (ม.ร.ว.สมพร สุทัศนีย์, 2547: 64-65) มีหลายประการ ดังต่อไปนี้

3.3.1 เป็นบุคคลที่บิดามารดาไม่ต้องการและเกลียดชัง ทอดทิ้งจนทำให้รู้สึกหัวอาเหว โดดเดี่ยวและน้อยใจ ในที่สุดจะรู้สึกเคียดแค้นชิงชัง

3.3.2 เป็นบุคคลที่ได้รับการกลั่นแกล้ง และโดนรังแกมาก่อน

3.3.3 ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา และบุคคลข้างเคียง

3.3.4 บิดามารดาเข้มงวดกวดขันและเจ้าอารมณ์ ใช้อำนาจข่มขู่มากเกินไป ทำให้บุคคลเกิดความกลัวและเก็บกดอารมณ์นั้นไว้

3.3.5 บุคคลเลียนแบบพฤติกรรมของเพื่อนในกลุ่ม

3.3.6 มาจากครอบครัวที่บิดามารดาทะเลาะวิวาทกันบ่อยครั้ง

3.3.7 ครูชอบใช้อำนาจเกินเหตุและครูไม่ยุติธรรม

3.3.8 เกิดจากการรวบรวนหรือการต่อสู้อัน

3.3.9 เกิดจากสัญชาตญาณการทำลาย

3.3.10 เกิดจากความไม่แน่ใจในเรื่องราวต่างๆ เข้าใจเรื่องราวไม่ชัดเจน จึงเกิดความคับข้องใจซึ่งนำไปสู่การก้าวร้าวได้

3.3.11 เป็นบุคคลที่มีนิสัยหวาดกลัว

3.3.12 เป็นบุคคลที่มีปมด้อยจึงทำสิ่งต่างๆ เพื่อสร้างจุดเด่น

3.3.13 บางรายบิดามารดารู้สึก ตามใจและสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว
รังแกผู้อื่น

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

3.4.1 งานวิจัยในประเทศไทย

กรวิดา ศรีสุภา (2547) ได้ศึกษาผลของการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 13 คน จากโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา สังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกความฉลาดทางอารมณ์และการนำไปประยุกต์ใช้ แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง แบบทดสอบพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรง และแบบสัมภาษณ์ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง เพื่อน และสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบค่าที(t-test) ผลการวิจัยพบว่า หลังทำการทดลอง ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนจากการประเมินของนักเรียน ครู และผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อยกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง เพื่อนและสังคม พบว่านักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกเห็นคุณค่าและมั่นใจในตนเองมากขึ้น เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและเรียนรู้ทักษะทางสังคมได้

ดวงพร ดันติธรรมานนท์ (2542) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมตามแนวคิดของเคลลีเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ จังหวัดนนทบุรี ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่เป็นบุคคลปัญญาอ่อนหรือมีอาการทางจิต จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมตามแนวคิดของเคลลี สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1-1.30 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 10 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมตามแนวคิดของเคลลีมีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ทิพย์วัลย์ สุทิน (2538) ได้ศึกษาผลของการปรับพฤติกรรมด้วยปัญญาเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนโยธินบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 30 คน สุ่มเข้ารับการทดลอง 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มปรับพฤติกรรมด้วยปัญญาฝึกการวิเคราะห์พฤติกรรมจัดการกับความโกรธ พุดเตือนตนเอง และคิดถึงผลกรรมที่ตามมา ในระยะทดลอง 6 สัปดาห์ จำนวน 10 ครั้ง ในขณะที่กลุ่มกำกับตนเอง ฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง และกลุ่มควบคุมได้ร่วมกิจกรรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยบันทึกจำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน จากการสังเกตนักเรียนแต่ละคนในระหว่างระยะพื้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล และให้นักเรียนตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Tukey-Test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มปรับพฤติกรรมด้วยปัญญา มีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากแบบวัดในระยะทดลองและในระยะติดตามผลน้อยกว่าในระยะพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวจากการสังเกตในระยะทดลองเท่านั้นที่น้อยกว่าในระยะพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนในกลุ่มปรับพฤติกรรมด้วยปัญญา มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนกลุ่มกำกับตนเอง และกลุ่มควบคุมทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้จากการสังเกตและคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากการตอบแบบวัดในระยะทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในระยะติดตามผล

ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่สำคัญต่อการวิจัยนี้ในรูปแบบตาราง เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายในการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว ดังตารางที่ 2.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
กรวิดา ศรีสุภา (2547)	ผลของการเสริมสร้าง ความฉลาดทางอารมณ์ ตามแนวคิดของโกล์แมนที่ มีต่อการลดพฤติกรรม ก้าวร้าวและการใช้ความ รุนแรงของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 13 คน จาก โรงเรียนชุมชนหมู่บ้าน พัฒนา สังกัด กรุงเทพมหานคร	แบบบันทึกความฉลาด ทางอารมณ์และการ นำไปประยุกต์ใช้ แบบวัดพฤติกรรม ก้าวร้าวและการใช้ความ รุนแรง แบบทดสอบพฤติกรรม ก้าวร้าวและการใช้ความ รุนแรง แบบสัมภาษณ์ความรู้สึก ที่มีต่อตนเอง เพื่อน และ สังคม	หลังทำการทดลอง ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของ นักเรียนจากการประเมินของนักเรียน ครู และผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ย ของคะแนนน้อยกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทาง อารมณ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อ ตนเอง เพื่อนและสังคม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกเห็นคุณค่า และมั่นใจในตนเองมากขึ้น เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและเรียนรู้ ทักษะทางสังคมได้

ตารางที่ 2.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
ดวงพร ตันติธรรมนนท์ (2542)	ผลของโปรแกรมการ ฝึกพฤติกรรมกล้า แสดงออกที่ เหมาะสมตาม แนวคิดของแคลลี เพื่อลดพฤติกรรม ก้าวร้าวในนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	นักเรียนม. 3 โรงเรียน เบญจมราชานุสรณ์ จังหวัดนนทบุรี ที่มี พฤติกรรมก้าวร้าวและ ไม่เป็นบุคคลปัญญา อ่อนหรือมีออการทาง จิต 16คน	แบบวัด พฤติกรรม ก้าวร้าว	กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมตามแนวคิด ของแคลลีมีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
ทิพย์วัลย์ สุทิน (2538)	การลดพฤติกรรม ก้าวร้าวของนักเรียน วัยรุ่น โดยรูปแบบ การปรับพฤติกรรม ด้วยปัญญา	นักเรียนชายชั้น มัธยมศึกษา โรงเรียน โยธินบำรุง อำเภอ เมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช มี อายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 30 คน	แบบวัด พฤติกรรม ก้าวร้าว แบบสังเกต พฤติกรรม ก้าวร้าว	นักเรียนในกลุ่มปรับพฤติกรรมด้วยปัญญามีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจาก แบบวัดในระยะทดลองและในระยะติดตามผลน้อยกว่าในระยะเส้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรม ก้าวร้าวจากการสังเกตในระยะทดลองเท่าที่น้อยกว่าในระยะเส้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนในกลุ่มปรับพฤติกรรมด้วย ปัญญา มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนกลุ่มกำกับตนเอง และกลุ่ม ควบคุมทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้จากการสังเกตและคะแนนพฤติกรรม ก้าวร้าวจากการตอบแบบวัดในระยะทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในระยะติดตามผล

3.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Berger (2005) ศึกษาเรื่องราวรายได้ ลักษณะของครอบครัวและพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายของกลุ่มตัวอย่างครอบครัวจำนวน 2,760 ครอบครัว ที่มีรายได้และลักษณะของครอบครัวแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า รายได้และลักษณะของครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายของเด็ก ซึ่งเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยาย

Ang (2003) ได้นำการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมร่วมกับการฝึกทักษะทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า หลังการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมกลุ่มตัวอย่างจะมีการต่อต้านสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยอนุบาลระหว่าง 13 – 15 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบสัมภาษณ์ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง เพื่อน และสังคม

4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

4.1 ความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นเป็นสิ่งที่สร้างความกังวลใจในการทำงานของครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น จากการศึกษาดูเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากมาย ดังนี้

ญาณี เหล่าวิริยะรัตน์ (2552) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาว่าเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมผิดไปจากปกติ อาจมีสาเหตุมาจากพัฒนาการด้านต่างๆที่ผิดปกติหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่สร้างความขัดแย้งส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้างและพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเอง

นัยน์ชนก ศรีทองสุข (2547) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากพฤติกรรมปกติ ไม่พึงประสงค์ ไม่ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง และก่อให้เกิดปัญหาทั้งกับตนเองและบุคคลอื่นเกินกว่าพฤติกรรมตามวัย

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2545) ให้ความหมายของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาว่าเป็นพฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติแล้วปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นและสังคมได้ยาก ผลของพฤติกรรมจะทำให้

บุคคลนั้นไม่มีความสุขในขณะนั้นและในเวลาต่อมา รวมทั้งมีผลทำให้บุคคลรอบข้างหนักใจ ซึ่งอาจ ได้แก่ บิดา มารดา ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น หมายถึง พฤติกรรมของวัยรุ่นที่ เบี่ยงเบนไปจากปกติ ไม่พึงประสงค์ และเป็นพฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติแล้วปรับตัวให้เข้ากับ บุคคลอื่นและสังคมได้ยาก

4.2 ลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2549) ได้แบ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ เช่น ความรู้สึกวิตกกังวล ความกลัว หรือความ ท้อแท้สิ้นหวัง ถอยหนีหลีกเลี่ยง เฉื่อย ช้าอายนอนไหว่ง่าย มีปมด้อย ผันกลางวัน
2. พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการแสดงออก เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว การต่อต้าน สังคม ซัดแย้งไม่เชื่อฟังครู เพื่อน และผู้ปกครอง ซกต้อย ไม่เชื่อฟัง การรบกวนบุคคลอื่น การทำลายของ การเรียกร้องความสนใจ อิจฉาริษยา ใช้ภาษาที่หยาบคาย แสดงตนเป็น เจ้านาย
3. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะ เช่น มีช่วงความสนใจต่ำกว่า 5 นาที ของ บุคคลที่อายุมากกว่า 5 ขวบ ซึ่งตามปกติจะมีช่วงความสนใจประมาณ 20 นาที
4. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น บุคคลที่ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ตัดสินปัญหาต่างๆด้วยความรุนแรงหรืออยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ชอบขโมยของ บุคคลก็จะลอกเลียนพฤติกรรมในสังคมนั้นๆ
5. พฤติกรรมที่เนื่องมาจากความแปรปรวนทางอารมณ์ เช่น การเห็นภาพหลอน วิ่ง ไปวิ่งมาในห้องเรียนตลอดเวลา แสดงพฤติกรรมแปลกๆ การแยกแยะความจริงกับความฝัน ไม่ได้
6. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความผิดพลาดในการรับรู้สิ่งเร้าในสังคม เช่น บุคคลไม่ สามารถรับรู้และเข้าใจการสนทนาหรือคำพูดของบุคคลอื่น ไม่สามารถแยกแยะว่าเมื่อไหร่ควร พุดและไม่ควรพูด การไม่เข้าใจภาษาท่าทาง
7. พฤติกรรมที่เป็นเหตุทำให้ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ในสภาพห้องเรียนได้ เช่น บุคคลมี ความสนใจจะระยั้ง อยู่เฉยไม่ได้นาน

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2545) ได้แบ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อน เพราะการก่อเรื่องต่างๆ ตามความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนที่จะเกิดกับบุคคลอื่น พฤติกรรมก้าวร้าวแสดงออกได้หลายรูปแบบ เช่น ทะเลาะวิวาท ชกตี ตะคอก ทำลายข้าวของ หรือพูดจาไม่สุภาพ

2. พฤติกรรมชอบขโมย บุคคลประเภทนี้มักหยิบขโมยสิ่งของของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง ทั้งที่ตนมีสิ่งของนั้นอยู่แล้ว หรือบางครั้งเกิดความต้องการทันทีจึงหยิบขโมยของบุคคลอื่น ซึ่งอาจขโมยเพราะความยากจนหรือเพื่อนกลั่นแกล้งให้เดือดร้อน

3. พฤติกรรมหนีโรงเรียน เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มีสถานภาพเป็นนักเรียน แต่ไม่ไปโรงเรียนโดยปราศจากเหตุผลอันควร หรืออาจไปโรงเรียนแต่ไม่ยอมเข้าห้องเรียนโดยหลบอยู่ตามที่ต่างๆ ในโรงเรียน การมั่วสุมกับเพื่อนในที่ลับตา หรือไปสถานเริงรมย์และแหล่งอบายมุข การหนีเรียนมักเกิดกับผู้เรียนที่โตแล้วส่วนใหญ่มักเป็นวัยรุ่นที่มีปัญหา ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาครอบครัว หรือปัญหากับครู

4. พฤติกรรมอันธพาล เป็นบุคคลที่มีความประพฤติเป็นภัยต่อศีลธรรมจรรยาและความสงบสุข เช่น การรุกรานบุคคลอื่น ทำร้าย เล่นการพนัน ใช้กิริยาวาจาหยาบคาย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคมและตนเอง อาการเริ่มแรกจะแสดงออกโดยการหนีโรงเรียน เมื่อสืบประวัติพบว่า เป็นคนไม่โหดร้าย ปัสสาวะรดที่นอนและมีปัญหาทางจิตใจ อารมณ์

5. พฤติกรรมที่มีแนวโน้มทางรักร่วมเพศ เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่สนใจเพศตรงข้าม มีพฤติกรรมที่ตรงข้ามกับเพศจริง ไม่ว่าจะ เป็นพฤติกรรมการแต่งกาย และการหันมาสนใจเพศเดียวกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว การต่อต้านสังคม พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ พฤติกรรมที่เนื่องมาจากความแปรปรวนทางอารมณ์ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความผิดพลาดในการรับรู้สิ่งเร้าในสังคม พฤติกรรมที่เป็นเหตุทำให้ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ในสภาพห้องเรียนได้ พฤติกรรมชอบขโมย พฤติกรรมหนีโรงเรียน และพฤติกรรมอันธพาล

4.3 สาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

สาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) มีหลายประการดังต่อไปนี้

4.3.1 พันธุกรรม พันธุกรรมมีความมีความสำคัญต่อความสามารถพัฒนาการและการปฏิบัติตนบางประการของบุคคล แต่ปัญหาทางพฤติกรรมจะมีสาเหตุมาจากพันธุกรรมมากน้อยเพียงใดเป็นปัญหาที่นักพฤติกรรมศาสตร์ไม่สามารถชี้ขาดลงไปได้เนื่องจากมีองค์ประกอบอื่นๆด้วย โดยบทบาทของพันธุกรรมที่มีต่อพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดในเรื่องพัฒนาการทางร่างกาย เด็กที่มีร่างกายเล็กและไม่แข็งแรงอันเนื่องมาจากบิดาหรือมารดาที่มีรูปร่างเตี้ยมักเป็นคนเก็บตัวและไม่ชอบร่วมกิจกรรมที่ต้องใช้ร่างกาย

4.3.2 สารเคมีในร่างกาย ความไม่สมดุลของสารเคมีในร่างกายมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ และพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การเจ็บป่วยอย่างหนัก การได้รับอุบัติเหตุที่ทำให้สมองและระบบประสาทกระทบกระเทือน บุคคลอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างน่ากลัว หรือมีพฤติกรรมไปในทางด้านโหดร้ายรุนแรง อาจเนื่องมาจากสมองพิการหรือได้รับการกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง ซึ่งทำให้เกิดความผิดปกติในด้านความคิด การรับรู้ และด้านอารมณ์ นักพฤติกรรมศาสตร์ได้ตั้งข้อสังเกตว่า บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมในโรงเรียน มีจำนวนไม่น้อยที่มีสาเหตุมาจากความผิดปกติของระบบประสาท ซึ่งความผิดปกตินี้จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความสามารถในการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และบุคลิกภาพของบุคคล

4.3.3 สภาพทางครอบครัว ครอบครัวมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลมาก เช่น บุคคลที่มาจากครอบครัวยากจน อาจขโมยของของบุคคลอื่น เนื่องจากบิดามารดาสามารถจัดหาให้ไม่ได้ บุคคลที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่ อาจขาดความอบอุ่น รู้สึกหัวเหวขาดที่พึ่ง ส่งผลต่อปัญหาทางอารมณ์และทำให้ผลการเรียนตกต่ำ บุคคลที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาตามใจและประคบประหงมจนเกินไป อาจกลายเป็นบุคคลที่ทำอะไรไม่เป็นต้องพึ่งพิงบุคคลอื่นอยู่เสมอ บุคคลที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอารมณ์ร้าย อาจแสดงออกมาในลักษณะฉุนเฉียวทางอารมณ์ โกรธจัด และก้าวร้าว นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆเกี่ยวกับครอบครัวอีก เช่น การทะเลาะวิวาทกันของบิดามารดา การแข่งขันกันระหว่างพี่น้อง การให้ความรักแก่ลูกทุกคนไม่เท่ากัน บิดามารดาขาดการเอาใจใส่ดูแลลูกอย่างเพียงพอ ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีผลอันสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น ครูควรมีบทบาทในการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองในการแก้ปัญหาดังกล่าว

4.3.4 สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมาก บุคคลที่เกิดและเจริญเติบโตขึ้นมาในสังคมชนบท เป็นบุคคลที่สร้างปัญหาให้แก่สังคมน้อยกว่าบุคคลที่เกิดและเติบโตขึ้นมาในสังคมตามเมืองใหญ่ๆ ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อมในชนบท ไม่มีสิ่งปลูกใจยั่วยุให้บุคคลเสียคนได้ง่าย ประกอบกับสังคมในชนบทมีความเป็นกันเอง ประชาชนมีอัธยาศัยไมตรีอันดีต่อกัน มีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ตรงข้ามกับสังคมในเมืองใหญ่ๆ ที่มีสิ่งยั่วยุมากมาย การดำรงชีพต้องอาศัยเงินเป็นสำคัญ เมื่อไม่มีเงินเพียงพอทุกคนก็ยอมหาทางดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอด ทำให้บุคคลประพฤติตนไปในทางมิดีมิชอบได้ง่าย บุคคลที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น อยู่ในชุมชนแออัดที่มีเพื่อนบ้านเป็นเด็กเกเร อันธพาล คำของผิดกฎหมาย อาจจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควรได้ง่าย

4.3.5 ความต้องการของบุคคล ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์มี 4 อย่าง คือ ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค นอกจากนี้มนุษย์ยังมีความต้องการสิ่งอื่นอีก เช่น ต้องการความรัก ต้องการการยอมรับในสังคม การมีหน้ามีตาเป็นที่นับถือของคนทั่วไป ผู้เรียนก็เช่นกันทุกคนย่อมต้องการความรักจากครู ต้องการการยอมรับจากเพื่อน บุคคลที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน อาจแสดงออกในรูปพฤติกรรมหลายแบบเพื่อให้เป็นจุดเด่น และได้รับความสนใจจากครูและเพื่อนคนอื่นๆ บางครั้งก็มีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่เป็นที่ยอมรับ ขัดกับสังคม บุคคลที่ไม่มีปมเด่นในทางการเรียนอาจหาเรื่องกับเพื่อนชอบททะเลาะวิวาท ชกต่อย ก้าวร้าว ส่งเสียงดังเป็นที่น่ารำคาญเพียงเพื่อให้บุคคลอื่นสนใจตน และยอมรับตนเท่านั้น

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

4.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ญาณี เหล่าวิริยะรัตน์ (2552) ได้ศึกษาผลของการเล่นบ๊อบบี้ที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กอนุบาล ในด้านความก้าวร้าวทางกายและในด้านความก้าวร้าวทางความสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาลอายุ 5 ขวบ ซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมณนทรี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ผลการวิจัยพบว่า หลังการทำกิจกรรมการเล่นบ๊อบบี้ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในเด็กอนุบาลในด้านความก้าวร้าวทางกายและความก้าวร้าวทางความสัมพันธ์ลดลง แบบแผนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านความก้าวร้าวทางกายที่พบสูงที่สุด คือ การผลักดันหรือดึงเด็กคนอื่นๆ และการเตะ ตี และ/หรือทุบผู้อื่น แบบแผนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ที่พบสูงที่สุดคือ การบอกเพื่อนว่าจะไม่แบ่งของเล่นหรือของกินให้หากเพื่อนไม่ทำสิ่งที่ตนต้องการ

นัยน์ชนก ศรีทองสุข (2547) ได้ศึกษาการจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของ เด็กอนุบาล ของครูประจำชั้นในกรุงเทพมหานคร ในด้านพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากและ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาน้อย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูประจำชั้นอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 เขต 2 และเขต 3 และโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษารุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,104 คน จากโรงเรียน 187 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตเกี่ยวกับการ จัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่ครูประจำชั้นส่วนใหญ่พบ คือ พฤติกรรมทำ ร้ายร่างกายผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นปัญหาน้อยที่ครูประจำชั้นส่วนใหญ่พบ คือ พฤติกรรมไม่ สนใจการเรียน วิธีการจัดการพฤติกรรม พบว่า ครูส่วนใหญ่จัดการพฤติกรรมทันทีหลังเกิด พฤติกรรม คือ อธิบายให้ผู้เรียนรู้ถึงผลเสียของสิ่งที่ทำ และวางแผนการจัดการพฤติกรรมใน ระยะยาว คือ สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไข และการ ปรึกษาผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการจัดการพฤติกรรม

ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่สำคัญต่อการวิจัยนี้ในรูปแบบตาราง เพื่อให้เกิดความ เข้าใจได้ง่ายในการศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ดังตารางที่ 2.3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
นัยน์ชนก ศรีทองสุข (2547)	การจัดการ พฤติกรรมที่เป็น ปัญหาของเด็กวัย อนุบาลของครู ประจำชั้นใน กรุงเทพมหานคร	ครูประจำชั้นอนุบาลในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 และโรงเรียนสังกัดสำนัก การศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน ทั้งสิ้น 1,104 คน จากโรงเรียน 187 แห่ง	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตเกี่ยวกับการ จัดการพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาในชั้นเรียน	พฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่ครูประจำชั้นส่วนใหญ่พบ คือ พฤติกรรมทำร้ายร่างกายผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นปัญหาน้อยที่ครู ประจำชั้นส่วนใหญ่พบ คือ พฤติกรรมไม่สนใจการเรียน วิธีการ จัดการพฤติกรรม พบว่า ครูส่วนใหญ่จัดการพฤติกรรมทันทีหลัง เกิดพฤติกรรม คือ อธิบายให้ผู้เรียนรู้ถึงผลเสียของสิ่งที่ทำ และ วางแ จกการพฤติกรรมในระยะยาว คือ สังเกตพฤติกรรม ของผู้ ษาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไข และการ ปรึกษาผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการจัดการพฤติกรรม
ญาณี เหล่า วิริยะรัตน์ (2552)	ผลของการเล่น บ๊อบบี้ที่มีต่อ พฤติกรรมที่เป็น ปัญหาของเด็ก อนุบาล	เด็กอนุบาลอายุ 5 ขวบ ซึ่งมี พฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งกำลังศึกษา อยู่ในโรงเรียนประถมณนทรี ชั้น อนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8 คน	แบบสังเกตพฤติกรรมที่ เป็นปัญหา	หลังการทำกิจกรรมการเล่นบ๊อบบี้ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในเด็ก อนุบาลในด้านความก้าวร้าวทางกายและความก้าวร้าวทาง ความสัมพันธ์ลดลง แบบแผนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านความ ก้าวร้าวทางกายที่พบสูงที่สุด คือ การผลักดันหรือดึงเด็กคน อื่นๆ และการเตะ ตี และ/หรือทุบผู้อื่น แบบแผนพฤติกรรมที่ เป็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ที่พบสูงที่สุดคือ การบอกเพื่อนว่า จะไม่แบ่งของเล่นหรือของกินให้หากเพื่อนไม่ทำสิ่งที่ตนต้องการ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กอนุบาล ซึ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในเด็กอนุบาลที่พบมากที่สุด คือ พฤติกรรมทำร้ายร่างกายผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นปัญหาน้อยที่ครูประจำชั้นส่วนใหญ่พบ คือ พฤติกรรมไม่สนใจการเรียน วิธีการจัดการพฤติกรรม พบว่า ครูส่วนใหญ่จัดการพฤติกรรมทันทีหลังเกิดพฤติกรรม คือ อธิบายให้ผู้เรียนรู้ถึงผลเสียของสิ่งที่ทำ และวางแผนการจัดการพฤติกรรมในระยะยาว คือ สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไข และการปรึกษาผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการจัดการพฤติกรรม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตเกี่ยวกับการจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสับสนทางอารมณ์ค่อนข้างสูง และมีความเสี่ยงในการก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้มากกว่าวัยอื่น เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมอันธพาล พฤติกรรมหนีโรงเรียน และพฤติกรรมลักขโมย

โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย การระดมสมอง และการอภิปราย ซึ่งการทำกิจกรรมต้องทำร่วมกันเป็นกลุ่ม อีกทั้งผู้วิจัยได้เพิ่มการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อทักษะทางสังคม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ดังต่อไปนี้

5. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

5.1 ความหมายของทักษะทางสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมพบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของทักษะสังคมไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

ชยากร นรินทร์หงษ์ทอง (2552) ได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคมว่า เป็นความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อตนเอง รู้จักปฏิบัติต่อบุคคลอื่น และได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคมและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

อัจฉรา ไชยบุถิมภ (2550) ได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคม หมายถึงความสามารถในการปรับตัวได้ดีในสังคม สามารถหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งต่างๆ อันเกิดจากการพุดและการกระทำต่อบุคคลอื่น เช่น การสร้างสัมพันธภาพและการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นโดย

อาศัยการสื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการใช้ถ้อยคำและการไม่ใช้ถ้อยคำ บุคคลจะต้องสามารถแสดงบทบาทของตนเอง ควบคุมอารมณ์และแสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างเหมาะสม

โกวิท โภทิสาร (2548) ได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคม หมายถึง คุณภาพของบุคคลที่เข้าร่วมคิด ร่วมตัดสินใจอย่างฉลาดในการร่วมมือทำงาน หรือกิจกรรมจนเกิดพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การบังคับตนเอง ความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือบุคคลอื่น และการเข้าใจบทบาทหน้าที่ทำให้เกิดผลดีต่อตนเอง และสังคม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ (2540) ให้ความหมายของทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแสดงออกถึงความคิดความรู้อุ้ของตนเองตามสิทธิ์และความพึงพอใจ ตลอดจนจนทำให้ความต้องการแห่งตนสามารถบรรลุได้โดยไม่ละเมิดสิทธิและความพึงพอใจของบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักรับผิดชอบ รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักปฏิบัติต่อบุคคลอื่น สามารถหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งต่างๆ ควบคุมอารมณ์และแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

5.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นทำให้บุคคลปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข มีผู้อธิบายความสำคัญของทักษะทางสังคม ไว้ดังนี้

ชยากร นรินทร์หงษ์ทอง (2552) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมว่า มีความสำคัญในการช่วยพัฒนาตัวบุคคลและสังคมให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

อัจฉรา ไชยบุถัมภ์ (2550) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ ซึ่งช่วยให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะในวัยของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีความอ่อนไหวในทุกๆ มิติ นั้น การขาดทักษะทางสังคมอาจก่อให้เกิดผลเสียเชิงลบต่างๆ ได้ เช่น ไม่สามารถปรับตัวได้ มีปัญหาในการเรียนรู้ ก่อให้เกิดความขัดแย้งและปัญหาในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้

นาวิณ เข้มทอง (2550) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมว่า ทักษะทางสังคมจะทำให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวเพื่อ

แสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทำให้บุคคลแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม และสามารถทำให้ชีวิตดำเนินไปอย่างมีความสุข

โกวิท โภทิสาร (2548) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมว่า เป็นทักษะจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่จะพัฒนาตัวเองและสังคม ในการอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2535) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมว่า ทักษะทางสังคมมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลและสังคม ความสำคัญของทักษะทางสังคมต่อบุคคล ได้แก่ การที่ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ความสำคัญของทักษะทางสังคมต่อสังคม ได้แก่ การที่ให้สังคมดำรงอยู่ได้ และพัฒนาให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญต่อบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รู้จักการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งจะทำให้สังคมสงบสุขและมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

5.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

ชยากร นรินทร์หงษ์ทอง (2552) ได้แบ่งทักษะทางสังคมออกเป็นทักษะต่างๆ ดังนี้

1. ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
2. ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม
3. ทักษะความรับผิดชอบ
4. ทักษะการช่วยเหลือ
5. ทักษะการวางแผน
6. ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม
7. ทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่

อัจฉรา ไชยบุณย์ (2550) ได้แบ่งองค์ประกอบของทักษะทางสังคม ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร โดยการใช้ท่าทางและคำพูด
2. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น
3. การทำงานร่วมกัน
4. การรู้จักควบคุมตนเอง
5. การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง

6. เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม
7. การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่างๆ

โกวิท โพธิสาร (2548) แบ่งองค์ประกอบของทักษะทางสังคม ดังนี้

1. ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม
2. ทักษะการเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเอง
3. ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานและการแก้ปัญหาในกลุ่ม
4. ทักษะในการวางแผน
5. ทักษะในการยอมรับความคิดเห็นและช่วยเหลือบุคคลอื่น

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536) แบ่งองค์ประกอบของทักษะทางสังคม ดังนี้

1. การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม
2. การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
3. การแสดงและการแก้ปัญหาในกลุ่ม
4. การมีมารยาทในสังคม
5. การแสดงความรับผิดชอบ
6. การช่วยเหลือผู้อื่น

Jarolimek (1997, อ้างถึงใน โกวิท โพธิสาร, 2548) ได้แบ่งองค์ประกอบทักษะทางสังคม ดังนี้

1. ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ
2. ทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
3. ทักษะในการยอมรับความสามารถของตนเองและบุคคลอื่น
4. ทักษะในการควบคุมตนเอง
5. ทักษะในการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
6. ทักษะในการรู้จักสิทธิของตนเองและบุคคลอื่น
7. ทักษะในการวางแผน
8. ทักษะในการเป็นผู้นำ
9. ทักษะในการแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย
10. ทักษะในการยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น

สรุปองค์ประกอบของทักษะทางสังคม ประกอบด้วย ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น การมีมารยาทในสังคมและเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ทักษะในการปรับตัวให้

เข้ากับสิ่งแวดล้อม ทักษะในการควบคุมตนเอง ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะในการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ ทักษะการช่วยเหลือ และทักษะในการเป็นผู้ให้และผู้รับ

5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

5.4.1 งานวิจัยในประเทศ

นายเศกสรรค์ พิพัฒน์ดิگانันท์ (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะสังคมแบบ ART ต่อการลดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการฝึกทักษะสังคมแบบ ART และแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองมีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลองและต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

หรรษา แก้วพูลปกรณ์ (2541) ได้ทำการวิจัยผลของการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุตรดิตถ์ อายุ 15-18 ปี จำนวน 20 คน ทำการทดลองแบบกลุ่มทดลองมีกลุ่มควบคุม สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 10 คนและกลุ่มควบคุม 10 คน โดยโปรแกรมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ การฝึกควบคุมความโกรธ การสอนพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม และการสอนจริยธรรม ในส่วนการฝึกควบคุมความโกรธได้ใช้แนวคิด การควบคุมความโกรธของ Novaco (1985) ใช้วิธีการดังนี้ ใช้ตัวแบบ (Modeling) การแสดงบทบาท (Role play) และการให้ข้อมูลป้อนกลับการกระทำ (Performance feedback) กลุ่มทดลองได้รับการฝึกการควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคม เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 8 ครั้ง การเก็บรวบรวมโดยการตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะก่อนทดลองและสิ้นสุดการทดลอง และการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวแบบช่วงเวลา ในระยะพื้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวภายหลังการทดลองน้อยกว่าระยะการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปสาระสำคัญจากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคมในรูปแบบตารางเพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย ดังตารางที่ 2.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
นายเศกสรรค์ พิพัฒน์ กานันท์ (2550)	ผลของการใช้ โปรแกรมการฝึก ทักษะสังคมแบบ ART ต่อการลด ปัญหาทางอารมณ์ และพฤติกรรมของ เยาวชน ในสถาน พินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่	โปรแกรมการฝึก ทักษะสังคม แบบ ART	ปัญหาทาง อารมณ์ และ พฤติกรรม	เยาวชนใน สถานพินิจและ คุ้มครองเด็ก และเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 คน	1. โปรแกรมการฝึกทักษะ สังคมแบบ ART 2. แบบสำรวจพฤติกรรม เด็ก	กลุ่มทดลองมีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมหลัง การทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลองและต่ำกว่ากลุ่ม ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
หรรษา แก้วพุดปกรณ์ (2541)	ผลของการฝึก ควบคุมความโกรธ และทักษะทางสังคม ที่มีต่อการลด พฤติกรรมก้าวร้าว ของนักศึกษา อาชีวศึกษา	โปรแกรมการฝึก ควบคุมความ โกรธและทักษะ ทางสังคม	พฤติกรรม ก้าวร้าว	นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิค อุตรดิตถ์ อายุ 15-18 ปี จำนวน 20 คน	1. แบบวัดพฤติกรรม ก้าวร้าว 2. แบบบันทึกพฤติกรรม ก้าวร้าว 3. โปรแกรมฝึกควบคุม ความโกรธและทักษะทาง สังคม	กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว จาก การตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะสิ้นสุดการ ทดลองน้อยกว่าในระยะก่อนการทดลองและน้อยกว่า กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยร้อยละของ จำนวนช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะ ทดลองและระยะติดตามผล น้อยกว่าในระยะพื้นฐาน และน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม พบว่าเป็นงานวิจัยที่ใช้การฝึกทักษะทางสังคมเพื่อทดแทนพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive Replacement Training : ART) จากแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยมซึ่งได้กล่าวถึงวิธีการที่จะลดพฤติกรรมก้าวร้าวที่มีรูปแบบครอบคลุม โดยรูปแบบของการฝึกทดแทนความก้าวร้าว ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1.) การสอนพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม โดยใช้วิธีการสอนทักษะทางจิตวิทยา การฝึกควบคุมความโกรธ และการสอนจริยธรรม ด้วยการให้อภิปรายกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย เป็นวัยรุ่นมีอายุระหว่าง 15-18 ปี จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเฉลี่ยมีจำนวน 18 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม แบบสำรวจพฤติกรรม แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่า หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะสังคมเพื่อลดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มทดลองมีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนการทดลอง และลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้มากกว่ากลุ่มควบคุมต่อเนื่องไปถึงระยะติดตามผลหลังการทดลอง

3.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Preece และ Mellor (2009) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมสำหรับพฤติกรรมที่ผิดปกติ ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 14 ชั่วโมง (1 ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์) เพิ่มเติมจากการศึกษาการฝึกทักษะทางสังคมแบบเดิมที่ใช้เวลาในการฝึกเพียง 8 ชั่วโมง มีการเพิ่มเติมหัวข้อขึ้นมา ได้แก่ ความสัมพันธ์ของความรู้สึก การจัดการอารมณ์เชิงลบ หยุดความคิดและการกระทำ การสงบนิ่ง การปฏิบัติกับบุคคลอื่นด้วยพฤติกรรมที่เป็นมิตรและการสังเกตการณ์ เทคนิคที่ใช้ ประกอบด้วย การอภิปราย บทบาทสมมติ การฝึกและการใช้เกมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของการเรียนรู้ทางสังคม และการกระทำทางสังคมซึ่งต้องอ้างอิงความรู้ กิจกรรมในโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมจะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการร่วมมือและแบ่งปันกันภายในกลุ่ม ซึ่งประเด็นสำคัญคือ การใช้รางวัลในการประยุกต์ใช้ในทักษะการสอน และการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การมอบหมายการบ้านเพื่อเป็นการส่งเสริมการฝึกทักษะอื่นๆนอกโปรแกรมและมีการเสริมแรงโดยการให้รางวัลเมื่อการบ้านเสร็จ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน เป็นเพศชายอายุระหว่าง 7 ปี 8 เดือน และ 11 ปี 11 เดือน ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ มีดังต่อไปนี้ การเข้าสังคม ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 และ 2 การใช้ท่าทางทางกายและการเริ่มต้นเข้าร่วมการสนทนา การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นใน

สังคม ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 3 การยอมรับและแสดงความรู้สึก ขั้นตอนที่ 4 ความรู้สึกที่ยังมีอยู่ ขั้นตอนที่ 5 การพูดและการฟัง ขั้นตอนที่ 6 การเล่นแบบร่วมมือร่วมใจ และการแก้ปัญหา ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 7 การจัดการกับความรู้สึกเชิงลบ ขั้นตอนที่ 8 การหยุดคิดและหยุดทำ ขั้นตอนที่ 9 การแก้ปัญหาที่มีอยู่ ขั้นตอนที่ 10 การใช้การควบคุมตนเอง ขั้นตอนที่ 11 การแสดงออกที่สงบนิ่ง ขั้นตอนที่ 12 วิธีการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เป็นมิตร ขั้นตอนที่ 13 วิธีการจัดการกับการถูกทอดทิ้งและถูกรังแก ขั้นตอนที่ 14 การวิพากษ์วิจารณ์ ผลการวิจัย พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านการเข้าร่วมสังคมเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง

Esra Dereli (2009) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมสำหรับเด็กเพื่อเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาทางสังคมและมีความเข้าใจอารมณ์ของบุคคลอื่นในช่วงก่อนวัยเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 6 ขวบ จำนวน 55 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมใช้สำหรับกลุ่มทดลอง ใช้เวลาในการฝึกทักษะสังคม 2 ชั่วโมง เป็นเวลานานกว่า 22 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมมีผลต่อการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนหลังการทดลองของนักเรียนและคะแนนช่วงติดตามผล 1 ปีหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะสังคมของเด็กสรุปผลได้ว่ายังคงได้ผลอย่างต่อเนื่องในระยะติดตามผล

Fox และ Boulton(2003) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน อายุระหว่าง 9-11 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ที่ถูกรังแกจากความรุนแรง โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม 15 คนและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม 13 คน โดยศึกษาตัวแปรทางจิตสังคม ได้แก่ อาการซึมเศร้า ความวิตกกังวล และการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งใช้การประเมินโดยการใช้รูปแบบการรายงานตนเอง กระบวนการทดลองแบ่งเป็น 8 สัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 1 เป็นการแนะนำมิตรภาพ(ฟัง) สัปดาห์ที่ 2 การสนทนาสามสัมพันธ์ สัปดาห์ที่ 3 เข้าร่วมการสนทนาสัมพันธ์ สัปดาห์ที่ 4 การใช้ภาษากาย สัปดาห์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นใจ สัปดาห์ที่ 6 วิธีการจัดการกับการถูกรังแก สัปดาห์ที่ 7 วิธีการจัดการกับการถูกรังแก(ต่อ) และสัปดาห์ที่ 8 สิ้นสุดกระบวนการฝึกทักษะทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า มีการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มทดลองเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม

ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่สำคัญต่อการวิจัยนี้ในรูปแบบตารางเฉพาะงานวิจัยที่มีขั้นตอนในการฝึกทักษะทางสังคม เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายในการศึกษาขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม ดังตารางที่ 2.5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมจากงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม	ผลการวิจัย
Preece และ Mellor (2009)	Learning Patterns in Social Skills Training Programs :An Exploratory Study	ตัวแปรอิสระ : การฝึกทักษะทางสังคม ตัวแปรตาม : พฤติกรรมการเข้าร่วมสังคม	เพศชายอายุ ระหว่าง 7 ปี 8 เดือน และ 11 ปี 11 เดือน มีจำนวน 16 คน	-แบบสอบถามการประเมินเป้าหมาย -แบบวัดการเข้าร่วมสังคม -แบบวัดความร่วมมือโดยพ่อแม่และครู	1-2 ทำทางด้านร่างกายและการเริ่มต้นการเข้าร่วมสนทนา 3. ยอมรับและแสดงความรู้สึก 4. ความรู้สึกที่ยังมีอยู่ 5. พุดและฟัง 6. การเล่นเกมแบบร่วมมือร่วมใจ 7. การจัดการกับความรู้สึกเชิงลบ 8. หยุดคิดหยุดทำ 9. แก้ปัญหาที่มีอยู่ 10. การใช้การควบคุมตนเอง 11. การฝึกให้มีอาการสงบ 12. วิธีการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เป็นมิตร 13. วิธีการจัดการกับการถูกทอดทิ้งและถูกรังแก	นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านการเข้าร่วมสังคมเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง

ตารางที่ 2.5 โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมจากงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม	ผลการวิจัย
Fox และ Boulton (2003)	Evaluating the effectiveness of a social skills training (SST) programme for victims of bullying	ตัวแปรอิสระ : โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม ตัวแปรตาม : การยอมรับสังคม ความวิตกกังวล ความซึมเศร้า การเห็นคุณค่าในตนเอง	อายุระหว่าง 9-11 ปี จำนวน 28 คน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกรังแกจากความรุนแรง	-แบบวัดความวิตกกังวล สำหรับเด็ก -แบบวัดความซึมเศร้าสำหรับเด็ก -แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับเด็ก	1. การแนะนำและสานสัมพันธ์ 2. สานสัมพันธ์ (สนทนา) 3. สานสัมพันธ์ (เข้าร่วมการถาม) 4. ภาษากาย 5. สร้างความมั่นใจ 6. วิธีการจัดการกับการถูกรังแก 7. วิธีการจัดการกับการถูกรังแก (ต่อ) 8. จบขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม	หลังเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม กลุ่มทดลองจะมีปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรม และสังคมลดลง มีทักษะสังคม ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ความวิตกกังวล อาการซึมเศร้ามลดลง

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรม และสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย มีอายุระหว่าง 6-11 ปี อาจจะเป็นเพศชายเพียงอย่างเดียวหรือ อาจจะเป็นทั้งเพศชายและหญิง ซึ่งมีปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรมและสังคม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ย 33 คน ใช้เวลาในการวิจัย 2-5 เดือน เวลาในการฝึกทักษะสังคมในแต่ละครั้งใช้เวลา 1-2 ชั่วโมง การทดลองส่วนใหญ่แบ่งเป็น 14 ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม พบว่า การฝึกทักษะสังคม ประกอบด้วย การใช้ตัวแบบ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การเสริมแรง การแสดงบทบาทสมมติ และการแสดงพฤติกรรมซ้ำ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่ได้เผยแพร่ ขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม พบว่า ขั้นตอนในการฝึกทักษะทางสังคมใช้เวลาประมาณ 2 เดือน ซึ่งผู้วิจัยจะพัฒนาแนวทางในการฝึกทักษะทางสังคมของ Sukhodolsky, Golup, Stone และ Orban(2005) เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธและอยู่บนพื้นฐานของการฝึกทักษะทางสังคม ซึ่งได้อธิบายถึงขั้นตอนในการฝึกอย่างละเอียด สามารถเข้าใจได้ง่าย ผลการวิจัย พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม กลุ่มทดลองจะมีปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรม และสังคมลดลง มีทักษะสังคม ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ความวิตกกังวล อาการซึมเศร้าลดลง

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรม และสังคม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นบุคคลที่มีปัญหาในด้านอารมณ์และพฤติกรรม เป็นวัยเด็กและวัยรุ่น มีอายุระหว่าง 6-18 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรม แบบบันทึกพฤติกรรม และโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม กลุ่มทดลองจะมีปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรม และสังคมลดลง มีทักษะสังคม ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ความวิตกกังวล อาการซึมเศร้าลดลง

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ จากการศึกษาพบว่าวัยที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมมากกว่าวัยอื่นๆคือวัยเด็กและวัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีอารมณ์แปรปรวน โกรธและหงุดหงิดง่าย ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและความก้าวร้าวทางวาจา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการฝึก

ทักษะทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธ จากงานวิจัยในการฝึกทักษะทางสังคม ผู้วิจัยพบว่า การศึกษาจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ระยะเวลาพื้นฐาน ระยะเวลาทดลอง และระยะติดตามผล

การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นโปรแกรมที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมต่างๆ เช่น ใช้ในการควบคุมความโกรธ การปรับพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น การต่อต้านสังคม หรือใช้ในการบำบัดโรคซึมเศร้า โดยมีรายละเอียดของแนวคิดในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมดังต่อไปนี้

6. แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางสังคมและการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางสังคม

การแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกระบวนการพฤติกรรมทางปัญญาที่สลับซับซ้อน โดยเป็นการใช้ความพยายามในการค้นพบการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆที่เป็นปัญหาในชีวิตประจำวัน (D'Zurilla และคณะ, 2006) และสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Siu และ Shek, 2010) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การสร้างแรงจูงใจ และส่วนประกอบในการประเมินค่าและรูปแบบในบริบทของการแก้ปัญหา พุทธิปัญญาและพฤติกรรมของบุคคลที่ใช้เกี่ยวกับการแก้ปัญหา (D'Zurilla และคณะ, 2002 อ้างถึงใน Siu และ Shek, 2010) การแก้ปัญหาทางสังคมจะเป็นการแก้ปัญหาโดยการพิจารณาในบริบทของความเป็นจริงในสถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน เน้นที่การประเมินตนเองในการกำหนดปัญหาและรูปแบบในการแก้ปัญหา โดยการใช้แบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมหรือเป็นวิธีการแก้ไขในการตอบสนองต่อการตั้งสมมติฐานของปัญหา (Anderson และคณะ, 2009) การแก้ปัญหาทางสังคมที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถเพิ่มประสิทธิภาพต่อการเผชิญปัญหาจากสถานการณ์ต่างๆ (D'Zurilla และ Nezu, 1999)

6.2 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกระบวนการสร้างความคิดประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ การกำหนดปัญหาและทักษะการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล (D'Zurilla 1986 อ้างถึงใน Becker-weidman และคณะ 2009) การกำหนดการแก้ปัญหาประกอบด้วย การรับรู้ของบุคคลต่อปัญหา ความสามารถในการประเมินการแก้ปัญหาของบุคคลและการคาดหวังเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของความพยายามในการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล คือ ความสามารถของบุคคลในการระบุปัญหา การให้คำนิยามวิธีการแก้ปัญหา การทำวิธีการแก้ไขให้สำเร็จและควบคุมวิธีการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ (Rei, DuBois และ Schultz, 2001)

การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมพัฒนาโดย D'Zurilla และ Goldfried (1971 อ้างถึงใน Anderson และ Kazantzis, 2008) ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการประมวลผลข้อมูล (Information-processing model) ได้อธิบายการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทักษะทางพุทธิปัญญาว่า เป็นการระบุปัญหา การวางเป้าหมาย การค้นพบวิธีการแก้ไข และการประเมินผลการแก้ปัญหา (Siu และ Shek, 2010) การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่เป็นการประยุกต์ใช้ทักษะการแก้ปัญหาที่มีเหตุผลเท่านั้น แต่ยังเป็นกำหนดทิศทางเชิงบวกต่อการแก้ปัญหา (การกำหนดทิศทางของปัญหา) และรูปแบบการจัดการพฤติกรรมที่ขาดการไตร่ตรอง (impulsiveness) การเลื่อนเวลา(procrastination) และการหลีกเลี่ยง(avoidance) การแก้ปัญหาทางสังคมสามารถทำให้กระบวนการภายในและกระบวนการระหว่างบุคคลมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพชีวิตของบุคคล (Wanllander และคณะ, 2001)

การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นโปรแกรมที่ใช้ในโรงเรียนและใช้ในการบำบัดผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นโปรแกรมที่สนับสนุนให้มีการปฏิสัมพันธ์กับสังคมอย่างมีคุณภาพ (Shure,1997) และจัดการกับปัญหาความโกรธและพฤติกรรมก้าวร้าว (Frey และคณะ, 2000) จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่น พบว่าทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมและความเอาใจใส่ เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กมีการพัฒนาทางอารมณ์และจิตใจ (Moore และคณะ, 2001)

6.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

ทฤษฎีรูปแบบกระบวนการสารสนเทศทางสังคม (Social information processing theory)

Leff และคณะ (2009) และ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban (2005) กล่าวว่า การฝึกทักษะทางสังคมเกี่ยวข้องกับทฤษฎีรูปแบบกระบวนการสารสนเทศทางสังคม ซึ่งรูปแบบกระบวนการสารสนเทศทางสังคมเป็นทฤษฎีที่เน้นการรับรู้ทางสังคม (Socio-cognitive) และทักษะในการปฏิสัมพันธ์ (Interactional skills) Crick และ Dodge (1994) กล่าวถึงขั้นตอนต่างๆ ในรูปแบบกระบวนการสารสนเทศทางสังคมซึ่งประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1.) การแปลสารสนเทศจากภายในและภายนอกเป็นรหัส (Encoding of external and internal cues) 2.) การแปลความหมายและการแสดงความคิดเห็น (Interpretation and mental representation of cues) 3.) การอธิบายหรือการเลือกเป้าหมาย (Clarification or selection of a goal) 4.) กระบวนการเข้าถึงการตอบสนองและการตีความ (Response access or construction) 5.) การ

ตัดสินใจเลือกการตอบสนอง (Response decision) และ 6.) การแสดงพฤติกรรม (Behavioral enactment) โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การแปลสารสนเทศจากภายในและภายนอกเป็นรหัส (Encoding of external and internal cues) การทำงานของสมองมนุษย์ มีความคล้ายคลึงกับการทำงานของคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีการทำงาน 3 ขั้นตอนคือ การรับข้อมูล(input) การเข้ารหัส(encoding) และการส่งข้อมูลออก(output) โดยบุคคลจะรับสิ่งเร้าเข้ามาทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 สิ่งเร้าที่เข้ามาจะถูกบันทึกในความจำระยะสั้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการคือ การรู้จัก(recognition) และความใส่ใจ(attention) บุคคลจะเลือกสิ่งเร้าที่ตนรู้จักและมีความสนใจ แล้วบันทึกลงในความจำระยะสั้น (Short-term memory) ข้อมูลจะได้รับการประมวลและเปลี่ยนรูปโดยการเข้ารหัส(encoding) เพื่อนำไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว(Long-term memory) ซึ่งอาจต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้ามาช่วย เช่น การท่องซ้ำ ๆ การทำให้ข้อมูลมีความหมายกับตนเอง การสร้างความสัมพันธ์สิ่งใหม่ที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิม ความจำระยะยาวมี 2 ชนิดคือ ความจำที่เกี่ยวกับภาษา(semantic) และความจำที่เกี่ยวกับเหตุการณ์(episodic) หรืออาจแบ่งได้เป็น ความจำประเภทกลไกที่เคลื่อนไหว (motoric memory) และความจำประเภทอารมณ์ ความรู้สึก (affective memory) การเรียกข้อมูลออกมาใช้ บุคคลจำเป็นต้องถอดรหัสข้อมูล(decoding) จากความจำระยะยาว และส่งต่อไปสู่ตัวก่อพฤติกรรมตอบสนอง

ขั้นตอนที่ 2 การแปลความหมายและการแสดงความคิดเห็น (Interpretation and mental representation of cues) การแปลความหมายเริ่มจากการเก็บข้อมูลจากสถานการณ์ต่างๆไว้ในหน่วยความจำระยะยาว โดยมีการวิเคราะห์สาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่างๆ ทั้งการประเมินความสำเร็จและการประเมินความล้มเหลวจากเป้าหมายที่ได้คาดหวังไว้ มีการลงข้อสรุปเกี่ยวกับทหรณะของบุคคลอื่นจากสถานการณ์ต่างๆซึ่งเป็นการอนุมานสาเหตุของวัตถุประสงค์ มีการประเมินเป้าหมายก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การประเมินความคาดหวังต่อผลที่ตามมาและการทำนายการรับรู้ความสามารถของตนเองก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงใดๆโดยการประเมินจากผลจากการกระทำที่ผ่านมา จากนั้นจึงมีการสรุปเกี่ยวกับความหมายของการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินตนเอง และการประเมินบุคคลอื่นๆ โดยกระบวนการต่างๆเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆไว้ในความจำ ตลอดทั้งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงแก้ไขฐานข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การอธิบายหรือการเลือกเป้าหมาย (Clarification or selection of a goal) เป็นกระบวนการเสนอความคิดเห็นโดยบุคคลจะเลือกเป้าหมายหรือผลที่พึงพอใจในแต่ละสถานการณ์ เช่น การออกจากสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การทำให้เพื่อน การได้รับของเล่นที่พอใจ หรือการดำเนินการตามเป้าหมายเดิมให้สำเร็จ ซึ่งเป้าหมายจะเน้นไปที่การกระตุ้นให้เกิดผลที่พึงประสงค์ ส่วนการนำเสนอความคิดเห็นของบุคคลจะนำมาสู่การกำหนดเป้าหมายอย่างมีทิศทางหรือมีแนวโน้มต่อสถานการณ์ทางสังคม แต่การแก้ไขเป้าหมายและการสร้างเป้าหมายใหม่จะเป็นผลมาจากการตอบสนองต่อการกระตุ้นทางสังคม

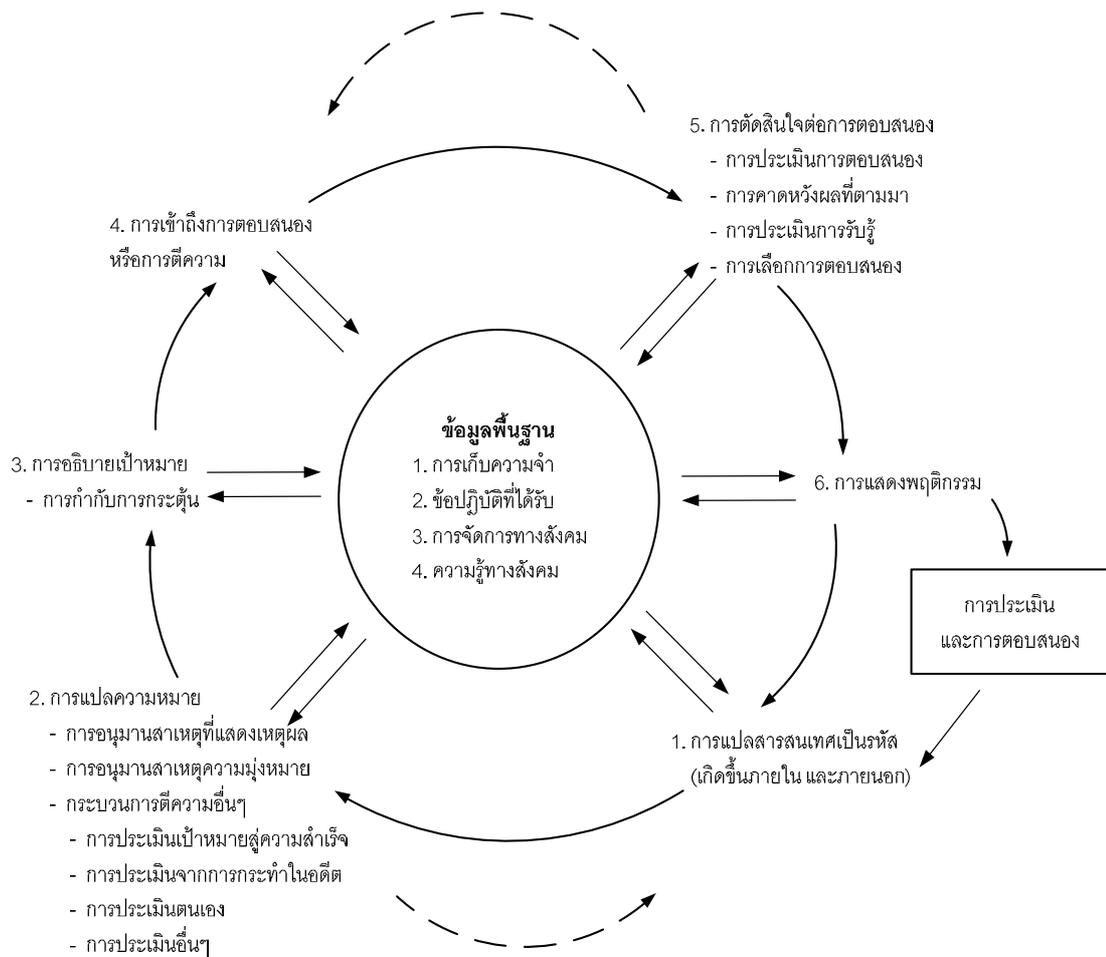
ขั้นตอนที่ 4 การเข้าถึงการตอบสนองและการตีความ (Response access or construction) เป็นการนำข้อมูลจากหน่วยความจำในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆหรือถ้าเป็นสถานการณ์จำลองบุคคลอาจจะเกิดพฤติกรรมใหม่ในการตอบสนองต่อสังคมอย่างฉับพลัน ซึ่งการตอบสนองอาจจะนำมาสู่การกระตุ้นก่อให้เกิดการเลือกเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 5 การตัดสินใจต่อการตอบสนอง (Response decision) บุคคลจะมีหลักเกณฑ์ในการตอบสนองเพื่อตัดสินใจเกณฑ์การตอบสนองแตกต่างกันไป ดังนั้น การประเมินการตอบสนองและการเสนอความคิดเห็น เพื่อการตอบสนองเชิงบวกที่ดีที่สุดสำหรับการแสดงพฤติกรรม สิ่งสำคัญคือ การเสนอความคิดเห็นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประเมินการตอบสนองของบุคคล ประกอบด้วย การคาดหวังผลที่เกิดขึ้นก่อนการตอบสนองในแต่ละสถานการณ์ รวมถึงการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการประเมินความเหมาะสมในการตอบสนองในแต่ละสถานการณ์

ขั้นตอนที่ 6 การแสดงพฤติกรรม (Behavioral enactment) เป็นการเลือกการตอบสนอง ซึ่งเป็นผลมาจากการประเมินของบุคคลโดยการแสดงพฤติกรรม โดยบุคคลจะแสดงพฤติกรรม การเคลื่อนไหวและพฤติกรรมทางภาษาที่สอดคล้องกับทางเลือกที่ตัดสินใจตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งเป้าหมายจะต้องเป็นเป้าหมายที่ดีที่สังคมยอมรับ

จากกระบวนการต่างๆทั้ง 6 กระบวนการ ของทฤษฎีกระบวนการสารสนเทศทางสังคม (Social information processing theory) ซึ่งประกอบด้วย 1.) การแปลสารสนเทศจากภายในและภายนอกเป็นรหัส (Encoding of external and internal cues) 2.) การแปลความหมายและการแสดงความคิดเห็น (Interpretation and mental representation of cues) 3.) การอธิบายหรือการเลือกเป้าหมาย (Clarification or selection of a goal) 4.) การเข้าถึงการตอบสนองและการตีความ (Response access or construction) 5.) การตัดสินใจเลือกการตอบสนอง

(Response decision) และ 6.) การแสดงพฤติกรรม (Behavioral enactment) ซึ่ง Crick และ Dodge (1994) ได้เสนอไว้ในแผนภาพที่ 2.3 รูปแบบของกระบวนการสารสนเทศทางสังคม ดังนี้

แผนภาพที่ 2.3 รูปแบบของกระบวนการสารสนเทศทางสังคม (Crick และ Dodge, 1994: 76)

6.4 กระบวนการในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีกระบวนการต่างๆ (Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban, 2005) ดังนี้

6.4.1 การระดมสมอง

6.4.2 การอภิปราย

6.4.1 การระดมสมอง (Brainstorming)

การระดมสมองเป็นการเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา หรือเสนอความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มโดยวิธีคิดแบบปัจจุบันทันด่วน เท่าที่ความคิดของสมาชิกคนใดคนหนึ่งจะคิดขึ้นมาได้ในขณะนั้นซึ่งจะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ มีแต่เสนอขึ้นมาเท่านั้น คำเสนอจะถูกบันทึกไว้ (บนกระดานดำ) เพื่อประเมินผลหรือตามมติภายหลัง

6.4.1.1 หลักการในการระดมสมอง

หลักการในการระดมสมอง (นพเก้า ศิริพลไพบุลย์ และ สุกัญญา ตีระวุฒิจร, 2548: 11) มีดังต่อไปนี้

6.4.1.1.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งเป็นการยอมรับความคิดที่บุคคลอื่นนำเสนอ และสนับสนุนความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำ อันจะนำไปสู่ความคิดริเริ่ม

6.4.1.1.2 ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การระดมสมองต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและในขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับฟังความคิดของบุคคลอื่นด้วย

6.4.1.1.3 ส่งเสริมปริมาณความคิด โดยไม่จำเป็นต้องดูข้อเท็จจริงและเหตุผล สนับสนุนให้ได้ปริมาณความคิดมากและกระตุ้นให้ทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น

6.4.1.1.4 อนุญาตให้ออกนอกกรอบนอกทางได้ ความคิดที่ออกนอกกรอบนอกทางไปบ้างก็เป็นความคิดสร้างสรรค์ซึ่งอาจจะนำมาซึ่งวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ไม่ควรปิดกั้นจินตนาการของบุคคลอื่นซึ่งอาจนำมาสู่วิธีการแก้ปัญหาที่ดี

6.4.1.1.5 ไม่วิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่นที่แสดงออกมา เพราะความคิดสร้างสรรค์อาจหายไป ถ้าคิดว่าความคิดของตนเองที่นำเสนอออกมาถูกระงับความคิดโดยผู้อื่นอาจทำให้บุคคลนั้นระงับความคิดของตนเอง

6.4.1.1.6 หลีกเลี่ยงการปะทะคารม เนื่องจากการปะทะคารม อาจเป็นสาเหตุให้เกิดการระงับความคิดที่จะเสนอวิธีการแก้ปัญหาและอาจก่อให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันภายในกลุ่ม เป็นเหตุให้การระดมสมองเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาล้มเหลว

6.4.1.1.7 เมื่อได้ผลแล้วควรทำการรวบรวมแล้วนำไปปรับปรุง ซึ่งต้องพยายามรวบรวมความคิดที่คล้ายกันหรือเหมือนกันให้เป็นหนึ่งเดียวกัน และพยายามปรับปรุงความคิดบางอย่างให้ดีขึ้น

6.4.2 การอภิปราย (Guided discussion)

การอภิปรายเป็นแบบการพูดซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับการสนทนา แต่การอภิปรายแตกต่างกับการสนทนาในลักษณะสำคัญ คือ การอภิปรายมีความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแน่นอน เช่น การตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนการสนทนาโดยทั่วไปไม่ได้กำหนดเรื่องที่จะสนทนาไว้ก่อน และอาจเปลี่ยนเรื่องไปได้ต่างๆ สุดแต่เหตุการณ์ ในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมสมาชิกในกลุ่มจะเข้าร่วมกลุ่มกันอภิปรายเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ การอภิปรายจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากการระดมสมองซึ่งเมื่อได้วิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายแล้ว สมาชิกในกลุ่มจะอภิปรายถึงข้อดีและข้อเสียของวิธีแก้ปัญหาแต่ละวิธี ซึ่งการูณันท์ รัตนแสนวงศ์ (2548: 96) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอภิปรายที่มีต่อสังคมว่า การอภิปรายมีบทบาทมากในสังคมปัจจุบัน เพราะการตัดสินใจปัญหาส่วนรวมถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ การอภิปรายเป็นการตัดสินใจที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลที่เป็นกลุ่ม มิใช่ความเห็นของคนๆเดียวซึ่งเราก็มอมรับกันแล้วว่า ความคิดของคนสองคนย่อมดีกว่าความคิดของคนเดียว แต่การตัดสินใจของกลุ่มคนนั้นก็ต้องเป็นไปตามเหตุผล

6.4.2.1 ลักษณะของการอภิปรายที่ดี

ทิสนา เขมมณี (2545: 55-56) ได้กล่าวถึงลักษณะของการอภิปรายที่ดี ซึ่งมีลักษณะดังนี้

6.4.2.1.1 จะต้องมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งผู้ร่วมอภิปรายทุกคนควรทราบว่าการมาร่วมกันอภิปรายในครั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ความเข้าใจที่ตรงกันในจุดมุ่งหมายจะทำให้การอภิปรายบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น

6.4.2.1.2 จะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่ตกลงกันได้ การวางลำดับขั้นตอนของการอภิปรายเป็นสิ่งจำเป็น ไม่เช่นนั้นการอภิปรายจะออกนอกกลุ่มนอกทางเบนไปจากเป้าหมายที่ต้องการได้

6.4.2.1.3 จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมอภิปรายทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง การอภิปรายที่ดีไม่ควรมีการผูกขาดการอภิปรายโดยสมาชิกเพียงบางคน เพราะจุดประสงค์ของการอภิปรายก็เพื่อให้ได้ความคิดจากทุกๆคน เพื่อมาช่วยให้งานเป็นผลสำเร็จ

6.4.2.1.4 จะต้องเป็นผู้แสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์ และควรมีการโต้แย้งในทางสร้างสรรค์ เพื่อช่วยให้กลุ่มได้มีความคิดมากขึ้นหรือมีคุณภาพหรือมีความถูกต้องยิ่งขึ้น

6.4.2.1.5 จะต้องมีการบรรยากาศที่เอื้อต่อการเกิดปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งบรรยากาศที่ดีในที่นี้หมายถึง บรรยากาศที่เป็นมิตร บรรยากาศที่ผู้ร่วมอภิปรายเกิดความรู้สึกไว้วางใจและปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น หากขาดบรรยากาศเช่นนี้ กลุ่มก็อาจไม่ได้ผลดีจากการอภิปรายเท่าที่ควร

6.4.2.1.6 จะต้องเป็นไปอย่างมีระเบียบ ไม่สับสนวุ่นวาย ทั้งนี้ผู้ร่วมอภิปรายควรตกลงกันในเรื่องระเบียบที่จะทำให้การดำเนินการอภิปรายเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

6.4.2.1.7 จะต้องบรรลุผลตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

6.4.2.2 ประโยชน์ของการอภิปราย

กันยรัตน์ สมิตะพิณฑุ และ เยวาลักษณ์ กระแสร์สินธุ์ (2550: 116) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอภิปราย ดังนี้

6.4.2.2.1 ทำให้ผู้ร่วมอภิปรายและผู้ฟังได้ทราบเรื่องราว และข้อคิดเห็นของคนหลายๆคนที่มีความสนใจในปัญหานั้นๆ

6.4.2.2.2 ทำให้ผู้ฟังมีทัศนะที่กว้างขวางขึ้น

6.4.2.2.3 ทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นได้ทราบข้อเท็จจริง ข้อมูล อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ ได้หลายๆด้านในเวลาเดียวกัน เพื่อที่จะได้พิจารณาปัญหานั้นได้อย่างละเอียดและถูกต้องยิ่งขึ้น

6.4.2.2.4 เป็นโอกาสที่จะได้รวบรวมความคิด ข้อเท็จจริง ข้อเสนอแนะจากบุคคลจำนวนมากได้ดีกว่าวิธีอื่น

6.4.2.2.5 เป็นโอกาสที่จะแก้ความเข้าใจที่ผิดพลาดของคนส่วนใหญ่ที่มีต่อปัญหานั้น

6.4.2.2.6 เปิดโอกาสให้คนจำนวนมากได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง และระบายความรู้สึกซึ่งจะช่วยคลี่คลายความตึงเครียดบางประการได้

การระดมสมองและการอภิปรายเป็นกระบวนการที่สำคัญในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะกระบวนการในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งการแก้ปัญหาทางสังคมจะเป็นการแก้ปัญหาโดยการพิจารณาในบริบทของความเป็นจริงในสถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน เน้นที่การประเมินตนเองในการกำหนดปัญหาและรูปแบบในการแก้ปัญหา ซึ่งผู้เรียนจะต้องระดมสมองเพื่อร่วมกันหาวิธีแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวันและร่วมกันอภิปรายถึงผลดีและผลเสียของการแก้ปัญหาทางสังคมในแต่ละวิธี และตัดสินใจเลือกวิธีการที่มีผลดีมากที่สุดและมีผลเสียน้อยที่สุดในการแก้ปัญหาทางสังคม และเพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสิทธิภาพในการควบคุมความโกรธมากขึ้น ผู้วิจัยได้เพิ่มการฝึกทักษะทางสังคมซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งในการควบคุมความโกรธ โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban, 2005 ซึ่งได้เปรียบเทียบระหว่างการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและการฝึกทักษะทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธ ผู้วิจัยจึงเกิดแนวความคิดในการนำการฝึกทักษะทางสังคมและสอดแทรกการฝึกทักษะทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม ผู้วิจัยเชื่อว่าการเพิ่มเติมการฝึกทักษะทางสังคมในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น น่าจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมต่างๆที่กล่าวข้างต้น ซึ่งการฝึกทักษะทางสังคมจะใช้กระบวนการการสาธิตตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การเสริมแรง และการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแรงจูงใจในการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นซึ่งก็คือ การควบคุมความโกรธ โดยการฝึกควบคุมความโกรธมี 3 รูปแบบ ดังนี้

โปรแกรมที่ใช้ควบคุมความโกรธมี 3 รูปแบบ แต่ละรูปแบบจะเป็นเทคนิคที่มีความแตกต่างกันและมีเป้าหมายที่เฉพาะในการควบคุมความโกรธ (Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban, 2005) ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการการถูกระตุ้น (The arousal management modules) มีพื้นฐานมาจากเทคนิคการผ่อนคลายและการจัดการกับความโกรธ ได้แก่ การสูดหายใจ การนับในใจ การฝึกจินตนาการ เป็นต้น ซึ่งเป็นการพัฒนาโดย Goldstein และคณะ (1987, อ้างถึงใน หรรษา แก้วพูลปกรณ์, 2541)

2. การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม (Social problem-solving training) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากเทคนิคทางพุทธิปัญญาแบบใหม่ เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างกระบวนการสังคมเชิงพุทธิปัญญา และการจัดการความโกรธ ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย D'Zurilla และ Goldfried (1971)

3. การฝึกทักษะทางสังคม (The social skills training) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

รายละเอียดในการฝึกทักษะทางสังคม มีดังนี้

6.4.3 การฝึกทักษะทางสังคม

การฝึกทักษะทางสังคมเป็นหนึ่งในวิธีในการใช้บำบัดทางจิตเวชศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุด (Mueser และ Bellack, 2007) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ทางพุทธิปัญญาสังคม รูปแบบการฝึกทักษะทางสังคมไม่ได้เน้นไปที่การเปลี่ยนพฤติกรรมแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นไปที่การเรียนรู้ทางพุทธิปัญญาอีกด้วย (cognitive learning) (Choi และ Kim, 2003) การฝึกทักษะทางสังคมพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นวิธีในการสอนกระบวนการที่เป็นระบบโดยเน้นทักษะการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆในสังคม แต่เดิมการฝึกทักษะทางสังคมมีเป้าหมายเพื่อเป็นการปรับพฤติกรรมและจิตวิทยาสังคม ซึ่งการปรับพฤติกรรมได้ประยุกต์มาจากทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นหลักการที่ได้มาจากการทดลองทางจิตวิทยาและได้มีการสนับสนุนให้ใช้ในทางคลินิก

การฝึกทักษะทางสังคมประกอบด้วย การใช้ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การเสริมแรงและการมอบหมายงาน ซึ่งเป็นการรวบรวมหลักการและวิธีการต่างๆทางจิตวิทยา ดังนี้ การเสริมแรงซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรม นั่นคือ การเสริมแรงบวกหรือการให้รางวัลจะทำให้เกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น หรือเป็นการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์อีกครั้ง ซึ่งตรงข้ามกับการเสริมแรงลบอันเป็นการยับยั้งการเกิดพฤติกรรม นอกจากนี้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเป็นการเรียนรู้โดยการเลียนแบบหรือการสังเกตจากตัวแบบก่อให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม และปัจจัยทางพุทธิปัญญาที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาและการเปลี่ยนพฤติกรรม โดยประกอบด้วย วิธีการคิดของบุคคลเมื่อเผชิญปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ (Wilkinson และ Cantor, 1985: 4-6)

6.4.3.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม

เป้าหมายในการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมในการมีทักษะการปฏิสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งการฝึกทักษะทางสังคมเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนพฤติกรรมทางสังคม การฝึกทักษะทางสังคมไม่ได้เป็นการทดลองโดยตรง แต่เป็นการเปลี่ยนประสบการณ์ของบุคคลซึ่งจะทำให้เกิดทักษะทางสังคม ส่งผลให้ลดความวิตกกังวล ลดอาการซึมเศร้า ลดความรู้สึกด้อยต่อ

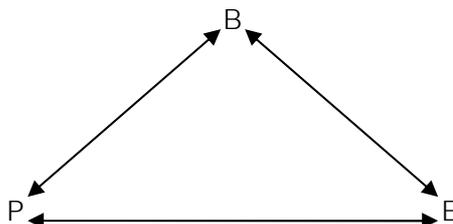
ตนเองซึ่งคิดว่าตนเองไม่มีความสามารถในการจัดการสถานการณ์ต่างๆ และมีความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารกับสังคม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม พบว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการฝึกทักษะทางสังคม คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.4.3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม

6.4.3.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

งานวิจัยของ Choi และ Kim (2003) กล่าวว่า การฝึกทักษะทางสังคมเป็นรูปแบบการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) เป็นทฤษฎีของ Bandura ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ สาเหตุสำคัญของการเรียนรู้โดยการสังเกต คือ บุคคลจะต้องเลือกสังเกตในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และสิ่งสำคัญคือ จะต้องมีการเข้ารหัสข้อมูล (Encoding) ในความทรงจำระยะยาวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องสามารถที่จะประเมินได้ว่าตนเลียนแบบได้ดีหรือไม่อย่างไร และจะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วย Bandura (1986 : 47-48) จึงสรุปว่าการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) เป็นกระบวนการทางการรู้คิดหรือกระบวนการทางพุทธิปัญญา ซึ่งการเรียนรู้โดยการสังเกตตัวแบบเป็นการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์และมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน Bandura(1986; 24) ถือว่าบุคคลและสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล (ปัญญา ชีวภาพ และปัจจัยภายในอื่นๆ) และการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลจะต้องร่วมกันในลักษณะที่เป็นการกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม ซึ่งสามารถอธิบายได้จากแผนภาพที่ 2.4 ดังต่อไปนี้

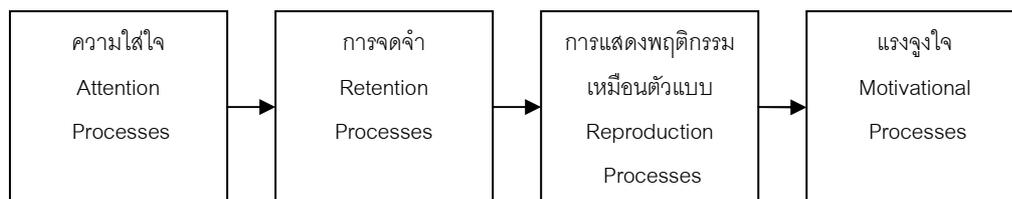

แผนภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยซึ่งกำหนดซึ่งกันและกัน ระหว่างพฤติกรรม(B) บุคคล ซึ่ง ได้แก่ ปัญญา ชีวภาพและปัจจัยภายในอื่นๆ (P) และสภาพแวดล้อม (E) (Bandura, 1989)

จากแผนภาพสามารถอธิบายได้ว่า B (พฤติกรรมของบุคคล), P (บุคคล ซึ่ง ได้แก่ ปัญญา ชีวภาพ และปัจจัยภายในอื่นๆ) และ E (สภาพแวดล้อม) มีลูกศรชี้เข้าหากัน สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมของบุคคล (B) , บุคคล (ได้แก่ ปัญญา ชีวภาพ และปัจจัยภายในอื่นๆ) และสภาพแวดล้อม (E) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (reciprocal causation) กล่าวคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพฤติกรรมคือ สิ่งที่บุคคลคิด เชื่อ และรู้สึก จะเป็นสิ่งที่กำหนดว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด เช่นเดียวกับพฤติกรรมของบุคคลก็เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดลักษณะการคิดและการตอบสนองของบุคคลเช่นกัน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ,2543: 48-49) ในด้านการเรียนรู้ ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์และความสามารถทางปัญญาของบุคคลจะพัฒนาโดยผ่านการสังเกตตัวแบบ การสอน และการชักจูงทางสังคม ขณะเดียวกันลักษณะที่ปรากฏของบุคคลจะมีผลต่อสภาพแวดล้อม คือ เมื่อพฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลต่อสภาพแวดล้อม ในกรณีเดียวกันถ้าสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปก็จะส่งผลให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน เนื่องจากทั้งสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อกันและกัน (Bandura, 1989)

กระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกต Bandura (1989) ได้อธิบายกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตซึ่งประกอบไปด้วย 4 กระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการความใส่ใจ (Attentional processes)
2. กระบวนการการจดจำ (Retention processes)
3. กระบวนการการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบหรือกระบวนการการกระทำ (Production processes)
4. กระบวนการการจูงใจ (Motivation processes)

แผนภาพที่ 2.5 กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต (Bandura, 1989)

กระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 กระบวนการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กระบวนการความใส่ใจ (Attentional processes) บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้จากการสังเกตได้หากไม่มีความใส่ใจ ถ้าบุคคลไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ การสังเกตหรือการเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น กระบวนการใส่ใจจะเป็นการกำหนดว่าบุคคลจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใดในการสังเกตหรือการเลียนแบบนั้น องค์ประกอบที่ส่งผลต่อกระบวนการใส่ใจ แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบของตัวแบบและองค์ประกอบของผู้สังเกต องค์ประกอบของตัวแบบ โดยตัวแบบที่จะทำให้บุคคลเกิดความตั้งใจจะสังเกตต้องเป็นตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัด เป็นตัวแบบที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกพึงพอใจ และพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ซับซ้อน นอกจากนี้บุคคลยังต้องมีความรู้สึกว่าคุณสมบัติที่ตัวแบบแสดงเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้สังเกต นอกจากนี้ องค์ประกอบของตัวแบบแล้วสิ่งสำคัญอีกประการที่มีผลต่อกระบวนการใส่ใจ นั่นคือ องค์ประกอบของผู้สังเกต ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางปัญญาและความชอบที่เคยได้เรียนรู้มาก่อน ความสามารถในการรับรู้ ทั้งการเห็น การได้ยิน การรับรส กลิ่น และสัมผัส จุดของการรับรู้ ความสามารถทางปัญญาและความชอบที่เคยได้เรียนรู้มาก่อน

2. กระบวนการการจดจำ (Retention processes) ตัวแบบจะไม่สามารถมีอิทธิพลต่อตัวแบบมากนักหากผู้สังเกตไม่สามารถจดจำลักษณะของตัวแบบได้ การที่ผู้เรียนหรือผู้สังเกตสามารถจะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ก็เป็นเพราะบุคคล(ผู้สังเกต)บันทึกสิ่งที่ตนเองสังเกตไว้ในความจำระยะยาว โดยบุคคลต้องแปลงข้อมูลจากตัวแบบให้เป็นสัญลักษณ์และจัดโครงสร้างเพื่อให้จำได้ง่ายขึ้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจำคือ การเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์เพื่อให้จำง่ายแก่การจดจำ การจัดระบบโครงสร้างทางปัญญา การชักข้อมูลลักษณะของตัวแบบที่สังเกตในความคิดของตนเอง หรือการชักข้อมูลด้วยการกระทำ นอกจากนี้ถ้าผู้สังเกตมีโอกาสได้เห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมซ้ำก็จะทำให้ความจำดีขึ้น

3. กระบวนการการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบหรือกระบวนการการกระทำ (Production processes) กระบวนการการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบหรือกระบวนการด้าน

การกระทำเป็นกระบวนการที่บุคคลแปรสภาพสัญลักษณ์ที่เก็บไว้ในความจำระยะยาวแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ ซึ่งสามารถจะกระทำได้ดีหรือไม่ ย่อมขึ้นกับองค์ประกอบต่างๆ เช่น สิ่งที่ได้ในการสังเกตการกระทำของตนเอง การได้รับข้อมูลย้อนกลับการกระทำของตนเอง และการเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้ นอกจากนี้ความพร้อมทางด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการเลียนแบบของบุคคล ถ้าหากบุคคลไม่มีความพร้อมก็จะไม่สามารถกระทำพฤติกรรมเลียนแบบได้

4. กระบวนการการจูงใจ (Motivational processes) การแสดงพฤติกรรมของบุคคลเมื่อเกิดการเรียนรู้แล้วจะมีการแสดงพฤติกรรมซ้ำหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญ หากการแสดงพฤติกรรมนั้นนำไปประโยชน์มาให้ ก็เป็นสิ่งล่อใจที่จะทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมซ้ำ กระบวนการจูงใจเป็นองค์ประกอบของสิ่งล่อใจจากภายนอก สิ่งนั้นจะต้องกระตุ้นการรับรู้เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ เป็นที่ยอมรับของสังคม นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจที่บุคคลอื่นได้รับ หากเห็นบุคคลอื่นมีรับสิ่งจูงใจ อาจกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเลียนแบบ สิ่งล่อใจของตนเอง ซึ่งอาจเป็นวัตถุสิ่งของและการประเมินตนเอง นอกจากนี้ในแง่ของการสังเกต ยังขึ้นกับความพึงพอใจของบุคคล ความลำเอียงจากการเปรียบเทียบกับสังคมและมาตรฐานภายในตนเอง อีกด้วย

6.4.3.3 กระบวนการในการฝึกทักษะทางสังคม

การฝึกทักษะทางสังคม มีกระบวนการต่างๆ (Wilkinson และ Cantor, 1985) และ (Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban, 2005) ดังนี้

6.4.3.3.1 การสาธิตตัวแบบ

6.4.3.3.2 การแสดงบทบาทสมมติ

6.4.3.3.3 การให้ข้อมูลย้อนกลับและการให้กำลังใจ (การเสริมแรง)

6.4.3.3.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

6.4.3.3.1 การสาธิตตัวแบบ (Modeling)

การให้ตัวแบบเป็นกระบวนการสาธิตพฤติกรรมที่เหมาะสมก่อนจะมีการแสดงบทบาทสมมติ มีการนำเสนอวิดีโอเทปและรูปภาพที่สามารถใช้ในการบอกเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรม สร้างตัวแบบที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถทำให้ผู้สังเกตเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ โดยต้องเป็นตัวแบบที่มีอายุใกล้เคียง และเพศเดียวกับผู้สังเกต สิ่งสำคัญของการสาธิตตัวแบบคือการเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมแต่จะมีวิธีการเพียง 1 วิธีที่เฉพาะต่อสถานการณ์ การสาธิตตัวแบบก่อนที่บุคคลจะลองพยายามกระทำการด้วยตนเองโดยการให้แสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ

การแสดงบทบาทสมมติการแนะนำจะไม่สามารถกระทำได้เพียงลำพัง แต่การสาธิตตัวแบบสามารถประกอบคำแนะนำได้ ดังนั้น การสาธิตตัวแบบจะมีความจำเป็นอย่างมากในการฝึกทักษะทางสังคม

6.4.3.3.2 การแสดงบทบาทสมมติ (Role-playing)

การแสดงบทบาทสมมติเป็นองค์ประกอบในการฝึกทักษะทางสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้วยตนเอง การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีที่สร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริง สถานการณ์จริง มาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่คุณเรียนคิดว่า จะเป็น จะใช้ การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน รู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

6.4.3.3.3 การเสริมแรง (Reinforcement)

การเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) และการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) การเสริมแรงทางบวก หมายถึง สิ่งของ คำพูด คำชมหรือการให้ข้อมูลป้อนกลับ หรือสภาพการณ์ที่จะทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นอีก ส่วนการเสริมแรงทางลบ หมายถึง การเปลี่ยนสภาพการณ์หรือเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเป็นการนำสิ่งที่ไม่พอใจ ไม่ชอบออกไปหรือเป็นการปรับสภาวะจากลบ (Negative) ไปเป็นกลาง (Neutral) แล้วเพิ่มแนวโน้มของการตอบสนองที่ต้องการ (Carver และ Scheier, 1996:341) การให้การเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การให้การเสริมแรงทุกครั้งที่เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (Continuous Reinforcement) และการให้การเสริมแรงเป็นครั้งคราว (Partial Reinforcement) ซึ่งไม่ได้ให้การเสริมแรงทุกครั้งที่เกิดพฤติกรรม การให้การเสริมแรงเป็นครั้งคราว สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552 :192-193) ดังนี้

6.4.3.3.3.1 การให้การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่แน่นอน (Fixed Interval) หมายถึง การให้เสริมแรงโดยการกำหนดช่วงเวลาหลังจากที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นครั้งแรกและครั้งต่อไปได้อย่างแน่นอน ซึ่งบุคคลแสดงพฤติกรรมสามารถจะคาดคะเนได้ถูกว่าเมื่อไหร่ได้รับการเสริมแรง

6.4.3.3.3.2 การให้การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่แน่นอนหรือไม่สม่ำเสมอ (Variable Interval) หมายถึง การให้การเสริมแรงโดยไม่กำหนดช่วงเวลาแน่นอน ซึ่งการให้การเสริมแรงครั้งแรกและครั้งต่อไปเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บุคคลจะไม่สามารถจะคาดคะเนได้ว่าเมื่อใดจะได้รับการเสริมแรง

6.4.3.3.3 การให้แรงเสริมตามอัตราส่วนที่แน่นอนหรือคงที่ (Fixed Ratio) หมายถึง การให้การเสริมแรงตามจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยจัดเป็นอัตราส่วนที่คงที่ระหว่างการสนองตอบที่ไม่ได้รับการเสริมแรงกับการสนองตอบที่ได้รับการเสริมแรง

6.4.3.3.4 การให้แรงเสริมตามอัตราส่วนที่ไม่แน่นอน (Variable Ratio) หมายถึง การให้การเสริมแรงที่บุคคลไม่สามารถคาดคะเนได้ถูกว่าเมื่อไรจะได้รับแรงเสริม เป็นการให้การเสริมแรงพฤติกรรมตามจำนวนครั้งที่เปลี่ยนแปลงไปเสมอ ซึ่งบุคคลไม่สามารถที่จะคาดคะเนหรือทายได้ว่าจะได้รับแรงเสริมเมื่อใด

การให้การเสริมแรงในการฝึกทักษะทางสังคมประกอบไปด้วย การให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งจัดเป็นทั้งการเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงทางลบ เนื่องจากหากการให้ข้อมูลป้อนกลับในเชิงบวก เช่น คำชม การยกย่องสรรเสริญ การปรบมือ การตบเบาๆ และการผกศีรษะ เป็นต้น ก็จัดว่าเป็นการเสริมแรงทางบวก ส่วนการให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงลบ เช่น การดุ การตักเตือน หรือการแสดงกิริยาทางกาย เช่น การส่ายหน้า เป็นต้น ซึ่งจัดว่าเป็นการเสริมแรงทางลบ ซึ่งการให้ข้อมูลป้อนกลับมีดังนี้

6.4.3.3.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Corrective Feedback)

การให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นลักษณะการสื่อสารการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมบุคคล (Wilkinson และ Cantor, 1985: 48-49) และศิลปะในการให้ข้อมูล (The art of giving and receiving) สัมพันธภาพในการให้ความช่วยเหลือ (Helping relationship) การมองตนเองโดยผ่านสายตาของผู้อื่น (See yourself as other people see you) การให้ข้อมูลป้อนกลับถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการให้ข้อมูลและการรับข้อมูล (Aids for giving and receiving feedback) เป็นการสื่อสารที่สะท้อนภาพพฤติกรรมให้บุคคลหรือกลุ่มได้มองเห็นพฤติกรรมตนเองเพื่อนำไปเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมตนเอง ช่วยให้มีโอกาสได้มองเห็นพฤติกรรมตนเองที่ควรแก้ไขเป็นพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นเป็นการพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มช่วยพัฒนากระบวนการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น ขั้นตอนในการให้ข้อมูลป้อนกลับสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ได้ เช่น ได้ฝึกให้สมาชิกคนอื่นๆ ได้มีโอกาสพูดสื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างตรงไปตรงมา และทำให้สมาชิกในกลุ่มได้จดจ่ออยู่กับการทำงานของบุคคลอื่น ส่วนในกรณีที่ได้มีการควิดีโอที่บันทึกไว้ก็ควรจะให้ทุกคนได้วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของตนเองและใช้กฎเกณฑ์เดียวกับการให้ข้อมูลป้อนกลับ การเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมจึงจะประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางสังคมในต่างประเทศ มีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

6.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

Siu และ Shek (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางสังคม ซึ่งประการแรกผู้วิจัยได้พัฒนาและพิสูจน์รูปแบบการแก้ไขปัญหาทางสังคมที่พัฒนาขึ้นใหม่เพื่อพิสูจน์การวัดประสิทธิภาพ กระบวนการและลักษณะการทำงานของจิต ประการที่ 2 เพื่อระบุขอบเขตการแสดงสีหน้าในสถานการณ์ทางสังคมในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและการรับรู้สีหน้าของตนเองในแต่ละสถานการณ์ วัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีความมั่นใจเกี่ยวกับพื้นฐานทางทักษะทางสังคมของตนเองจากงานวิจัยพบว่า การก่อให้เกิดความเครียดมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว การจัดการความขัดแย้ง การจัดการพฤติกรรมเชิงลบจากบุคคลอื่น การเปิดเผยตนเองต่อบุคคลอื่น และการแสดงความรัก ประการที่ 3 ผู้วิจัยพบว่า การแก้ปัญหาทางสังคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความซึมเศร้า ความวิตกกังวล และสุขภาพของครอบครัว การวัดความวิตกกังวลและความซึมเศร้าพบว่า มีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาทางสังคมในการคาดหวังต่อคำแนะนำและการให้กำลังใจ มีงานวิจัยอื่นๆซึ่งพบว่า พ่อแม่ที่มีพฤติกรรมมีทักษะในการแก้ปัญหาทางสังคมสูงและมีพฤติกรรมกรหลีกเลียงต่ำจะเป็นสิ่งที่ระบุสุขภาพภายในครอบครัว บทบาทของสมาชิกในครอบครัว และความขัดแย้งของพ่อแม่และวัยรุ่น

Becker-Weidman, Jacobs, Reinecke, Silva และ March (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งในการแก้ปัญหาทางสังคมซึ่งจะทำให้เพิ่มความเสี่ยงในการเกิดภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตาย นั่นคือ การแก้ปัญหาทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายในกลุ่มเยาวชนกลวิธีในการแก้ปัญหา กลวิธีในการแก้ปัญหาและแรงจูงใจในการแก้ปัญหาอาจจะลดความรุนแรงและสามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายในกลุ่มเด็กและวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นจำนวน 439 คน อายุระหว่าง 12-17 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดความซึมเศร้าของเด็ก (CDRS-R) , แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องการฆ่าตัวตาย สำหรับเกรด 7-9 (SIQ-Jr) และแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคม (SPSI-R) ใช้เวลาในกระบวนการในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม 12 สัปดาห์ ภาวะซึมเศร้า ประกอบด้วย การกำหนดทิศทางของปัญหาเชิงลบ , การกำหนดทิศทางของปัญหาเชิงบวก และรูปแบบการหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ไม่ระบุการทำนายต่อภาวะซึมเศร้ารุนแรง ในส่วนของการฆ่าตัวตาย ประกอบด้วย รูปแบบของการหลีกเลี่ยงการ

แก้ปัญหา และสิ่งที่ทำนายรูปแบบการขาดการไตร่ตรองและความประมาท หลังการทดลองพบว่า เมื่อได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแล้วมีภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายลดลง การกำหนดปัญหาเชิงลบ (negative problem orientation) และการกำหนดปัญหาเชิงบวก (positive problem orientation) มีผลจากการทดลองลดลง

Anderson และKazantzis(2008) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมซึ่งแต่เดิมเคยใช้ในการปรับพฤติกรรมที่ผิดปกติและทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะบุคคลเกี่ยวกับความผิดปกติทางสติปัญญา งานวิจัยนี้ได้ใช้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการลดความเศร้าของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย เป็นการศึกษาที่ใช้รูปแบบกรณีศึกษาแบบหลายกรณี แบ่งเป็นระยะต่างๆ ดังนี้ ระยะพื้นฐาน ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 1 คน และเพศชาย 2 คน ประกอบอาชีพบริการ มีอายุระหว่าง 19-52 ปี มีรายละเอียดแต่ละกรณีศึกษา ดังนี้ กรณีศึกษาที่ 1 เป็นเพศชาย อายุ 19 ปี มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย เป็นโรคสมาธิสั้นและกามวิปริต ซึ่งมีความต้องการทางเพศกับเด็กเล็กและช่วยเหลือตนเองอย่างเปิดเผย มีอาการปัสสาวะไหลไม่รู้ตัว กลั้นปัสสาวะและอุจจาระไม่ได้ หากไม่ใส่แว่นตาจะส่องแสงไม่ได้ กรณีศึกษาที่ 2 เป็นเพศหญิง อายุ 39 ปี มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อยและมีอาการซึมเศร้า เคยพยายามฆ่าตัวตาย 2 ครั้ง โดยวิธีการกินยาเกินขนาดและวิ่งตัดหน้ารถ มีประวัติในการจัดฉากการเกิดเพลิงไหม้ และกรณีศึกษาที่ 3 เป็นผู้ชายอายุ 52 ปี มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย เป็นโรคเบาหวานต้องควบคุมอาหารและเป็นโรคจิตที่มีบุคลิกภาพแตกแยก ตัดขาดจากสิ่งแวดล้อมมีประวัติการทำลาย ชูตซีด ขว้างปาเฟอร์นิเจอร์ การใช้ชีวิตประจำวันจะใช้เวลาดูโทรทัศน์ถึง 02.00 น. และตื่นนอนเวลาประมาณ 14.00 น. ผลการวิจัยพบว่า เมื่อได้ฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน ได้มีการพัฒนาในทักษะในการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มตัวอย่าง 2 คน ได้มีการพัฒนาการลดความซึมเศร้าซึ่งยังคงได้ผลต่อเนื่อง 4 สัปดาห์ในการติดตามผล ซึ่งสามารถเขียนสรุปเป็นตารางเพื่อให้เข้าใจได้ง่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.6 โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจากงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม	ผลการวิจัย
Anderson และ Kazantzis (2008)	Social Problem- Solving Skills Training for Adults With Mild Intellectual Disability: A Multiple Case Study	ตัวแปรอิสระ : การฝึกการ แก้ปัญหาทาง สังคม ตัวแปรตาม : 1. การเห็น คุณค่าในตนเอง 2. ความซึ่มเศร้า 3. ความวิตก กังวล	กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง 1 คน และเพศ ชาย 2 คน ประกอบอาชีพ บริการ มีอายุ ระหว่าง 19-52 ปี	1. แบบวัดความ วิตกกังวล 2. แบบวัดความ ซึ่มเศร้า 3. แบบวัดการ เห็นคุณค่าใน ตนเอง 4. แบบวัดการ แก้ปัญหาทาง สังคม	1.บอควัตถุประสงค์ ข้อปฏิบัติ กระบวนการและเหตุผล 2.ควบคุมสิ่งกระตุ้นและเสริมแรงจิตใจ 3.การใช้ความรู้สึกในการแก้ปัญหา 4.การระบุปัญหา 5.ความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวกับอารมณ์ : ข้อเสนอแนะและ ผลที่ตามมา 6.การกำหนดปัญหา 7.การพูดสนับสนุนด้วยเหตุผลของตนเอง 8.การอธิบายความจำเป็นและเป้าหมาย 9.การให้วิธีการแก้ไขปัญหาย่างหลากหลาย 10.การแนะนำเกี่ยวกับส่วนประกอบในการตัดสินใจ 11.หลักในการตัดสินใจครั้งที่ 1 : ความมีประสิทธิภาพ 12.หลักในการตัดสินใจครั้งที่ 2 : การยอมรับของสังคม 13.หลักในการตัดสินใจครั้งที่ 3 : ผลที่ตามมา 14.การพิจารณาวิธีการที่เป็นเป้าหมายและอุปสรรค 15.การดำเนินการแก้ไขและการตรวจสอบ	เมื่อได้ฝึกการ แก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนได้มีการพัฒนา ในทักษะการ แก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มตัวอย่าง 2 คน ได้มีการ พัฒนาการลดความ ซึ่มเศร้า

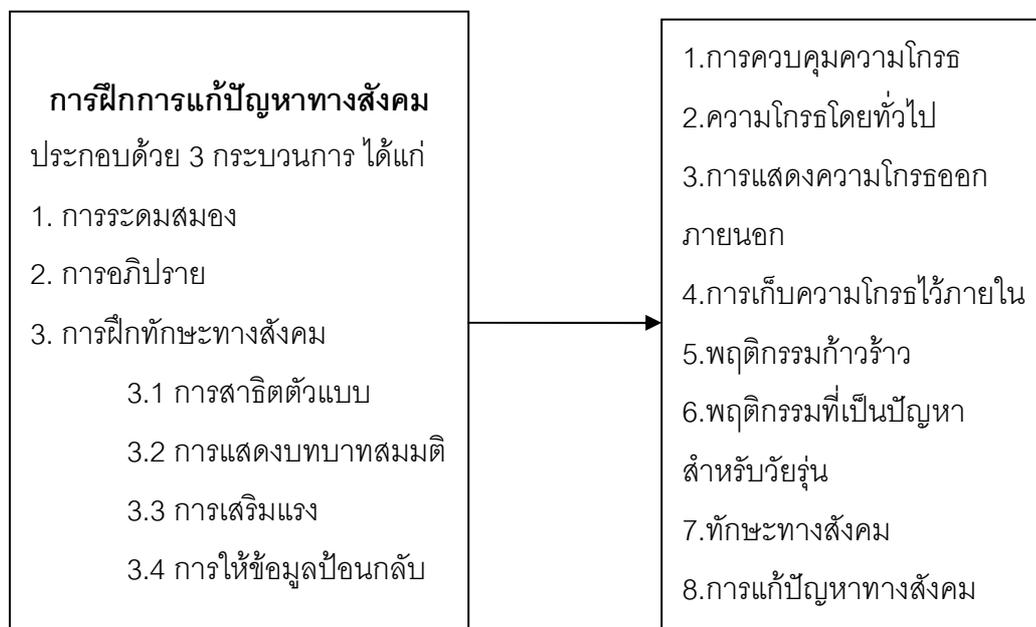
ตารางที่ 2.6 โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจากงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม	ผลการวิจัย
Sukhodolsky, Golup, Stone และ Orban (2005)	Dismantling Anger Control Training for Children: A Randomized Pilot Study of Social Problem- Solving Versus Social Skills Training Components	ตัวแปรอิสระ : 1. การฝึกทักษะ ทางสังคม 2. การฝึกการ แก้ปัญหาทาง สังคม ตัวแปรตาม : 3. การอนุমান สาเหตุ 4. ความก้าวร้าว 5. การแก้ปัญหา 6. การควบคุม ความโกรธ 7. การมี ปฏิสัมพันธ์กับ สังคม	กลุ่มตัวอย่างมี 26 คน ซึ่งมี ความโกรธสูง ความก้าวร้าว และพฤติกรรม ก้าวร้าว เป็น เพศชาย อายุ ระหว่าง 7-11 ปี อายุเฉลี่ย ของกลุ่ม ตัวอย่าง 9.68 ปี	1. แบบประเมิน ระบบพฤติกรรม นักเรียน 3 ด้าน 2. แบบวัดความ โกรธของนักเรียน 3. แบบวัดการ แสดงความโกรธ 4. แบบสัมภาษณ์ ทางบ้าน 5. แบบวัดการ แก้ปัญหาทาง 6. แบบวัดการ ประเมินตนเอง สำหรับนักเรียน	1.การคิดก่อนทำ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง 2.ฝึก 3 ขั้นตอน ดังนี้ การระบุปัญหา ตัวเลือก ผลที่ ตามมา เมื่อต้องเผชิญกับความขัดแย้งส่วนตัว 3.เพิ่มความสามารถในการเข้าใจต่อสิ่งกระตุ้นของบุคคล และเป้าหมายของความขัดแย้ง 4-5การอนุมนาสาเหตุ 6.การสร้างทักษะวิธีการแก้ไขโดยการฝึกให้มีกิจกรรม กลุ่มอย่างหลากหลาย 7.ผู้เรียนจะระบุและประเมินผลที่ตามมาหลายๆอย่าง จากการกระทำจากตนเองและสำหรับการแก้ไขปัญหาใน สถานการณ์ต่างๆ 8.การระบุวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุดจากการตัดสินใจ เลือกวิธีใดวิธีหนึ่งจากตัวเลือกต่างๆ และผลที่ตามมา 9.ทักษะการแก้ไขและการคิดถึงผลที่ตามมาให้นักเรียน บอกวิธีแก้ไขปัญหา 2 วิธี หรือมากกว่านั้น เกี่ยวกับ สถานการณ์ที่ขัดแย้ง โดยอาจจะให้เป็นการบ้าน	การฝึกทักษะ ทางสังคมและ การฝึกการ แก้ปัญหาทาง สังคมมีความ แตกต่างกันใน ด้านการ ควบคุมความ โกรธและ กระบวนการ รับข้อมูลทาง สังคม โดยการ ฝึกการ แก้ปัญหาทาง สังคมมี ประสิทธิภาพ ในการลด ความก้าวร้าว

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่าการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมได้ใช้ในการแก้ไขปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม เช่น การควบคุมความโกรธ ลดอาการซึมเศร้า ความวิตกกังวล ปัญหาการฆ่าตัวตาย เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ คือ โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม แบบวัดพฤติกรรม ใช้เวลาในการวิจัยส่วนใหญ่ คือ 2 เดือน รูปแบบของกระบวนการดำเนินการแบ่งเป็น ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่าการฝึกทักษะทางสังคม ประกอบด้วย การระดมสมอง การอภิปราย และกิจกรรมการฝึก ซึ่งมีงานวิจัยที่ได้อบรมไว้และมีขั้นตอนการฝึกดังตารางที่ 2.2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาขั้นตอนในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยพบว่า ขั้นตอนในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม จะเน้นที่ การแก้ปัญหาสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งโดยให้กลุ่มตัวอย่างได้ระดมสมองเพื่อหาวิธี การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความโกรธ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความโกรธ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ทำให้ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยการใช้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น เพิ่มทักษะทางสังคม และเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางสังคม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม(Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban, 2005) ประกอบด้วย การระดมสมอง และการอภิปราย ซึ่งโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคมของ Wilkinson และ Cantor, 1985 และ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban, 2005 การฝึกทักษะทางสังคม ประกอบด้วย การสาธิตตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การเสริมแรง และการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นที่มีต่อการควบคุมความโกรธ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออก

ภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น
ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.6

แผนภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อ การควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) แบบมี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อ การควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวิธีดำเนินการวิจัย โดยนำเสนอเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 รูปแบบของการวิจัย

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเมือง สุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด สุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2553 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี จำนวน 455 คน จำนวน 10 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ม.1/1 - ม.1/10 ซึ่งใช้วิธีการเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1) เป็นโรงเรียนสหศึกษา

2) เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

3) การเดินทางสะดวก ปลอดภัย

4) ผู้บริหารและคณะครูยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

โดยกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการควบคุมความโกรธคัดเลือกโดยการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและสอบถามจากนักเรียนของห้องม.1/1 ถึง ม.1/10 และให้นักเรียนทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) หลังจากนั้นจึงคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนสูงสุดในมาตรวัดตอนที่ 1 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ มาตรวัดตอนที่ 2 แบบสำรวจความโกรธแบบลักษณะ และมาตรวัดตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ ในส่วนของมาตรวัดย่อยการแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน และนักเรียนที่มีคะแนนในมาตรวัดการควบคุมความโกรธซึ่งมีคะแนนต่ำสุดจำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มเข้ารับเงื่อนไขการทดลอง (Random Assignment) โดยการจับสลาก

1.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การเลือกสถานศึกษาเพื่อทำการวิจัย เป็นแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเหตุผล ดังนี้

1.1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี เป็นสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนโดยเฉลี่ยฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและมีระบบการเรียนการสอนไม่แตกต่างไปจากสถานศึกษาระดับมัธยมอื่นๆโดยทั่วไป

1.2 สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1 สุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ที่เคยมีประวัติเกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรม เช่น ทะเลาะกับบุคคลอื่นจนถึงขั้นชกต่อย หรือทำร้ายร่างกายกัน ทำร้ายบุคคลอื่น ทำความเสียหายแก่ทรัพย์สิน หรือแสดงความก้าวร้าวทางวาจาต่อบุคคลอื่น เช่น พูดได้เถียงด้วยถ้อยคำหยาบคาย ตวาด ตะคอก พูดจาข่มขู่ผู้อื่น พูดเสียงดังขัดจังหวะเพื่อเอาชนะผู้อื่น ด่าชื่อพ่อแม่ผู้อื่นเมื่อได้เถียงกัน เป็นต้น โดยใช้ข้อมูลจากการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนซึ่งเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นเด็กที่มักแสดงความโกรธออกมาภายนอกอย่างชัดเจนเสมอ

2.2 คัดเลือกนักเรียนจากข้อ 1 ที่มีคะแนนจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) จากนักเรียนที่มีคะแนนในมาตรวัดตอนที่ 1 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ มาตรวัดตอนที่ 2 แบบสำรวจความโกรธแบบลักษณะและมาตรวัดตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ ในมาตรวัดย่อย ได้แก่ มาตรวัดการแสดงความโกรธออกภายนอก และมาตรวัดการเก็บความโกรธไว้ภายใน ที่มีคะแนนสูงสุด และมีคะแนนในมาตรวัดตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ ในส่วนของมาตรวัดการควบคุมความโกรธที่มีคะแนนต่ำที่สุด จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน

2.3 เมื่อได้นักเรียนจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน โดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
กลุ่มทดลอง	10	10	20
กลุ่มควบคุม	14	6	20
รวมทั้งหมด	24	16	40

ตอนที่ 2 รูปแบบของการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 – วันที่ 31 มีนาคม 2554 ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดของขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการวิจัยได้ดังตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แผนดำเนินการวิจัย

ระยะเวลา(สัปดาห์) ขั้นตอนการวิจัย	พฤศจิกายน				ธันวาคม				มกราคม				กุมภาพันธ์				มีนาคม			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1. พัฒนาเครื่องมือ	←————→																			
2. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือ				←————→																
3. ทดลองใช้และแก้ไขเครื่องมือ					←————→															
4. ประเมินผลก่อนการทดลอง								↔												
5. ดำเนินการทดลอง									←————→											
6. ประเมินผลหลังการทดลอง															←————→					
7. สรุปผลการทดลอง																	←————→			

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental designs) แบบมี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีการวัดผล 3 ครั้ง คือ การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest) การวัดผลหลังการทดลอง (Posttest) และการวัดผลในระยะติดตามผล (Follow-up test) โดยเว้นระยะเวลาหลังจากหลังการทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3.1

แผนภาพที่ 3.1 รูปแบบการวิจัย

Group	Pretest	Treatment	Posttest	Follow-up
E	O	X	O	O
C	O	-	O	O

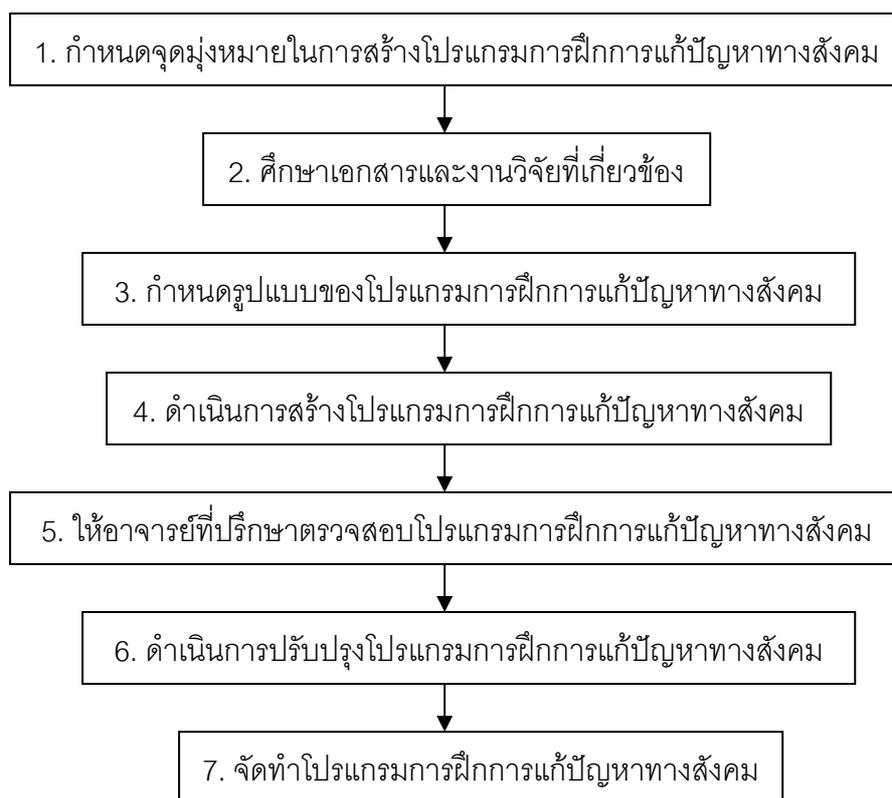
โดย E = กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
 C = กลุ่มควบคุม (Control Group)
 X = การจัดกระทำตามโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
 O = การวัดผล

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

- 3.1 โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
- 3.2 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberg (2004)
- 3.3 แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน
- 3.4 แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงความโกรธ

3.1 โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีขั้นตอนการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ดังแสดงในแผนภาพที่ 3.2

แผนภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

โดยมีรายละเอียดในการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสร้าง ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมของ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban (2005) ในการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในงานวิจัยนี้ การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจากงานวิจัยของ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban (2005) ได้กำหนดให้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมประกอบด้วย การระดมสมอง การอภิปราย และกิจกรรมการฝึก ซึ่งงานวิจัยนี้ได้มีการเปรียบเทียบผลระหว่างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธ ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะนำกระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมตามแนวคิดของ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban (2005) เป็นต้นแบบในการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมของผู้วิจัยและผู้วิจัยได้เพิ่มขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคมจากงานวิจัยของ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban (2005) และแนวคิดในการฝึกทักษะทางสังคมของ Wilkinson และ Canter (1985) ได้แก่ การสาธิตตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การเสริมแรง และการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อให้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในงานวิจัยนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมได้กำหนดสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธและให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายถึงผลดีและผลเสียของทางเลือกต่างๆในการแก้ปัญหา โดยเลือกวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์กระตุ้นความโกรธจากวิธีการแก้ปัญหาจากทางเลือกที่เกิดผลดีที่สุดและเกิดผลเสียน้อยที่สุด และให้นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติเพื่อแสดงวิธีการในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ พร้อมทั้งได้รับการเสริมแรงและการให้ข้อมูลป้อนกลับจากเพื่อนและผู้วิจัย

3. กำหนดรูปแบบของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรรวมจำนวนทั้งหมด 9 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 50 นาที

4. ดำเนินการสร้างโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย การระดมสมอง การอภิปราย และการฝึกทักษะทางสังคม

5. ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมาย

6. ดำเนินการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไปทดลองใช้ (try out) 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมครั้งที่ 2 “ความโกรธเป็นสิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง” ในวันที่ 22 ธันวาคม 2553 เวลา 8.30 - 9.20 น. ห้องมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 มีจำนวนนักเรียน 30 คน โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา 2 เพื่อทดลองใช้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ผลจากการทดลองโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในกิจกรรมครั้งที่ 2 “ความโกรธเป็นสิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง” พบว่าผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นภายในเวลา 30 นาที เนื่องจากผู้วิจัยมีความกังวลเรื่องเวลาจึงทำให้ผู้วิจัยกระชับเวลาในการทำกิจกรรม เป็นผลให้การทำกิจกรรมเสร็จสิ้นก่อนเวลาหมดคาบเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้นำข้อผิดพลาดนี้มาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมและปรับระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนให้นานขึ้น

7. จัดทำโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 กิจกรรมของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
กิจกรรมครั้งที่ 1 “เราเป็นเพื่อนกันนะ”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ 1. สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนในกลุ่มทดลอง 2. นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายและเกณฑ์การปฏิบัติของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
กิจกรรมครั้งที่ 2 “ความโกรธเป็นสิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ 1. บอกผลเสียที่เกิดจากการแสดงความโกรธออกมาภายนอกและการเก็บความโกรธไว้ภายใน 2. บ่งชี้ถึงปฏิกิริยาของร่างกายที่เกิดจากความโกรธ 3. บอกวิธีการในการควบคุมความโกรธ 4. ใช้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ

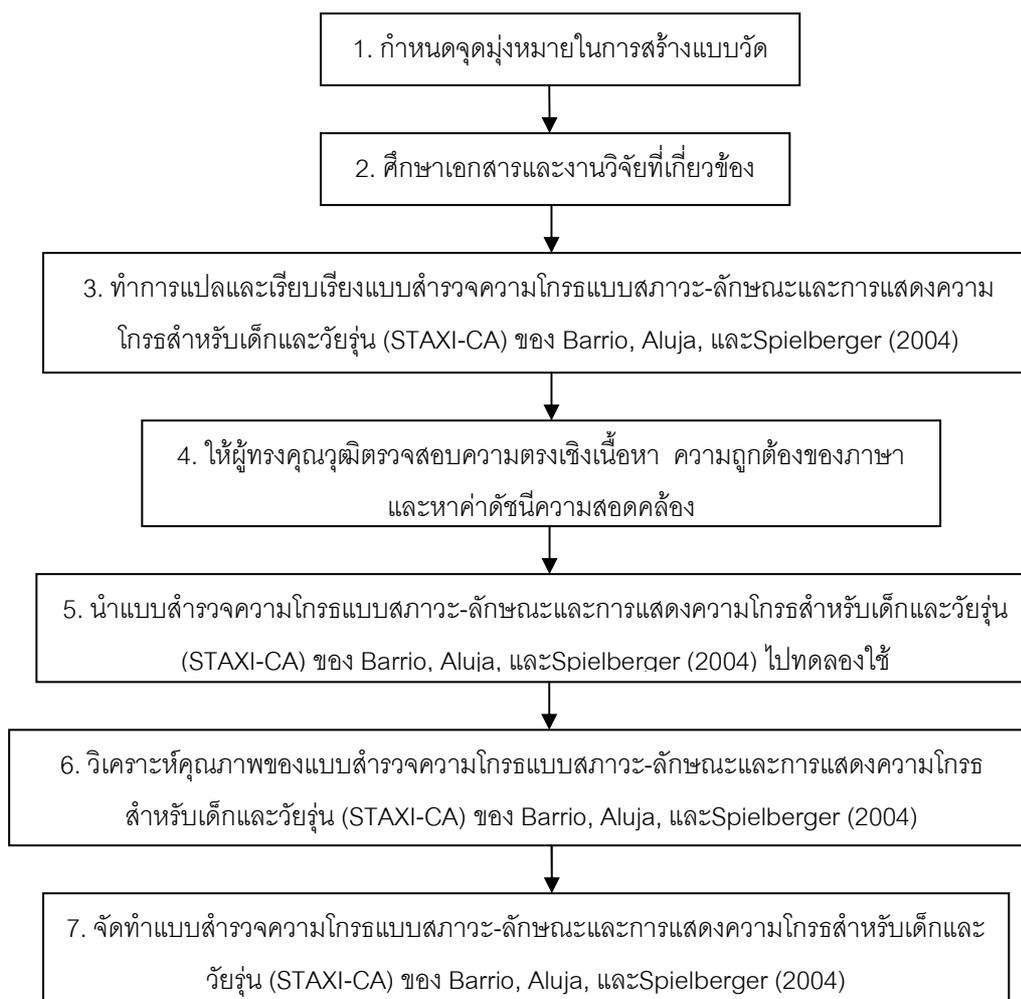
ตารางที่ 3.3 กิจกรรมของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
<p>กิจกรรมครั้งที่ 3</p> <p>“การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม เพื่อควบคุมความโกรธของฉันทัน”</p>	<p>หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บอกกระบวนการในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธได้ 2. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ
<p>กิจกรรมครั้งที่ 4</p> <p>“รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ”</p>	<p>หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 2. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ
<p>กิจกรรมครั้งที่ 5</p> <p>“ระดมสมองร่วมด้วยช่วยกัน แก้ปัญหาที่กระตุ้นความโกรธ”</p>	<p>หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 2. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ
<p>กิจกรรมครั้งที่ 6</p> <p>“การรับมือจัดการความกดดัน กลุ่ม”</p>	<p>หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่เป็นการกดดันกลุ่ม 2. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่เป็นการกดดันของกลุ่ม 3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่เป็นการกดดันของกลุ่ม 4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เป็นการกดดันของกลุ่ม

ตารางที่ 3.3 กิจกรรมของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
<p>กิจกรรมครั้งที่ 7</p> <p>“การจัดการสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธที่ฉันเผชิญ”</p>	<p>หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 2. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ
<p>กิจกรรมครั้งที่ 8</p> <p>“การเป็นต่อ”</p>	<p>หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 8 นักเรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รู้หลักการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 2. สร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้อย่างเหมาะสม 3. บอกวิธีการจัดการความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ด้วยสันติวิธี 4. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 5. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 6. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ
<p>กิจกรรมครั้งที่ 9</p> <p>“ทำประลองไม่โกรธแน่นอน”</p>	<p>หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บอกกระบวนการในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธได้ 2. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 3. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ

3.2 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) มีขั้นตอนการสร้างแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) ดังแสดงในแผนภาพที่ 3.3

แผนภาพที่ 3.3 ขั้นตอนการสร้างแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004)

โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดเพื่อวัดการควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 13-15 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความโกรธ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ และพบว่าแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เนื่องจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) เป็นแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดง ความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่นโดยเฉพาะซึ่งมีข้อคำถามในการควบคุมความโกรธสำหรับให้ ผู้ตอบได้ประเมินตนเอง โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 44 ข้อ ประกอบด้วย มาตรการวัดความโกรธแบบ สภาวะ 12 ข้อ มาตรการวัดความโกรธแบบลักษณะ 9 ข้อ และมาตรการวัดการแสดงความโกรธและการ ควบคุมความโกรธ 23 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 3 มาตรการย่อย ดังนี้ มาตรการวัดการแสดงความโกรธออก ภายนอก 6 ข้อ มาตรการวัดการเก็บความโกรธไว้ภายใน 6 ข้อ และมาตรการวัดการควบคุมความโกรธ 11 ข้อ

3. ทำการแปลและเรียบเรียงแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดง ความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) ผู้วิจัย ได้ทำการแปลและเรียบเรียงแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธ สำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) และได้จัดเรียบ เรียงข้อคำถามเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

4. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาและหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธ สำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา ความ ถูกต้องของการแปลแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับ เด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) และหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) จึงจะถือว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (วรวิณี แกมเกต, 2551) และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและ วัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) ไปทดลองใช้ (Try out) ผู้วิจัยได้

นำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา 2 จำนวน 100 คน ในวันที่ 21 ธันวาคม 2553 ในคาบอบรมระดับ เวลา 8.30 – 9.20 น. เพื่อปรับปรุงในเรื่องความเข้าใจของภาษา ซึ่งพบว่านักเรียนมีความเข้าใจในภาษาของแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004)

6. วิเคราะห์คุณภาพของแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) ผู้วิจัยวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) โดยหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's alpha coefficient) พบว่าแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) ตอนที่ 1 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะและตอนที่ 2 แบบสำรวจความโกรธแบบลักษณะมีค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .8614 ตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ มาตราวัดย่อยการแสดงความโกรธออกภายนอกมีค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .7459 ตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ มาตราวัดย่อยการเก็บความโกรธไว้ในใจมีค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .6988 ตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ มาตราวัดย่อยการควบคุมความโกรธ มีค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .8061 และแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) ทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .8354

7. จัดทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย

ขอนำเสนอตัวอย่างแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) ดังแสดงในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ตัวอย่างแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004)

ในขณะนี้...	ไม่มีเลย	มีบ้าง	มีปานกลาง	มีมาก
ตอนที่ 1 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ จำนวน 12 ข้อ ดังนี้ 1. ฉันรู้สึกโกรธมาก				
โดยทั่วไปแล้ว...	เกือบไม่เคยเลย	มีบางครั้ง	เกิดบ่อยครั้ง	เกือบเสมอๆ หรือเป็นประจำ
ตอนที่ 2 แบบสำรวจความโกรธแบบลักษณะ จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ 13. ฉันดูเหนื่อยง่าย				
เมื่อรู้สึกโกรธหรือโมโหมาก...	ไม่มีเลย	มีบ้าง	มีปานกลาง	มีมาก
ตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ จำนวน 23 ข้อ ดังนี้ 22. ฉันแสดงความรู้สึกโกรธออกมา				

แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) ข้อคำถามมีจำนวน 44 ข้อ ประกอบด้วยมาตรวัด 3 ตอน ดังนี้

1. มาตรวัดความโกรธแบบสภาวะ (State-Anger หรือ S-Anger) มี 12 ข้อ (ข้อที่ 1-12) เป็นมาตรวัดที่ใช้วัดความเข้มข้นของความรู้สึกโกรธที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

2. มาตรวัดความโกรธแบบลักษณะ (Trait-Anger หรือ T-Anger) มี 9 ข้อ (ข้อที่ 13-21) เป็นมาตรวัดที่ใช้วัดความแตกต่างระหว่างบุคคลในแนวโน้มการเกิดความรู้สึกโกรธ

3. มาตรการวัดการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ มี 23 ข้อ (ข้อที่ 25-44) เป็นมาตรวัดที่ใช้วัดความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีการแสดงความโกรธและบุคคลที่มีการควบคุมความโกรธ โดยแบ่งเป็น 3 มาตรการย่อย ดังนี้

3.1 มาตรการวัดการแสดงความโกรธออกภายนอก (Anger-out) มี 6 ข้อ (ข้อที่ 22, 26, 27, 29, 33, 35) เป็นมาตรที่ใช้วัดความถี่ที่บุคคลเกิดความรู้สึกโกรธแล้วแสดงความโกรธต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งของในสภาพแวดล้อม

3.2 มาตรการวัดการเก็บความโกรธไว้ภายใน (Anger-in) มี 6 ข้อ (ข้อที่ 23, 24, 25, 28, 34, 39) เป็นมาตรที่ใช้วัดความถี่ที่บุคคลเกิดความรู้สึกโกรธแล้วเก็บความรู้สึกโกรธไว้ภายในหรือเก็บกดความรู้สึกโกรธไว้

3.3 มาตรการวัดการควบคุมความโกรธ (Anger-Control) มี 11 ข้อ (ข้อที่ 30, 31, 32, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44) เป็นมาตรที่ใช้วัดความถี่ที่บุคคลเกิดความรู้สึกโกรธแล้วพยายามที่จะควบคุมการแสดงความโกรธ

แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเองเกี่ยวกับความเข้มของประสบการณ์ความโกรธและการแสดงความโกรธที่เกิดขึ้น เป็นมาตรวัดแบบลิเคิต

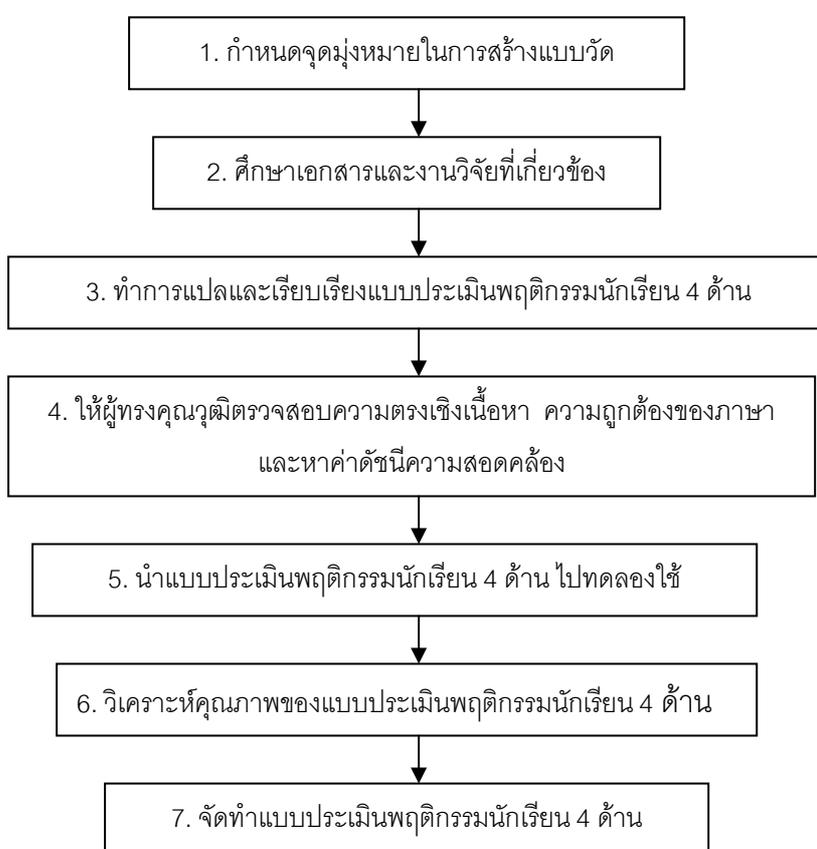
ในมาตรวัดความโกรธแบบสภาวะ จะให้ผู้ตอบประเมินตนเองว่าในขณะที่ทำแบบวัดนี้ ผู้ตอบเกิดความรู้สึกตามข้อคำถามที่กำหนดให้ในระดับใด โดยมีคำตอบเป็น 4 ระดับ ตั้งแต่ 1-4 โดยมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ไม่มีเลย
2	หมายถึง	มีบ้าง
3	หมายถึง	มีปานกลาง
4	หมายถึง	มีมาก

ส่วนมาตรวัดความโกรธแบบลักษณะ และมาตรการวัดการแสดงความโกรธซึ่งแบ่งเป็น 3 มาตรการย่อย คือ มาตรการวัดการเก็บความโกรธไว้ภายใน มาตรการวัดการแสดงความโกรธออกภายนอก และมาตรการวัดการควบคุมความโกรธ จะให้ผู้ตอบประเมินตนเองว่าโดยทั่วไปแล้วผู้ตอบเกิดลักษณะตามข้อคำถามที่กำหนดให้บ่อยครั้งเพียงใด โดยมีคำตอบเป็น 4 ระดับ ตั้งแต่ 1-4 โดยมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	เกือบไม่เคยเลย
2	หมายถึง	มีบางครั้ง
3	หมายถึง	เกิดบ่อยครั้ง
4	หมายถึง	เกือบเสมอๆ หรือเป็นประจำ

3.3 แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน มีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ดังแสดงในแผนภาพที่ 3.4

แผนภาพที่ 3.4 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่อาจจะส่งผลต่อพฤติกรรมอื่นๆ จากการศึกษาดูเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวัยรุ่น พบว่า การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีผลต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

และพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะส่งผลต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีความสนใจในการศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นที่มีต่อทักษะในการแก้ปัญหาทางสังคมและทักษะทางสังคม ผู้วิจัยจึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดเพื่อวัดพฤติกรรมของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 13-15 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ และพบว่าแบบวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry (1992) แบบวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (ECBI) ของ Eyberg และ Robinson (1983) แบบวัดทักษะทางสังคมของ Danielson และ Phelps (2003) และแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมของ Siu และ Shek (2005) มีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยกำหนดซึ่งเป็นแบบวัดสำหรับเด็กและวัยรุ่น

3. ทำการแปลและเรียบเรียงแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงจากแบบวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry (1992) แบบวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (ECBI) ของ Eyberg และ Robinson (1983) แบบวัดทักษะทางสังคมของ Danielson และ Phelps (2003) และแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมของ Siu และ Shek (2005) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ประกอบด้วยแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรม 4 ด้านของตนเอง แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้านสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมนักเรียนทั้ง 4 ด้าน และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู โดยครูเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน และได้จัดเรียบเรียงข้อคำถามเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

4. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา ความถูกต้องของการแปลแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) จึงจะถือว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (วรวณี แกมเกตุ, 2551) และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ไปทดลองใช้ (Try out) ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ไปทดลองใช้ โดยแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียนนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา 2 จำนวน 30 คน ในวันที่ 22 ธันวาคม 2553 เวลา 8.30-9.20 น. ส่วนแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง นำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา 2 จำนวน 30 คน และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งได้นำไปทดลองใช้กับคณาจารย์ของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา 2 จำนวน 30 คน เพื่อปรับปรุงในเรื่องความเข้าใจของภาษา ซึ่งพบว่านักเรียน ผู้ปกครอง และครู มีความเข้าใจในภาษาของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน

6. วิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ผู้วิจัยวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู โดยหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's alpha coefficient) พบว่า แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .8283 แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น มีค่าความเที่ยง

พฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินความก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน นักเรียนจะตอบแบบประเมินพฤติกรรมของตนเอง 4 ด้าน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีจำนวน 29 ข้อ จากแบบวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry (1992) ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น มีจำนวน 47 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (ECBI) ของ Eyberg และ Robinson (1983) ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม มีจำนวน 21 ข้อ จากแบบวัดทักษะทางสังคมของ Danielson และ Phelps (2003) และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 25 ข้อ จากแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมของ Siu และ Shek (2005) รวมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียนทั้งหมด 122 ข้อ โดยผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ตามตารางที่ 3.5 ดังนี้

ตารางที่ 3.5 ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับนักเรียน

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 29 ข้อ ดังนี้ 1. บางครั้งฉันไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะทำร้ายคนอื่นได้					
ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคยเลย	ค่อนข้างจะไม่เคย	เป็นบางครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	เป็นประจำ
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น จำนวน 47 ข้อ ดังนี้ 30. ฉันใช้เวลาในการแต่งตัวนานเกินไป					
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 21 ข้อ ดังนี้ 77. ฉันมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน					

ตารางที่ 3.5 ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
<p>ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 25 ข้อ ดังนี้</p> <p>98. ฉันมีความรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหา</p>					

2. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะประเมินพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีจำนวน 25 ข้อ ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry (1992) ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น มีจำนวน 36 ข้อ จากแบบวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (ECBI) ของ Eyberg และ Robinson (1983) ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม มีจำนวน 20 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดทักษะทางสังคมของ Danielson และ Phelps (2003) และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมของ Siu และ Shek (2005) รวมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครองทั้งหมด 103 ข้อ โดยผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ตามตารางที่ 3.6 ดังนี้

ตารางที่ 3.6 ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
<p>ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 25 ข้อ ดังนี้</p> <p>1. บางครั้งนักเรียนไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะโจมตีหรือทำร้ายคนอื่นได้</p>					
ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคยเลย	ค่อนข้างจะไม่เคย	เป็นบางครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	เป็นประจำ
<p>ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น จำนวน 36 ข้อ ดังนี้</p> <p>26. นักเรียนมักใช้เวลาในการแต่งตัวนานเกินไป</p>					

ตารางที่ 3.6 ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็นบาง ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 20 ข้อ ดังนี้ 62. นักเรียนมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน					
ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทาง สังคม จำนวน 22 ข้อ ดังนี้ 82. นักเรียนรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหาด้วย ตนเอง					

3. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งครูจะเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีจำนวน 25 ข้อ ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry (1992) ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น มีจำนวน 34 ข้อ โดยผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (ECBI) ของ Eyberg และ Robinson (1983) ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม มีจำนวน 20 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดทักษะทางสังคมของ Danielson และ Phelps (2003) และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ โดยผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมของ Siu และ Shek (2005) รวมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครูทั้งหมด 101 ข้อ โดยผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ตามตารางที่ 3.7 ดังนี้

ตารางที่ 3.7 ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับครู

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 25 ข้อ ดังนี้ 1. บางครั้งนักเรียนไม่สามารถควบคุม ตนเองที่จะโจมตีหรือทำร้ายคนอื่นได้					

ตารางที่ 3.7 ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคยเลย	ค่อนข้างจะไม่เคย	เป็นบางครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	เป็นประจำ
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น จำนวน 34 ข้อ ดังนี้ 26. นักเรียนมาโรงเรียนสายหรือเข้าห้องเรียนช้า					
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 20 ข้อ ดังนี้ 60. นักเรียนมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน					
ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ ดังนี้ 80. นักเรียนรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู มีจำนวนข้อคำถามไม่เท่ากัน โดยแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน มีจำนวนข้อคำถาม 122 ข้อ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว 29 ข้อ ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา 47 ข้อ ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม 21 ข้อ และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม 25 ข้อ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง มีจำนวนข้อคำถาม 103 ข้อ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว 25 ข้อ ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา 36 ข้อ ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม 20 ข้อ และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม 22 ข้อ และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู มีจำนวนข้อคำถาม 101 ข้อ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว 25 ข้อ ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา 34 ข้อ ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม 20 ข้อ และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม 22 ข้อ จำนวนข้อคำถามไม่เท่ากันเนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มเติมข้อคำถามให้สอดคล้องกับประเภทของผู้ตอบ

แบบวัด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการตอบข้อคำถามของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครองจะเน้นที่การประเมินพฤติกรรมนักเรียนในขณะที่อยู่ที่บ้านซึ่งผู้ปกครองสามารถจะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่อยู่ที่บ้านได้โดยตรง หากเป็นข้อคำถามที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่อยู่ที่โรงเรียน ข้อคำถามนั้นอยู่ในแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้านสำหรับครู และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน นักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของตนเองทั้งในบริบทของบ้านและโรงเรียน จำนวนข้อคำถามจึงมากกว่าแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้านสำหรับครู และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และหากเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เช่น บางครั้งฉันรู้สึกที่คนอื่นแอบหัวเราะเยาะฉัน หรือฉันใช้วิธีการที่เป็นระบบเพื่อเปรียบเทียบทางเลือกต่างๆในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและเป็นความคิดของนักเรียนที่ไม่สามารถจะสังเกตพฤติกรรมได้โดยผู้ปกครองหรือครู ข้อคำถามนั้นก็จะมีเฉพาะในแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน นอกจากนี้ในแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู จะใช้คำว่า “นักเรียน” แทนคำว่า “ฉัน” ซึ่งใช้ในแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน เช่น ข้อคำถามในแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ข้อที่ 1 ดังนี้ “บางครั้งนักเรียนไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะทำร้ายคนอื่นได้” แต่ในแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน เปลี่ยนเป็น “บางครั้งฉันไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะทำร้ายคนอื่นได้”

ตารางที่ 3.8 ความแตกต่างของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู	หมายเหตุ
ข้อคำถาม				
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว				
1. บางครั้งฉันไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะทำร้ายคนอื่นได้	✓	✓	✓	
2. ถ้าฉันโดนยั่วเย้ามากๆฉันอาจจะทำร้ายคนอื่นได้	✓	✓	✓	
3. ถ้ามีใครบางคนทำร้ายฉันจะตอบโต้กลับ	✓	✓	✓	
4. ฉันคิดว่าฉันทะเลาะวิวาทน้อยกว่าคนอื่น ๆ	✓	✓	✓	
5. ถ้าฉันต้องใช้วิธีการที่รุนแรงในการปกป้องความถูกต้องของฉัน ฉันก็จะทำ	✓	✓	✓	
6. มีใครหลายคนกดดันฉัน จนฉันต้องลุกขึ้นสู้	✓	✓	✓	
7. ฉันคิดว่าไม่มีเหตุผลที่ดีในการทำร้ายผู้อื่น	✓	-	-	ปรับข้อคำถาม
8. ฉันถูกคุกคามจากคนรู้จัก	✓	✓	✓	
9. เมื่อฉันโกรธคลุ้มคลั่งฉันจะทำลายสิ่งของ	✓	✓	✓	
10. ฉันบอกเพื่อนอย่างเปิดเผยถ้าฉันไม่เห็นด้วยกับพวกเขา	✓	✓	✓	
11. ฉันรู้สึกที่ตนเองมักจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่นบ่อยๆ	✓	✓	✓	
12. เมื่อฉันรู้สึกำคัญคนอื่น ฉันจะบอกพวกเขาว่าฉันคิดยังไงกับพวกเขา	✓	✓	✓	
13. ฉันไม่สามารถจะหาข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้เมื่อไม่มีใครเห็นด้วยกับฉัน	✓	✓	✓	
14. เพื่อนของฉันบอกว่าฉันมักจะมีความคิดเห็นขัดแย้งคนอื่น	✓	✓	✓	
15. ฉันรู้สึกโกรธง่ายแต่หายเร็ว	✓	✓	✓	
16. เมื่อฉันรู้สึกโกรธ ฉันก็จะแสดงพฤติกรรมกวนประสาท	✓	✓	✓	
17. บางครั้งฉันรู้สึกว่าอยากจะหนีออกไปจากเหตุการณ์นั้นก่อนที่จะบันดาลโทษ	✓	✓	✓	

ตารางที่ 3.8 ความแตกต่างของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน (ต่อ)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู	หมายเหตุ
ข้อคำถาม				
18. ฉันเป็นคนใจเย็น	✓	✓	✓	
19. บางครั้งเพื่อนของฉันคิดว่าฉันเป็นคนขี้โมโห	✓	✓	✓	
20. บางครั้งฉันรู้สึกโกรธเป็นฟืนเป็นไฟโดยไม่มีเหตุผล	✓	✓	✓	
21. ฉันรู้สึกว่า การควบคุมอารมณ์ของตนเองเป็นเรื่องยุ่งยาก	✓	✓	✓	
22. บางครั้งฉันรู้สึกอิจฉาริษยาคนอื่น	✓	✓	✓	
23. บางครั้งฉันรู้สึกว่าอยากเอาการกระทำต่างๆของคนอื่นที่ไม่เป็นธรรมชาติกับฉันออกไปจากชีวิต	✓	-	-	
24. ฉันรู้สึกว่าคนอื่น ๆ ได้พักอยู่ตลอดเวลา	✓	-	-	
25. ฉันสงสัยว่าทำไมบางครั้งฉันรู้สึกขมขื่นเกี่ยวกับบางเรื่อง	✓	✓	✓	
26. ฉันรู้ว่าเพื่อนแอบนินทาฉันลับหลัง	✓	✓	✓	
27. ฉันรู้สึกหวาดระแวงคนแปลกหน้าที่มีความเป็นมิตรมากเกินไป	✓	✓	✓	
28. บางครั้งฉันรู้สึกว่าคนอื่นแอบหัวเราะเยาะฉัน	✓	-	-	
29. เมื่อคนอื่นทำตัวดีเป็นพิเศษฉันมักจะสงสัยว่าเขาต้องการอะไร	✓	-	-	
รวม ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว	29 ข้อ	25 ข้อ	25 ข้อ	-
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น มีดังนี้				
30. ฉันใช้เวลาในการแต่งตัวนานเกินไป	✓	✓	-	
31. ฉันมาโรงเรียนสายหรือเข้าเรียนช้า	✓	-	✓	
32. ฉันมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถลเมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร	✓	✓	-	
33. ฉันมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถลเมื่อถึงเวลาเรียน	✓	-	✓	

ตารางที่ 3.8 ความแตกต่างของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน (ต่อ)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู	หมายเหตุ
ข้อคำถาม				
34. ฉันคิดว่าฉันขาดมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร	✓	✓	-	
35. ฉันคิดว่าฉันขาดมารยาทที่ดีในห้องเรียน	✓	-	✓	
36. ฉันปฏิเสธอาหารที่ผู้ปกครองเตรียมให้ (แบบประเมินสำหรับครู เปลี่ยนข้อคำถามเป็น “นักเรียนรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์”)	✓	✓	-	แบบประเมินสำหรับครูปรับข้อคำถาม
37. ฉันปฏิเสธที่จะช่วยทำงานบ้านเมื่อผู้ปกครองขอให้ช่วย	✓	✓	-	
38. ฉันปฏิเสธที่จะช่วยทำความสะอาดห้องเรียนเมื่อเพื่อนหรือครูขอให้ช่วย	✓	-	✓	
39. ฉันนอนดึก	✓	✓	-	
40. ฉันมักจะนั่งสัปหงกในชั่วโมงเรียน	✓	-	✓	
41. ฉันแอบหลับในห้องเรียน	✓	-	✓	
42. ฉันไม่ทำตามกฎระเบียบที่บ้าน	✓	✓	-	
43. ฉันไม่ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน	✓	-	✓	
44. หากไม่พูดว่าจะโดนลงโทษฉันก็จะไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง	✓	✓	-	
45. หากไม่พูดว่าจะโดนลงโทษฉันก็จะไม่เชื่อฟังครู	✓	-	✓	
46. ฉันจะแสดงพฤติกรรมต่อต้านเมื่อผู้อื่นบอกให้ทำบางสิ่งบางอย่าง	✓	✓	✓	
47. ฉันโต้แย้งกับผู้ปกครองเกี่ยวกับกฎระเบียบ	✓	✓	-	
48. ฉันโต้แย้งกับครูเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน	✓	-	✓	
49. ฉันมีอาการเกรี้ยวกราด	✓	✓	✓	
50. ฉันโกรธเมื่อผู้อื่นไม่ทำตามที่คุณต้องการ	✓	✓	✓	
51. ฉันพูดได้เถียงผู้ใหญ่มาก	✓	✓	✓	
52. ฉันมักจะบ่นพึมพำ	✓	✓	✓	
53. ฉันร้องไห้ง่าย	✓	✓	✓	
54. ฉันแพดเสียงหรือกรี๊ดร้องบ่อยครั้ง	✓	✓	✓	

ตารางที่ 3.8 ความแตกต่างของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน (ต่อ)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู	หมายเหตุ
ข้อคำถาม				
55. ฉันทำร้ายผู้ปกครอง	✓	✓	-	
56. ฉันทำร้ายครู	✓	-	✓	
57. ฉันทำลายของเล่นหรือสิ่งของอื่นๆ	✓	✓	✓	
58. ฉันไม่ดูแลทะนุถนอมของเล่นและสิ่งของอื่นๆ	✓	✓	✓	
59. ฉันเคยลักขโมยสิ่งของ	✓	✓	✓	
60. ฉันพูดโกหก	✓	✓	✓	
61. ฉันชอบแกล้งหรือแหย่เด็กคนอื่น ๆ	✓	✓	✓	
62. ฉันมักจะโต้เถียงกับเพื่อนวัยเดียวกัน	✓	✓	✓	
63. ฉันมักจะโต้เถียงกับพี่น้อง	✓	✓	-	
64. ฉันตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับเพื่อน	✓	✓	✓	
65. ฉันตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับพี่น้อง	✓	✓	-	
66. ฉันมุ่งความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓	
67. ฉันมักจะสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ปกครอง	✓	✓	-	
68. ฉันมักจะสร้างความเดือดร้อนให้กับครู	✓	-	✓	
69. จิตใจของฉันว่างุ่นได้ง่าย	✓	✓	✓	
70. ฉันจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่นาน	✓	✓	✓	
71. ฉันล้มเลิกความตั้งใจก่อนที่งานจะสำเร็จ	✓	✓	✓	
72. ฉันไม่สามารถรู้สึกสนุกสนานได้เมื่อต้องอยู่คนเดียว	✓	✓	✓	
73. การจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ยากสำหรับฉัน	✓	✓	✓	
74. ฉันมักจะกระวนกระวายหรืออยู่ไม่นิ่ง	✓	✓	✓	
75. ฉันปัสสาวะรดที่นอน	✓	✓	-	
76. ฉันขออนุญาตครูไปเข้าห้องน้ำบ่อยๆหรือไปที่ละนานๆ	✓	-	✓	
รวม ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา	47 ข้อ	36 ข้อ	34 ข้อ	-
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม มีดังนี้				
77. ฉันมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน	✓	✓	✓	

ตารางที่ 3.8 ความแตกต่างของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน (ต่อ)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ข้อคำถาม	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู	หมายเหตุ
78. คนอื่นชื่นชอบฉันและได้รับความสนุกสนานเมื่ออยู่กับฉัน	✓	-	-	
79. ฉันกล่าวขอบคุณเมื่อใครบางคนทำสิ่งดีๆให้ฉัน	✓	✓	✓	
80. ฉันเตะหรือต่อยตีใครบางคนที่ทำให้ฉันโกรธ	✓	✓	✓	
81. ฉันเป็นคนใจดี	✓	✓	✓	
82. ฉันมักจะผลัดกันกับผู้อื่นในการทำกิจกรรมต่างๆ	✓	✓	✓	
83. เมื่อฉันเข้ากลุ่ม คนอื่นขอให้ฉันออกไปหรือขอให้ฉันอยู่ห่างๆ	✓	-	-	
84. ฉันไม่เล่นตามกติกา	✓	✓	✓	
85. ฉันฟังคนอื่นเวลาพวกเขาคุยกัน	✓	✓	✓	
86. ฉันแบ่งเกมและของเล่นให้คนอื่น	✓	✓	✓	
87. ฉันกล่าวว่า"ขอโทษ"เมื่อทำให้คนอื่นได้รับอุบัติเหตุจนบาดเจ็บ	✓	✓	✓	
88. เมื่อฉันเห็นคนอื่นเล่นเกมอยู่ ฉันจะเข้าไปขอเล่นด้วยหากฉันอยากเล่น	✓	✓	✓	
89. ฉันผูกมิตรได้ง่าย	✓	✓	✓	
90. ฉันพูดขอโทษเมื่อทำให้ใครบางคนเสียผลประโยชน์	✓	✓	✓	
91. ฉันเดินไปหาคนอื่นและชวนเขาสนทนา	✓	✓	✓	
92. ฉันคิดว่าคนอื่นไม่ชอบฉัน	✓	✓	✓	
93. ฉันพูดแทรกหรือพูดตัดบทในขณะที่คนอื่นกำลังพูด	✓	✓	✓	
94. คนอื่นชวนฉันเล่นด้วยบ่อยครั้ง	✓	✓	✓	
95. ฉันช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ	✓	✓	✓	
96. ฉันชวนให้คนอื่นเล่นด้วยบ่อยครั้ง	✓	✓	✓	
97. เวลาพูดฉันจะพูดเสียงดังมาก	✓	✓	✓	
98. นักเรียนมักจะเก็บตัวอยู่คนเดียว	-	✓	✓	

ตารางที่ 3.8 ความแตกต่างของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน (ต่อ)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ข้อคำถาม	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู	หมายเหตุ
รวม ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม	21 ข้อ	20 ข้อ	20 ข้อ	-
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม มีดังนี้				
99. ฉันมีความรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหา	✓	✓	✓	
101. ฉันกระวนกระวายและไม่มั่นใจเมื่อต้องตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ	✓	✓	✓	
102. ฉันไม่รู้สึกหมดหวังหากการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว	✓	✓	✓	
103. ฉันจะกระทำตามความคิดแรกที่เข้ามา	✓	-	-	
104. ฉันมีความเชื่อว่าปัญหานี้สามารถแก้ได้	✓	✓	✓	
105. ฉันวิเคราะห์สถานการณ์และระบุอุปสรรคในการแก้ปัญหา	✓	✓	✓	
106. นักเรียนมักจะพยายามหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา	-	✓	✓	
107. ฉันรู้สึกผิดหวังถ้าความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว	✓	✓	✓	
108. ฉันพยายามเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปให้นานที่สุดเท่าที่เป็นไปได้	✓	✓	✓	แบบประเมินผู้ปกครอง,ครูปรับข้อคำถาม
109. ฉันไม่ได้ใช้เวลาในการประเมินผลการแก้ปัญหาทั้งหมดอย่างรอบคอบ	✓	✓	✓	
110. ฉันมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา	✓	✓	✓	
111. ความยากของปัญหาทำให้ฉันรู้สึกแย่	✓	✓	✓	
112. ฉันจะจัดการเกี่ยวกับปัญหาเท่าที่จะเป็นไปได้	✓	✓	✓	
113. ฉันเลือกทำตามความคิดแรกที่ฉันว่าดีแล้ว	✓	-	-	
114. ฉันหลีกเลี่ยงการคิดเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น	✓	-	-	
115. ฉันได้พิจารณาถึงความรู้สึกของตนเองเพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหาที่ดีกว่า	✓	-	-	

ตารางที่ 3.8 ความแตกต่างของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน (ต่อ)

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ข้อคำถาม	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู	หมายเหตุ
116. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาโดยไม่ปรึกษาคนอื่น	-	✓	✓	
117. ฉันเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปจนกระทั่งสายเกินไป	✓	✓	✓	
118. ฉันหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน	✓	✓	✓	
119. ฉันไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือกในการแก้ปัญหา	✓	✓	✓	
120. ฉันได้ประเมินถึงสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง	✓	-	-	
121. ฉันพิจารณาและเปรียบเทียบผลที่ตามมาในแต่ละทางเลือกในการแก้ปัญหา	✓	✓	✓	
122. เมื่อเจอปัญหาฉันจะเริ่มรู้สึกหุนหันโมโหสามารถทำอะไรต่อไปได้	✓	✓	✓	
123. ฉันตัดสินใจจากความรู้สึกเล็กๆ โดยไม่ได้สรุปประมวลความคิด	✓	✓	✓	
124. ฉันใช้วิธีการที่เป็นระบบเพื่อเปรียบเทียบทางเลือกต่างๆในการแก้ปัญหา	✓	-	-	
125. ฉันตระหนักถึงเป้าหมายของการแก้ปัญหา	✓	-	-	
126. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด	-	✓	✓	
127. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้การแก้ปัญหาไม่ได้ผล	-	✓	✓	
128. นักเรียนขาดการไตร่ตรองในการตัดสินใจมากเกินไป	-	✓	✓	
รวม ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม	25 ข้อ	22 ข้อ	22 ข้อ	-
รวมข้อคำถามทั้งหมด	122 ข้อ	103 ข้อ	101 ข้อ	-

หมายเหตุ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้านสำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้านสำหรับครู จะใช้คำว่า “นักเรียน” แทนคำว่า “ฉัน” ส่วนแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน จะใช้คำว่า “ฉัน” ในข้อคำถาม

การประเมินแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม (ข้อ 99,101, 103,104,110,113,117,118,121 และ 122) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม (ข้อ 83,85,86,87,93,94,98 และ 101) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม (ข้อ 81,83,84,85,91,92,96 และ 99) มีคำตอบเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดยมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ไม่จริง
2	หมายถึง	ค่อนข้างไม่จริง
3	หมายถึง	ค่อนข้างจริง
4	หมายถึง	จริง
5	หมายถึง	จริงที่สุด

การประเมินแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม(ข้อ98,100,102,105,106,107,108,109,111,112,114,115,116,119 และ 120) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม (ข้อ 82,84,88,89,90,91,92,95,96,97,99,100,102 และ 103) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม (ข้อ 80,82,86,87,88,89,90,93,94,95,97,98,100 และ 101) มีคำตอบเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดยมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	ไม่จริง
4	หมายถึง	ค่อนข้างไม่จริง
3	หมายถึง	ค่อนข้างจริง
2	หมายถึง	จริง
1	หมายถึง	จริงที่สุด

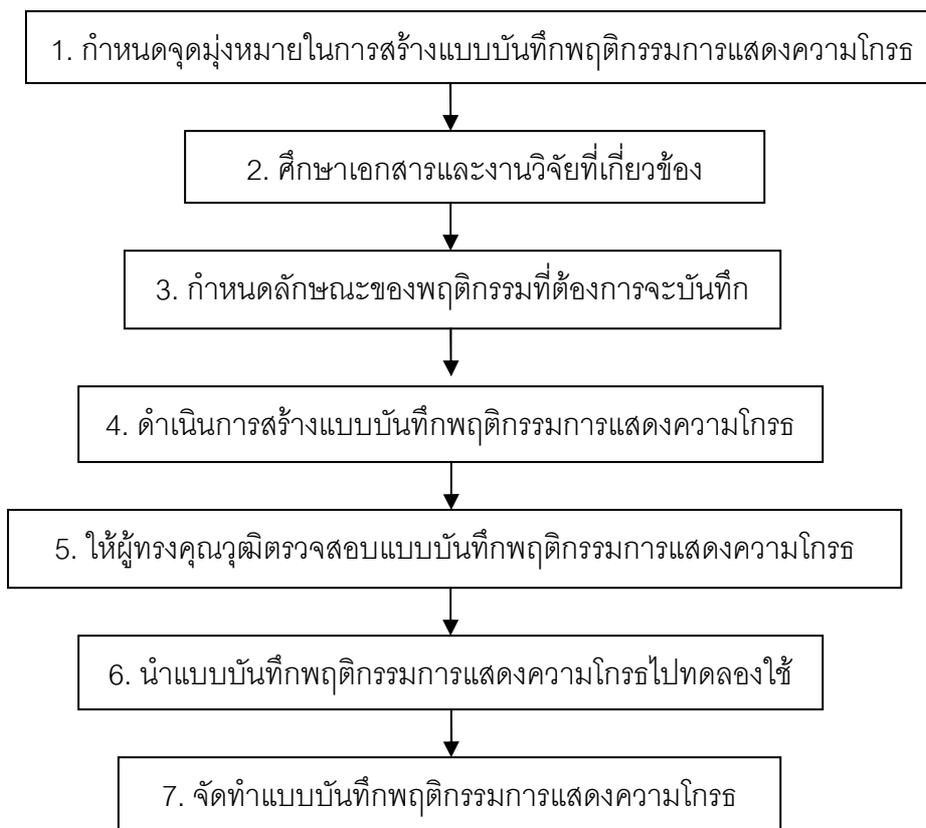
การประเมินแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น และตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม (ข้อ 77,78,79,82,85,86,87,88,89,90,91,94,95 และ 96) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น และตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม (ข้อ 62,63,66,68,69,70,71,72,73,74,77,78 และ 79) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น และตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม (ข้อ 60,61,64,66,67,68,69,70,71,72,75,76 และ 77) มีคำตอบเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดยมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เคยเลย
2	หมายถึง	ค่อนข้างจะไม่เคย
3	หมายถึง	เป็นบางครั้ง
4	หมายถึง	ค่อนข้างบ่อย
5	หมายถึง	เป็นประจำ

การประเมินแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม (ข้อ 80,81,83,84,92,93 และ 97) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม (ข้อ 64,65,67,75,76,80 และ 81) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม (ข้อ 62,63,65,73,74,78 และ 79) มีคำตอบเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดยมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	ไม่เคยเลย
4	หมายถึง	ค่อนข้างจะไม่เคย
3	หมายถึง	เป็นบางครั้ง
2	หมายถึง	ค่อนข้างบ่อย
1	หมายถึง	เป็นประจำ

3.4 แบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ มีขั้นตอนในการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3.5

แผนภาพที่ 3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ

โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธเพื่อบันทึกการแสดงความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 13-15 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธจากแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของหรรษา แก้วพูลปกรณ์ (2541) และแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของทิพย์วัลย์ สุทิน (2538)

3. กำหนดลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการจะบันทึก การกำหนดลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกตามคุณลักษณะของความโกรธภายนอก (Anger out) ซึ่งมี 2 ลักษณะคือการแสดงความก้าวร้าวออกมาทั้งทางวาจาและทางร่างกาย การแสดงความก้าวร้าวทางกายได้แก่

เตะ ถีบ ทำร้าย ทุบทำลาย การต่อสู้ทำร้ายกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ชกต่อย ตี หยิก ทุบ ผลัก ไล่ กระชาก ดึงเสื้อผ้าหรือสิ่งของ ขวางทางเดินหรือขัดขาให้ล้ม เลียนแบบท่าทางหรือ ข้อบกพร่องของบุคคลอื่น การขว้างปาสิ่งของ ผลักโต๊ะเก้าอี้ เขียนคำหยาบบนกระดานฝาผนัง โต๊ะเก้าอี้ การทุบโต๊ะ กระแทกประตูทำสิ่งของให้เกิดเสียงดัง และการแสดงความก้าวร้าวทาง วาจา ได้แก่ พุดได้เถียงด้วยถ้อยคำหยาบคาบ ตำหนี ตีเตียน เยาะเย้ย ประชดประชันผู้อื่น ตวาด ตะคอก พุดจาข่มขู่หรือยุแหย่อันเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท พุดเสียงดังขัดจังหวะ เพื่อเอาชนะผู้อื่น พุดนินทาให้ร้าย คำชื้อพ่อแม่บุคคลอื่นเมื่อได้เถียงกัน

4. ดำเนินการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง แบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ โดยการสร้างแบบบันทึกจำนวนช่วงเวลาที่เกิด พฤติกรรมการแสดงความก้าวร้าวที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมแบบ ช่วงเวลา (Partial Interval Recording) ซึ่งการสังเกตจะใช้แบบสุ่มการสังเกตโดยสลับสังเกต พฤติกรรมช่วงเวลาละ 1 คน โดยเมื่อสังเกตและบันทึกคนที่ 1 ช่วงเวลาละ 30 วินาที ในช่วงเวลา ที่ 1 สังเกตคนที่ 2 ในช่วงเวลาที่ 2 สังเกตคนที่ 3 ในช่วงเวลาที่ 3 ทำต่อไปเรื่อยๆจนถึงคน สุดท้าย แล้วจึงเริ่มต้นสังเกตคนที่ 1 ใหม่ต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทุกคนจะได้รับการสังเกต พฤติกรรมในชั้นเรียนแต่ละครั้ง 2 ช่วงเวลา คนละ 1 นาที รวมช่วงเวลาของการสังเกตใช้เวลา 20 นาที

5. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบบันทึกพฤติกรรมแสดงความโกรธ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้คำแนะนำว่าควรแยกการบันทึกการแสดงความก้าวร้าวทางวาจาและทางร่างกายในแบบ บันทึกการแสดงความโกรธ เนื่องจากจะได้ทราบว่ากลุ่มทดลองมีการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทาง ภายหรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา

6. นำแบบบันทึกพฤติกรรมแสดงความโกรธไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้นำแบบบันทึกการ แสดงความโกรธไปทดลองใช้ (Try out) โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา 2 จำนวน 30 คน ในวันที่ 22 ธันวาคม 2553 เวลา 8.30-9.20 น. ซึ่งพบว่า นักเรียนไม่ได้มีพฤติกรรมแสดงความโกรธ และไม่มีการปรับปรุงแบบบันทึกพฤติกรรม การแสดงความโกรธ

7. จัดทำแบบบันทึกพฤติกรรมแสดงความโกรธ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบบันทึก การแสดงความโกรธ โดยผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างแบบบันทึกการแสดงความโกรธ ดังแสดงใน ตารางที่ 3.9 ดังนี้

ตารางที่ 3.9 ตัวอย่างแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธ

พฤติกรรมการแสดงออก	หมายเลขของผู้ถูกสังเกต		
	1	2	3
<p>การแสดงความก้าวร้าวทางวาจา</p> <p>พูดโต้เถียงด้วยถ้อยคำหยาบคาย ตำหนิ ตีเตียน เยาะเย้ย ประชดประชันผู้อื่น ตวาด ตะคอก พูดจาข่มขู่หรือยุแหย่อันเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท พูดเสียงดังขัดจังหวะเพื่อเอาชนะผู้อื่น พูดนินทาให้ร้าย ตำชื่อพ่อแม่บุคคลอื่นเมื่อโต้เถียงกัน</p>			
<p>การแสดงความก้าวร้าวทางกาย</p> <p>เตะ ถีบ ทำร้าย ทูบทำลาย การต่อสู้ทำร้ายกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ชกต่อย ตี หยิก ทูบ ผลักไส กระชาก ดึงเสื้อผ้าหรือสิ่งของ ขวางทางเดินหรือขัดขาให้ล้ม เลียนแบบท่าทางหรือ ข้อบกพร่องของบุคคลอื่น การขว้างปาสิ่งของ ผลักโต๊ะเก้าอี้ เขียนคำหยาบบนกระดานฝาผนังโต๊ะเก้าอี้ การทุบโต๊ะ กระแทกประตูทำสิ่งของให้เกิดเสียงดัง</p>			

ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง (Pretest) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลก่อนการทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ คือ วันที่ 22 ธันวาคม 2553 และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ก่อนการทดลอง 1 วัน คือวันที่ 4 มกราคม 2554 ใช้เวลาในการตอบแบบวัด 30 นาที

2. ดำเนินการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง โดยเริ่มกิจกรรมครั้งที่ 1 วันที่ 5 มกราคม 2554 ใช้เวลาครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน ในคาบสุดท้าย เวลา 15.00 – 15.50 น. ของวันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ซึ่งเป็นคาบอบรมระดับคาบลูกเสือ-ยุวกาชาด และคาบชุมนุม และในช่วงเวลาเดียวกันนี้กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกใดๆ

3. เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง (Posttest) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554 ซึ่งกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน สำหรับแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้ฝากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ให้นักเรียนนำกลับไปให้ผู้ปกครองประเมินที่บ้าน และแบบประเมินนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ให้ครูประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

4. เก็บรวบรวมข้อมูลในระยะติดตามผล (Follow-up test) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะติดตามผล ซึ่งเว้นระยะจากการเก็บข้อมูลหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ โดยเก็บข้อมูลในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 เวลา 15.00-15.50 น. กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน สำหรับแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้ฝากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ให้นักเรียนนำกลับไปให้ผู้ปกครองประเมินที่บ้าน และแบบประเมินนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ให้ครูประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ค่าต่างๆในงานวิจัยผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

2. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดง ความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุม ความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการ ติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

3. วิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบ ค่าที (t-test for independent groups)

4. วิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการ ทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการ ทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

5. วิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบ ค่าที (t-test for independent groups)

6. วิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการ ทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการ ทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

7. วิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

8. วิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

9. วิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

10. วิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) แบบมี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีการวัดผล 3 ครั้ง คือ การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest) การวัดผลหลังการทดลอง (Posttest) และการวัดผลติดตามผล (Follow-up test) ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอเป็น 10 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่ม

ทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

ตอนที่ 9 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนน

ทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง(Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

ตอนที่ 10 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง(Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) ประกอบด้วย 3 หัวข้อ ได้แก่

1.1 ก่อนการทดลอง (Pretest)

การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. ความโกรธโดยทั่วไป	2.01	0.34	2.20	0.33	-1.80	0.08
2. การแสดงความโกรธออก ภายนอก	2.02	0.32	2.20	0.43	-1.54	0.13
3. การเก็บความโกรธไว้ ภายใน	2.12	0.31	2.32	0.40	-1.72	0.09
4. การควบคุมความโกรธ	2.39	0.45	2.44	0.44	-0.32	0.76

* $p < .05$

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน และการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 หลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) หลังการทดลอง (Posttest) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม

ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. ความโกรธโดยทั่วไป	1.83	0.26	2.60	0.35	-7.93	0.00*
2. การแสดงความโกรธออก ภายนอก	1.86	0.38	2.47	0.41	-4.98	0.00*
3. การเก็บความโกรธไว้ ภายใน	2.03	0.23	2.46	0.53	-3.27	0.00*
4. การควบคุมความโกรธ	2.74	0.36	2.23	0.38	4.32	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของความโกรธโดยทั่วไประหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยของความโกรธโดยทั่วไป คือ 1.83 คะแนน และ 2.60 คะแนน ตามลำดับ นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของการแสดงความโกรธออกภายนอกระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอก คือ 1.86 คะแนน และ 2.47 คะแนน ตามลำดับ นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกของกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายใน คือ 2.03 คะแนน และ 2.46 คะแนน ตามลำดับ นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่ม

ทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านค่าเฉลี่ยของการควบคุมความโกรธระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยของการควบคุมความโกรธ คือ 2.74 คะแนน และ 2.23 คะแนน ตามลำดับ นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 การติดตามผล (Follow -up test)

การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ในระยะการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ในระยะติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	t	p
1. ความโกรธโดยทั่วไป	1.85	0.32	2.30	0.44	-3.65	0.00*
2. การแสดงความโกรธออก ภายนอก	1.87	0.44	2.17	0.43	-2.16	0.04*
3. การเก็บความโกรธไว้ ภายใน	1.97	0.28	2.18	0.42	-1.85	0.07
4. การควบคุมความโกรธ	2.51	0.38	2.21	0.51	2.12	0.04*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะติดตามผลต่ำกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลอง คือ 1.85 คะแนน และกลุ่มควบคุม 2.30 คะแนน ด้านการแสดงความโกรธออกภายนอกระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการแสดงความโกรธออกภายนอกต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกของกลุ่มทดลอง คือ 1.87 คะแนน และกลุ่มควบคุม คือ 2.17 คะแนน ค่าเฉลี่ยของการเก็บความโกรธไว้ภายในระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยการเก็บความโกรธไว้ภายในไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่มทดลอง คือ 1.97 คะแนน และกลุ่มควบคุม คือ 2.18 คะแนน และค่าเฉลี่ยของการควบคุมความโกรธระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยในการควบคุมความโกรธสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลอง คือ 2.51 คะแนน และกลุ่มควบคุม คือ 2.21 คะแนน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่

2.1 กลุ่มทดลอง ประกอบด้วย 4 หัวข้อ ได้แก่ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน และการควบคุมความโกรธ

2.2 กลุ่มควบคุม ประกอบด้วย 4 หัวข้อ ได้แก่ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน และการควบคุมความโกรธ

2.1 กลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน และการควบคุมความโกรธ ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

2.1.1 การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

2.1.2 การวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

2.1.3 การวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

2.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

2.1.1 การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป

การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	ความโกรธโดยทั่วไป			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.01	0.34	3.81	0.00*
หลังการทดลอง	20	1.83	0.26		
หลังการทดลอง	20	1.83	0.26	-0.30	0.77
ติดตามผล	20	1.85	0.32		
ก่อนการทดลอง	20	2.01	0.34	1.84	0.08
ติดตามผล	20	1.85	0.32		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนในการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.01 คะแนน , 1.83 คะแนน และ 1.85 คะแนน ตามลำดับ

2.1.2 การวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอก

การวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	การแสดงความโกรธออกภายนอก			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.02	0.32	1.74	0.10
หลังการทดลอง	20	1.86	0.38		
หลังการทดลอง	20	1.86	0.38	-0.08	0.94
ติดตามผล	20	1.87	0.44		
ก่อนการทดลอง	20	2.02	0.32	1.75	0.10
ติดตามผล	20	1.87	0.44		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกของกลุ่มทดลองระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล คือ 2.02 คะแนน , 1.86 คะแนน และ 1.87 คะแนนตามลำดับ

2.1.3 การวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายใน

การวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	การเก็บความโกรธไว้ภายใน			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.12	0.31	1.16	0.26
หลังการทดลอง	20	2.03	0.23		
หลังการทดลอง	20	2.03	0.23	0.86	0.40
ติดตามผล	20	1.97	0.28		
ก่อนการทดลอง	20	2.12	0.31	1.49	0.15
ติดตามผล	20	1.97	0.28		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายใน ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.12 คะแนน , 2.03 คะแนน และ 1.97 คะแนน ตามลำดับ

2.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธ

การวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	การควบคุมความโกรธ			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.39	0.45	-6.74	0.00*
หลังการทดลอง	20	2.74	0.36		
หลังการทดลอง	20	2.74	0.36	2.38	0.03*
ติดตามผล	20	2.51	0.38		
ก่อนการทดลอง	20	2.39	0.45	-1.15	0.26
ติดตามผล	20	2.51	0.38		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.39 คะแนน , 2.74 คะแนน และ 2.51 คะแนน ตามลำดับ

2.2 กลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน และการควบคุมความโกรธ ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

2.2.1 การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

2.2.2 การวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

2.2.3 การวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

2.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

2.2.1 การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไป

การวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	ความโกรธโดยทั่วไป			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.20	0.33	-5.29	0.00*
หลังการทดลอง	20	2.60	0.35		
หลังการทดลอง	20	2.60	0.35	3.89	0.00*
ติดตามผล	20	2.30	0.44		
ก่อนการทดลอง	20	2.20	0.33	-1.31	0.21
ติดตามผล	20	2.30	0.44		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มควบคุมใน
ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังนี้ 2.20 คะแนน , 2.60 คะแนน
และ 2.30 คะแนน ตามลำดับ

2.2.2 การวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอก

การวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการ
ทดลอง และการติดตามผล ของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการ
คำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการ
ทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	การแสดงความโกรธออกภายนอก			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.20	0.43	-2.24	0.04*
หลังการทดลอง	20	2.47	0.41		
หลังการทดลอง	20	2.47	0.41	2.36	0.03*
ติดตามผล	20	2.17	0.43		
ก่อนการทดลอง	20	2.20	0.43	0.24	0.81
ติดตามผล	20	2.17	0.43		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)
พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึก
การแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองและในระยะหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะหลัง
การทดลองสูงกว่าในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะก่อนการทดลองและระยะติดตาม
ผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนการแสดงความโกรธออก
ภายนอกของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลัง

การทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.20 คะแนน , 2.47 คะแนน และ 2.17 คะแนน ตามลำดับ

2.2.3 การวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายใน

การวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	การเก็บความโกรธไว้ภายใน			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.32	0.40	-1.32	0.20
หลังการทดลอง	20	2.46	0.53		
หลังการทดลอง	20	2.46	0.53	1.79	0.09
ติดตามผล	20	2.18	0.42		
ก่อนการทดลอง	20	2.32	0.40	1.24	0.23
ติดตามผล	20	2.18	0.42		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.32 คะแนน , 2.46 คะแนน และ 2.18 คะแนน ตามลำดับ

2.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธ

การวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	การควบคุมความโกรธ			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.44	0.44	2.46	0.02*
หลังการทดลอง	20	2.23	0.38		
หลังการทดลอง	20	2.23	0.38	0.20	0.84
ติดตามผล	20	2.21	0.51		
ก่อนการทดลอง	20	2.44	0.44	1.45	0.17
ติดตามผล	20	2.21	0.51		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของการควบคุมความโกรธในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธระหว่างก่อนการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.44 คะแนน, 2.23 คะแนน และ 2.21 คะแนน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการ

ทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) ประกอบด้วย 3 หัวข้อ ได้แก่

3.1 ก่อนการทดลอง (Pretest)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.46	0.40	2.70	0.47	-1.75	0.09
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.08	0.29	2.27	0.40	-1.63	0.11
3. ทักษะทางสังคม	2.74	0.53	2.94	0.63	-1.10	0.28
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	2.55	0.37	2.77	0.45	-1.73	0.09

* $p < .05$

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหา

ทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 หลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.36	0.28	2.64	0.54	-2.06	0.05*
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.13	0.41	2.42	0.44	-2.21	0.03*
3. ทักษะทางสังคม	2.51	0.50	2.90	0.54	-2.41	0.02*
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.55	0.30	2.88	0.24	7.73	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลอง กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่ากลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการ

แก้ปัญหาทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 การติดตามผล (Follow-up test)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.27	0.41	2.61	0.43	-2.55	0.02*
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.11	0.33	2.39	0.40	-2.43	0.02*
3. ทักษะทางสังคม	2.51	0.37	2.54	0.66	-0.22	0.83
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.01	0.27	2.56	0.50	3.57	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและ

กลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่

4.1 กลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

4.1.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

4.1.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

4.1.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

4.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

4.1.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมก้าวร้าว			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.46	0.40	0.86	0.40
หลังการทดลอง	20	2.36	0.28		
หลังการทดลอง	20	2.36	0.28	0.98	0.34
ติดตามผล	20	2.27	0.41		
ก่อนการทดลอง	20	2.46	0.40	1.55	0.14
ติดตามผล	20	2.27	0.41		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.46 คะแนน , 2.36 คะแนน และ 2.27 คะแนน ตามลำดับ

4.1.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.08	0.29	-0.54	0.60
หลังการทดลอง	20	2.13	0.41		
หลังการทดลอง	20	2.13	0.41	0.22	0.83
ติดตามผล	20	2.11	0.33		
ก่อนการทดลอง	20	2.08	0.29	-0.27	0.79
ติดตามผล	20	2.11	0.33		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.08 คะแนน , 2.13 คะแนน และ 2.11 คะแนน ตามลำดับ

4.1.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	ทักษะทางสังคม			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.74	0.53	1.21	0.24
หลังการทดลอง	20	2.51	0.50		
หลังการทดลอง	20	2.51	0.50	0.00	1.00
ติดตามผล	20	2.51	0.37		
ก่อนการทดลอง	20	2.74	0.53	1.47	0.16
ติดตามผล	20	2.51	0.37		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.74 คะแนน , 2.51 คะแนน และ 2.51 คะแนน ตามลำดับ

4.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	การแก้ปัญหาทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.55	0.37	-8.54	0.00*
หลังการทดลอง	20	3.55	0.30		
หลังการทดลอง	20	3.55	0.30	7.12	0.00*
ติดตามผล	20	3.01	0.27		
ก่อนการทดลอง	20	2.55	0.37	-3.85	0.00*
ติดตามผล	20	3.01	0.27		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.55 คะแนน, 3.55 คะแนน และ 3.01 คะแนน ตามลำดับ

4.2 กลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

4.2.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

4.2.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

4.2.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

4.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

4.2.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมก้าวร้าว			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.70	0.47	0.53	0.60
หลังการทดลอง	20	2.64	0.54		
หลังการทดลอง	20	2.64	0.54	0.34	0.74
ติดตามผล	20	2.61	0.43		
ก่อนการทดลอง	20	2.70	0.47	0.89	0.39
ติดตามผล	20	2.61	0.43		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.70 คะแนน, 2.64 คะแนน และ 2.61 คะแนนตามลำดับ

4.2.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.27	0.40	-1.43	0.17
หลังการทดลอง	20	2.42	0.44		
หลังการทดลอง	20	2.42	0.44	0.48	0.64
ติดตามผล	20	2.39	0.40		
ก่อนการทดลอง	20	2.27	0.40	-1.34	0.18
ติดตามผล	20	2.39	0.40		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.27 คะแนน , 2.42 คะแนน และ 2.39 คะแนน ตามลำดับ

4.2.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	ทักษะทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.94	0.63	0.26	0.80
หลังการทดลอง	20	2.90	0.54		
หลังการทดลอง	20	2.90	0.54	2.12	0.05*
ติดตามผล	20	2.54	0.66		
ก่อนการทดลอง	20	2.94	0.63	2.28	0.03*
ติดตามผล	20	2.54	0.66		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองและในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.94 คะแนน , 2.90 คะแนน และ 2.54 คะแนน ตามลำดับ

4.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	การแก้ปัญหาทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.77	0.45	-0.89	0.39
หลังการทดลอง	20	2.88	0.24		
หลังการทดลอง	20	2.88	0.24	2.58	0.02*
ติดตามผล	20	2.56	0.50		
ก่อนการทดลอง	20	2.77	0.45	1.81	0.09
ติดตามผล	20	2.56	0.50		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.77 คะแนน , 2.88 คะแนน และ 2.56 คะแนน ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรม

ที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) ประกอบด้วย 3 หัวข้อ ได้แก่

5.1 ก่อนการทดลอง (Pretest)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	t	p
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.37	0.38	2.50	0.50	-0.88	0.39
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.19	0.45	2.36	0.46	-1.22	0.23
3. ทักษะทางสังคม	3.50	0.50	3.44	0.52	0.37	0.71
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.30	0.32	3.21	0.31	0.92	0.37

* $p < .05$

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 หลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.15	0.32	2.48	0.44	-2.69	0.01*
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.11	0.30	2.45	0.47	-2.72	0.01*
3. ทักษะทางสังคม	3.47	0.57	3.24	0.50	1.36	0.18
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.41	0.36	3.12	0.36	2.60	0.01*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระยะหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 การติดตามผล (Follow-up test)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระหว่างการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระหว่างการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.20	0.36	2.54	0.46	-2.64	0.01*
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.11	0.37	2.43	0.59	-2.07	0.05*
3. ทักษะทางสังคม	3.23	0.55	3.25	0.47	-0.12	0.90
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.46	0.42	3.19	0.37	2.15	0.04*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระหว่างการติดตามผลระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระหว่างการติดตามผลระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของการแก้ปัญหาทางสังคมในระหว่างการติดตามผลระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่

6.1 กลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

6.1.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

6.1.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

6.1.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

6.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

6.1.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมก้าวร้าว			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.37	0.38	2.81	0.01*
หลังการทดลอง	20	2.15	0.32		
หลังการทดลอง	20	2.15	0.32	-0.54	0.60
ติดตามผล	20	2.20	0.36		
ก่อนการทดลอง	20	2.37	0.38	1.95	0.07
ติดตามผล	20	2.20	0.36		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง หลังการทดลองกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.37 คะแนน, 2.15 คะแนน และ 2.20 คะแนน ตามลำดับ

6.1.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.19	0.45	0.57	0.58
หลังการทดลอง	20	2.11	0.30		
หลังการทดลอง	20	2.11	0.30	0.07	0.95
ติดตามผล	20	2.11	0.37		
ก่อนการทดลอง	20	2.19	0.45	0.88	0.39
ติดตามผล	20	2.11	0.37		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.19 คะแนน , 2.11 คะแนน และ 2.11 คะแนน ตามลำดับ

6.1.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	ทักษะทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	3.50	0.50	0.15	0.88
หลังการทดลอง	20	3.47	0.57		
หลังการทดลอง	20	3.47	0.57	1.29	0.21
ติดตามผล	20	3.23	0.55		
ก่อนการทดลอง	20	3.50	0.50	2.04	0.06
ติดตามผล	20	3.23	0.55		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.50 คะแนน , 3.47 คะแนน และ 3.23 คะแนน ตามลำดับ

6.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	การแก้ปัญหาทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	3.30	0.32	-1.03	0.32
หลังการทดลอง	20	3.41	0.36		
หลังการทดลอง	20	3.41	0.36	-0.51	0.62
ติดตามผล	20	3.46	0.42		
ก่อนการทดลอง	20	3.30	0.32	-1.15	0.26
ติดตามผล	20	3.46	0.42		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.30 คะแนน, 3.41 คะแนน และ 3.46 คะแนน ตามลำดับ

6.2 กลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

6.2.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

6.2.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

6.2.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

6.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

6.2.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมก้าวร้าว			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.50	0.50	0.16	0.87
หลังการทดลอง	20	2.48	0.44		
หลังการทดลอง	20	2.48	0.44	-0.84	0.41
ติดตามผล	20	2.54	0.46		
ก่อนการทดลอง	20	2.50	0.50	-0.36	0.73
ติดตามผล	20	2.54	0.46		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.50 คะแนน, 2.48 คะแนน และ 2.54 คะแนน ตามลำดับ

6.2.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.36	0.46	-0.84	0.41
หลังการทดลอง	20	2.45	0.46		
หลังการทดลอง	20	2.45	0.46	0.25	0.80
ติดตามผล	20	2.43	0.59		
ก่อนการทดลอง	20	2.36	0.46	-0.65	0.52
ติดตามผล	20	2.43	0.59		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.31 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.36 คะแนน , 2.45 คะแนน และ 2.43 คะแนน ตามลำดับ

6.2.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	ทักษะทางสังคม			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	3.44	0.52	1.54	0.14
หลังการทดลอง	20	3.24	0.50		
หลังการทดลอง	20	3.24	0.50	-0.18	0.86
ติดตามผล	20	3.25	0.47		
ก่อนการทดลอง	20	3.44	0.52	1.37	0.19
ติดตามผล	20	3.25	0.47		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.32 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.44 คะแนน , 3.24 คะแนน และ 3.25 คะแนน ตามลำดับ

6.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	การแก้ปัญหาทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	3.21	0.31	1.31	0.21
หลังการทดลอง	20	3.12	0.36		
หลังการทดลอง	20	3.12	0.36	-0.72	0.48
ติดตามผล	20	3.19	0.37		
ก่อนการทดลอง	20	3.21	0.31	0.26	0.80
ติดตามผล	20	3.19	0.37		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.21 คะแนน , 3.12 คะแนน และ 3.19 คะแนน ตามลำดับ

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) ประกอบด้วย 3 หัวข้อ ได้แก่

7.1 ก่อนการทดลอง (Pretest)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.82	0.65	2.85	0.38	-0.17	0.87
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น	2.37	0.66	2.58	0.43	-1.20	0.24
3. ทักษะทางสังคม	3.40	0.42	3.27	0.47	0.90	0.37
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.13	0.57	3.08	0.28	0.33	0.74

* $p < .05$

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 หลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น
ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	t	p
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.39	0.45	3.08	0.61	-4.08	0.00*
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.16	0.54	2.90	0.67	-3.83	0.00*
3. ทักษะทางสังคม	3.58	0.38	3.09	0.40	3.98	0.00*
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.18	0.44	3.10	0.28	0.67	0.51

* $p < .05$

ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนน พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นต่ำกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึก การแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนน ทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมสูงกว่า กลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการ แก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยการแก้ปัญหา ทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 การติดตามผล (Follow-up test)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะ ทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการ ฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการ คำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น
ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะการติดตามผล ระหว่างกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	t	p
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.53	0.42	2.97	0.54	-2.83	0.01*
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.42	0.76	2.86	0.63	-1.98	0.06
3. ทักษะทางสังคม	3.32	0.59	3.13	0.41	1.13	0.27
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.34	0.55	3.14	0.35	1.37	0.18

* $p < .05$

ตารางที่ 4.36 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่ม

ทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่

8.1 กลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

8.1.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

8.1.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

8.1.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

8.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

8.1.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมก้าวร้าว			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.82	0.65	2.83	0.01*
หลังการทดลอง	20	2.39	0.45		
หลังการทดลอง	20	2.39	0.45	-1.20	0.25
ติดตามผล	20	2.53	0.42		
ก่อนการทดลอง	20	2.82	0.65	1.87	0.08
ติดตามผล	20	2.53	0.42		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะก่อนการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.82 คะแนน , 2.39 คะแนน และ 2.53 คะแนน ตามลำดับ

8.1.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.37	0.66	1.29	0.21
หลังการทดลอง	20	2.16	0.54		
หลังการทดลอง	20	2.16	0.54	-1.63	0.12
ติดตามผล	20	2.42	0.76		
ก่อนการทดลอง	20	2.37	0.66	-0.33	0.75
ติดตามผล	20	2.42	0.76		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.38 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.37 คะแนน , 2.16 คะแนน และ 2.42 คะแนน ตามลำดับ

8.1.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ การติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	ทักษะทางสังคม			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	3.40	0.42	-1.75	0.10
หลังการทดลอง	20	3.58	0.38		
หลังการทดลอง	20	3.58	0.38	2.00	0.06
ติดตามผล	20	3.32	0.59		
ก่อนการทดลอง	20	3.40	0.42	0.55	0.59
ติดตามผล	20	3.32	0.59		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.39 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.40 คะแนน , 3.58 คะแนน และ 3.32 คะแนน ตามลำดับ

8.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	การแก้ปัญหาทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	3.13	0.57	-0.37	0.72
หลังการทดลอง	20	3.18	0.44		
หลังการทดลอง	20	3.18	0.44	-1.07	0.30
ติดตามผล	20	3.34	0.55		
ก่อนการทดลอง	20	3.13	0.57	-1.38	0.18
ติดตามผล	20	3.34	0.55		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.13 คะแนน , 3.18 คะแนน และ 3.34 คะแนน ตามลำดับ

8.2 กลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

8.2.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

8.2.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

8.2.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

8.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

8.2.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมก้าวร้าว			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.85	0.38	-1.60	0.13
หลังการทดลอง	20	3.08	0.61		
หลังการทดลอง	20	3.08	0.61	1.18	0.25
ติดตามผล	20	2.97	0.54		
ก่อนการทดลอง	20	2.85	0.38	-0.81	0.43
ติดตามผล	20	2.97	0.54		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.41 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.85 คะแนน, 3.08 คะแนน และ 2.97 คะแนน ตามลำดับ

8.2.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.58	0.43	-1.76	0.09
หลังการทดลอง	20	2.90	0.67		
หลังการทดลอง	20	2.90	0.67	0.31	0.76
ติดตามผล	20	2.86	0.63		
ก่อนการทดลอง	20	2.58	0.43	-1.45	0.16
ติดตามผล	20	2.86	0.63		

*p<.05

ตารางที่ 4.42 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.58 คะแนน , 2.90 คะแนน และ 2.86 คะแนน ตามลำดับ

8.2.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	ทักษะทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	3.27	0.47	1.63	0.12
หลังการทดลอง	20	3.09	0.40		
หลังการทดลอง	20	3.09	0.40	-0.44	0.66
ติดตามผล	20	3.13	0.41		
ก่อนการทดลอง	20	3.27	0.47	0.84	0.41
ติดตามผล	20	3.13	0.41		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.43 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.27 คะแนน , 3.09 คะแนน และ 3.13 คะแนน ตามลำดับ

8.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	การแก้ปัญหาทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	3.08	0.28	-0.17	0.87
หลังการทดลอง	20	3.10	0.28		
หลังการทดลอง	20	3.10	0.28	-0.46	0.65
ติดตามผล	20	3.14	0.35		
ก่อนการทดลอง	20	3.08	0.28	-0.56	0.58
ติดตามผล	20	3.14	0.35		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.44 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.08 คะแนน , 3.10 คะแนน และ 3.14 คะแนน ตามลำดับ

ตอนที่ 9 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการ

แก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) ประกอบด้วย 3 หัวข้อ ได้แก่

9.1 ก่อนการทดลอง (Pretest)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.55	0.27	2.68	0.28	-1.48	0.15
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.21	0.33	2.40	0.35	-1.78	0.08
3. ทักษะทางสังคม	3.21	0.30	3.22	0.36	-0.03	0.98
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	2.99	0.22	3.02	0.28	-0.37	0.71

* $p < .05$

ตารางที่ 4.45 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคม และค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.2 หลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.46

ตารางที่ 4.46 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.30	0.20	2.73	0.35	-4.78	0.00*
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.13	0.26	2.59	0.31	-5.05	0.00*
3. ทักษะทางสังคม	3.18	0.31	3.07	0.31	1.10	0.28
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.38	0.23	3.04	0.21	5.01	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.46 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ในระยะหลังการทดลองของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระยะหลังการทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลองของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.3 การติดตามผล (Follow-up test)

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระหว่างการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.47

ตารางที่ 4.47 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคมในระหว่างการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	S.D.	M	S.D.	<i>t</i>	<i>p</i>
1. พฤติกรรมก้าวร้าว	2.33	0.25	2.71	0.26	-4.61	0.00*
2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา สำหรับวัยรุ่น	2.21	0.38	2.56	0.31	-3.19	0.00*
3. ทักษะทางสังคม	3.02	0.41	2.97	0.30	0.37	0.71
4. การแก้ปัญหาทางสังคม	3.27	0.27	2.96	0.23	3.94	0.00*

* $p < .05$

ตารางที่ 4.47 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระหว่างการติดตามผลของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระหว่างการติดตามผลต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระหว่างการติดตามผลของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 10 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่

10.1 กลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

10.1.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

10.1.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

10.1.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

10.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

10.1.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.48

ตารางที่ 4.48 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมก้าวร้าว			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.55	0.27	4.30	0.00*
หลังการทดลอง	20	2.30	0.20		
หลังการทดลอง	20	2.30	0.20	-0.58	0.57
ติดตามผล	20	2.33	0.25		
ก่อนการทดลอง	20	2.55	0.27	3.35	0.00*
ติดตามผล	20	2.33	0.25		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.48 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.55 คะแนน , 2.30 คะแนน และ 2.33 คะแนน ตามลำดับ

10.1.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.49

ตารางที่ 4.49 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.21	0.33	1.48	0.16
หลังการทดลอง	20	2.13	0.26		
หลังการทดลอง	20	2.13	0.26	-1.31	0.21
ติดตามผล	20	2.21	0.38		
ก่อนการทดลอง	20	2.21	0.33	0.07	0.95
ติดตามผล	20	2.21	0.38		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.49 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.21 คะแนน , 2.13 คะแนน และ 2.21 คะแนน ตามลำดับ

10.1.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.50

ตารางที่ 4.50 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	ทักษะทางสังคม			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	3.21	0.30	0.27	0.79
หลังการทดลอง	20	3.18	0.31		
หลังการทดลอง	20	3.18	0.31	1.71	0.10
ติดตามผล	20	3.02	0.41		
ก่อนการทดลอง	20	3.21	0.30	1.76	0.10
ติดตามผล	20	3.02	0.41		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.50 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.21 คะแนน , 3.18 คะแนน และ 3.02 คะแนน ตามลำดับ

10.1.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.51

ตารางที่ 4.51 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	N	การแก้ปัญหาทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	2.99	0.22	-5.17	0.00*
หลังการทดลอง	20	3.38	0.23		
หลังการทดลอง	20	3.38	0.23	1.56	0.14
ติดตามผล	20	3.27	0.27		
ก่อนการทดลอง	20	2.99	0.22	-3.08	0.01*
ติดตามผล	20	3.27	0.27		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.51 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.99 คะแนน , 3.38 คะแนน และ 3.27 คะแนน ตามลำดับ

10.2 กลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

10.2.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

10.2.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

10.2.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

10.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล

10.2.1 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.52

ตารางที่ 4.52 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมก้าวร้าว			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.68	0.28	-0.64	0.53
หลังการทดลอง	20	2.73	0.35		
หลังการทดลอง	20	2.73	0.35	0.53	0.60
ติดตามผล	20	2.71	0.26		
ก่อนการทดลอง	20	2.68	0.28	-0.32	0.75
ติดตามผล	20	2.71	0.26		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.52 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่ม

ควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.68 คะแนน , 2.73 คะแนน และ 2.71 คะแนน ตามลำดับ

10.2.2 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.53

ตารางที่ 4.53 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	2.40	0.35	-1.99	0.06
หลังการทดลอง	20	2.59	0.31		
หลังการทดลอง	20	2.59	0.31	0.50	0.62
ติดตามผล	20	2.56	0.31		
ก่อนการทดลอง	20	2.40	0.35	-1.69	0.11
ติดตามผล	20	2.56	0.31		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.53 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.40 คะแนน , 2.59 คะแนน และ 2.56 คะแนน ตามลำดับ

10.2.3 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.54

ตารางที่ 4.54 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	ทักษะทางสังคม			
		M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนการทดลอง	20	3.22	0.36	1.90	0.07
หลังการทดลอง	20	3.07	0.31		
หลังการทดลอง	20	3.07	0.31	1.68	0.11
ติดตามผล	20	2.97	0.30		
ก่อนการทดลอง	20	3.22	0.36	2.53	0.02*
ติดตามผล	20	2.97	0.30		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.54 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลองและในระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลองสูงกว่าในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.22 คะแนน, 3.07 คะแนน และ 2.97 คะแนน ตามลำดับ

10.2.4 การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม

การวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังแสดงในตารางที่ 4.55

ตารางที่ 4.55 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	การแก้ปัญหาทางสังคม			
		M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	20	3.02	0.28	-0.17	0.87
หลังการทดลอง	20	3.04	0.21		
หลังการทดลอง	20	3.04	0.21	1.30	0.21
ติดตามผล	20	2.96	0.23		
ก่อนการทดลอง	20	3.02	0.28	0.89	0.38
ติดตามผล	20	2.96	0.23		

* $p < .05$

ตารางที่ 4.55 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.02 คะแนน, 3.04 คะแนน และ 2.96 คะแนน ตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการควบคุมความโกรธได้สูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการควบคุมความโกรธได้สูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการควบคุมความโกรธไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

16. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่า
ก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีสาระสำคัญสรุปผลการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
2. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
3. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อความโกรธโดยทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
4. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อความโกรธโดยทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
5. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการแสดงความโกรธออกภายนอกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
6. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการแสดงความโกรธออกภายนอกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

15. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

16. เพื่อศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี จำนวน 455 คน จำนวน 10 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ม.1/1 - ม.1/10 ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาเรื่องการควบคุมความโกรธ คัดเลือกจากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและนักเรียนของห้องม.1/1 ถึง ม.1/10 ได้จำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาเรื่องการควบคุมความโกรธจำนวน 93 คน และให้นักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 93 คน ทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) หลังจากนั้นจึงคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนสูงสุดในมาตรวัดตอนที่ 1 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ มาตรวัดตอนที่ 2 แบบสำรวจความโกรธแบบลักษณะ และมาตรวัดตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ ในส่วนของมาตรวัดย่อยการแสดงความโกรธออกภายนอก และการเก็บความโกรธไว้ภายใน จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มเข้ารับเงื่อนไขการทดลอง(Random Assignment) โดยการจับสลาก

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การควบคุมความโกรธ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1.) โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมจำนวนทั้งหมด 9 ครั้ง ใช้เวลาในการทำกิจกรรมครั้งละ 50 นาที 2.) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน มีจำนวน 5 ตัวเลือก เป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินความก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน มีจำนวน 122 ข้อ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง มีจำนวน 103 ข้อ และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู มีจำนวน 101 ข้อ 3.) แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) มี 4 ตัวเลือก จำนวน 44 ข้อ และ 4.) แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงความโกรธ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 10 ตอน โดยประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก (anger-out) การเก็บความโกรธไว้ภายใน (anger-in) และการควบคุมความโกรธ (anger control) ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที่ (t-test for dependent groups)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที่ (t-test for independent groups)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที่ (t-test for dependent groups)

คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง(Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

ตอนที่ 8 การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง(Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

ตอนที่ 9 การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง(Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent groups)

ตอนที่ 10 การวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย (M) ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น คะแนนทักษะทางสังคม และคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม และกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent groups)

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการควบคุมความโกรธได้แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการควบคุมความโกรธได้แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีความโกรธโดยทั่วไปแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีความโกรธโดยทั่วไปได้แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการแสดงความโกรธออกภายนอกแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการแสดงความโกรธออกภายนอกแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการเก็บความโกรธไว้ภายในแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการเก็บความโกรธไว้ภายใน แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

9. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

10. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

11. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

12. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

13. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีทักษะทางสังคมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

14. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีทักษะทางสังคมแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

15. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

16. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองจะมีการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “ ผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น” พบว่า

1. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มทดลองมีการควบคุมความโกรธได้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.2 และตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธหลังการทดลองและในระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 1

ทดลองและในระยะติดตามผลต่ำกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 5

6. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการแสดงความโกรธออกภายนอก ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 6 ที่ว่าหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการแสดงความโกรธออกภายนอกต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการเก็บความโกรธไว้ในต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการเก็บความโกรธไว้ในไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.2 และ ตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ในต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 7 ที่ว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการเก็บความโกรธไว้ในต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 7 ที่ว่าในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการเก็บความโกรธไว้ในต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการเก็บความโกรธไว้ในไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ในไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 8 ที่ว่าหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการเก็บความโกรธไว้ในต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.46 และตารางที่ 4.47 พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการทดลองและในระยะติดตามผลต่ำกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 9

10. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.48 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 10 ที่ว่าหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการควบคุมความโกรธได้สูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

11. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.46 และตารางที่ 4.47 พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นหลังการทดลองและในระยะติดตามผลต่ำกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 11

12. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.49 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 12 ที่ว่าหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

13. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคมไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.46 และตารางที่ 4.47 พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมหลังการทดลองและใน

ระยะติดตามผลไม่แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 13

14. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคมไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.50 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 14 ที่ว่าหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

15. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.46 และตารางที่ 4.47 พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลองและในระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 15

16. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.51 พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 16 ที่ว่าหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัยเรื่องผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยจะแยกการอภิปรายเนื้อหาออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1. โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. ระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

4. ประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมต่างๆ ประกอบด้วย

- 4.1 การควบคุมความโกรธ
- 4.2 ความโกรธโดยทั่วไป
- 4.3 การแสดงความโกรธออกภายนอก
- 4.4 การเก็บความโกรธไว้ภายใน
- 4.5 พฤติกรรมก้าวร้าว
- 4.6 พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น
- 4.7 ทักษะทางสังคม
- 4.8 การแก้ปัญหาทางสังคม

1. โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

จากการศึกษาเรื่องผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธ ผู้วิจัยได้ดำเนินโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมโดยพัฒนาจากงานวิจัยของ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Urban(2005) ซึ่งรูปแบบในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ประกอบด้วย การระดมสมอง การอภิปรายและกิจกรรมการฝึก สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมความโกรธ โดยการเพิ่มองค์ประกอบในการฝึกทักษะทางสังคมซึ่งประกอบด้วย การสาธิตตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การเสริมแรง และการให้ข้อมูลป้อนกลับ ในขั้นตอนการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมผู้วิจัยจะยกตัวอย่างสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมด้วยช่วยกันในการระดมสมองเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธที่หลากหลายโดยในเบื้องต้นจะเป็นการระดมสมองเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง แต่จะเน้นการระดมสมองเพื่อหาวิธีในการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด จากนั้นสมาชิกแต่ละกลุ่มจะร่วมกันอภิปรายเพื่อเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด พร้อมทั้งมีการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีที่สร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริงเพื่อให้กลุ่มทดลองได้ฝึกทักษะด้วยตนเอง และได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อเป็นการสะท้อนภาพพฤติกรรมให้บุคคลหรือกลุ่มได้มองเห็นพฤติกรรมตนเอง เพื่อนำไปเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพฤติกรรมตนเอง ช่วยให้มีโอกาสได้มองเห็นพฤติกรรมตนเอง และการเสริมแรงจากเพื่อนและผู้วิจัยซึ่งมีทั้งการเสริมแรงทางบวก

ได้แก่ สิ่งของ คำชม คำพูด หรือสภาพการณ์ที่จะทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นอีกและการเสริมแรงทางลบ ได้แก่ การเปลี่ยนสภาพการณ์หรือเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม เป็นการนำสิ่งที่ไม่พอใจหรือไม่ชอบใจออกไป (Carver และ Scheier, 1996:341) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ang(2003) ซึ่งได้นำการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมร่วมกับการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อศึกษาผลของการต่อต้านสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและวัยรุ่นในประเทศสิงคโปร์ ผลการวิจัยพบว่า หลังการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมกลุ่มตัวอย่างจะมีการต่อต้านสังคม พฤติกรรมก้าวร้าว และความโกรธลดลง โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นโปรแกรมที่ใช้ในโรงเรียนและใช้ในการบำบัดผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นโปรแกรมที่สนับสนุนให้มีการปฏิสัมพันธ์กับสังคมอย่างมีคุณภาพ (Shure,1997) และจัดการกับปัญหาความโกรธและพฤติกรรมก้าวร้าว (Frey และคณะ, 2000) จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่น พบว่าทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมและความเอาใจใส่ เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กมีการพัฒนาทางอารมณ์และจิตใจ (Moore และคณะ, 2001)

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเรื่อง "ผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" ได้แก่ แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) , แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน และแบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงความโกรธ

แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA)ของ Barrio, Aluja, และSpielberger(2004)ข้อคำถามมีจำนวน 44 ข้อ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ 1.) มาตรการวัดความโกรธแบบสภาวะ มี 12 ข้อ เป็นมาตรการที่ใช้วัดความเข้มข้นของความรู้สึกโกรธที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง 2.) มาตรการวัดความโกรธแบบลักษณะ มี 9 ข้อ เป็นมาตรการที่ใช้วัดความแตกต่างระหว่างบุคคลในแนวโน้มการเกิดความรู้สึกโกรธ และ3.) มาตรการวัดการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ มี 23 ข้อ เป็นมาตรการที่ใช้วัดความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีการแสดงความโกรธและบุคคลที่มีการควบคุมความโกรธ โดยแบ่งเป็น 3 มาตรการย่อย ดังนี้ 3.1) มาตรการวัดการแสดงความโกรธออกภายนอก มี 6ข้อ เป็นมาตรที่ใช้วัดความถี่ที่บุคคลเกิดความรู้สึกโกรธแล้วแสดงความโกรธต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งของในสภาพแวดล้อม 3.2) มาตรการวัดการเก็บความโกรธไว้ภายใน มี 6 ข้อ เป็นมาตรที่ใช้วัดความถี่ที่บุคคลเกิดความรู้สึกโกรธแล้วเก็บความรู้สึกโกรธไว้ภายในหรือเก็บกดความรู้สึกโกรธไว้ และ 3.3) มาตรการควบคุม

ความโกรธ มี 11 ข้อ เป็นมาตรที่ใช้วัดความถี่ที่บุคคลเกิดความรู้สึกโกรธแล้วพยายามที่จะควบคุมการแสดงอารมณ์โกรธ

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน เป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินความก้าวร้าว การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การประเมินทักษะทางสังคม และการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน เป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1.) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน นักเรียนจะตอบแบบประเมินพฤติกรรมของตนเอง 4 ด้าน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีจำนวน 29 ข้อ จากแบบวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry (1992) ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น มีจำนวน 47 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (ECBI) ของ Eyberg และ Robinson (1983) ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม มีจำนวน 21 ข้อ จากแบบวัดทักษะทางสังคมของ Danielson และ Phelps (2003) และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 25 ข้อ จากแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมของ Siu และ Shek (2005) รวมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียนทั้งหมด 122 ข้อ 2.) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะประเมินพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีจำนวน 25 ข้อ ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry (1992) ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น มีจำนวน 36 ข้อ จากแบบวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (ECBI) ของ Eyberg และ Robinson (1983) ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม มีจำนวน 20 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดทักษะทางสังคมของ Danielson และ Phelps (2003) และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมของ Siu และ Shek (2005) รวมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครองทั้งหมด 103 ข้อ และ 3.) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งครูจะเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีจำนวน 25 ข้อ ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry (1992) ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น มีจำนวน 34 ข้อ โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น (ECBI) ของ Eyberg และ Robinson (1983) ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม มีจำนวน 20 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนา

จากแบบวัดทักษะทางสังคมของ Danielson และ Phelps (2003) และตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดการแก้ปัญหาทางสังคมของ Siu และ Shek (2005) รวมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครูทั้งหมด 101 ข้อ

แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงอารมณ์ เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่บันทึกตามคุณลักษณะของความโกรธภายนอก (Anger out) ซึ่งมี 2 ลักษณะคือการแสดงความก้าวร้าวออกมาทั้งทางวาจาและทางร่างกาย การแสดงความก้าวร้าวทางกายได้แก่ เตะ ถีบ ทำร้าย ทูบทำลาย การต่อสู้ทำร้ายกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ชกต่อย ตี หยิก ทูบ ผลักไส กระชาก ดึงเสื้อผ้า หรือสิ่งของ ขวางทางเดินหรือขัดขาให้ล้ม เลียนแบบท่าทางหรือข้อบกพร่องของบุคคลอื่น การขว้างปาสิ่งของ ผลักโต๊ะเก้าอี้ เขียนคำหยาบบนกระดานฝาผนังโต๊ะเก้าอี้ การทูบโต๊ะ กระแทกประตูทำสิ่งของให้เกิดเสียงดัง และการแสดงความก้าวร้าวทางวาจา ได้แก่ พูดโต้เถียงด้วยถ้อยคำหยาบคาย ตำหนิ ตีตีสอน เยาะเย้ย ประชดประชันผู้อื่น ตวาด ตะคอก พูดจาข่มขู่หรือยุแหย่อันเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท พูดเสียงดังขัดจังหวะเพื่อเอาชนะผู้อื่น พูดนินทาให้ร้าย ตำชื่อพ่อแม่บุคคลอื่นเมื่อได้เถียงกัน

งานวิจัยนี้มีการวัดผล 3 ครั้ง คือ การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest) การวัดผลหลังการทดลอง (Posttest) และการวัดผลในระยะติดตามผล (Follow-up test) โดยนักเรียนกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ได้ทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน คนละ 3 ครั้ง ในการวัดผลก่อนการทดลองผู้วิจัยได้แบ่งการทำแบบประเมินเป็น 2 วัน คือ วันที่ 22 ธันวาคม 2553 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ทำแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) จำนวน 44 ข้อ และในวันที่ 4 มกราคม 2554 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน จำนวน 122 ข้อ ส่วนการวัดผลหลังการทดลองและการวัดผลในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้ตอบแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) จำนวน 44 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้แจกแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ให้แก่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำทันทีที่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) จำนวน 122 ข้อ เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้สังเกตว่าในการวัดผลหลัง

การทดลองและในการวัดผลในระยะติดตามผลนักเรียนใช้เวลาในการตอบแบบประเมินได้เร็วกว่าในระยะก่อนการทดลอง และการวัดผลในระยะติดตามผล นักเรียนก็ใช้เวลาในการทำแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับ ได้เร็วกว่าในการวัดผลหลังการทดลองเช่นกัน การตอบแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับรวมข้อคำถาม 166 ข้อ ใช้เวลาต่อเนื่องกัน อาจทำให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่ได้ตอบแบบประเมินตามความเป็นจริงเท่าที่ควร ซึ่งอาจรีบตอบให้เสร็จ หรืออาจกาเครื่องหมายโดยไม่ได้อ่านข้อคำถามให้เข้าใจ โดยเฉพาะในแบบประเมินพฤติกรรมสำหรับนักเรียน 4 ด้าน ผู้วิจัยได้แจกให้นักเรียนทำที่บ้านซึ่งมีข้อคำถามมากถึง 122 ข้อ นักเรียนก็ได้บ่นกับผู้วิจัยตลอดว่า แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้านมีข้อคำถามมากเกินไป แต่ผู้วิจัยได้อธิบายให้นักเรียนฟังว่า ข้อคำถามในแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน มีจำนวนข้อคำถาม 122 ข้อ เนื่องจากจะได้ข้อมูลของนักเรียนให้ครบทุกด้าน สำหรับแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ในการวัดผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการวัดผลในระยะติดตามผล ผู้วิจัยได้ฝากให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมให้นำกลับไปให้ผู้ปกครองและนำมาส่งให้แก่ผู้วิจัยในวันถัดไป แต่ผู้วิจัยต้องใช้เวลาหลายวันในการเก็บรวบรวมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง มีข้อคำถามจำนวน 103 ข้อ โดยผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากครูของโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานีในการรวบรวมแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ซึ่งนักเรียนบอกกับผู้วิจัยว่าผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาในการตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน นักเรียนบางคนจึงให้บุคคลในครอบครัวตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน คนละครั้ง เช่น พ่อตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ในการวัดผลก่อนการทดลอง แม่ตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ในการวัดผลหลังการทดลอง และคุณยายตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ในการวัดผลในระยะติดตามผล ซึ่งผู้วิจัยต้องการให้ผู้ปกครองเพียง 1 คน ตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ทั้ง 3 ครั้ง เพื่อจะได้สังเกตถึงความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนได้อย่างชัดเจน แต่การนำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครองที่ต้องนำไปให้ผู้ปกครองของนักเรียนทำที่บ้าน เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสามารถควบคุมได้ยาก จึงได้ผลออกมาไม่เป็นไปตามที่ผู้วิจัยประสงค์ไว้ นั่นคือ การมีผู้ตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน มากกว่า 1 คนในการวัดผลการวิจัยแต่ละครั้ง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ผู้วิจัยได้ให้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู มีจำนวนข้อคำถาม 101 ข้อ ให้แก่ครูประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งครูประจำชั้นจะต้องตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ของนักเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุมที่ครูเป็นครูที่ปรึกษา เช่น หากนักเรียนที่เข้าร่วมเป็นกลุ่ม

ตัวอย่างในงานวิจัยมีจำนวนนักเรียนห้อง ม.1/8 จำนวน 4 คน ครูประจำชั้นของนักเรียนห้องนี้ จะต้องตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู 4 ฉบับของนักเรียนแต่ละคน รวมเป็นข้อคำถามที่ครูต้องตอบจำนวน 404 ข้อ ครูอาจเกิดความเมื่อยล้าในการตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ของนักเรียนแต่ละคน เนื่องจากมีข้อคำถามจำนวนมากและต้องตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ให้นักเรียนหลายคน ทำให้ได้ข้อมูลที่อาจไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน และหากครูไม่ได้มีความคุ้นเคยกับนักเรียนมาก ครูอาจจะไม่รู้จักนักเรียนดีพอ ซึ่งอาจส่งผลการตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู เช่นเดียวกัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นในการตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู อาจส่งผลกระทบต่อผลการวิจัยเนื่องจากหากมีข้อบกพร่องในการตอบแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบประเมิน , แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบแบบประเมิน และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ครูเป็นผู้ตอบแบบประเมิน โดยเฉพาะแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ ซึ่งมีข้อคำถามเป็นจำนวนมากและได้มีการวัดผลถึง 3 ครั้ง ดังที่กล่าวมาแล้ว นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้ปกครอง และครูประจำชั้น อาจเกิดความเบื่อ ไม่อยากทำ หรือรีบๆทำให้เสร็จโดยไม่อ่านข้อคำถามให้ละเอียด ซึ่งส่งผลต่อการตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ทำให้ได้ข้อมูลที่อาจไม่ตรงตามสภาพความเป็นจริงเท่าที่ควร

3. ระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมของงานวิจัยเรื่อง “ผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ใช้ระยะเวลาในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมทั้งสิ้น 9 ครั้ง หรือ 9 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมครั้งที่ 1 เราเป็นเพื่อนกันนะ , กิจกรรมครั้งที่ 2 ความโกรธเป็นสิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง , กิจกรรมครั้งที่ 3 การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธของฉัน , กิจกรรมครั้งที่ 4 รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ , กิจกรรมครั้งที่ 5 ระดมสมองร่วมด้วยช่วยกันแก้ปัญหาที่กระตุ้นความโกรธ , กิจกรรมครั้งที่ 6 การรับมือจัดการความกดดันกลุ่ม , กิจกรรมครั้งที่ 7 การจัดการสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธที่ฉันเผชิญ , กิจกรรมครั้งที่ 8 คารมเป็นต่อ และกิจกรรมครั้งที่ 9

ทำประลองไมโครธแน่อน ใช้เวลาครั้งละ 50 นาที ผู้วิจัยได้จัดโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในคาบเรียนสุดท้ายของวันอังคาร วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 15.00 - 15.50 น ซึ่งเป็นคาบอบรบระดับ คาบเรียนลูกเสือ-เนตรนารี และคาบวิชาชุมนุม จากการจัดโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมให้แก่กลุ่มทดลอง ผลการวิจัยในข้อที่ 2 คือ หลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีการควบคุมความโกรธได้สูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีการควบคุมความโกรธไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยข้อที่ 4 หลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีความโกรธโดยทั่วไปต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีความโกรธโดยทั่วไปไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยข้อที่ 7 หลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีการเก็บความโกรธไว้ในต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีการเก็บความโกรธไว้ในไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีผลต่อการควบคุมความโกรธและความโกรธโดยทั่วไปในระยะหลังการทดลอง ทำให้กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธสูงกว่าก่อนการทดลอง และกลุ่มทดลองมีความโกรธโดยทั่วไปหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลอง แต่ในระยะติดตามผล ผลการวิจัยพบว่า ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการควบคุมความโกรธและความโกรธโดยทั่วไปไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง นอกจากนี้ ผลการวิจัยข้อ 7 พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการเก็บความโกรธไว้ในต่ำกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม แต่ในระยะติดตามผลพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการเก็บความโกรธไว้ในไม่แตกต่างกัน เหตุผลที่ทำให้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีผลในระยะหลังการทดลองแต่ไม่มีผลในระยะติดตามผล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมเพิ่มเติม จากการศึกษางานวิจัยของ ทศไฉย วงศ์สุวรรณ (2542) พบว่า ได้ใช้ระยะเวลาในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ติดต่อกัน รวมทั้งหมด 10 ครั้ง เป็นจำนวน 20 ชั่วโมง จากการศึกษางานวิจัยของหรรษา แก้วพูลปกรณ์ (2541) พบว่า ระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมการฝึกควบคุมตนเองและทักษะทางสังคม ใช้เวลา 8 สัปดาห์ โดยฝึกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

30 นาที รวม 8 ครั้ง เป็นเวลารวม 12 ชั่วโมง จากการศึกษางานวิจัยของ Anderson และ Kazantzis(2008) พบว่า ได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยมีโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมทั้งหมด 15 กิจกรรม ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นจำนวน 15 ชั่วโมง ซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมใช้ระยะเวลาตั้งแต่ 5 สัปดาห์ (รวมระยะเวลา 20 ชั่วโมง ถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโปรแกรมการทดลอง 15 ชั่วโมง ซึ่งใช้เวลาในการทดลองยาวนานกว่าระยะเวลาที่ใช้ในงานวิจัยนี้ และพบว่าผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม โปรแกรมการฝึกควบคุมตนเองและทักษะทางสังคม และโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อลดอาการซึมเศร้ายังส่งผลต่อตัวแปรตามในระยะติดตามผล ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้ยาวนานมากขึ้น เช่น เพิ่มกิจกรรมในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็น 15 กิจกรรม ก็อาจทำให้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมส่งผลต่อตัวแปรตามในระยะหลังการทดลอง และยังคงมีผลต่อตัวแปรตามในระยะติดตามผลด้วย นอกจากนี้งานวิจัยนี้ที่ผลการวิจัยบางข้อโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมส่งผลต่อตัวแปรตามในระยะหลังการทดลองเท่านั้น แต่ไม่มีผลในระยะติดตามผล จากการศึกษางานวิจัยของทิพวัลย์ สุทิน (2538) ใช้เวลาในการทดลอง 10 ครั้ง ซึ่งมีกิจกรรมมากกว่างานวิจัยนี้ 1 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มปรับพฤติกรรมด้วยปัญญามีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากแบบวัดในระยะทดลองและในระยะติดตามผลน้อยกว่าในระยะเส้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวจากการสังเกตในระยะทดลองเท่านั้นที่น้อยกว่าในระยะเส้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนในกลุ่มปรับพฤติกรรมด้วยปัญญา มีพฤติกรรมก้าวร่ววน้อยกว่านักเรียนกลุ่มกำกับตนเอง และกลุ่มควบคุมทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้จากการสังเกตและคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากการตอบแบบวัดในระยะทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในระยะติดตามผล ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าระยะเวลาที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมจึงควรใช้ระยะเวลาให้การฝึกโปรแกรมนานกว่า 10 ครั้ง อาจเป็น 15 ครั้งหรืออาจมากกว่านี้ ผลของโปรแกรมต่างๆในการปรับพฤติกรรมจึงจะส่งผลต่อตัวแปรตามในระยะติดตามผลด้วย

4. ประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมต่าง ๆ

4.1 การควบคุมความโกรธ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการควบคุมความโกรธจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธในระยะก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังจากการทดลองและในระยะติดตามผลค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์คะแนนการควบคุมความโกรธก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.39 คะแนน 2.74 คะแนน และ 2.51 คะแนน ตามลำดับ เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.44 คะแนน, 2.23 คะแนน และ 2.21 คะแนน สรุปได้ว่าในระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสมมติฐานข้อ 2 คือ หลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม จะมีการควบคุมความโกรธได้สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม จะมีการควบคุมความโกรธได้สูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีการควบคุมความโกรธไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีการควบคุมความโกรธไม่

แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมใช้เวลาเพียงแค่ 9 ครั้ง จำนวน 9 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ซึ่งเวลาที่ใช้ในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมอาจน้อยเกินไป จากการศึกษางานวิจัยของ ทักไนย วงศ์สุวรรณ (2542) พบว่า ได้ใช้ระยะเวลาในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ติดต่อกัน รวมทั้งหมด 10 ครั้ง เป็นจำนวน 20 ชั่วโมง จากการศึกษางานวิจัยของหรรษา แก้วพูลปกรณ์ (2541) พบว่า ระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมการฝึกควบคุมตนเองและทักษะทางสังคม ใช้เวลา 8 สัปดาห์ โดยฝึกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวม 8 ครั้ง เป็นเวลารวม 12 ชั่วโมง จากการศึกษางานวิจัยของ Anderson และ Kazantzis(2008) พบว่า ได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยมีโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมทั้งหมด 15 กิจกรรม ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นจำนวน 15 ชั่วโมง ซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมใช้ระยะเวลาตั้งแต่ 5 สัปดาห์ (รวมระยะเวลา 20 ชั่วโมง ถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโปรแกรมการทดลอง 15 ชั่วโมง ซึ่งใช้เวลาในการทดลองยาวนานกว่าระยะเวลาที่ใช้ในงานวิจัยนี้ และพบว่าผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม โปรแกรมการฝึกควบคุมตนเองและทักษะทางสังคม และโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อลดอาการซึมเศร้ายังส่งผลต่อตัวแปรตามในระยะติดตามผล ดังนั้น ระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมอาจจะน้อยเกินไปทำให้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไม่ส่งผลต่อการควบคุมความโกรธในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากเพิ่มระยะเวลาในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมให้ยาวนานขึ้น โดยอาจเพิ่มระยะเวลาเป็น 15 ชั่วโมง เพิ่มกิจกรรมในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็น 15 กิจกรรมหรือมากกว่านี้ ผู้วิจัยคาดว่าหากเพิ่มระยะเวลาในโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อเป็นการปลูกฝังให้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแทรกซึมในจิตใต้สำนึก หากกลุ่มทดลองเผชิญกับสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ กลุ่มทดลองอาจจะตระหนักถึงวิธีการในการแก้ปัญหาต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธซึ่งกำลังเผชิญ โดยการเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดผลดีที่สุดในการตอบสนองต่อสถานการณ์กระตุ้นความโกรธนั้น การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมอาจจะส่งผลต่อการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และอาจส่งผลต่อการควบคุมความโกรธในระยะยาว

จากการศึกษาผลการแสดงความโกรธจากแบบบันทึกพฤติกรรมการแสดงความโกรธซึ่งเป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา (Partial Interval Recording) โดยการสังเกตจะใช้แบบสุ่มการสังเกตโดยสลับสังเกตพฤติกรรมช่วงเวลาละ 1 คน โดยเมื่อสังเกตและบันทึกคนที่ 1 ช่วงเวลาละ 30 วินาที ในช่วงเวลาที่ 1 สังเกตคนที่ 2 ในช่วงเวลาที่ 2 สังเกตคนที่ 3 ในช่วงเวลาที่ 3 ทำต่อไปเรื่อยๆจนถึงคนสุดท้าย แล้วจึงเริ่มต้นสังเกตคนที่ 1 ใหม่ต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทุกคนจะได้รับการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนแต่ละครั้ง 2 ช่วงเวลา คนละ 1 นาที รวมช่วงเวลาของการสังเกตใช้เวลา 20 นาที เพื่อศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มทดลองในขณะที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม จากการสังเกตพฤติกรรมการแสดงความโกรธพบว่า ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 ไม่มีนักเรียนที่มีการแสดงความโกรธออกมาภายนอก อาจเนื่องมาจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับผู้วิจัยและเพื่อนๆในกลุ่มทดลอง ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 มีนักเรียนแสดงความโกรธออกมาภายนอกซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา 3 คน คนละ 1 ครั้ง ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 4 มีนักเรียนแสดงความโกรธออกมาภายนอกซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา 2 คน คนละ 1 ครั้ง และมีนักเรียนแสดงความโกรธออกมาภายนอกโดยเป็นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย 1 ครั้ง กิจกรรมครั้งที่ 5 มีนักเรียนแสดงความโกรธออกมาภายนอกซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา 1 ครั้ง และมีนักเรียนแสดงความโกรธออกมาภายนอกโดยเป็นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย 1 ครั้ง ส่วนในกิจกรรมครั้งที่ 6 – ครั้งที่ 9 ไม่มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมการแสดงความโกรธโดยการแสดงความก้าวร้าวทางวาจาและแสดงความก้าวร้าวทางกาย สอดคล้องกับผลการวิจัยซึ่งพบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมความโกรธให้แก่เด็กในกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองได้

4.2 ความโกรธโดยทั่วไป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนความโกรธโดยทั่วไปจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปในระยะก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึก

การแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังจากการทดลองและในระยะติดตามผลค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์คะแนนความโกรธโดยทั่วไปก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนในการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองซึ่งเข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล มีดังนี้ 2.01 คะแนน, 1.83 คะแนน และ 1.85 คะแนน ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล มีดังนี้ 2.20 คะแนน, 2.60 คะแนน และ 2.30 คะแนน ตามลำดับ หากนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จะสรุปได้ว่าในระยะหลังการทดลองซึ่งกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธลดลงอย่างชัดเจน แต่ในกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไปสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างชัดเจน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการช่วยลดความโกรธโดยทั่วไปให้นักเรียนในกลุ่มทดลองได้

4.3 การแสดงความโกรธออกภายนอก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่ม

ควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์คะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกของกลุ่มทดลองระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังนี้ 2.02 คะแนน 1.86 คะแนน และ 1.87 คะแนนตามลำดับ กลุ่มทดลองที่ได้รับการแก้ไขปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองและมีค่าเฉลี่ยในการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ไขปัญหาทางสังคมอย่างชัดเจน โดยกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของการแสดงความโกรธออกภายนอกในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.20 คะแนน 2.47 คะแนน และ 2.17 คะแนน ตามลำดับ

4.4 การเก็บความโกรธไว้ภายใน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในในระยะก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังจากการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธของกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในระยะติดตามผลค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์คะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายใน ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.12 คะแนน 2.03 คะแนน และ 1.97 คะแนน ตามลำดับ เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.32 คะแนน, 2.46 คะแนน และ 2.18 คะแนน สรุปได้ว่าในระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในต่ำกว่าก่อนการทดลองแต่กลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองมีคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 พฤติกรรมก้าวร้าว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครูนำมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ซึ่งได้มาจากค่าเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนจากการประเมินตนเอง การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโดยผู้ปกครองและการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโดยครู ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังจากการทดลองและในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผลภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.55 คะแนน , 2.30 คะแนน และ 2.33 คะแนน ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แตกต่างจากกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้ 2.68 คะแนน 2.73 คะแนน และ 2.71 คะแนนตามลำดับ กลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังการทดลองและติดตามผลสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวให้นักเรียนในกลุ่มทดลองได้

4.6 พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้านสำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครูนำมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของนักเรียน ซึ่งได้มาจากค่าเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของนักเรียนจากการประเมินตนเอง การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของนักเรียนโดยผู้ปกครองและการประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของนักเรียนโดยครู ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในระยะก่อนการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและนักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ใน

ระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.21 คะแนน , 2.13 คะแนน และ 2.21 คะแนน ตามลำดับ โดยกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้ารับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลอง แต่ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นสูงกว่าหลังการทดลองและเท่ากับในระยะก่อนการทดลอง ซึ่งการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมสามารถจะลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นได้ในช่วงระยะเวลาการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแต่ในระยะยาวอาจจะไม่สามารถมีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นได้ซึ่งสังเกตได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นในระยะติดตามผลซึ่งสูงกว่าในระยะหลังการทดลอง แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระยะติดตามผลเท่ากับในระยะก่อนการทดลอง ซึ่งหากใช้ระยะเวลาในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมให้มากขึ้น การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมอาจจะมีผลต่อค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นได้ยาวนานขึ้น เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นของกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้ารับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม โดยกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 2.40 คะแนน , 2.59 คะแนน และ 2.56 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการช่วยลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นให้แก่นักเรียนในกลุ่มทดลองได้

4.7 ทักษะทางสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนทักษะทางสังคมจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครูนำมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียน ซึ่งได้มาจากค่าเฉลี่ยของการประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนจากการประเมินตนเอง การประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนโดยผู้ปกครองและการประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนโดยครู ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล นักเรียนในกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและนักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิเคราะห์คะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผลภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.21 คะแนน , 3.18 คะแนน และ 3.02 คะแนน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 3.22 คะแนน , 3.07 คะแนน และ 2.97 คะแนน ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถช่วยเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่ นักเรียนในกลุ่มทดลองได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ซึ่งนักเรียนประเมินตนเอง ผู้ปกครองประเมินนักเรียนและจากค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนทักษะทางสังคมที่รวมค่าเฉลี่ยจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลอง แต่แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้านสำหรับครู มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการ

ทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ทบทวนสาเหตุที่คาดว่าอาจจะทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลองต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลอง ซึ่งอาจจะเกิดจากสาเหตุของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมผู้วิจัยอาจจะสอดแทรกกระบวนการฝึกทักษะทางสังคมน้อยเกินไป เนื่องจากผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นหลักจึงอาจจะส่งผลให้ในระยะหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมต่ำกว่าก่อนการทดลอง และนอกจากนี้ในการตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง นักเรียนอาจให้ผู้ปกครองตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน คนละ 1 ครั้ง ซึ่งวัดผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการวัดผลในระยะติดตามผล เช่น พ่อตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ก่อนการทดลอง แม่ตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง หลังการทดลอง และพี่ตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง ในระยะติดตามผลการทดลอง เนื่องจากนักเรียนกล่าวกับผู้วิจัยว่า พ่อของนักเรียนบ่นว่าแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครองมีจำนวนข้อคำถามมากเกินไป ในการวัดผลหลังการทดลองและในระยะติดตามผลนักเรียนจึงต้องนำไปให้แม่และพี่ช่วยในการตอบแบบประเมิน ซึ่งผิดพลาดจากเป้าหมายของผู้วิจัยที่ต้องการให้ผู้ปกครองเพียง 1 คน ตอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน ทั้ง 3 ครั้ง เนื่องจากได้สังเกตถึงความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักเรียนได้อย่างสมบูรณ์ หากผู้ปกครองหลายคน ตอบแบบประเมินคนละครั้ง ย่อมส่งผลต่อการประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียน เพราะนักเรียนย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองแต่ละคนแตกต่างกัน เช่น หากพ่อค่อนข้างใจเย็นขี้มึน เจ้าระเบียบ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อและนักเรียนอาจจะน้อย พ่อก็จะประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนแบบหนึ่ง และแม่ที่อ่อนโยนเข้าใจลูกเสมอ นักเรียนก็ย่อมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อแม่มากกว่า มุมมองของแม่ในการประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนก็เป็นอีกแบบหนึ่ง ทำให้ได้ข้อมูลที่ต่างกันซึ่งเป็นข้อมูลที่บิดเบือนไป สาเหตุนี้ย่อมเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองและในระยะติดตามผลต่ำกว่าก่อนการทดลอง

4.8 การแก้ปัญหาทางสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยของ

คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครูนำมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียน ซึ่งได้มาจากค่าเฉลี่ยของการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียนจากการประเมินตนเอง การประเมินการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียนโดยผู้ปกครองและการประเมินการแก้ปัญหาทางสังคมของนักเรียนโดยครู ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในระยะก่อนการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมและนักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังจากการทดลองและในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์คะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของการแก้ปัญหาทางสังคมของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล มีดังนี้ 2.99 คะแนน, 3.38 คะแนน และ 3.27 คะแนน ตามลำดับ เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังนี้ 3.02 คะแนน, 3.04 คะแนน และ 2.96 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีคะแนนเฉลี่ยในการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมให้แก่ นักเรียนในกลุ่มทดลองได้

จากการศึกษาผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมต่างๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) และแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน ซึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน 4 ด้าน ที่ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลของผลการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมอื่นๆเพิ่มเติม นอกจากผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อการควบคุมความโกรธ แบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน ประกอบด้วย แบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง แบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของนักเรียน และแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน สำหรับครู ซึ่งครูเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยของแบบประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน ทั้ง 3 ฉบับ มาคำนวณค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเป็นรายด้าน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีต่อความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทักษะทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอก ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาหลังการทดลอง และในระยะเวลาติดตามผล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่มทดลองหลังการทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในระยะเวลาติดตามผลค่าเฉลี่ยของคะแนนการเก็บความโกรธไว้ภายในของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมหลังการทดลองและในระยะเวลาติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukhodolsky, Golub, Stone และ Orban(2005) จากผลการวิจัยพบว่า ในระยะเวลาหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงความโกรธออกภายนอก ค่าเฉลี่ยของคะแนน

ความก้าวร้าวและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Anderson และ Kazantzis(2008) ซึ่งพบว่าหลังจากกลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาทางสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ang(2003) ซึ่งได้นำการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมร่วมกับการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อศึกษาผลของการต่อต้านสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและวัยรุ่นในประเทศสิงคโปร์ ผลการวิจัยพบว่า หลังการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมกลุ่มตัวอย่างจะมีการต่อต้านสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ดังนั้นการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมจะมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ความโกรธโดยทั่วไป และการแสดงความโกรธออกภายนอก และนอกจากนี้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายผลข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธและเพื่อประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาคือประกอบไปด้วย 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมดจำนวน 9 กิจกรรม ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะใช้เวลาครั้งละ 50 นาที ซึ่งเป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้โดยเฉพาะ ดังนั้น ถ้าหากจะมีการนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่นๆ จึงควรที่จะทำการประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนลักษณะวิธีดำเนินการหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความโกรธโดยทั่วไป ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธ ค่าเฉลี่ยของคะแนนการแก้ปัญหาทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมสามารถพัฒนาการควบคุมความโกรธและเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมได้ นอกจากนี้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีผลต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและความโกรธโดยทั่วไป จึงควรมีการจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาทางสังคมเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือนำไปบูรณาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ในระยะติดตามผลกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการควบคุมความโกรธไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ดังนั้น เพื่อให้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีผลต่อการควบคุมความโกรธอาจจะต้องเพิ่มเวลาในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อให้โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมมีผลต่อการควบคุมความโกรธในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีการศึกษาถึงผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในระยะติดตามผลเพิ่มเติมซึ่งนานกว่า 1 เดือน เช่น ติดตามผลหลังการทดลอง 6 สัปดาห์ 6 เดือน หรือ 1 ปี เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบว่าผลของการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมคงอยู่นานเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องต่อไป

2.2 ควรจะมีการเพิ่มระยะเวลาในการจัดโปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมให้ไม่ต่ำกว่า 15 กิจกรรม เนื่องจากหากมีเวลาในการทำกิจกรรมมากขึ้นก็จะสามารถทดลองแก้ปัญหาทางสังคมจากสถานการณ์ต่างๆได้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการกับปัญหาที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และควรที่จะเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนของ การฝึกทักษะทางสังคมเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบแนวทางการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น (STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และ Spielberger (2004) มีจำนวนข้อคำถาม 44 ข้อ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน มีจำนวนข้อคำถาม 122 ข้อ , แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง มีจำนวนข้อคำถาม 103 ข้อ และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู มีจำนวนข้อคำถาม 101 ข้อ และแบบสังเกต

พฤติกรรมการแสดงความโกรธ สาเหตุที่มีเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยจำนวนมาก เนื่องจากงานวิจัยนี้มีตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การควบคุมความโกรธ ความโกรธโดยทั่วไป การแสดงความโกรธออกภายนอก การเก็บความโกรธไว้ภายใน พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น ทัศนคติทางสังคม และการแก้ปัญหาทางสังคม ดังนั้น การให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสำรวจหรือแบบประเมินจำนวนมาก อาจมีผลต่อการเก็บข้อมูล เช่น กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ตอบตามความเป็นจริงเนื่องจากต้องการรีบตอบแบบสำรวจหรือแบบประเมินให้เสร็จ กลุ่มตัวอย่างไม่ตั้งใจอ่านข้อคำถามให้ละเอียด ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลที่บิดเบือนจากความเป็นจริง จึงควรมีการคำนึงถึงจำนวนของข้อคำถามของแบบสำรวจหรือแบบประเมินให้มีจำนวนข้อที่เหมาะสมสำหรับผู้ตอบ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา สุวรรณสิงห์. (2548). การศึกษาการใช้โปรแกรมควบคุมความโกรธ ต่อการแสดงความโกรธของผู้ป่วยจิตเภทโรงพยาบาลไชโย จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- การุณันท์ รัตนแสนวงษ์. (2548). หลักการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กรวิดา ศรีสุภา. (2547). ผลของการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดของโกล์แมนที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2552). “รับมือ “อารมณ์โกรธ”ของลูกอย่างรู้เท่าทัน”. แม่และเด็ก, 32(451), 104-105.
- ชยากร นรินทร์หงษ์ทอง. (2552). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญาณิ เหล่าวิริยะรัตน์. (2552). ผลของการเล่นบำบัดที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนัย วงศ์สุวรรณ. (2542). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมต่อความโกรธของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์วัลย์ สุทิน. (2538). การลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่น โดยรูปแบบการปรับพฤติกรรมด้วยปัญญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: นิชนเอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.

- ดวงพร ตันติธรรมานนท์. (2542). ผลของโปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมตามแนวคิดของเคลลี เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยน์ชนก ศรีทองสุข. (2547). การจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กอนุบาลของครูประจำชั้นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันท์นที เครือจันทร์. (2551). การวิเคราะห์บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพเก้า ศิริพรไพบุลย์ และ สุกัญญา ติระวุฒิพร. (2548). 17 เครื่องมือนักคิด. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. (2535). ผลของการใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2545). สุขวิทยาจิตและการปรับตัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอ.เอส.พี.рінตั้งแฮ้าส์.
- ศรีเรื่อน แก้วกั้งवाल. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เศกสรรค์ พิพัฒน์ดิگانันท์. (2550). ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะสังคมแบบ ART ต่อการลดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิรินภา จาติเสถียร. (2547). ผลของการสอนเทคนิคการควบคุมความโกรธต่อการแสดงความโกรธของผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลศรีธัญญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2547). *จิตวิทยาสังคม:ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา,พิมพ์ครั้งที่ 8*.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธัญญา ทูทน. (2551). *การศึกษาการใช้โปรแกรมการควบคุมความโกรธและความก้าวร้าวต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเภท แผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2547). *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เตียมสุภาสิต. (2549). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หรรษา แก้วพูลปกรณ์. (2541). *ผลของการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษาอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัฉรญา ไชยปลัมภ์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิตนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- A.Drewes, A. (2009). *Blending Play Therapy with Cognitive Behavioral Therapy*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Alschuler, C. F., & Alschuler, A. s. (1984). Developing Healthy Responses to Anger The Counselor's Role. *Journal of Counseling and Development*, 63, 26-29.
- Anderson, G., and Kazantzis, N. (2008). Social Problem-Solving Skills Training for Adults With Mild Intellectual Disability: A Multiple Case Study. *Behavior Change*, 25(2), 97-108.
- Anderson, R. J., Goddard, L., and Powell, J. H. (2009). Social Problem-Solving Processes and Mood in College Students: An Examination of Self-report and performance-based Approaches. *Springer*, 33, 175-186.

- Ang, R. P. (2003). Social Problem-Solving Skills Training: Does it Really Work? *Child Care in Practice*, 9(1), 5-17.
- Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis*. NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: a social cognitive theory*. N.J.: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (2002). Social Cognitive Theory in Cultural Context. *APPLIED PSYCHOLOGY AN INTERNATIONAL REVIEW*, 51(2), 269-290.
- Barrio, V. d., Aluja, A., and Spielberger, C. (2004). Anger assessment with the STAXI-CA: psychometric properties of a new instrument for children and adolescents. *Personality and Individual Differences*, 37, 227-244.
- Becker-Weidman, E. G., Jacobs, R. H., Reinecke, M. A., Silva, S. G., and March, J. S. (2010). Social problem-solving among adolescents treated for depression. *Behavior Research and Therapy*, 48, 11-18.
- Blake, C. s., and Hamrin, V. (2007). Current Approaches to the Assessment and Management of Anger and Aggression in Youth: A Review. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 20(4), 209-221.
- Crick, N. R., and Dodge, K. A. (1994). A Review and Reformulation of Social Information-Processing Mechanisms in Children's Social Adjustment. *Psychological Bulletin*, 115(1), 74-101.
- Deffenbacher, L. L., et al. (1996). State-Trait Anger Theory and the Utility of the Trait Anger Scale. *Journal of counseling Psychology*, 43(2), 131-148.
- Deming, A. M., and Lochman, J. E. (2008). The Relation of Locus of Control, Anger, and Impulsivity to Boys' Aggressive Behavior. *Behavior Disorders*, 33(2), 108-119.
- Dereli, E. (2009). Examining the Permanence of The Effect of A Social Skills Training Programe for The Acquisition of Social Problem-Solving Skills *Social Behavior and Personality* 37(10), 1419-1428.
- Dreer, L. E., et al. (2009). Efficient Assessment of Social Problem-Solving Abilities in Medical and Rehabilitation Settings: A Rasch Analysis of the Social Problem-Solving Inventory-Revised. *Journal of Clinical Psychology* 65(7), 653-669.

- Drew, N. (2004). *The kids' guide to working out conflicts: how to keep cool, stay safe, and get along*. Minneapolis, MN: Free Spirit.
- Drewes, A. A. (2009). *Blending Play Therapy with Cognitive Behavioral Therapy*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- D'Zurilla, T. J., and Nezu, A. M. (1999). *Problem-solving therapy: A social competence approach to clinical intervention* (2nd ed.). New York: Springer Publishing Company.
- Edmondson, C. B. (2007). Social Skills in College Students with High Trait Anger. *Journal of Social and Clinical Psychology, 26*(5), 575-594.
- Edmonson, C. B. (2007). Social skill in college student with high trait anger. *Journal of Social and Clinical Psychology, 26*(5), 575-594.
- Fite, J. E., Goodnight, J. A., Bates, J. E., Dodge, K. A., and Pettit, G. S. (2008). Adolescent Aggression and Social Cognition in the Context of Personality: Impulsivity as a Moderator of Predictions from Social Information Processing. *Aggressive behavior, 34*, 511-520.
- Fox, C. L., and Boulton, M. J. (2003). Evaluating the effectiveness of a social skills training (SST) programme for victims of bullying. *Educational Research 45*(3), 231-247.
- Fung, A. L. C. (2007). A Qualitative Evaluation of Social-Cognitive Changes in Children with Reactively Aggressive Behaviors. *Journal of School Violence, 6*(1), 45-59.
- Fung, A. L. C., and Tsang, s. K. M. (2007). Anger coping method and skill training for Chinese children with physically aggressive behaviors. *Early Child Development and care, 177*(3), 259-273.
- Geldard, K., and Geldard, D. (2002). *Counselling Children A Practical introduction*
- Humphrey, N., and Brooks, A. G. (2006). An evaluation of a short cognitive-behavioral anger management intervention for pupils at risk of exclusion. *Emotional and Behavioral Difficulties, 11*(1), 5-23.

- Jindal-Snape, D., and Miller, D. J. (2008). A Challenge of Living? Understanding the Psycho-Social Processes of the Child During Primary-secondary Transition Through Resilience and Self-esteem Theories. *Educ Psychol Rev*, 20, 217-236.
- Johnson, D. W. (2003). *Researching out: interpersonal effectiveness and self-actualization* (8th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Kassinove, H., and Eckhardt, C. I. (1994). Irrational beliefs and self-reported affect in Russia and America. *Personality and Individual Differences*, 16, 133-142.
- Kassinove, H., and Sukhodolsky, D. G. (1995). Anger disorders: Basic science and practice issues. In H. Kassinove (Ed.), *Anger disorders : Definition, diagnosis, and treatment*.
- Lama, t. D., and Cutler, H. C. (1998). *The art of happiness: a handbook for living* New York: Reverhead Books.
- Lazarus, R. S. (1991). *Emotion and adaption*. New York: Oxford University Press.
- Lee, J., Choi, H., Kim, M. J., Park, C. G., and Shin, D.-s. (2009). Anger as a predictor of suicidal ideation in middle-school students in Korea: gender difference in threshold point *Adolescence*, 44(174), 433-446.
- Leff, S. S., et al. (2009). An Initial Evaluation of a Culturally Adapted Social Problem-Solving and Relational Aggression Prevention Program for Urban African-American Relationally Aggressive Girls. *Journal of Prevention and Intervention in the Community*, 37, 260-274.
- Lochman, J. E., and Curry, J. F. (1986). Effect of Social Problem-Solving Training and Self-Instruction Training With Aggressive Boys. *Journal of Clinical Child Psychology*, 15(2), 159-164.
- Maag, J. W. (2005). Social Skills Training for Youth With Emotional and Behavioral Disorders and Learning Disabilities: Problems, Conclusions, and Suggestions. *Exceptionality*, 13(3), 155-172.
- Miller, M., and D.Nunn, G. (2001). Using Group Discussions to Improve Social Problem-Solving and Learning. *Education*, 121(3), 470-476.

- Miller, M., and Nunn, G. D. (2001). Using group discussions to improve social problem-solving and learning. *Education, 121*(3), 470-475.
- Mueser, K. T., and Bellack, A. S. (2007). Social skills training: Alive and well? *Journal of Mental Health, 16*(5), 549-552.
- Novaco, R. W. (1975). *Anger control The development and evaluation of experimental treatment*. Lexington, MA: D.C. Heath.
- Painuly, N., Sharan, P., & Mattoo, S. K. (2005). Relationship of anger and anger attacks with depression. *Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci, 255*, 215-222.
- Preece, S., and Mellor, D. (2009). Learning Patterns in Social Skills Training Programs: An Exploratory Study. *Child Adolesc Soc Work J, 26*, 87-101.
- Shanmugham, K., Cano, M. A., Elliott, T. R., and Davis, M. (2009). Social problem-solving abilities, relationship satisfaction and depression among family caregivers of stroke survivors. *Brain Injury, 23*(2), 92-100.
- Sheldon, L. K., and Ellington, L. (2008). Application of a model of social information processing to nursing theory: how nurses respond to patients. *Journal compilation, 388-398*.
- Siu, A. M. H., and Shek, D. T. L. (2010). Social Problem Solving as a Predictor of Well-being in Adolescents and Young Adults. *Soc Indic Res, 95*, 393-406.
- Spence, S. H. (2003). Social Skills Training with Children and Young People: Theory, Evidence and Practice. *Child and Adolescent Mental Health, 8*(2), 84-96.
- Sukhodolsky, D. G., Golub, A., Stone, E. C., and Orban, L. (2005). Dismantling Anger Control Training for Children: A Randomized Pilot Study of Social Problem-Solving Versus Social Skills Training Components. *Behavior Therapy, 36*, 15-23.
- Sukhodolsky, D. G., Kassinove, H., and Gorman, B. (2004). Cognitive-behavioral therapy for anger in children and adolescent : A meta-analysis. *Aggression and Violent Behavior, 9*, 247-269.
- Sukhodolsky, D. G., Kassinove, H., and Gorman, B. S. (2004). Cognitive-behavioral therapy for anger in children and adolescents: A meta-analysis. *Aggression and Violent Behavior, 9*, 247-269.

- Thomas, S., Smucker, C., and Droppleman, P. (1998). It hurts most around the heart: a phenomenological exploration of women's anger. *Journal of Advanced Nursing*, 28(2), 311-322.
- Tse, J., Strulovitch, J., Tagalakis, V., Meng, L., and Fombonne, E. (2007). Social Skills Training for Adolescents with Asperger Syndrome and High-Functioning Autism. *J Autism Dev Disord*, 2007(37), 1960-1968.
- Tse, J., Strulovitch, J., Tagalakis, V., Meng, L., and Fombonne, E. (2007). Social Skills Training for Adolescents with Asperger Syndrome and High-Functioning Autism. *J Autism Dev Disord*, 37, 1960-1968.
- Zhou, Q., Main, A., and Wang, Y. (2010). The Relations of Temperamental Effortful Control and Anger/Frustration to Chinese Children's Academic Achievement and Social Adjustment: A Longitudinal Study. *Journal of Educational Psychology*, 102(1), 180-196.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชฐภรณ์ หลาวทอง   ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร.ชนิศา อภิชาติบุตร   ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์   หัวหน้าหน่วยงานศูนย์แนะแนว
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายมัธยม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ไทยธานี   สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
5. อาจารย์ ดร.นันทวิทย์ เป่ามหานาคะ   ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency)

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น
(STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004)

ในขณะนี้...	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
ตอนที่ 1 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ จำนวน 12 ข้อ ดังนี้						
1. ฉันรู้สึกโกรธมาก (I am furious)	1	1	1	1	1	1
2. ฉันรู้สึกว่าถูกทำให้ขุ่นเคือง (I feel irritated)	1	1	1	1	0	0.8
3. ฉันรู้สึกโมโห (I feel angry)	1	1	1	1	1	1
4. ฉันรู้สึกอยากด่าว่าใครสักคน (I feel like yelling)	1	1	1	0	-1	0.4
5. ฉันรู้สึกอยากทำลายสิ่งของ (I feel like breaking things)	1	1	1	1	1	1
6. ฉันรู้สึกว่าตนเองทำสิ่งที่ถูกต้อง (I feel like having a fit)	1	1	1	0	-1	0.4
7. ฉันรู้สึกอยากทุบตีใครบางคน (I feel like hitting someone)	1	1	1	1	1	1
8. ฉันรู้สึกอยากสบถ (I feel like swearing)	1	1	1	1	1	1
9. ฉันรู้สึกรำคาญ (I feel annoyed)	1	1	1	1	1	1
10. ฉันรู้สึกอยากเตะใครบางคน (I feel like kicking someone)	1	1	1	1	1	1

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น
(STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) (ต่อ)

โดยทั่วไปแล้ว...	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
ตอนที่ 2 แบบสำรวจความโกรธแบบลักษณะ จำนวน 9 ข้อ ดังนี้						
11. ฉันต้องการจะทุบตีบางสิ่งบางอย่างให้ แตกละเอียด (I want to smash something)	1	1	1	1	1	1
12. ฉันรู้สึกอยากกรีดร้อง (I feel like screaming)	1	1	1	1	1	1
13. ฉันฉุนเฉียวง่าย (I am quick tempered)	1	1	1	1	1	1
14. ฉันอารมณ์ไม่ดี (I have a bad temper)	1	1	1	1	1	1
15. ฉันโกรธง่าย (I get angry very quickly)	1	1	1	1	1	1
16. ฉันรู้โกรธเมื่อฉันต้องรอคอยเพราะความผิดพลาด ของผู้อื่น (I get angry when I have to wait because of other's mistakes)	1	1	1	1	0	0.8
17. ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่อไม่ได้รับการยอมรับสำหรับ งานที่ฉันทำได้ดี (I feel annoyed when I am not given recognition for job well done)	1	1	1	1	0	0.8
18. ฉันรู้สึกโกรธเป็นฟืนเป็นไฟ (I fly off the handle)	1	1	1	1	0	0.8

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น
(STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) (ต่อ)

เมื่อรู้สึกโกรธหรือโมโหมาก...	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
ตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ จำนวน 23 ข้อ ดังนี้ 19. ฉันจะพูดจาหยาบค้ายและทำร้ายจิตใจผู้อื่นเมื่อฉันโกรธจัด (When I get bad, I say nasty things)	1	1	1	1	0	0.8
20. ฉันจะรู้สึกโกรธมากเมื่อฉันถูกตำหนิต่อหน้าผู้อื่น (I get angry when I'm told I'm wrong in front of the others)	1	1	1	1	1	1
21. ฉันรู้สึกโกรธจัดเมื่อฉันทำงานอย่างดีแต่ถูกบอกว่าย่ำแย่ (I feel infuriated when I do a good job and get a poor evaluation)	1	1	1	1	0	0.8
22. ฉันแสดงความรู้สึกโกรธออกมา (I express my angry)	1	1	1	1	1	1
23. ฉันเดือดดาลในใจแต่ไม่แสดงออกมา (I hide my anger)	1	1	1	1	1	1
24. ฉันรู้สึกอยากร้องไห้ (I feel like crying)	1	1	1	1	1	1
25. ฉันไม่ติดต่อพบปะกับผู้คน (I withdraw from other people)	1	1	1	1	1	1
26. ฉันแสดงอาการปึงปึง เช่น กระแทกประตู (I do things like slamming doors)	1	1	1	1	0	0.8

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น
(STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) (ต่อ)

เมื่อรู้สึกโกรธหรือโมโหมาก...	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
ตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความโกรธและการควบคุมความโกรธ จำนวน 23 ข้อ ดังนี้ (ต่อ)						
27. ฉันโต้เถียงกับผู้อื่น (I argue with others)	1	1	1	1	1	1
28. ฉันรู้สึกโกรธแต่ไม่แสดงออกมา (I am angry, but I don't show it)	1	1	1	1	1	1
29. ฉันทำลายสิ่งที่ทำให้ฉันหงุดหงิด (I attack whatever it is that annoys me)	1	1	1	1	1	1
30. ฉันสามารถหยุดยั้งความรู้สึกโกรธได้ (I can stop myself from losing)	1	1	1	1	1	1
31. ฉันสงบใจได้เร็วกว่าผู้อื่น (I get calm faster than others)	1	1	1	1	1	1
32. ฉันพยายามจะอดทนอดกลั้น (I try to be tolerant)	1	1	1	1	1	1
33. ถ้ามีใครบางคนที่ทำให้ฉันหงุดหงิด ฉันจะบอกให้ เขารู้ว่าฉันรู้สึกอย่างไร (If someone annoys me, I let them know)	1	1	1	1	1	1
34. ฉันเก็บความรู้สึกโกรธเอาไว้ (I hold my anger in)	1	1	1	1	1	1
35. ฉันทำลายทุกสิ่งที่ทำให้ฉันโกรธ (I attack whatever makes me angry)	1	1	1	1	1	1
36. ฉันควบคุมความรู้สึกโกรธของฉันได้ (I control my anger feelings)	1	1	1	1	1	1

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ-ลักษณะและการแสดงความโกรธสำหรับเด็กและวัยรุ่น
(STAXI-CA) ของ Barrio, Aluja, และSpielberger (2004) (ต่อ)

เมื่อรู้สึกโกรธหรือโมโหมาก...	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
37. ฉันพยายามจะสงบใจด้วยตนเอง (I try to calm my self)	1	1	1	1	1	1
38. เมื่อฉันรู้สึกโกรธฉันจะหายใจเข้าลึกๆและผ่อนคลาย (I take a deep breath and relax)	1	1	1	1	1	1
39. ฉันพยายามระงับการแสดงอาการไม่พอใจ (I try to simmer down)	1	1	1	1	0	0.8
40. ฉันพยายามสงบใจ (I try to get calm)	1	1	1	1	1	1
41. ฉันลดความรู้สึกโกรธให้เร็วที่สุด (I reduce my anger as soon as possible)	1	1	1	1	1	1
42. ฉันทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้สงบใจ (I do something to calm down)	1	1	1	1	1	1
43. ฉันพยายามจะผ่อนคลาย (I try to relax)	1	1	1	1	1	1
44. ฉันทำบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้ฉันผ่อนคลาย (I do something that relaxes me)	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 29 ข้อ ดังนี้						
1. บางครั้งฉันไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะทำร้ายคนอื่นได้ (Once in a while I can't control the urge to strike another person.)	1	1	1	1	-1	0.6
2. ถ้าฉันโดนยั่วเย้ามากๆ ฉันอาจจะทำร้ายคนอื่นได้ (Given enough provocation, I may hit another person)	1	1	1	1	1	1
3. ถ้ามีใครบางคนทำร้ายฉันจะตอบโต้กลับ (If somebody hits me, I hit back.)	1	1	1	1	1	1
4. ฉันคิดว่าฉันทะเลาะวิวาทน้อยกว่าคนอื่นๆ (I get into fights a little more than the average person.)	1	1	1	1	-1	0.6
5. ถ้าฉันต้องใช้วิธีการที่รุนแรงในการปกป้องความถูกต้องของฉัน ฉันก็จะทำ (If I have to resort to violence to protect my rights, I will)	1	1	1	1	1	1
6. มีใครหลายคนกดดันฉัน จนฉันต้องลุกขึ้นสู้ (There are people who pushed me so far that we came to blows.)	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
7. ฉันคิดว่าไม่มีเหตุผลที่ดีในการทำร้ายผู้อื่น (I can think of no good reason for ever hitting a person.)	1	1	1	1	1	1
8. ฉันถูกคุกคามจากคนรู้จัก (I have threatened people I know.)	1	1	1	0	1	0.8
9. เมื่อฉันโกรธคลุ้มคลั่งฉันจะทำลายสิ่งของ (I have become so mad that I have broken things)	1	1	0	1	1	0.8
10. ฉันบอกเพื่อนอย่างเปิดเผยถ้าฉันไม่เห็นด้วยกับพวกเขา (I tell my friends openly when I disagree with them.)	1	1	0	0	1	0.6
11. ฉันรู้สึกว่าตนเองมักจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่นบ่อยๆ (I often find myself disagreeing with people.)	1	1	0	0	0	0.4
12. เมื่อฉันรู้สึกรำคาญคนอื่น ฉันจะบอกพวกเขาว่าฉันคิดอย่างไรกับพวกเขา (When people annoy me, I may tell them what I think of them.)	1	1	1	1	1	1
13. ฉันไม่สามารถจะหาข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้เมื่อไม่มีใครเห็นด้วยกับฉัน (I can't help getting into arguments when people disagree with me.)	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
14. เพื่อนของฉันบอกว่าฉันมักจะมีความคิดขัดแย้ง คนอื่น (My friends say that I'm somewhat argumentative.)	1	1	1	0	0	0.6
15. ฉันรู้สึกโกรธง่ายแต่หายเร็ว (I flare up quickly but get over it quickly.)	1	1	0	0	0	0.4
16. เมื่อฉันรู้สึกโกรธ ฉันก็จะแสดงพฤติกรรมกวน ประสาท (When frustrated, I let my irritation show.)	1	1	1	1	-1	0.6
17. บางครั้งฉันรู้สึกว่าจะอยากจะพุ่งหัวออกไปก่อนที่จะ บันดาลโทสะ (I sometime feel like a powder keg ready to explode.)	1	0	1	1	1	0.8
18. ฉันเป็นคนใจเย็น (I am an even-tempered person.)	1	1	1	1	0	0.8
19. บางครั้งเพื่อนของฉันคิดว่าฉันเป็นคนขี้โมโห (Some of my friends think I'm a hothead.)	1	1	1	1	1	1
20. บางครั้งฉันรู้สึกโกรธเป็นฟืนเป็นไฟโดยไม่มีเหตุผล (Sometimes I fly off the handle for no good reason.)	1	0	0	1	1	0.6

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
21. ฉันรู้สึกว่าการควบคุมอารมณ์ของตนเองเป็นเรื่อง ยุ่งยาก (I have trouble controlling my temper.)	1	1	1	1	1	1
22. บางครั้งฉันรู้สึกอิจฉาริษยาคนอื่น (I am sometimes eaten up with jealousy.)	1	1	1	1	0	0.8
23. บางเวลาฉันรู้สึกอยากเอาการกระทำต่างๆของ คนอื่นที่ไม่เป็นธรรมกับฉันออกไปจากชีวิต (At times I feel I have gotten a raw deal out of life.)	1	0	1	-1	1	0.4
24. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกว่าคนอื่นละเอียดหน้าที่ของ ตนเอง (Other people always seem to get the breaks)	1	1	0	0	0	0.4
25. ฉันสงสัยว่าทำไมบางครั้งฉันรู้สึกขมขื่นเกี่ยวกับ บางเรื่อง (I wonder why sometimes I feel so bitter about things.)	1	1	1	0	0	0.6
26. ฉันรู้ว่าเพื่อนแอบนินทาฉันลับหลัง (I know that 'friends' talk about me behind my back.)	1	1	1	0	0	0.6
27. ฉันรู้สึกหวาดระแวงคนแปลกหน้าที่มีความเป็น มิตรมากเกินไป (I am suspicious of overly friendly strangers.)	1	1	1	0	0	0.6

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
28. บางครั้งฉันรู้สึกว่าคนอื่นแอบหัวเราะเยาะฉัน (I sometimes feel that people are laughing at me behind my back.)	1	1	1	0	0	0.6
29. เมื่อคนอื่นทำตัวดีเป็นพิเศษฉันมักจะสงสัยว่าเขาต้องการอะไร (When people are especially nice, I wonder what they want.)	1	1	0	0	1	0.6
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของ วัยรุ่น จำนวน 47 ข้อ ดังนี้						
30. ฉันใช้เวลาในการแต่งตัวนานเกินไป	1	1	1	1	1	1
31. ฉันมาโรงเรียนสายหรือเข้าเรียนช้า	1	1	1	1	1	1
32. ฉันมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถลเมื่อถึงเวลา รับประทานอาหาร	1	1	1	1	0	0.8
33. ฉันมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถลเมื่อถึงเวลา เรียน	1	1	1	1	1	1
34. ฉันคิดว่าฉันไม่มีมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร	1	1	0	0	-1	0.2
35. ฉันคิดว่าฉันไม่มีมารยาทที่ดีในห้องเรียน	1	1	1	1	0	0.8
36. ฉันรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์	1	1	1	-1	1	0.6
37. ฉันปฏิเสธที่จะช่วยทำงานบ้านเมื่อพ่อแม่ขอให้ ช่วย	1	1	1	1	1	1
38. ฉันปฏิเสธที่จะช่วยทำความสะอาดห้องเรียน เมื่อเพื่อนหรือครูขอให้ช่วย	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
39. ฉันทนอนตึก	1	1	1	1	1	1
40. ฉันทมักจะนั่งสัปกในชั่วโมงเรียน	1	1	1	1	1	1
41. ฉันทแอบหลับในห้องเรียน	1	1	1	1	1	1
42. ฉันทไม่ทำตามกฎระเบียบที่บ้าน	1	1	1	1	1	1
43. ฉันทไม่ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
44. หากไม่เชื่อว่า จะโดนลงโทษฉันทก็จะไม่เชื่อฟังพ่อแม่	1	1	1	1	0	0.8
45. หากไม่เชื่อว่า จะโดนลงโทษฉันทก็จะไม่เชื่อฟังครู	1	1	1	0	0	0.6
46. ฉันทจะแสดงพฤติกรรมต่อต้านเมื่อผู้อื่นบอกให้ทำ บางสิ่งบางอย่าง	1	1	1	1	1	1
47. ฉันทได้แย้งกับพ่อแม่เกี่ยวกับกฎระเบียบ	1	1	1	1	1	1
48. ฉันทได้แย้งกับครูเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
49. ฉันทมีอารมณ์เกรี้ยวกราด	1	1	1	1	1	1
50. ฉันทโกรธเมื่อผู้อื่นไม่ทำตามฉันท	1	1	1	1	0	0.8
51. ฉันทพูดโต้เถียงผู้ใหญ่	1	1	1	0	1	0.8
52. ฉันทมักจะบ่นพึมพำ	1	1	1	0	1	0.8
53. ฉันทร้องไห้ง่าย	1	1	1	1	0	0.8
54. ฉันทแผดเสียงหรือกรีดร้องบ่อยครั้ง	1	1	1	1	1	1
55. ฉันททำร้ายพ่อแม่	1	1	1	0	0	0.6
56. ฉันททำร้ายครู	1	1	1	1	0	0.8
57. ฉันททำลายของเล่นหรือสิ่งของอื่นๆ	1	1	1	1	1	1
58. ฉันทไม่ดูแลทะนุถนอมของเล่นและสิ่งของอื่นๆ	1	1	1	1	1	1
59. ฉันทเคยลักขโมยสิ่งของ	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
60. ฉันทุดโกหก	1	1	1	1	1	1
61. ฉันทชอบแกล้งหรือแหย่เด็กคนอื่นๆ	1	1	1	1	1	1
62. ฉันทมักจะโต้เถียงกับเพื่อนวัยเดียวกัน	1	1	1	1	0	0.8
63. ฉันทมักจะโต้เถียงกับพี่น้อง	1	1	1	0	1	0.8
64. ฉันทบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับเพื่อน	1	1	1	0	1	0.8
65. ฉันทบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับพี่น้อง	1	1	1	1	0	0.8
66. ฉันทมุ่งความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	0	-1	0.4
67. ฉันทมักจะสร้างความเดือดร้อนให้แก่พ่อแม่	1	1	1	0	0	0.6
68. ฉันทมักจะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ครู	1	1	1	0	0	0.6
69. จิตใจของฉันทว่าวุ่นได้ง่าย	1	1	1	1	-1	0.6
70. ฉันทจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่นาน	1	1	1	1	1	1
71. ฉันทล้มเลิกความตั้งใจก่อนที่งานจะสำเร็จ	1	1	1	0	1	0.8
72. ฉันทไม่สามารถรู้สึกสนุกสนานได้เมื่อต้องอยู่คนเดียว	1	1	1	1	1	1
73. การจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ยากสำหรับฉันท	1	1	1	1	1	1
74. ฉันทมักจะกระวนกระวายหรืออยู่ไม่นิ่ง	1	1	1	1	1	1
75. ฉันทปัสสาวะรดที่นอน	1	1	1	1	0	0.8
76. ฉันทขออนุญาตครูไปเข้าห้องน้ำบ่อยๆหรือไปนานๆ	1	1	1	1	1	1
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 21 ข้อ ดังนี้						
77. ฉันทมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน (I look others in the face when they talk.)	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
78. คนอื่นชื่นชอบฉันและมีความสุขเมื่ออยู่กับฉัน (Others like me and have fun with me.)	1	1	1	1	1	1
79. ฉันพูดขอบคุณเมื่อใครบางคนทำสิ่งดีๆให้ฉัน (I say thank you when someone does something nice for me.)	1	1	1	1	1	1
80. ฉันเตะหรือต่อยตีใครบางคนที่ทำให้ฉันโกรธ (I kick or hit someone else if they make me angry.)	1	1	1	1	1	1
81. ฉันเป็นคนจู้จี้ (I am bossy.)	1	1	1	1	0	0.8
82. ฉันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นๆ (I take turns with others.)	1	1	1	1	-1	0.6
83. คนอื่นพยายามกีดกันฉันออกจากพวกเขา (When I come over, others ask me to move or give them more space.)	1	1	1	1	1	1
84. ฉันไม่เล่นตามกติกา (I don't play fairly.)	1	1	1	1	0	0.8
85. ฉันฟังคนอื่นเวลาพวกเขาคุยกัน (I listen to others when they talk.)	1	1	1	1	1	1
86. ฉันแบ่งเกมและของเล่นให้คนอื่นๆ (I share games and toys with others.)	1	1	1	1	1	1
87. ฉันพูดว่า"ขอโทษ"เมื่อทำให้คนอื่นได้รับอุบัติเหตุ จนบาดเจ็บ (I say I'm sorry when I hurt someone by accident.)	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
88. เมื่อฉันเห็นคนอื่นเล่นเกมอยู่ ฉันจะเข้าไปขอ เล่นด้วยหากฉันอยากเล่น (When I see others playing a game I would like to play, I ask if I can join them.)	1	1	1	1	1	1
89. ฉันผูกมิตรได้ง่าย (I make friends easily.)	1	1	1	1	1	1
90. ฉันพูดขอโทษเมื่อทำให้ใครบางคนเสีย ผลประโยชน์ (I say I'm sorry when I hurt someone on purpose.)	1	1	1	1	1	1
91. ฉันเดินไปหาคนอื่นและชวนเขาสนทนา (I walk up to others and start conversation.)	1	1	1	1	1	1
92. ฉันคิดว่าคนอื่นไม่ชอบฉัน (Others do not like me.)	1	1	1	1	1	1
93. ฉันพูดแทรกหรือพูดตัดบทในขณะที่คนอื่นกำลัง พูด (I speak or interrupt if someone else is talking.)	1	1	1	1	1	1
94. คนอื่นชวนฉันเล่นด้วย (Others ask me to play.)	1	1	1	1	-1	0.6
95. ฉันช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขาต้องการความ ช่วยเหลือ (I help others when they need help.)	1	1	1	1	1	1
96. ฉันชวนให้คนอื่นเล่นด้วยกัน (I ask others to play.)	1	1	1	1	-1	0.6

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
97. เวลาพูดฉันจะพูดเสียงดังมาก (I am too loud when I talk.)	1	1	1	0	0	0.6
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 25 ข้อ ดังนี้						
98. ฉันมีความรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหา (Feel afraid when I have a problem to solve.)	1	1	1	1	1	1
99. ฉันคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน (Think of different solutions.)	1	0	1	1	1	0.8
100. ฉันกระวนกระวายและไม่มั่นใจเมื่อต้องตัดสินใจ ในเรื่องที่สำคัญ (Nervous and unsure when making important decisions.)	1	1	1	1	1	1
101. ฉันไม่รู้สึกหมดหวังหากการแก้ปัญหาครั้งแรก ล้มเหลว (Do not give up trying to solve problems when first attempt fails.)	1	1	1	1	1	1
102. ฉันจะกระทำตามความคิดแวบแรก (Act on the first idea that comes to mind.)	1	1	1	1	0	0.8
103. ฉันมีความเชื่อว่าปัญหานี้สามารถแก้ได้ (Believe a problem can be solved.)	1	1	1	1	1	1
104. ฉันวิเคราะห์สถานการณ์และระบุอุปสรรคในการ แก้ปัญหา (Analyze the situation and identify obstacles)	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
105. ฉันรู้สึกผิดหวังถ้าความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว (Frustrated if first attempt to solve problem fails.)	1	1	1	1	0	0.8
106. ฉันพยายามเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปให้นานที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ (Put off trying to solve problems as long as possible.)	1	1	1	1	1	1
107. ฉันไม่ได้ใช้เวลาในการประเมินผลการแก้ปัญหาทั้งหมดอย่างรอบคอบ (Do not take time to evaluate all results carefully.)	1	1	1	1	1	1
108. ฉันมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา (Go out of my way to avoid dealing with problems.)	1	1	1	1	1	1
109. ความยากของปัญหาทำให้ฉันรู้สึกแย่ (A difficult problem makes me upset.)	1	1	1	1	-1	0.6
110. ฉันจะจัดการเกี่ยวกับปัญหาเท่าที่จะเป็นไปได้ (Deal with problems as soon as possible.)	1	1	1	1	1	1
111. ฉันตัดสินใจแก้ปัญหาตามความคิดแวบแรก (Go with first good idea that comes to mind.)	1	1	1	1	1	1
112. ฉันหลีกเลี่ยงการคิดเกี่ยวกับปัญหา (Avoid thinking about problems.)	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
113. ฉันได้พิจารณาถึงความรู้สึกของตนเองเพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหาที่ดีกว่า (Examine mood, see how better it is after change.)	1	1	1	1	1	1
114. ฉันเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปจนกระทั่งสายเกินไป (Put off solving problems until it's too late.)	1	1	1	1	1	1
115. ฉันหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน (Spend more time avoiding solving problems.)	1	1	1	1	-1	0.6
116. ฉันไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือกในการแก้ปัญหา (Do not take time to consider pros and cons of options.)	1	1	1	1	1	1
117. ฉันได้ประเมินถึงสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง (Evaluate if the situation has changed for the better.)	1	1	1	1	1	1
118. ฉันพิจารณาและเปรียบเทียบผลที่ตามมาในแต่ละทางเลือกในการแก้ปัญหา (Weigh and compare the consequences of each option.)	1	1	1	1	1	1
119. เมื่อเจอปัญหาฉันจะเริ่มรู้สึกหดหู่และทำอะไรต่อไม่ได้ (Become depressed and immobilized.)	1	1	1	1	1	1

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
120. ฉันตัดสินใจจากความรู้สึกเล็กๆโดยไม่ได้สรุป ประมวลความคิด (Go with my "gut feeling" without thinking about effects.)	1	1	1	1	1	1
121. ฉันใช้วิธีการที่เป็นระบบเพื่อเปรียบเทียบ ทางเลือกต่างๆในการแก้ปัญหา (Use a systematic method for comparing alternatives.)	1	1	1	1	1	1
122. ฉันจดจำเป้าหมายของการแก้ปัญหาไว้ (Keep in mind the goal.)	1	1	1	1	0	0.8

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 25 ข้อ ดังนี้						
1. บางครั้งนักเรียนไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะทำร้ายคนอื่นได้	1	1	1	1	-1	0.6
2. ถ้านักเรียนโดนแหย่มากๆนักเรียนอาจจะทำร้ายคนอื่นได้	1	1	1	1	1	1
3. ถ้ามีใครบางคนทำร้ายนักเรียน นักเรียนจะตอบโต้กลับ	1	1	1	1	1	1
4. คิดว่านักเรียนทะเลาะวิวาทน้อยกว่าคนอื่น ๆ	1	1	1	1	-1	0.6
5. ถ้านักเรียนต้องใช้วิธีการที่รุนแรงในการปกป้องความถูกต้องของตนเอง นักเรียนก็จะทำ	1	1	1	1	1	1
6. ถ้ามีใครหลายคนกดดันนักเรียน นักเรียนก็จะลุกขึ้นสู้	1	1	1	1	1	1
7. นักเรียนรู้สึกผิด เสียใจเมื่อทำร้ายผู้อื่น	1	1	1	1	0	0.8
8. นักเรียนถูกคุกคามจากคนรู้จัก	1	1	1	0	1	0.8
9. เมื่อนักเรียนโกรธคลุ้มคลั่งนักเรียนจะทำลายสิ่งของ	1	1	1	1	0	0.8
10. นักเรียนบอกพ่อแม่อย่างเปิดเผยถ้านักเรียนไม่เห็นด้วย	1	1	1	0	0	0.6
11. นักเรียนมักจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่นบ่อยๆ	1	1	0	0	0	0.4
12. เมื่อนักเรียนรู้สึกไร้ค่าคนอื่น นักเรียนจะบอกเขาอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	1	1	1	1	1	1

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
13. นักเรียนไม่สามารถจะหาข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้เมื่อไม่มีใครเห็นด้วยกับนักเรียน	1	1	1	1	1	1
14. นักเรียนมักจะมีความคิดเห็นขัดแย้งคนอื่น	1	1	1	0	0	0.6
15. นักเรียนรู้สึกโกรธง่ายแต่หายเร็ว	1	1	0	0	0	0.4
16. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธ นักเรียนก็จะแสดงพฤติกรรมกวนประสาท	1	1	1	1	-1	0.6
17. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธมากมักจะหุนหันออกไปก่อนที่จะบันดาลโทสะ	1	1	1	1	0	0.8
18. นักเรียนเป็นคนใจเย็น	1	1	1	1	0	0.8
19. นักเรียนเป็นคนขี้โมโห	1	1	1	1	1	1
20. บางครั้งนักเรียนรู้สึกโกรธเป็นพินเป็นไฟโดยไม่มีเหตุผล	1	1	1	0	0	0.6
21. การควบคุมอารมณ์ของตนเองของนักเรียนเป็นเรื่องยุ่งยาก	1	1	1	1	1	1
22. บางครั้งนักเรียนรู้สึกอิจฉาริษยาคนอื่น	1	1	1	1	0	0.8
23. นักเรียนรู้สึกขมขื่นเกี่ยวกับบางเรื่อง	1	1	1	0	0	0.6
24. นักเรียนมีความกังวลว่าจะโดนนิทาลับหลัง	1	1	1	0	0	0.6
25. นักเรียนรู้สึกหวาดระแวงคนแปลกหน้า	1	1	1	0	0	0.6
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของ วัยรุ่น จำนวน 36 ข้อ ดังนี้						
26. นักเรียนมักจะใช้เวลาในการแต่งตัวนานเกินไป (Dawdles in getting dressed)	1	1	1	1	1	1

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
27. นักเรียนมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถลเมื่อถึง เวลารับประทานอาหาร (Dawdles or lingers at mealtime)	1	1	1	1	0	0.8
28. นักเรียนไม่มีมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร (Has poor table manners)	1	1	0	0	-1	0.2
29. นักเรียนรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ (Refuses to eat food presented)	1	1	1	1	-1	0.6
30. นักเรียนปฏิเสธที่จะช่วยทำงานบ้านเมื่อขอให้ช่วย (Refuses to do chores when asked)	1	1	1	1	1	1
31. นักเรียนนอนดึก (Slow in getting ready for bed)	1	1	1	1	1	1
32. นักเรียนไม่ยอมเข้านอนเมื่อถึงเวลา (Refuses to go to bed in time)	1	1	1	1	1	1
33. นักเรียนไม่ทำตามกฎระเบียบของบ้าน (Does not obey house rules)	1	1	1	1	1	1
34. หากไม่ขู่ว่าจะโดนลงโทษนักเรียนก็จะไม่เชื่อฟัง พ่อแม่ (Refuses to obey until threatened with punishment)	1	1	1	1	0	0.8
35. นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมต่อต้านเมื่อบอกให้ทำ บางสิ่งบางอย่าง (Acts defiant when told to do something)	1	1	1	1	1	1
36. นักเรียนโต้แย้งกับพ่อแม่เกี่ยวกับกฎระเบียบ (Argues with parents about rules)	1	1	1	1	1	1
37. นักเรียนโกรธเมื่อผู้อื่นไม่ทำตามตนเอง	1	1	1	1	0	0.8

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
38. นักเรียนมีอารมณ์เกรี้ยวกราด (Has temper tantrums)	1	1	1	1	0	0.8
39. นักเรียนพูดโต้เถียงผู้ใหญ่ (Sasses adults)	1	1	1	1	1	1
40. นักเรียนมักจะบ่นพึมพำ (Whines)	1	1	1	0	0	0.6
41. นักเรียนร้องไห้ง่าย (Cries easily)	1	1	1	1	0	0.8
42. นักเรียนแฉะเสียงหรือกรีดร้องบ่อยครั้ง (Yells or screams)	1	1	1	1	1	1
43. นักเรียนทำร้ายพ่อแม่ (Hits parents)	1	1	1	1	0	0.8
44. นักเรียนทำลายของเล่นหรือสิ่งของอื่นๆ (Destroys toys or other objects)	1	1	1	1	0	0.8
45. นักเรียนไม่ดูแลทะนุถนอมของเล่นและสิ่งของ อื่นๆ (Is careless with toys and other objects)	1	1	1	1	1	1
46. นักเรียนลักขโมยสิ่งของ (Steals)	1	1	1	1	1	1
47. นักเรียนพูดโกหก (Lies)	1	1	1	1	1	1
48. นักเรียนแกล้งหรือแหย่เด็กคนอื่นๆ (Teases or provokes other children)	1	1	1	1	1	1

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
49. นักเรียนมักจะโต้เถียงกับเพื่อนวัยเดียวกัน (Verbally fights with friends his/her own age)	1	1	1	0	1	0.8
50. นักเรียนมักจะโต้เถียงกับพี่น้อง (Verbally fights sisters and brothers)	1	1	1	1	0	0.8
51. นักเรียนตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับเพื่อน (Physically fights with friends his/her own age)	1	1	1	0	1	0.8
52. นักเรียนตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับพี่น้อง (Physically fights sisters and brothers)	1	1	1	0	1	0.8
53. นักเรียนมุ่งความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง (Constantly seeks attention)	1	1	1	0	-1	0.4
54. นักเรียนมักจะสร้างความเดือดร้อนให้แก่พ่อแม่ (Interrupts)	1	1	1	0	-1	0.4
55. จิตใจของนักเรียนว่าวุ่นได้ง่าย (Is easily distracted)	1	1	1	1	-1	0.6
56. นักเรียนจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่นาน (Has short attention span)	1	1	1	1	1	1
57. นักเรียนมักจะล้มเลิกความตั้งใจก่อนที่งานจะสำเร็จ (Fails to finish)	1	1	1	1	1	1
58. นักเรียนจะไม่มีผู้สนุกสนานเมื่อต้องอยู่คนเดียว (Has difficulties entertaining him/herself alone)	1	1	1	1	1	1
59. การจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ยากสำหรับนักเรียน (Has difficulties concentrating on one thing)	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)**

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
60. นักเรียนมักจะกระวนกระวายหรืออยู่ไม่นิ่ง (Is overactive or restless)	1	1	1	1	1	1
61. นักเรียนปัสสาวะรดที่นอน (Wets in bed)	1	1	1	1	0	0.8
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 20 ข้อ ดังนี้						
62. นักเรียนมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน	1	1	1	1	1	1
63. นักเรียนพูดขอบคุณเมื่อคนอื่นทำสิ่งดีๆให้ตนเอง	1	1	1	1	1	1
64. นักเรียนเตะหรือตอยตีคนที่ทำให้โกรธ	1	1	1	1	1	1
65. นักเรียนเป็นคนจู้จี้	1	1	1	1	0	0.8
66. นักเรียนรู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ	1	1	1	1	1	1
67. นักเรียนมักจะไม่ทำอะไรตามกติกาที่ตกลงไว้	1	1	1	1	1	1
68. นักเรียนฟังคนอื่นเมื่อพวกเขาคุยกัน	1	1	1	1	1	1
69. นักเรียนแบ่งเกมและของเล่นให้คนอื่น ๆ	1	1	1	1	1	1
70. นักเรียนพูดว่า"ขอโทษ"เมื่อทำให้คนอื่นได้รับ อุบัติเหตุจนบาดเจ็บ	1	1	1	1	1	1
71. เมื่อเห็นคนอื่นเล่นเกมอยู่ นักเรียนจะเข้าไปขอ เล่นด้วยหากนักเรียนอยากเล่น	1	1	1	1	1	1
72. นักเรียนผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่าย	1	1	1	1	1	1
73. นักเรียนพูดขอโทษเมื่อทำให้ใครบางคนเสีย ผลประโยชน์	1	1	1	1	1	1
74. นักเรียนเดินไปหาคนอื่นและชวนเขาสนทนาก่อน	1	1	1	1	1	1
75. นักเรียนคิดว่าคนอื่นไม่ชอบตนเอง	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)**

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
76. นักเรียนพูดแทรกหรือพูดตัดบทในขณะที่คนอื่นกำลังพูด	1	1	1	1	1	1
77. มีคนชวนนักเรียนเล่นด้วยกัน	1	1	1	1	-1	0.6
78. นักเรียนช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ	1	1	1	1	1	1
79. นักเรียนชวนให้คนอื่นเล่นด้วยกัน	1	1	1	1	-1	0.6
80. นักเรียนพูดเสียงดังมาก	1	1	1	0	1	0.8
81. นักเรียนมักจะเก็บตัวอยู่คนเดียว	1	1	1	1	1	1
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ ดังนี้						
82. นักเรียนรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	1
83. นักเรียนคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหที่แตกต่างกัน	1	1	1	1	-1	0.6
84. นักเรียนกระวนกระวายและไม่มั่นใจเมื่อต้องตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ	1	1	1	1	1	1
85. นักเรียนไม่รู้สึกรอดหวังหากการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว	1	1	1	1	1	1
86. นักเรียนมีความเชื่อว่าปัญหาสามารถแก้ไขได้	1	1	1	1	1	1
87. นักเรียนได้วิเคราะห์สถานการณ์และระบุอุปสรรคในการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1
88. นักเรียนรู้สึกผิดหวังถ้าความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว	1	1	1	0	1	0.8
89. นักเรียนมักจะพยายามหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1
90. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการประเมินผลการแก้ปัญหาทั้งหมดอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)**

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
91. นักเรียนมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา	1	1	1	1	1	1
92. ความยากของปัญหาทำให้นักเรียนรู้สึกแย่	1	1	1	1	-1	0.6
93. นักเรียนจะจัดการเกี่ยวกับปัญหาเท่าที่จะเป็นไปได้	1	1	1	1	1	1
94. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาโดยไม่ปรึกษาคนอื่น	1	1	1	1	1	1
95. นักเรียนเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปจนกระทั่งสายเกินไป	1	1	1	1	1	1
96. นักเรียนหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน	1	1	1	1	1	1
97. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือกในการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1
98. นักเรียนพิจารณาและเปรียบเทียบผลที่ตามมาในแต่ละทางเลือกในการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1
99. เมื่อเจอปัญหานักเรียนจะเริ่มรู้สึกหุดหู่และทำอะไรต่อไม่ได้	1	1	1	1	1	1
100. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาจากความรู้สึกเล็กๆ โดยไม่ได้สรุปประมวลความคิด	1	1	1	1	1	1
101. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด	1	1	1	0	1	0.8
102. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้แก้ปัญหาไม่ได้ผล	1	1	1	1	1	1
103. นักเรียนขาดการไตร่ตรองในการตัดสินใจมากเกินไป	1	1	1	0	0	0.6

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 25 ข้อ ดังนี้						
1. บางครั้งนักเรียนไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะทำร้ายคนอื่นได้	1	1	1	1	-1	0.6
2. ถ้านักเรียนโดนแหย่มากๆนักเรียนอาจจะทำร้ายคนอื่นได้	1	1	1	1	1	1
3. ถ้ามีใครบางคนทำร้ายนักเรียน นักเรียนจะตอบโต้กลับ	1	1	1	1	1	1
4. คิดว่านักเรียนทะเลาะวิวาทน้อยกว่าคนอื่น ๆ	1	1	1	1	-1	0.6
5. ถ้านักเรียนต้องใช้วิธีการที่รุนแรงในการปกป้องความถูกต้องของตนเอง นักเรียนก็จะทำ	1	1	1	1	1	1
6. ถ้ามีใครหลายคนกดดันนักเรียน นักเรียนก็จะลุกขึ้นสู้	1	1	1	1	1	1
7. นักเรียนรู้สึกผิด เสียใจเมื่อทำร้ายผู้อื่น	1	1	1	1	0	0.8
8. นักเรียนถูกคุกคามจากคนรู้จัก	1	1	1	1	0	0.8
9. เมื่อนักเรียนโกรธคลุ้มคลั่งนักเรียนจะทำลายสิ่งของ	1	1	1	1	0	0.8
10. นักเรียนบอกคนอื่นอย่างเปิดเผยถ้านักเรียนไม่เห็นด้วย	1	1	1	0	0	0.6
11. นักเรียนมักจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่นบ่อยๆ	1	1	0	0	0	0.4
12. เมื่อนักเรียนรู้สึกไร้ค่าคนอื่น นักเรียนจะบอกเขาอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
13. นักเรียนไม่สามารถจะหาข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้เมื่อไม่มีใครเห็นด้วยกับนักเรียน	1	1	1	1	1	1
14. นักเรียนมักจะมีความคิดขัดแย้งคนอื่น	1	1	1	0	0	0.6
15. นักเรียนโกรธง่ายแต่หายเร็ว	1	1	0	0	0	0.4
16. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธ นักเรียนก็จะแสดงพฤติกรรมกวนประสาท	1	1	1	-1	1	0.6
17. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธมากมักจะหุนหันออกไปก่อนที่จะบันดาลโทสะ	1	1	1	0	1	0.8
18. นักเรียนเป็นคนใจเย็น	1	1	1	1	1	1
19. นักเรียนเป็นคนขี้โมโห	1	1	1	1	1	1
20. บางครั้งนักเรียนรู้สึกโกรธเป็นฟืนเป็นไฟโดยไม่มีเหตุผล	1	1	1	0	0	0.6
21. การควบคุมอารมณ์ของตนเองของนักเรียนเป็นเรื่องยุ่งยาก	1	1	1	1	1	1
22. บางครั้งนักเรียนรู้สึกอิจฉาริษยาคนอื่น	1	1	1	1	0	0.8
23. นักเรียนรู้สึกขมขื่นเกี่ยวกับบางเรื่อง	1	1	1	0	0	0.6
24. นักเรียนมีความกังวลว่าจะโดนนินทาต์บหลัง	1	1	0	0	1	0.6
25. นักเรียนรู้สึกหวาดระแวงคนแปลกหน้า	1	1	1	0	0	0.6
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของ วัยรุ่น จำนวน 34 ข้อ ดังนี้	1	1	1	1	1	1
26. นักเรียนมาโรงเรียนสายหรือเข้าห้องเรียนช้า						
27. นักเรียนมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถลเมื่อถึงเวลาเรียน	1	1	1	1	1	1
28. นักเรียนไม่มีมารยาทที่ดีในห้องเรียน	1	1	1	0	-1	0.4

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
29. นักเรียนรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์	1	1	1	1	1	1
30. นักเรียนปฏิเสธที่จะช่วยทำความสะอาด ห้องเรียนเมื่อเพื่อนหรือครูขอให้ช่วย	1	1	1	1	1	1
31. นักเรียนมักจะนั่งสัปหงกในชั่วโมงเรียน	1	1	1	1	1	1
32. นักเรียนแอบหลับในห้องเรียน	1	1	1	1	1	1
33. นักเรียนไม่ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
34. หากไม่เชื่อว่าคะแนนสอบนักเรียนก็จะไม่เชื่อฟัง ครู	1	1	1	0	0	0.6
35. นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมต่อต้านเมื่อบอกให้ทำ บางสิ่งบางอย่าง	1	1	1	1	1	1
36. นักเรียนโต้แย้งกับครูเกี่ยวกับกฎระเบียบของ โรงเรียน	1	1	1	1	1	1
37. นักเรียนโกรธเมื่อผู้อื่นไม่ทำตามตนเอง	1	1	1	0	1	0.8
38. นักเรียนมีอารมณ์เกรี้ยวกราด	1	1	1	1	1	1
39. นักเรียนพูดได้เสียงผู้ใหญ่มาก	1	1	1	1	1	1
40. นักเรียนมักจะบ่นพึมพำ	1	1	1	0	1	0.8
41. นักเรียนร้องไห้ง่าย	1	1	1	1	0	0.8
42. นักเรียนมักจะแผดเสียงหรือกรีดร้อง	1	1	1	1	1	1
43. นักเรียนทำร้ายครู	1	1	0	1	1	0.8
44. นักเรียนทำลายสิ่งของในห้องเรียนหรือใน โรงเรียน	1	1	1	1	1	1
45. นักเรียนไม่ดูแลทะนุถนอมสิ่งของต่างๆ	1	1	1	1	1	1
46. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว	1	1	1	1	1	1
47. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)**

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
48. นักเรียนแกล้งหรือแหย่เด็กคนอื่น ๆ	1	1	1	1	1	1
49. นักเรียนได้เถียงกับเพื่อนๆ หรือนักเรียนในโรงเรียน	1	1	1	1	1	1
50. นักเรียนตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับเพื่อน	1	1	1	1	1	1
51. นักเรียนมุ่งความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	0	-1	0.4
52. นักเรียนมักจะสร้างความเดือดร้อนแก่ครู	1	1	1	1	0	0.8
53. จิตใจของนักเรียนว่าวุ่นได้ง่าย	1	1	1	1	1	1
54. นักเรียนจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่นาน	1	1	1	1	1	1
55. นักเรียนมักจะล้มเลิกความตั้งใจก่อนทำงานจะสำเร็จ	1	1	1	1	1	1
56. นักเรียนจะไม่รู้สึกสนุกสนานเมื่อต้องอยู่คนเดียว	1	1	1	1	1	1
57. การจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ยากสำหรับนักเรียน	1	1	1	1	1	1
58. นักเรียนมักจะกระวนกระวายหรืออยู่ไม่นิ่ง	1	1	1	1	1	1
59. นักเรียนขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำบ่อยๆ หรือไปเข้าห้องน้ำนานๆ	1	1	1	1	1	1
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 20 ข้อ ดังนี้						
60. นักเรียนมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน	1	1	1	1	1	1
61. นักเรียนพูดขอบคุณเมื่อคนอื่นทำสิ่งดีๆ ให้ตนเอง	1	1	1	1	1	1
62. นักเรียนเตะหรือต่อยตีคนที่ทำให้โกรธ	1	1	1	1	1	1
63. นักเรียนเป็นคนใจสู้	1	1	1	1	0	0.8
64. นักเรียนรู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ	1	1	1	1	1	1
65. นักเรียนมักจะไม่ทำอะไรตามกติกาที่ตกลงไว้	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)**

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
66. นักเรียนฟังคนอื่นเมื่อพวกเขาคุยกัน	1	1	1	1	1	1
67. นักเรียนแบ่งเกมและของเล่นให้คนอื่น ๆ	1	1	1	1	1	1
68. นักเรียนพูดว่า "ขอโทษ" เมื่อทำให้คนอื่นได้รับ อุบัติเหตุจนบาดเจ็บ	1	1	1	1	1	1
69. เมื่อเห็นคนอื่นเล่นเกมอยู่ นักเรียนจะเข้าไปขอ เล่นด้วยหากนักเรียนอยากเล่น	1	1	1	1	1	1
70. นักเรียนผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่าย	1	1	1	1	1	1
71. นักเรียนพูดขอโทษเมื่อทำให้ใครบางคนเสีย ผลประโยชน์	1	1	1	1	1	1
72. นักเรียนเดินไปหาคนอื่นและชวนเขาสนทนาก่อน	1	1	1	1	1	1
73. นักเรียนคิดว่าคนอื่นไม่ชอบตนเอง	1	1	1	1	1	1
74. นักเรียนพูดแทรกหรือพูดตัดบทในขณะที่คนอื่น กำลังพูด	1	1	1	1	1	1
75. มีคนชวนนักเรียนเล่นด้วยกัน	1	1	1	1	-1	0.6
76. นักเรียนช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขาต้องการความ ช่วยเหลือ	1	1	1	1	1	1
77. นักเรียนชวนให้คนอื่นเล่นด้วยกัน	1	1	1	1	-1	0.6
78. นักเรียนพูดเสียงดังมาก	1	1	1	1	0	0.8
79. นักเรียนมักจะเก็บตัวอยู่คนเดียว	1	1	1	1	1	1
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ ดังนี้						
80. นักเรียนรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	1
81. นักเรียนคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหที่แตกต่างกัน	1	1	1	1	-1	0.6

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)**

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
82. นักเรียนกระวนกระวายและไม่มั่นใจเมื่อต้องตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ	1	1	1	1	1	1
83. นักเรียนไม่รู้สึกรอคอยหวังหากการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว	1	1	1	1	0	0.8
84. นักเรียนมีความเชื่อว่าปัญหาสามารถแก้ได้	1	1	1	1	1	1
85. นักเรียนได้วิเคราะห์สถานการณ์และระบุอุปสรรคในการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1
86. นักเรียนรู้สึกผิดหวังถ้าความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว	1	1	1	1	-1	0.6
87. นักเรียนมักจะพยายามหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1
88. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการประเมินผลการแก้ปัญหาทั้งหมดอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	1	1
89. นักเรียนมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา	1	1	1	1	1	1
90. ความยากของปัญหาทำให้นักเรียนรู้สึกแย่	1	1	1	1	-1	0.6
91. นักเรียนจะจัดการเกี่ยวกับปัญหาเท่าที่จะเป็นไปได้	1	1	1	1	1	1
92. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาโดยไม่ปรึกษาคนอื่น	1	1	1	1	1	1
93. นักเรียนเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปจนกระทั่งสายเกินไป	1	1	1	1	1	1
94. นักเรียนหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน	1	1	1	1	1	1
95. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือกในการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1

**สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของภาษา
แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)**

ลักษณะโดยทั่วไป	คะแนนการพิจารณาของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
96. นักเรียนพิจารณาและเปรียบเทียบผลที่ตามมา ในแต่ละทางเลือกในการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1
97. เมื่อเจอปัญหา นักเรียนจะเริ่มรู้สึกหุนหันและทำ อะไรต่อไม่ได้	1	1	1	1	1	1
98. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาจากความรู้สึกเล็กๆ โดยไม่ได้สรุปประมวลความคิด	1	1	1	1	1	1
99. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด	1	1	1	0	1	0.8
100. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงสาเหตุ ที่ทำให้แก้ปัญหาไม่ได้ผล	1	1	1	1	1	1
101. นักเรียนขาดการไตร่ตรองในการตัดสินใจมาก เกินไป	1	1	1	0	0	0.6

ภาคผนวก ค
ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 100.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.8010	1.3800	2.2300	.8500	1.6159	.0550

Reliability Coefficients 21 items

Alpha = .8614 Standardized item alpha = .8586

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 100.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.8267	1.4800	2.2200	.7400	1.5000	.1172

Reliability Coefficients 6 items

Alpha = .7459 Standardized item alpha = .7523

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 100.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.9700	1.3200	2.3000	.9800	1.7424	.1168

Reliability Coefficients 6 items

Alpha = .6988 Standardized item alpha = .6912

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 100.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.3600	2.1100	2.6600	.5500	1.2607	.0261

Reliability Coefficients 11 items

Alpha = .8061 Standardized item alpha = .8556

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 100.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.9673	1.3200	2.6600	1.3400	2.0152	.1146

Reliability Coefficients 44 items

Alpha = .8354 Standardized item alpha = .8564

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
------------	------	---------	---------	-------	---------	----------

2.4322 1.5000 3.8000 2.3000 2.5333 .4409

Reliability Coefficients 29 items

Alpha = .8283 Standardized item alpha = .8272

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.8014	1.0667	3.6667	2.6000	3.4375	.3009

Reliability Coefficients 47 items

Alpha = .7942 Standardized item alpha = .8124

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.9651	1.6667	4.0667	2.4000	2.4400	.5575

Reliability Coefficients 21 items

Alpha = .5057 Standardized item alpha = .4703

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.5133	1.8000	3.5000	1.7000	1.9444	.2449

Reliability Coefficients 25 items

Alpha = .8313 Standardized item alpha = .8310

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.2975	1.0667	4.0667	3.0000	3.8125	.5440

Reliability Coefficients 122 items

Alpha = .9014 Standardized item alpha = .9039

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.3693	1.1333	3.8667	2.7333	3.4118	.6555

Reliability Coefficients 25 items

Alpha = .8081 Standardized item alpha = .8013

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

*** 1 has zero variance

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.0905	1.0333	3.5667	2.5333	3.4516	.3506

Reliability Coefficients 35 items

Alpha = .9242 Standardized item alpha = .9191

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3.1800	1.6667	4.3333	2.6667	2.6000	.8161

Reliability Coefficients 20 items

Alpha = .6225 Standardized item alpha = .6197

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.5939	1.8000	4.2000	2.4000	2.3333	.5526

Reliability Coefficients 22 items

Alpha = .7548 Standardized item alpha = .7453

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

*** ❶ has zero variance

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.4810	1.0333	4.3333	3.3000	4.1935	.6977

Reliability Coefficients 102 items

Alpha = .9215 Standardized item alpha = .9191

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.5027	1.6333	4.8667	3.2333	2.9796	.4819

Reliability Coefficients 25 items

Alpha = .5036 Standardized item alpha = .8378

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
------------	------	---------	---------	-------	---------	----------

2.2392 1.1667 2.9333 1.7667 2.5143 .1664

Reliability Coefficients 34 items

Alpha = .9716 Standardized item alpha = .9721

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3.0483	1.9000	3.9000	2.0000	2.0526	.3340

Reliability Coefficients 20 items

Alpha = .6100 Standardized item alpha = .5928

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.9485	2.4667	3.3333	.8667	1.3514	.0521

Reliability Coefficients 22 items

Alpha = .8910 Standardized item alpha = .8978

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	2.6191	1.1667	4.8667	3.7000	4.1714	.3581

Reliability Coefficients 101 items

Alpha = .9289   Standardized item alpha = .9496

ภาคผนวก ง
โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

โปรแกรมการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

กิจกรรมครั้งที่ 1 “เราเป็นเพื่อนกันนะ”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ

1. สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยอิสระนักเรียนในกลุ่มทดลอง
2. นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายและเกณฑ์การปฏิบัติของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. ภาพสีหน้าและคำบรรยายแสดงอารมณ์ต่างๆ ดังนี้
  - 1.1 โกรธ
  - 1.2 มีความสุข
  - 1.3 เสียใจ
  - 1.4 เหนื่อย
  - 1.5 ภูมิใจ
  - 1.6 หิว
  - 1.7 ประหลาดใจ
  - 1.8 หวาดกลัว
  - 1.9 วิตกกังวล
  - 1.10 เศร้า
2. ใบงานแนวคำถามในการสัมภาษณ์
3. ใบงานการสัมภาษณ์เพื่อน

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับผู้เข้ารับการฝึกและแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ ระยะเวลาในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธซึ่งใช้เวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมเป็น 9 ครั้ง และเงื่อนไขบางประการเกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกโดยผู้วิจัยและนักเรียนต้องวางกฎเกณฑ์ในห้องเรียน ซึ่งหากกระทำผิดจะโดนหักคะแนนสะสม

2. ผู้วิจัยแจกกระดาษรูปก้อนเมฆคนละ 1 แผ่น ซึ่งมีใบหน้าแสดงความรู้สึกต่างๆ โดยนักเรียนจะต้องไปหาคู่ต่อเป็นรูปก้อนเมฆที่สมบูรณ์ เพื่อให้ได้รูปใบหน้าแสดงความรู้สึกและคำบรรยายที่ตรงกับใบหน้าให้สมบูรณ์
3. นักเรียนที่จับคู่กันสัมภาษณ์ซึ่งกันและกัน ตามแนวคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยให้เวลาในการสัมภาษณ์ 10 นาที
4. ผู้วิจัยแปะรูปแสดงความรู้สึกบนกระดานดำ หากนักเรียนคู่ใดเลือกรูปแสดงความรู้สึกและคำบรรยายตรงกับภาพบนกระดาน ให้นักเรียนคู่นั้นออกมาหน้าชั้นเรียนเพื่อแนะนำคู่ของตนเองสลับกันให้เวลาคู่ละ 3 นาที นักเรียนที่เหลือสามารถซักถามเพิ่มเติมได้
5. นักเรียนทุกคนรายงานประสบการณ์ ความรู้สึกและสิ่งที่ได้จากการแนะนำตนเอง
6. ผู้วิจัยนัดแนะการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธในครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. การร่วมกิจกรรม
2. การตอบคำถาม

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

1. รายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว
  - 1.1 มีพี่น้องกี่คน
  - 1.2 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนใด

2. การศึกษา ยกตัวอย่าง
  - 2.1 ชอบเรียนวิชาอะไร เพราะเหตุใด
  - 2.2 วิชาใดที่คิดว่าตนเองเรียนยาก เพราะเหตุใด

3. เพื่อน ยกตัวอย่าง
  - 3.1 ชอบให้เพื่อนมีนิสัยและบุคลิกภาพอย่างไร เพราะเหตุใด
  - 3.2 เพื่อนที่ดีในทัศนคติของตนเองเป็นอย่างไร
  - 3.3 ไม่ชอบให้เพื่อนมีนิสัยและบุคลิกภาพอย่างไร เพราะเหตุใด

4. เรื่องส่วนตัว ยกตัวอย่าง
  - 4.1 ความใฝ่ฝันในชีวิต อยากทำงานอาชีพอะไร
  - 4.2 สิ่งที่น่าสนใจที่สุดคือเรื่องใด
  - 4.3 นักเรียนมีข้อดีและข้อเสียที่อยากแก้ไขคืออะไร

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 1
“เราเป็นเพื่อนกันนะ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนสลับกันสัมภาษณ์คู่ของตนเอง ตามแนวคำถามที่กำหนดโดยนักเรียน สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากคู่ของตนเองได้ ภายในเวลา 10 นาที

ข้อมูลทั่วไป

เพื่อนของฉันชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....

เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/..... อาจารย์ประจำชั้น.....

เพื่อนของฉันสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียน.....

กิจกรรมในยามว่างของเพื่อนของฉัน.....

รายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว

เพื่อนของฉันมีพี่น้อง.....คน เพื่อนของฉันเป็นคนที่.....

คุณพ่อประกอบอาชีพ..... คุณแม่ประกอบอาชีพ.....

ข้อมูลด้านการศึกษา

เพื่อนของฉันชอบเรียนวิชา.....เพราะ.....

วิชาที่เพื่อนของฉันคิดว่าเรียนยาก คือ.....เพราะ.....

ข้อมูลเกี่ยวกับเพื่อน

เพื่อนของฉันชอบเพื่อนที่มีนิสัยและบุคลิกภาพ.....

.....เพราะ.....

เพื่อนที่ดีในทัศนคติของเพื่อนของฉัน คือ.....

เพื่อนของฉันไม่ชอบให้เพื่อนของตนเองมีนิสัยและบุคลิกภาพ ดังนี้.....

.....เพราะ.....

ข้อมูลส่วนตัว

เพื่อนของฉันอยากจะทำอาชีพ.....เพราะ.....

สิ่งที่เพื่อนของฉันภาคภูมิใจที่สุด คือ.....

ข้อดีของเพื่อนของฉัน คือ.....

ข้อเสียที่เพื่อนของฉันอยากแก้ไข คือ.....

กิจกรรมครั้งที่ 2 “ความโกรธเป็นสิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ

1. บอกผลเสียที่เกิดจากการแสดงความโกรธออกมาภายนอกและการเก็บความโกรธไว้ภายใน
2. บ่งชี้ถึงปฏิกิริยาของร่างกายที่เกิดจากความโกรธ
3. บอกวิธีการในการควบคุมความโกรธ
4. ใช้การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. ใบงานสิ่งที่อยากเปลี่ยนแปลง
2. ใบงานการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
3. PowerPoint การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม
4. เอกสารประกอบการบรรยาย

วิธีดำเนินการ

ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

1. ผู้วิจัยและนักเรียนรสนทนาพร้อมกันถึงสิ่งที่ตนเองเปลี่ยนแปลง โดยผู้วิจัยถามนักเรียนว่า “ลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพแบบใดของนักเรียนที่นักเรียนต้องการจะเปลี่ยนแปลง”
2. ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น โดยให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ตนเองอยากเปลี่ยนแปลง
3. ผู้วิจัยอ่านสิ่งที่นักเรียนอยากเปลี่ยนแปลงให้นักเรียนทุกคนฟัง โดยขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เขียนสิ่งที่เพื่อนอยากเปลี่ยนแปลงบนกระดานดำ

ขั้นกิจกรรม

4. ผู้วิจัยถามนักเรียนว่า “นักเรียนเคยโกรธใครบ้างหรือไม่” จากนั้นถามต่อว่า “นักเรียนคนไหนบ้างที่คิดว่าตนเองมักจะแสดงอาการโกรธออกมาเสมอ เช่น แสดงอาการปิดประตูประตอกเสียงดัง พุดจาตะคอกหรือด่าทอนที่ที่ตนเองโกรธ ทำลายข้าวของ เป็นต้น” ให้นักเรียนยกมือขึ้น”

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในการแสดงความรู้สึกออกมา โดยถามคำถามนักเรียนว่า “เมื่อนักเรียนโกรธหรือไม่พอใจคนอื่น นักเรียนทำอย่างไรบ้าง แสดงพฤติกรรมใด และนักเรียนรู้สึกอย่างไร”

6. นักเรียนร่วมกันเขียนแผนภาพความคิดปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดความโกรธ โดยให้นักเรียนประเมินจากความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง จากนั้นผู้วิจัยถามนักเรียนต่อว่า “นักเรียนคิดว่าการกระทำแบบนี้จะส่งผลดีหรือผลเสียต่อตนเองอย่างไร และนักเรียนต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้หรือไม่”

7. ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการที่นักเรียนเคยใช้ในการควบคุมความโกรธ โดยผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อเขียนวิธีการในการควบคุมความโกรธของนักเรียนทุกคนบนกระดานดำ

8. ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการควบคุมความโกรธ ซึ่งนักเรียนจะต้องช่วยกันระดมความคิดเพื่อให้เกิดทางเลือกในการแก้ปัญหาให้มากที่สุด และประเมินผลจากทางเลือกต่างๆ เพื่อเลือกวิธีการในการแก้ปัญหาทางสังคมที่มีประสิทธิภาพที่สุด โดยมีขั้นตอนดังนี้ กำหนดปัญหา กำหนดทางเลือก วิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และประเมินผลการแก้ปัญหา ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมแต่ละขั้นตอน พร้อมทั้งเน้นให้นักเรียนระบุปัญหา กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ เพื่อเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกิดความโกรธที่เกิดผลดีที่สุด

9. ผู้วิจัยเสนอตัวอย่างสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ ดังนี้ “นักเรียนกำลังเดินออกจากห้องเรียนไปยังห้องสมุดกับเพื่อน มีนักเรียนในห้องเดียวกันอีกคนหนึ่งมากล่าวหาว่านักเรียนขโมยเงินในกระเป๋าสะพายของเขาไป และหันไปบอกนักเรียนในห้องและนักเรียนห้องอื่นที่เดินผ่านมาและตะโกนบอกว่าให้มาดูโจรขโมยเงินเพื่อน” ซึ่งนักเรียนตอบคำถามร่วมกันดังต่อไปนี้

9.1 ระบุปัญหาที่ได้ฟังตามความคิดของนักเรียน

9.2 ถ้านักเรียนเจอเหตุการณ์นี้จะรู้สึกอย่างไร และจะมีปฏิกิริยาต่อปัญหานี้อย่างไร

9.3 นักเรียนจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไรหรือจะแสดงพฤติกรรมอื่นๆ อะไรบ้าง พร้อมทั้งบอกข้อดีและข้อเสียของวิธีการแก้ปัญหาแต่ละวิธี

ขั้นสรุป

10. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ โดยผู้วิจัยเน้นย้ำกับนักเรียนเมื่อเจอสถานการณ์ต่างๆที่กระตุ้นให้เกิดความไม่พอใจหรือเกิดความโกรธ นักเรียนจะต้องคิดหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง โดยการประเมินจากทางเลือกที่ก่อให้เกิดผลดีมากที่สุดและเกิดผลเสียน้อยที่สุด

11. ผู้วิจัยแจกใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกใช้การแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธเพื่อประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล จากสถานการณ์ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ตัวอย่าง

นักเรียนมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งซึ่งนักเรียนไว้ใจใจมาก นักเรียนมักจะเล่าเรื่องส่วนตัวให้เพื่อนคนนี้ฟังเสมอ แต่วันหนึ่งนักเรียนทราบจากเพื่อนอีกคนหนึ่งที่เพื่อนสนิทของนักเรียนคนนี้นำความลับและเรื่องส่วนตัวของนักเรียนไปเล่าให้คนอื่นฟังและนินทานักเรียนลับหลังบ่อยครั้ง นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

การประเมินผล

1. การร่วมกิจกรรม
2. การตอบคำถาม
3. การแสดงความคิดเห็น
4. การระดมสมอง
5. การอภิปราย

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 2
“ความโกรธเป็นสิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง”

สิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง
คืออะไรนี่.....

สิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลงคือ.....

เพราะ.....

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 2
“ความโกรธเป็นสิ่งที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง”

สถานการณ์ นักเรียนมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งซึ่งนักเรียนไว้ใจมาก นักเรียนมักจะเล่าเรื่องส่วนตัวให้เพื่อนคนนี้ฟังเสมอ แต่วันหนึ่งนักเรียนทราบจากเพื่อนอีกคนหนึ่งที่เพื่อนสนิทของนักเรียนคนนี้นำความลับและเรื่องส่วนตัวของนักเรียนไปเล่าให้คนอื่นฟังและนินทานักเรียนลับหลังบ่อยครั้ง นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

กิจกรรมครั้งที่ 3 “การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธของฉันทัน”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ

1. บอกกระบวนการในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธได้
2. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. บัตรคำ ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา กำหนดทางเลือก วิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และการประเมินผลการแก้ปัญหา
2. ใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันทบทวนการฝึกควบคุมความโกรธโดยการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม ซึ่งเริ่มจากการกำหนดปัญหา กำหนดทางเลือก วิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และการประเมินผลการแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยติดบัตรคำ 6 ใบ ได้แก่ การกำหนดปัญหา กำหนดทางเลือก วิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และการประเมินผลการแก้ปัญหา ให้นักเรียนส่งตัวแทนนำบัตรคำมาแปะไว้บนกระดานดำโดยเรียงลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาให้ถูกต้อง จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นกิจกรรม

2. ผู้วิจัยแจกขนมให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น โดยขนมมีทั้งหมด 5 แบบ แบบละ 4 รส นักเรียนที่ได้ขนมแบบเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน
3. ผู้วิจัยเสนอสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ โดยให้นักเรียนทุกกลุ่มแข่งขันกันระดมความคิดภายในกลุ่มเพื่อหาวิธีในการแก้ปัญหาที่หลากหลายให้ได้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ภายในเวลา 5 นาที สถานการณ์ในการแก้ปัญหามีดังต่อไปนี้

“ถ้านักเรียนกำลังเล่นบาสเกตบอลในระหว่างชั่วโมงเรียน ระหว่างนั้นมีนักเรียนอีกคนหนึ่งมาหยิบลูกบาสไปและไม่ให้นักเรียนเล่น นักเรียนจะมีวิธีการในการแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร”

4. ผู้วิจัยเรียบเรียงคำตอบของนักเรียนทุกกลุ่มบนกระดานดำ กลุ่มที่เขียนวิธีการในการแก้ไขปัญหามากที่สุดเป็นกลุ่มที่ชนะ

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อประเมินผลที่ตามมาของแต่ละทางเลือก ให้นักเรียนเลือกวิธีที่ดีที่สุดจากวิธีการทั้งหมด นักเรียนทุกกลุ่มบอกวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ข้างต้นเป็นรายกลุ่ม

6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการในการแก้ปัญหามาทางสังคมต่อสถานการณ์กระตุ้นความโกรธข้างต้นที่ดีที่สุดและให้คะแนนกลุ่มที่มีวิธีในการแก้ปัญหามากที่สุด 5 คะแนน

7. ผู้วิจัยเสนอสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธพร้อมทั้งแจกใบงานที่ 1 กิจกรรมครั้งที่ 2 โดยให้นักเรียนทุกกลุ่มแข่งขันกันระดมสมองเพื่อหาวิธีในการแก้ปัญหามากมายให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 5 นาที โดยสถานการณ์มีดังต่อไปนี้

“นักเรียนกำลังเดินเข้ามาในโรงอาหาร มีเพื่อนคนหนึ่งเดินเข้ามากระชากคอเสื้อนักเรียน และพูดกับนักเรียนว่า “มองหน้าหาเรื่องอยากโดนต่อยริ่ง” นักเรียนจะมีวิธีการในการแก้ปัญหามากมายได้อย่างไร

8. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อประเมินผลที่ตามมาของแต่ละทางเลือก ให้นักเรียนเลือกวิธีที่ดีที่สุดจากวิธีการทั้งหมด นักเรียนทุกกลุ่มบอกวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ข้างต้นเป็นรายกลุ่ม

9. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการในการแก้ปัญหามาทางสังคมต่อสถานการณ์กระตุ้นความโกรธข้างต้นที่ดีที่สุดและให้คะแนนกลุ่มที่มีวิธีในการแก้ปัญหามากที่สุด 5 คะแนน

ขั้นสรุป

10. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ทางสังคมที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ โดยผู้วิจัยถามคำถามนักเรียนว่า “เมื่อนักเรียนต้องเจอกับปัญหาจากสถานการณ์ต่างๆ จากการทำกิจกรรมนักเรียนจะสามารถสรุปวิธีการในการแก้ปัญหามาจากสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความโกรธได้อย่างไร”

11. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปคะแนนประจำกลุ่ม

การประเมินผล

1. การร่วมกิจกรรม
2. การระดมสมอง
3. การอภิปราย
4. การตอบคำถาม
5. การบอกวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 3
“การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธของฉันทัน”

สถานการณ์ที่ 1 ถ้านักเรียนกำลังเล่นบาสเกตบอลในระหว่างชั่วโมงเรียน ระหว่างนั้นมีนักเรียนอีกคนหนึ่งมาหยิบลูกบาสไปและไม่ให้นักเรียนเล่น นักเรียนจะมีวิธีการในการแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 3
“การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธของฉัน”

สถานการณ์ที่ 2 นักเรียนกำลังเดินเข้ามาในโรงอาหาร มีเพื่อนคนหนึ่งเดินเข้ามากระซอกคอเพื่อนนักเรียน และพูดกับนักเรียนว่า “มองหน้าหาเรื่องอยากโดนต่อยรึไง” นักเรียนจะมีวิธีการในการแก้ปัญหาอย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

.....

กิจกรรมครั้งที่ 4 “รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ

1. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
2. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อ

สถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. ใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธ
2. ใบงานการประเมินผลการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
3. ใบงานการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน ออกมาหน้าชั้นเรียน เพื่อแข่งขันกันคิดวิธีแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ภายในเวลา 2 นาที จากสถานการณ์ดังต่อไปนี้

“นักเรียนกำลังอ่านหนังสืออยู่ในห้องสมุด ขณะนั้นมีนักเรียนโต๊ะข้างๆคุยกันเสียงดังรบกวนนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร”

2. ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มที่เหลือช่วยกันคิดวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่สมาชิกกลุ่มตนเองได้เขียนไว้บนกระดานดำ

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกวิธีในการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ข้างต้นพร้อมบอกเหตุผล

4. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันให้ข้อมูลป้อนกลับต่อวิธีการในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์กระตุ้นความโกรธของนักเรียนทุกกลุ่ม กลุ่มที่มีวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์กระตุ้นความโกรธที่ดีที่สุดจะได้ 5 คะแนน

ชั้นกิจกรรม

5. ผู้วิจัยเสนอสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 5 สถานการณ์ ให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันระดมสมองเพื่อหาวิธีในการแก้ปัญหาภายในกลุ่ม โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องภายในเวลา 5 นาที และสมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อประเมินผลที่ตามมาจากทางเลือกทั้งหมดที่ดีที่สุด โดยผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสี่ยงเขียนซีเพื่อเลือกสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธจากสถานการณ์ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1

นักเรียนถูกหักคะแนนความประพฤติ เพราะมีบางคนไปบอกอาจารย์ฝ่ายปกครองว่านักเรียนไปมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนอื่น และนักเรียนเพิ่งพบว่าใครบอก นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 2

อาจารย์ให้ทำรายงานเรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วยเป็นรายงานกลุ่ม แต่นักเรียนเป็นคนที่ทำงานหนักมากที่สุดในกลุ่ม โดยที่ไม่มีเพื่อนช่วยเหลือนักเรียนในการทำงานกลุ่มเลย นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 3

นักเรียนกำลังไปซื้อเสื้อผ้าในช่วงการลดราคา ซึ่งมีคนมาซื้อเสื้อผ้าในร้านนั้นเป็นจำนวนมาก ในขณะที่นักเรียนเจอเสื้อตัวหนึ่งที่นักเรียนชอบมาก นักเรียนจึงรีบหยิบเสื้อตัวนั้นและไปถามราคาจากแม่ค้าเพื่อจ่ายเงิน ขณะนั้นมีลูกค้าผู้หญิงอีกคนหนึ่งมาแย่งเสื้อตัวที่นักเรียนถืออยู่ไปจากมือนักเรียน นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 4

นักเรียนเพิ่งทราบว่าเพื่อนของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสนิทสนมกับเพื่อนคนนี้ แต่นักเรียนทราบจากเพื่อนอีกคนว่าเพื่อนของนักเรียนคนนี้นักจะนำเรื่องส่วนตัวของนักเรียนที่นักเรียนเคยขอให้ปิดเป็นความลับเอาไปเล่าให้คนอื่นฟัง และมักจะแอบนินทานักเรียนลับหลังเสมอ นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 5

นักเรียนกำลังเข้าแถวรอซื้ออาหารกลางวันอยู่ในโรงอาหารซึ่งมีคนยืนต่อแถวเป็นจำนวนมาก และนักเรียนก็รอเข้าแถวเป็นเวลานาน มีนักเรียนอีกคนหนึ่งมาแทรกแถวตัดหน้านักเรียน นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

6. ผู้วิจัยแจกใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธตามหมายเลขที่แต่ละกลุ่มได้
 เสี่ยงเขียนชื่อและใบงานแบบประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดในการ
 ทำใบงานให้นักเรียนฟัง

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านสถานการณ์ที่ได้รับให้เพื่อนฟัง โดยนักเรียนทุกกลุ่ม
 ระดมสมองเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และประเมินผลที่จะตามมาในแต่ละทางเลือก
 เพื่อเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการตอบสนอง

8. นักเรียนคิดวิธีการพูดประกอบการใช้ภาษาท่าทางในการจัดการกับ
 สถานการณ์นั้นและร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม

9. นักเรียนทุกกลุ่มแสดงบทบาทสมมติเพื่อฝึกการใช้คำพูดและภาษาท่าทางที่
 เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด

10. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันประเมินผลจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่
 ได้รับ อภิปรายและให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นรายกลุ่ม

11. สรุปคะแนนประจำกลุ่ม

ขั้นสรุป

12. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการประเมินทางเลือกในการตอบสนองต่อ
 สถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ

13. ผู้วิจัยแจกใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกใช้
 การแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธเพื่อประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล จาก
 สถานการณ์ ดังนี้

สถานการณ์ตัวอย่าง

นักเรียนเอางานประดิษฐ์ที่นักเรียนตั้งใจทำเป็นอย่างมากโดยจะต้องส่งอาจารย์
 ในวันนี้ออกมาจากกระเป๋านักเรียนให้เพื่อนๆดู แต่มีเพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งแย่งงานประดิษฐ์
 ของนักเรียนเพื่อจะขอดูใกล้ๆ จนทำให้งานประดิษฐ์ของนักเรียนหล่นลงบนพื้นได้รับความ
 เสียหาย นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

การประเมินผล

1. การเสนอวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
2. การระดมสมองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. การอภิปราย
4. การแสดงบทบาทสมมติ
5. การร่วมกิจกรรม

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 4
“รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 1 นักเรียนถูกหักคะแนนความประพฤติ เพราะมีบางคนไปบอกอาจารย์ฝ่ายปกครองว่านักเรียนไปมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนอื่น และนักเรียนเพิ่งพบว่าใครบอก นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....
.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 4
“รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 2 อาจารย์ให้ทำรายงานเรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วยเป็นรายงานกลุ่ม แต่นักเรียนเป็นคนที่ทำงานหนักมากที่สุดในกลุ่ม โดยที่ไม่มีเพื่อนช่วยเหลือนักเรียนในการทำงานกลุ่มเลย นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 4
“รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 3 นักเรียนกำลังไปซื้อเสื้อผ้าในช่วงการลดราคา ซึ่งมีคนมาซื้อเสื้อผ้าในร้านนั้นเป็นจำนวนมาก ในขณะที่นักเรียนเจอเสื้อตัวหนึ่งที่นักเรียนชอบมาก นักเรียนจึงรีบหยิบเสื้อตัวนั้นและไปถามราคาจากแม่ค้าเพื่อจ่ายเงิน ขณะนั้นมีลูกค้าผู้หญิงอีกคนหนึ่งมาแย่งเสื้อตัวที่นักเรียนถืออยู่ไปจากมือนักเรียน นักเรียนจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 4
“รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 4 นักเรียนเพิ่งทราบว่าเพื่อนของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสนิทสนมกับเพื่อนคนนี้ แต่ นักเรียนทราบจากเพื่อนอีกคนว่าเพื่อนของนักเรียนคนนี้นักจะนำเรื่องส่วนตัวของนักเรียนที่นักเรียนเคยขอให้ปิดเป็นความลับเอาไปเล่าให้คนอื่นฟัง และมักจะแอบนินทานักเรียนลับหลังเสมอ นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 4
“รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 5 นักเรียนกำลังเข้าแถวรอซื้ออาหารกลางวันอยู่ในโรงอาหารซึ่งมีคนยืนต่อแถวเป็นจำนวนมาก และนักเรียนก็รอเข้าแถวเป็นเวลานาน มีนักเรียนอีกคนหนึ่งมาแทรกแถวตัดหน้านักเรียน นักเรียนจะแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....
.....

ใบงาน

แบบประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำการประเมินผลการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้น
 ความโกรธ
 กลุ่มที่..... สถานการณ์ที่.....

ตารางการประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ความถูกต้องในการระบุปัญหา					
2. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
3. ความเหมาะสมในการเลือกทางเลือกวิธีการในการ แก้ปัญหาต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ					
4. ความเหมาะสมของท่าทางในการแสดงบทบาท สมมติ					
5. ความเหมาะสมของภาษาในการแสดงบทบาทสมมติ					
รวม	คะแนน				

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับดีมาก
 คะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับดี
 คะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับพอใช้
 คะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

กลุ่มที่.....
 (ผู้ประเมิน)

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 4
“รวมพลังช่วยกันกำจัดความโกรธ”

สถานการณ์ นักเรียนเองงานประดิษฐ์ที่นักเรียนตั้งใจทำเป็นอย่างมากโดยจะต้องส่งอาจารย์ในวันนี้ออกมาจากกระเป๋านักเรียนให้เพื่อนๆดู แต่มีเพื่อนของนักเรียนคนหนึ่งแย่งงานประดิษฐ์ของนักเรียนเพื่อจะขอดูใกล้ๆ จนทำให้งานประดิษฐ์ของนักเรียนหล่นลงบนพื้นได้รับความเสียหาย นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

กิจกรรมครั้งที่ 5

“ระดมสมองร่วมด้วยช่วยกันแก้ปัญหาที่กระตุ้นความโกรธ”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ

1. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
2. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อ

สถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. วิดีทัศน์ภาพยนตร์สั้นเรื่อง คำพูดที่อยากได้ยิน
2. ใบงานสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
3. ใบงานการประเมินผลการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนชมภาพยนตร์สั้นในโครงการคบเด็กสร้างหนังประจำปี 2010 เรื่อง คำพูดที่อยากได้ยิน

2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 แง่คิดที่ได้จากการชมภาพยนตร์สั้น เรื่อง คำพูดที่อยากได้ยิน

2.2 คำพูดและพฤติกรรมแบบใดที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ

2.3 ถ้าเป็นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร

2.4 นักเรียนคิดว่าผู้ชายที่พูดจาไม่ดีคนนั้น เขาได้คิดก่อนแสดง

พฤติกรรมนั้นหรือไม่

2.5 ผลที่เกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ได้ประเมินผลที่จะตามมา

ก่อนจะเป็นอย่างไร

2.6 นักเรียนคิดว่าผู้ชายคนนั้นทราบหรือไม่ว่าผลของการกระทำจะ

เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

ขั้นกิจกรรม

3. ผู้วิจัยแจกลูกอมให้นักเรียนคนละ 1 เม็ด โดยลูกอมมีทั้งหมด 5 แบบ อย่างละ 4 เม็ด ในแต่ละกลุ่มจะต้องประกอบไปด้วยนักเรียนที่ได้ลูกอมต่างชนิดกัน

4. ผู้วิจัยเสนอสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 5 สถานการณ์ ให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันระดมสมองเพื่อหาวิธีในการแก้ปัญหาภายในกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที และสมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อประเมินผลที่ตามมาจากทางเลือกทั้งหมดที่ดีที่สุด โดยผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสี่ยงเขียนชื่อเพื่อเลือกสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธจากสถานการณ์ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1

ในวันประกาศผลสอบนักเรียนได้เกรดเฉลี่ยน้อยมาก เมื่อนักเรียนกลับบ้านหลังจากที่ผู้ปกครองทราบเกรดเฉลี่ยของนักเรียน ผู้ปกครองได้ดูดำดูขาวนักเรียนว่าทำไมนักเรียนถึงได้เกรดเฉลี่ยน้อยแบบนี้ ทำไมเรียนไม่ตั้งใจ หนังสือไม่อ่าน วันๆ เล่นแต่เกม นักเรียนจะแก้ปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 2

ถ้านักเรียนต้องทำเวรทำความสะอาดห้องเรียนประจำวัน นักเรียนพบว่านักเรียนทำเวรเพียงคนเดียว โดยเพื่อนของนักเรียนก็ไม่ยอมทำเวรเอาแต่เล่นคุยกัน บางคนก็หายไปเลย นักเรียนจะแก้ปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 3

นักเรียนกำลังเดินเข้ามาในห้องเรียน เพื่อนคนหนึ่งได้พูดจากระแทกแดกดันนักเรียน นักเรียนจะแก้ปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 4

ขณะที่นักเรียนกำลังเดินอยู่ในอาคารเรียน เพื่อนคนหนึ่งเอาเท้ามาแก้งัดขา นักเรียนให้ล้มลง และเพื่อนคนนี้มักจะหาเรื่องแกล้งนักเรียนเสมอๆ นักเรียนจะแก้ปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 5

นักเรียนได้ทำรายงานกลุ่มกับเพื่อน ซึ่งภายในกลุ่มได้แบ่งหน้าที่กันทำ นักเรียนได้ตั้งใจทำรายงานในส่วนของตัวเองเป็นอย่างมาก แต่เพื่อนกลับบอกว่านักเรียนทำงานไม่ได้เรื่องและจะไปฟ้องอาจารย์ว่านักเรียนไม่ตั้งใจทำงานกลุ่ม นักเรียนจะแก้ปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

5. ผู้วิจัยแจกใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธตามหมายเลขที่แต่ละกลุ่มเสี่ยงเขียนชี้ได้และใบงานแบบประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดในการทำใบงานให้นักเรียนฟัง

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านสถานการณ์ที่ได้รับให้เพื่อนฟัง โดยนักเรียนทุกกลุ่มระดมสมองเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และประเมินผลที่จะตามมาในแต่ละทางเลือก เพื่อเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการตอบสนอง

7. นักเรียนคิดวิธีการพูดประกอบการใช้ภาษาท่าทางในการจัดการกับสถานการณ์นั้นและร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม

8. นักเรียนทุกกลุ่มแสดงบทบาทสมมติเพื่อฝึกการใช้คำพูดและภาษาท่าทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด

9. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันประเมินผลจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ได้รับ อภิปรายและให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นรายกลุ่ม

10. สรุปคะแนนประจำกลุ่ม โดยรวมคะแนนจากผู้วิจัยและนักเรียนทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

11. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันทบทวนเรื่องคำพูดและพฤติกรรมที่กระตุ้นและไม่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ โดยให้นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันสรุปเป็นแผนภาพความคิด

การประเมินผล

1. การตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรม
3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
4. การระดมสมองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
5. การอภิปราย
6. การแสดงบทบาทสมมติ
7. การสรุปทบทวนโดยการทำแผนภาพความคิด

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 5
“ระดมสมองร่วมด้วยช่วยกันแก้ปัญหาที่กระตุ้นความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 1 ในวันประกาศผลสอบนักเรียนได้เกรดเฉลี่ยน้อยมาก เมื่อนักเรียนกลับบ้านหลังจากที่ผู้ปกครองทราบเกรดเฉลี่ยของนักเรียน ผู้ปกครองได้ดุต่าว่านักเรียนว่าทำไมนักเรียนถึงได้เกรดเฉลี่ยน้อยแบบนี้ ทำไมเรียนงို หนังสือไม่อ่าน วันๆเล่นแต่เกม นักเรียนจะแก้ปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 5
“ระดมสมองร่วมด้วยช่วยกันแก้ปัญหาที่กระตุ้นความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 2 ถ้านักเรียนต้องทำเวรทำความสะอาดห้องเรียนประจำวัน นักเรียนพบว่านักเรียนทำเวรเพียงคนเดียว โดยเพื่อนของนักเรียนก็ไม่ยอมทำเวรเอาแต่เล่นคุยกัน บางคนก็หายไปเลย นักเรียนจะแก้ปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 5
“ระดมสมองร่วมด้วยช่วยกันแก้ปัญหาที่กระตุ้นความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 3 นักเรียนกำลังเดินเข้ามาในห้องเรียน เพื่อนคนหนึ่งได้พูดจากระแทกแดกดันนักเรียน นักเรียนจะแก้ปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 5
“ระดมสมองร่วมด้วยช่วยกันแก้ปัญหาที่กระตุ้นความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 4 ขณะที่นักเรียนกำลังเดินอยู่ในอาคารเรียน เพื่อนคนหนึ่งเอาเท้ามาแกล้งขัดขา นักเรียนให้ล้มลง และเพื่อนคนนี้มักจะหาเรื่องแกล้งนักเรียนเสมอๆ นักเรียนจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 5
“ระดมสมองร่วมด้วยช่วยกันแก้ปัญหาที่กระตุ้นความโกรธ”

สถานการณ์ที่ 5 นักเรียนได้ทำรายงานกลุ่มกับเพื่อน ซึ่งภายในกลุ่มได้แบ่งหน้าที่กันทำ นักเรียนได้ตั้งใจทำรายงานในส่วนของคุณเรียนเป็นอย่างมาก แต่เพื่อนกลับบอกว่าคุณเรียนทำงานไม่ได้เรื่องและจะไปฟ้องอาจารย์ว่าคุณเรียนไม่ตั้งใจทำงานกลุ่ม นักเรียนจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน

แบบประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำการประเมินผลการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้น
ความโกรธ
กลุ่มที่..... สถานการณ์ที่.....

ตารางการประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ความถูกต้องในการระบุปัญหา					
2. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
3. ความเหมาะสมในการเลือกทางเลือกวิธีการในการ แก้ปัญหาต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ					
4. ความเหมาะสมของท่าทางในการแสดงบทบาท สมมติ					
5. ความเหมาะสมของภาษาในการแสดงบทบาทสมมติ					
รวม	คะแนน				

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับดีมาก
 คะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับดี
 คะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับพอใช้
 คะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

กลุ่มที่.....

(ผู้ประเมิน)

กิจกรรมครั้งที่ 6 “การรับมือจัดการความกดดันกลุ่ม”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ

1. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่เป็นการกดดันกลุ่ม
2. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่เป็นการกดดันของกลุ่ม
3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่เป็นการกดดันของกลุ่ม
4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เป็นการกดดันของกลุ่ม

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. ใบงานสถานการณ์การจัดการความกดดันกลุ่ม
2. ใบงานการประเมินผลการแก้ปัญหาจากสถานการณ์การจัดการความกดดันกลุ่ม
3. ใบงานการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

1. ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์ในวันลอยกระทงให้นักเรียนฟังดังนี้

สถานการณ์ตัวอย่าง

ในวันลอยกระทงมีวัยรุ่นหญิงกลุ่มหนึ่งประมาณ 7-8 คน กำลังจะปล่อยโคมลอยบริเวณริมน้ำ ที่ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ขณะนั้นมี รปภ. คนหนึ่งเดินเข้ามาห้ามไม่ให้ปล่อยโคมลอยบริเวณงานเนื่องจากเกรงอันตราย กลุ่มวัยรุ่นหญิงไม่พอใจจึงชวนเพื่อนประมาณ 4 คน ซึ่งมี 1 คน ที่ไม่ยอมไปด้วย แต่โดนเพื่อนๆ บังคับไปเพื่อจะไปตำ รปภ. คนนั้น

2. ผู้วิจัยถามนักเรียนว่า “ถ้านักเรียนเป็นวัยรุ่นหญิงคนนั้น นักเรียนจะแก้ปัญหา

นี้อย่างไร

ขั้นกิจกรรม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองจากการจัดการกับความกดดันกลุ่ม โดยตั้งคำถามถามนักเรียนว่า “นักเรียนเคยเจอสถานการณ์ที่ทำให้เราลำบากใจหรือไม่ ซึ่ง

เพื่อนชักชวนให้เราทำในสิ่งที่เราไม่อยากทำ ใครเคยเจอสถานการณ์แบบนี้ลองมาเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนๆ ฟังว่าเราจัดการแก้ปัญหาจากสถานการณ์เช่นนี้ได้อย่างไร”

4. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในเรื่องการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่มีความกดดันกลุ่ม โดยกระตุ้นให้คิดว่าสิ่งที่คนอื่นในกลุ่มต้องการให้ทำคืออะไรและทำไมจึงให้ทำพิจารณาว่าตนเองต้องการทำอะไร และจะบอกกลุ่มอย่างไรจากสถานการณ์ดังต่อไปนี้ โดยผู้วิจัยจะให้คะแนนจากการตอบคำถามเป็นรายกลุ่ม ซึ่งใช้กลุ่มเดียวกับในกิจกรรมครั้งที่ 5 จากสถานการณ์ตัวอย่าง ดังนี้

สถานการณ์ตัวอย่าง

นักเรียนอยากจะทำเรียนวิชาสังคมศึกษา แต่เพื่อนๆ ในกลุ่มของนักเรียนอยากจะทำไปเรียนไปชมภาพยนตร์เรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์ ที่โลตัส นักเรียนจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้ได้อย่างไร

5. ผู้วิจัยให้สถานการณ์เกี่ยวกับความกดดันจากกลุ่ม 5 สถานการณ์ โดยให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันระดมความคิดเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหากลุ่มละ 1 สถานการณ์ จากการเสียดสี โดยมีสถานการณ์ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1

นักเรียนมีรายงานที่ต้องทำเพื่อส่งในวันพรุ่งนี้ แต่เพื่อนในกลุ่ม 3 คน ชวนนักเรียนไปดูคอนเสิร์ตวันนี้ นักเรียนจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้ได้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 2

เพื่อนในกลุ่มข่มขู่กดดันให้นักเรียนไปร่วมทะเลาะวิวาทกับนักเรียนห้องอื่น แต่นักเรียนไม่อยากไป นักเรียนจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้ได้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 3

เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนหลายคนบอกว่าเขากำลังจะไปช้อปปิ้งในร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน และเขาต้องการให้นักเรียนดูต้นทาง แต่นักเรียนไม่อยากไปเพื่อนก็บังคับข่มขู่ นักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร

สถานการณ์ที่ 4

นักเรียนกำลังอยู่ในงานเลี้ยงกับเพื่อน และมีเพื่อนบางคนชักชวนนักเรียนไปดื่มเหล้า นักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร

สถานการณ์ที่ 5

เพื่อนในกลุ่ม 2 คน แขนงนักเรียนไปสูบบุหรี่ระหว่างเรียนวิชาพลศึกษา แต่
นักเรียนไม่ยอมสูบบุหรี่ นักเรียนจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

6. ผู้วิจัยแจกใบงานสถานการณ์การรับมือจัดการความกดดันกลุ่มตามหมายเลข
สถานการณ์ที่แต่ละกลุ่มได้จากการเสี่ยงเขียนชื่อและใบงานแบบประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม
พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดในการทำใบงานให้นักเรียนฟัง

7. ผู้วิจัยให้นักเรียนคิดวิธีการพูดประกอบการใช้ภาษาท่าทางในการจัดการกับ
สถานการณ์ที่ได้รับ โดยการอภิปรายในกลุ่ม

8. นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อฝึกการใช้คำพูดและภาษาท่าทางที่เหมาะสม

9. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันประเมินจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ได้รับ
อภิปรายและให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นรายกลุ่ม

10. สรุปคะแนนกลุ่มโดยรวมคะแนนจากผู้วิจัยและนักเรียนทุกกลุ่มพร้อมทั้งให้
ข้อมูลป้อนกลับ

ขั้นสรุป

11. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปทักษะการจัดการกับความกดดันกลุ่มโดยการ
ประเมินทางเลือกในการตอบสนองในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคม

12. ผู้วิจัยแจกใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกใช้การ
แก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธเพื่อประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล จากสถานการณ์
ดังนี้

สถานการณ์ตัวอย่าง

นักเรียนกำลังดูโทรทัศน์รายการสุดโปรดของนักเรียนซึ่งนักเรียนติดตามเป็น
ประจำ แต่แม่ของนักเรียนเดินเข้ามาปิดโทรทัศน์และบอกให้นักเรียนไปทำการบ้านอ่านหนังสือ
อย่าใช้เวลาไร้สาระ นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้ได้อย่างไร

การประเมินผล

1. การตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรม
3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่การจัดการความกดดันกลุ่ม
4. การระดมสมองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
5. การอภิปราย
6. การแสดงบทบาทสมมติ

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 6
“การรับมือจัดการความกดดันกลุ่ม”

สถานการณ์ที่ 1 นักเรียนมีรายงานที่ต้องทำเพื่อส่งในวันพรุ่งนี้ แต่เพื่อนในกลุ่ม 3 คน ชวนนักเรียนไปดูคอนเสิร์ตวันนี้ นักเรียนจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 6
“การรับมือจัดการความกดดันกลุ่ม”

สถานการณ์ที่ 2 เพื่อนในกลุ่มข่มขู่กดดันให้นักเรียนไปร่วมทะเลาะวิวาทกับนักเรียนห้องอื่น แต่ นักเรียนไม่ยอมไป นักเรียนจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 6
“การรับมือจัดการความกดดันกลุ่ม”

สถานการณ์ที่ 3 เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนหลายคนบอกว่าเขากำลังจะไปช้อปปิ้งในร้านค้า สหกรณ์โรงเรียน และเขาต้องการให้นักเรียนดูต้นทาง แต่นักเรียนไม่ยอมไปเพื่อนก็บังคับข่มขู่ นักเรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 6
“การรับมือจัดการความกดดันกลุ่ม”

สถานการณ์ที่ 4 นักเรียนกำลังอยู่ในงานเลี้ยงกับเพื่อน และมีเพื่อนบางคนชักชวนนักเรียนไปดื่มเหล้า นักเรียนจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 6
“การรับมือจัดการความกดดันกลุ่ม”

สถานการณ์ที่ 5 เพื่อนในกลุ่ม 2 คน แบนชวนนักเรียนไปสูบบุหรี่ระหว่างเรียนวิชาพลศึกษา แต่ นักเรียนไม่ยอมสูบบุหรี่ นักเรียนจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

.....

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 6
“การรับมือจัดการความกดดันกลุ่ม”

สถานการณ์ นักเรียนกำลังดูโทรทัศน์รายการสุดโปรดของนักเรียนซึ่งนักเรียนติดตามเป็นประจำ แต่แม่ของนักเรียนเดินเข้ามาปิดโทรทัศน์และบอกให้นักเรียนไปทำการบ้านอ่านหนังสือ อย่าใช้เวลาไร้สาระ นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

.....

ใบงาน

แบบประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำการประเมินผลการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่เป็นการ
กีดกันกลุ่ม
กลุ่มที่..... สถานการณ์ที่.....

ตารางการประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ความถูกต้องในการระบุปัญหา					
2. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
3. ความเหมาะสมในการเลือกทางเลือกวิธีการในการ แก้ปัญหาต่อสถานการณ์ที่เป็นการกีดกันกลุ่ม					
4. ความเหมาะสมของท่าทางในการแสดงบทบาท สมมติ					
5. ความเหมาะสมของภาษาในการแสดงบทบาทสมมติ					
รวม	คะแนน				

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับดีมาก
 คะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับดี
 คะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับพอใช้
 คะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

กลุ่มที่.....
(ผู้ประเมิน)

กิจกรรมครั้งที่ 7

“การจัดการสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธที่ฉันทิณ”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ

1. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
2. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
3. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
4. ใช้กระบวนการการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อ

สถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. ใบงานการประเมินผลการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
2. ใบงานการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

1. ผู้วิจัยนำเสนอสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ ดังสถานการณ์ต่อไปนี้

สถานการณ์ตัวอย่าง

สมมติว่านักเรียนกำลังเดินเข้าบ้านพร้อมกับคะแนนสอบตวิชาภาษาอังกฤษ

หลังจากส่งคะแนนให้คุณแม่ดูสังเกตเห็นใบหน้าที่กำลังขมวดของคุณแม่ ให้นักเรียนบอกอารมณ์ของคุณแม่ที่กำลังเกิดขึ้นในตอนนั้น และให้นักเรียนหาวิธีการแก้ปัญหาที่จะทำให้สถานการณ์ผ่านพ้นไปด้วยดี โดยที่ไม่มีการโกหกใดๆทั้งสิ้น โดยนักเรียนช่วยกันระดมสมองภายในกลุ่มเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด กลุ่มที่สามารถหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดจะได้รับรางวัลจากผู้วิจัย

ขั้นกิจกรรม

2. ผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่าให้นักเรียน กลุ่มละ 3 แผ่น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยกตัวอย่างสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธในชีวิตประจำวันของนักเรียนหรือจากประสบการณ์ที่นักเรียนเคยเผชิญ กลุ่มละ 3 สถานการณ์

3. นักเรียนร่วมกันลงมติเลือกสถานการณ์จากที่นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอ 5 สถานการณ์
4. ผู้วิจัยแจกใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธและใบงานการประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคมให้นักเรียนทุกกลุ่ม และอธิบายรายละเอียดในการทำใบงานให้นักเรียนฟัง
5. นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันระดมสมองภายในกลุ่มเพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหา ซึ่งวิเคราะห์จากทางเลือกทั้งหมดที่ดีที่สุด โดยผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสียงเชียร์เพื่อเลือกสถานการณ์จากสถานการณ์ที่นักเรียนได้ลงมติเลือกไว้
6. ผู้วิจัยให้นักเรียนคิดวิธีการพูดประกอบการใช้ภาษาท่าทางในการจัดการกับสถานการณ์นั้นโดยการอภิปรายภายในกลุ่ม
7. นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อฝึกการใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ที่ได้รับ
8. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันประเมินจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ได้รับ อภิปรายและให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นรายกลุ่ม

ขั้นสรุป

9. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อดีของการแก้ปัญหาทางสังคม เพื่อเลือกทางเลือกในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ
10. ผู้วิจัยแจกใบงานสถานการณ์กระตุ้นความโกรธให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกใช้การแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธเพื่อประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล จากสถานการณ์ ดังนี้

สถานการณ์ตัวอย่าง

นักเรียนจับคู่กับเพื่อนคนหนึ่งทำรายงานส่งอาจารย์ นักเรียนและเพื่อนคนนั้นได้นัดมาทำรายงานกันที่โรงเรียน แต่เมื่อถึงเวลานัดหมายเพื่อนของนักเรียนโทรศัพท์มาบอกนักเรียนว่าเขาไม่สบายมาทำรายงานไม่ได้ นักเรียนจึงต้องทำรายงานคนเดียว ซึ่งนักเรียนมาทราบทีหลังว่าเพื่อนของนักเรียนคนนั้นแอบไปเที่ยวกับเพื่อนคนอื่น ไม่ยอมมาทำรายงานคู่และโกหกนักเรียนว่าไม่สบาย นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

การประเมินผล

1. การระดมสมองของนักเรียน
2. การอภิปราย
3. การร่วมกิจกรรม
4. การยกตัวอย่างสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ

ใบงาน
กิจกรรมครั้งที่ 7
“การจัดการสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธที่ฉับพลัน”

สถานการณ์ นักเรียนจับคู่กับเพื่อนคนหนึ่งทำรายงานส่งอาจารย์ นักเรียนและเพื่อนคนนั้นได้นัดมาทำรายงานกันที่โรงเรียน แต่เมื่อถึงเวลานัดหมายเพื่อนของนักเรียนโทรศัพท์มาบอกนักเรียนว่าเขาไม่สบายมาทำรายงานไม่ได้ นักเรียนจึงต้องทำรายงานคนเดียว ซึ่งนักเรียนมาทราบทีหลังว่าเพื่อนของนักเรียนคนนี้แอบไปเที่ยวกับเพื่อนคนอื่น ไม่ยอมมาทำรายงานคู่และโกหกนักเรียนว่าไม่สบาย นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

ใบงาน
แบบประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำการประเมินผลการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้น
ความโกรธ
กลุ่มที่..... สถานการณ์ที่.....

ตารางการประเมินผลการแก้ปัญหาทางสังคม

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ความถูกต้องในการระบุปัญหา					
2. การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
3. ความเหมาะสมในการเลือกทางเลือกวิธีการในการ แก้ปัญหาต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ					
4. ความเหมาะสมของท่าทางในการแสดงบทบาท สมมติ					
5. ความเหมาะสมของภาษาในการแสดงบทบาทสมมติ					
รวม	คะแนน				

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับดีมาก
 คะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับดี
 คะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับพอใช้
 คะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

กลุ่มที่.....
(ผู้ประเมิน)

กิจกรรมครั้งที่ 8 “คารมเป็นต่อ”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 8 นักเรียนสามารถ

1. รู้หลักการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
2. สร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้อย่างเหมาะสม
3. บอกวิธีการขจัดความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ด้วยสันติวิธี
4. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
5. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
6. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อ

สถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. แถบประโยคกลอนของสุนทรภู่
2. ใบความรู้การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
3. ใบความรู้ 12 ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้ง

วิธีดำเนินการ

ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ตัวอย่าง

ธีรเดชเป็นหัวหน้ากลุ่ม ซึ่งได้รับมอบหมายให้จัดทำป้ายนิเทศในงานนิทรรศการทางวิชาการของโรงเรียน เจษฎาภรณ์ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่งที่มีความสามารถในด้านศิลปะแต่ไม่ถูกกับธีรเดช

2. ผู้วิจัยตั้งคำถามถามนักเรียนว่า “ถ้านักเรียนเป็นธีรเดช นักเรียนจะมีวิธีการพูดและกระทำอย่างไรที่จะทำให้เจษฎาภรณ์มาจัดป้ายนิเทศ” (ธีรเดชอาจจะบอกเจษฎาภรณ์ว่าเจษฎาภรณ์เป็นผู้ที่มีความสามารถทางศิลปะมากที่สุดในกลุ่ม ดังนั้น การจัดทำป้ายนิเทศในงานนิทรรศการทางวิชาการของโรงเรียนจะออกมาสวยงามสร้างสรรค์ได้ก็ต้องได้รับความช่วยเหลือ

จากเจษฎาภรณ์ ที่ผ่านมาหากเคยทำอะไรที่ทำให้เจษฎาภรณ์ไม่พอใจก็ขอโทษด้วย จากนั้นก็ย้ำว่า งานนี้จำเป็นต้องมีเจษฎาภรณ์ช่วยเหลือจริงๆ)

ชั้นกิจกรรม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านกลอนบนกระดานดำ จากกลอนต่อไปนี้

“จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น   อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
ไม่ควรพูดก็อย่าพูดถึงมิ่งกู   คนจะหลูล่วงลามไม่งามตา”
4. ผู้วิจัยถามนักเรียนถึงข้อคิดที่ได้จากกลอนในข้อ 2 (เมื่อจะพูดกับใครให้พูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะสุภาพ ถนอมน้ำใจของผู้ฟัง เรื่องอะไรที่ไม่ควรพูดก็ไม่ต้องพูด ให้พูดจาให้ถูกกาลเทศะ)
5. ผู้วิจัยแจกใบความรู้การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบด้วย
  - การทักทาย

ควรทักทายคนอื่นก่อน เพื่อสร้างมิตรและผูกพันทำให้คนอื่นเห็นว่าตนมีความสำคัญ มีความเป็นกันเอง ให้ความช่วยเหลือทำให้เกิดความสะดวกในการทำงานและประสานสัมพันธที่ดี
  - การสื่อสาร

ควรใช้ภาษาที่ดีเหมาะสมกับวัย สถานภาพของตนเอง เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา มีอาการยิ้มแย้มด้วยสายตา จริงใจ ไม่เฉยเมย
  - การให้

เป็นการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ แบ่งปัน การช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือทรัพย์สินของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยาการ ทั้งยังทำลายกิเลสคือความเห็นแก่ตัวลง
  - การรับ

สิ่งของหรือน้ำใจที่เพื่อนมอบให้นั้น เป็นสิ่งที่ควรจะรับแม้ว่าจะมีค่าน้อยก็ตาม ควรแสดงความขอบใจในไมตรีที่เขาให้
  - การขอโทษ

เป็นคำพูดและท่าทางที่ควรกระทำให้เป็นนิสัยอย่างยิ่ง คนที่ทำผิดแล้วแสดงความเสียใจต่อการกระทำของตนเองนั้นย่อมต้องได้รับอภัย และผ่อนหนักเป็นเบาลงได้

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนจับสลากซึ่งมีหมายเลข 1- 12 ให้นักเรียนที่ได้หมายเลขเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน จากนั้นแจกใบความรู้เรื่อง 12 ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้ง โดยให้นักเรียนเอกสารตรงกับหมายเลขที่นักเรียนหยิบสลากได้ ดังนี้

หมายเลข 1 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 1

เมื่อมีเรื่องระหองระแหงขอให้พูดจាកันให้รู้เรื่อง อย่าละเลยหากเห็นฝ่ายหนึ่งกำลังไม่สบายใจ ขอให้รอไว้ระยะหนึ่ง

หมายเลข 2 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 2

เมื่อต่างฝ่ายต่างใจเย็นแล้ว เริ่มพูดกันเสียเลย พูดอย่างเป็นกันเอง ในอิริยาบถที่สบายใจ อย่าชิงชังเอาจริงเอาจัง

หมายเลข 3 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 3

ก่อนที่จะตำหนิควรยกย่องชมเชยก่อน

หมายเลข 4 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 4

ระบุความขัดแย้งให้ตรงจุด อย่าเพิ่งไปตัดสินว่าถูกผิดหรือวิจารณ์

หมายเลข 5 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 5

เมื่อฝ่ายตรงข้ามใช้ถ้อยคำรุนแรง ขอให้ใช้ความอดทน และรอให้อีกฝ่ายใจเย็นแล้วจึงชี้ช่องความผิดพลาดและทางแก้ไข

หมายเลข 6 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 6

อย่าตำหนิ ด่า เยาะเย้ย และกระทบกระทั่งผู้อื่นให้เสียหายหากจะตำหนิขอให้เป็นไปด้วยความสร้างสรรค์ อย่าใช้การตำหนิเป็นการแก้แค้นและลงโทษซึ่งกันและกัน

หมายเลข 7 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 7

เมื่อทำผิด ขอให้ตรวจสอบสาเหตุแห่งการทำผิดและหาทางแก้ไข

หมายเลข 8 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 8

เมื่อเกิดข้อผิดพลาด ต้องพยายามมองส่วนที่ดีและค้นพบส่วนที่ต้องแก้ไข เพื่อให้อีกฝ่ายทราบถึงความผิดพลาดนั้นๆ

หมายเลข 9 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 9

หากจำเป็นต้องตักเตือนหรือแก้ไขพฤติกรรมของคนที่ยุ่จัก ควรทำอย่างรวดเร็ว รวบรัดและหากมีโอกาสอยู่ตามลำพัง ควรทำความเข้าใจให้ได้

หมายเลข 10 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 10

ก่อนที่จะรำลាក់กันไปขอให้ต่างฝ่ายได้พูดในสิ่งที่คับข้องใจเพื่อจะได้ทราบ
มูลเหตุของปัญหา และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน

หมายเลข 11 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 11

การไกล่เกลี่ยเพื่อให้คน 2 คนมีความรู้สึกที่ดีต่อกันด้วยการเผชิญหน้า พยายาม
ฟังให้มาก เพื่อให้เขาระบายความรู้สึกอัดอั้น อารมณ์ที่ร้อนจะดีขึ้น

หมายเลข 12 ได้ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งข้อ 12

เมื่อใช้ยุทธวิธีทุกอย่างเพื่อขจัดความขัดแย้งแล้ว พยายามติดตามพฤติกรรมของ
คนๆ นั้น ว่าเปลี่ยนไปในทางที่ดีมากขึ้นน้อยเพียงใด

7. นักเรียนนำเสนอยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้งที่ละข้อตามที่ตนเองได้รับ

8. ผู้วิจัยเสนอสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ 5 สถานการณ์ ให้นักเรียนทุก
กลุ่มช่วยกันระดมสมองเพื่อหาวิธีในการแก้ปัญหาภายในกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที และสมาชิก
ในกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อประเมินผลที่ตามมาจากทางเลือกทั้งหมดที่ดีที่สุด โดยผู้วิจัยให้
ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสี่ยงเซียมซีเพื่อเลือกสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธจากสถานการณ์ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1

เขมนิจน์และอุษามณีเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนกันตั้งแต่เด็ก วันหนึ่งเขมนิจน์กำลัง
เขียนบทความอย่างตั้งใจและใช้ความคิด อุษามณีไม่เข้าใจวิชาคณิตศาสตร์จึงเข้าไปซักถาม
เพราะเขมนิจน์เป็นคนเก่งขณะที่เขมนิจน์ไม่ยอมอธิบายและไม่ยอมให้ความช่วยเหลือใดๆทั้งสิ้น
เพราะต้องการเขียนบทความให้เสร็จและทันส่งตามกำหนด อุษามณีก็พยายามพูดและซักถาม
ตลอดเวลา จนทำให้เขมนิจน์รำคาญมาก เมื่อรู้ว่าอุษามณีเพื่อนรักค่อนข้างโกรธไม่พูดจาซักถาม
เหมือนแต่ก่อนและแยกตัวตามลำพัง เขมนิจน์จะมีวิธีการพูดแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้
อย่างไร

สถานการณ์ที่ 2

ณเดชและหมากกำลังนั่งดูวิดีโอเทปอยู่ในห้องโสตที่โรงเรียน มีเพื่อน 2 คน
กำลังตะโกนขำคิระชะของณเดชและหมาก หนึ่งในสองของผู้ตะโกนนั่งอยู่ข้างหลังเพื่อนที่กำลังดู
วิดีโอ ขณะที่กำลังตะโกนก็เอาปากกาเคาะพนักเก้าอี้ของเพื่อนข้างหน้าและยังเอาเท้าเตะเก้าอี้
ของเพื่อนตลอดเวลา ทำให้ณเดชและหมากโกรธ ณเดชและหมากจะมีวิธีการพูดแก้ไขปัญหามาจาก
สถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 3

นักเรียนกับเพื่อนพักในหอพักเดียวกัน เพื่อนมักจะใช้ของของนักเรียนโดยไม่เคยขอหรือถามนักเรียนก่อนเลย นักเรียนจะมีวิธีการพูดแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์ที่ 4

เพื่อนสนิทของนักเรียนดีใจที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนเข้าแข่งขันทักษะการพูด เพื่อนสนิทของนักเรียนมักจะคุยอวดเพื่อนๆว่าต้องได้รับรางวัลแน่นอน ผลการแข่งขันปรากฏว่า เพื่อนสนิทของนักเรียนไม่ได้รับรางวัลใดๆเลย เขารู้สึกเสียใจและไม่อยากตอบคำถามเพื่อนๆ นักเรียนควรจะมีวิธีการพูดอย่างไรเพื่อปลอบใจเพื่อนไม่ให้เสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่ตนเองคิดไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวัง

สถานการณ์ที่ 5

นักเรียนเป็นสมาชิกของกลุ่มที่ทำงานเรียบร้อย ถูกต้องตามขั้นตอนที่ครูกำหนด ขณะที่เพื่อนของนักเรียนมักจะโดนดุเกี่ยวกับการทำงานไม่เรียบร้อย ไม่ตรงตามคำสั่งเป็นประจำ บางครั้งก็โดนเปรียบเทียบกับนักเรียนซึ่งทำงานเรียบร้อย ทำให้เพื่อนของนักเรียนไม่พอใจและไม่ชอบนักเรียน ครูจึงบอกให้เพื่อนของนักเรียนไปดูตัวอย่างการทำงาน of นักเรียนและให้นักเรียนอธิบายงานที่ครูสั่งให้ทำ นักเรียนจะมีวิธีการใดที่จะบอกให้เพื่อนของนักเรียนยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง ให้กำลังใจเพื่อนและให้ข้อเสนอแนะแก่เพื่อนอย่างละมุนละม่อม

9. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านสถานการณ์ที่ได้รับให้เพื่อนฟัง โดยนักเรียนทุกกลุ่มระดมสมองเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และประเมินผลที่จะตามมาในแต่ละทางเลือก เพื่อเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการตอบสนอง

10. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันประเมินผลจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ได้รับ อภิปรายและให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นรายกลุ่ม

11. สรุปคะแนนประจำกลุ่ม

ขั้นสรุป

12. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการประเมินทางเลือกในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความโกรธ

การประเมินผล

1. การระดมสมอง
2. การตอบคำถามและการอภิปราย
3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ใบความรู้

เรื่อง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม องค์ประกอบของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีดังต่อไปนี้

1. การทักทาย

ควรทักทายคนอื่นก่อน เพื่อสร้างมิตรและผูกพันทำให้คนอื่นเห็นว่าตนมีความสำคัญ มีความเป็นกันเอง ให้ความช่วยเหลือทำให้เกิดความสะดวกในการทำงานและประสานสัมพันธ์ที่ดี

2. การสื่อสาร

ควรใช้ภาษาที่ดีเหมาะสมกับวัย สถานภาพของตนเอง เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา มีอาการยิ้มแย้มด้วยสายตา จริงใจ ไม่เฉยเมย

3. การให้

เป็นการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ แบ่งปัน การช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยดีทุนหรือทรัพย์สินของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยาการ ทั้งยังทำลายกิเลสคือความเห็นแก่ตัวลง

4. การรับ

สิ่งของหรือน้ำใจที่เพื่อนมอบให้ นั้น เป็นสิ่งที่ควรจะได้รับแม้ว่าจะมีค่าน้อยก็ตาม ควรแสดงความขอบใจในไมตรีที่เขาให้

5. การขอโทษ

เป็นคำพูดและท่าทางที่ควรกระทำให้เป็นนิสัยอย่างยิ่ง คนที่ทำผิดแล้วแสดงความเสียใจต่อการกระทำของตนเองนั้นย่อมต้องได้รับอภัย และผ่อนหนักเป็นเบาได้

ใบความรู้

เรื่อง 12 ยุทธวิธีในการขจัดความขัดแย้ง

1. เมื่อมีเรื่องระหองระแหงขอให้พูดจากันให้รู้เรื่อง อย่าละเลยหากเห็นฝ่ายหนึ่งกำลังไม่สบายใจ ขอให้รอไว้ระยะหนึ่ง
2. เมื่อต่างฝ่ายต่างใจเย็นแล้ว เริ่มพูดกันเสียเลย พูดอย่างเป็นกันเอง ในอิริยาบถที่สบายใจ อย่าชิงชังเอาจริงเอาจัง
3. ก่อนที่จะตำหนิควรยกย่องชมเชยก่อน
4. ระบุความขัดแย้งให้ตรงจุด อย่าเพิ่งไปตัดสินว่าถูกผิดหรือวิจารณ์
5. เมื่อฝ่ายตรงข้ามใช้ถ้อยคำรุนแรง ขอให้ใช้ความอดทน และรอให้อีกฝ่ายใจเย็นแล้วจึงชี้ช่องความผิดพลาดและทางแก้ไข
6. อย่าตำหนิ ด่า เหยะเหย้ย และกระทบกระทั่งกับผู้อื่นให้เสียหายหากจะตำหนิขอให้เป็นไปด้วยความสร้างสรรค์ อย่าใช้การตำหนิเป็นการแก้แค้นและลงโทษซึ่งกันและกัน
7. เมื่อทำผิด ขอให้ตรวจสอบสาเหตุแห่งการทำผิดและหาทางแก้ไข
8. เมื่อเกิดข้อผิดพลาด ต้องพยายามมองส่วนที่ดีและค้นพบส่วนที่ต้องแก้ไข เพื่อให้อีกฝ่ายทราบถึงความผิดพลาดนั้นๆ
9. หากจำเป็นต้องตักเตือนหรือแก้ไขพฤติกรรมของคนที่ยุ่จัก ควรทำอย่างรวดเร็ว รวบรัดและหากมีโอกาสอยู่ตามลำพัง ควรทำความเข้าใจให้ได้
10. ก่อนที่จะร่ำลากันไปขอให้ต่างฝ่ายได้พูดในสิ่งที่คับข้องใจเพื่อจะได้ทราบมูลเหตุของปัญหา และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน
11. การไกล่เกลี่ยเพื่อให้คน 2 คนมีความรู้สึกที่ดีต่อกันด้วยการเผชิญหน้า พยายามฟังให้มาก เพื่อให้เขาระบายความรู้สึกอัดอั้น อารมณ์ที่ร้อนจะดีขึ้น
12. เมื่อใช้ยุทธวิธีทุกอย่างเพื่อขจัดความขัดแย้งแล้ว พยายามติดตามพฤติกรรมของคนๆ นั้น ว่าเปลี่ยนไปในทางที่ดีมากขึ้นเพียงใด

กิจกรรมครั้งที่ 9 “ทำประลองไมโกรธแน่นอน”

วัตถุประสงค์

หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ

1. บอกกระบวนการในการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธได้
2. กำหนดทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคมต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
3. ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่ดีที่สุดในการเผชิญสถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธ
4. ใช้กระบวนการการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมในการเลือกการตอบสนองต่อ

สถานการณ์ที่กระตุ้นความโกรธเพื่อควบคุมความโกรธ

เวลา

50 นาที

วัสดุและอุปกรณ์

1. ใบงานทางเลือกพิชิตปัญหา
2. แผ่นซีดีภาพยนตร์เรื่องสิ่งเล็กๆที่เรียกว่ารัก
3. เกียรติบัตรการควบคุมความโกรธ

วิธีดำเนินการ

ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูภาพยนตร์เรื่อง “สิ่งเล็กๆที่เรียกว่ารัก” โดยผู้วิจัยตัดมาเพียงบางตอน ซึ่งเป็นตอนที่มีนักเรียนผู้ชายแทรกแถวนางเอกในขณะที่เข้าแถวซื้อน้ำ พระเอกมาช่วยจึงมีเรื่องชกต่อยกับนักเรียนคนนั้น ผู้วิจัยตั้งคำถามถามนักเรียน ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1.1 แง่คิดที่ได้จากการชมภาพยนตร์เรื่อง “สิ่งเล็กๆที่เรียกว่ารัก”
- 1.2 ถ้าเป็นนักเรียนเป็นนางเอกจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้อย่างไร
- 1.3 ถ้าเป็นนักเรียนเป็นพระเอกจะแก้ปัญหาจากสถานการณ์นี้

อย่างไร

- 1.4 นักเรียนคิดว่าการกระทำของพระเอกและนางเอกมีความเหมาะสม

หรือไม่

2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันทบทวนเรื่องการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ ซึ่งประกอบไปด้วย การกำหนดปัญหา กำหนดทางเลือก วิเคราะห์ทางเลือก

ในการแก้ปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และประเมินผลการแก้ปัญหา

ชั้นกิจกรรม

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน “ทางเลือกพิชิตปัญหา” ให้นักเรียนทำคนละ 1 ใบ โดยนักเรียนเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนและคิดแนวทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหา คนละ 1 สถานการณ์

3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสอบถามทางเลือกและวิธีการแก้ไขปัญหาของนักเรียน

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนหยิบสลากคนละ 1 ใบ โดยกำหนดให้หมายเลขที่ต้องทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนี้

หมายเลข 1 คู่กับ หมายเลข 11

หมายเลข 2 คู่กับ หมายเลข 12

หมายเลข 3 คู่กับ หมายเลข 13

หมายเลข 4 คู่กับ หมายเลข 14

หมายเลข 5 คู่กับ หมายเลข 15

หมายเลข 6 คู่กับ หมายเลข 16

หมายเลข 7 คู่กับ หมายเลข 17

หมายเลข 8 คู่กับ หมายเลข 18

หมายเลข 9 คู่กับ หมายเลข 19

หมายเลข 10 คู่กับ หมายเลข 20

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่นเกม “ทำประลองไม่โกรธแน่” โดยมีกติกาในการเล่นเกมนี้นี้ ดังนี้

5.1 ให้แต่ละคู่พูดล้อเลียนกันในเรื่องใดก็ได้ โดยคนที่ถูกล้อเลียนจะต้องไม่โกรธ โดยหากผู้ที่ถูกล้อเลียนไม่สามารถทนได้ อาจเป็นการพูดโต้ตอบหรือแสดงท่าทางไม่พอใจ ให้เพื่อนคนที่ถูกล้อเลียนได้ 5 คะแนน

5.2 จากนั้นผลัดกันเล่นแบบเดิม เล่นเกมนี้คนละ 1 ครั้งเท่านั้น

5.3 คนใดที่สามารถชนะคู่ของตนเองและไม่แสดงพฤติกรรมโกรธได้ จะได้รับเกียรติบัตรและของรางวัล

6. ให้นักเรียนแต่ละคู่ช่วยกันเขียนความรู้สึกของการเล่นเกมนี้และบอกข้อดีของการควบคุมความโกรธได้ โดยช่วยกันเขียนเป็นแผนภาพความคิดบนกระดานดำ

ขั้นสรุป

7. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเรื่องการฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมเพื่อควบคุมความโกรธ

การประเมินผล

1. การตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรม
3. การควบคุมความโกรธจากการเล่นเกม “ทำประลองไม่โกรธแน่”
4. การทำแผนภาพความคิดบอกข้อดีของการควบคุมความโกรธ

ใบงาน
“ทางเลือกพิชิตปัญหา”

ปัญหาเรื่อง.....

ทางเลือกหรือวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา	ผลที่ตามมา	
	ผลดี	ผลเสีย

สรุป ทางเลือกที่ต้องการนำไปใช้คือ

.....

เกียรติบัตร

มอบให้

ให้ไว้ ณ วันที่..... เดือน มกราคม พ.ศ. 2554

.....
ผู้ดำเนินกิจกรรม

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินตนเอง

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/..... อายุ.....ปี เพศ ชาย หญิง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ส่วนที่ 1 ประเมินความรู้สึกที่มีในขณะนี้

คำชี้แจง ประโยคข้างล่างต่อไปนี้ เป็นประโยคที่บรรยายเกี่ยวกับนักเรียน ให้นักเรียนอ่านแต่ละประโยคและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เรียงตามลำดับให้ตรงกับนักเรียนที่สุด โดยไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด และโปรดอย่าใช้เวลาในแต่ละข้อให้มากเกินไป

ในขณะนี้...	ไม่มีเลย	มีบ้าง	มีปานกลาง	มีมาก
ตอนที่ 1 แบบสำรวจความโกรธแบบสภาวะ จำนวน 12 ข้อ ดังนี้				
1. ฉันรู้สึกโกรธมาก				
2. ฉันรู้สึกว่าถูกทำให้ขุ่นเคือง				
3. ฉันรู้สึกโมโห				
4. ฉันรู้สึกอยากจะตะโกนใส่ใครสักคน				
5. ฉันรู้สึกอยากทำลายสิ่งของ				
6. ฉันรู้สึกโกรธจัด				
7. ฉันรู้สึกอยากทุบตีใครบางคน				
8. ฉันรู้สึกอยากสบถ				
9. ฉันรู้สึกรำคาญ				
10. ฉันรู้สึกอยากเตะใครบางคน				
11. ฉันต้องการจะทุบตีบางสิ่งบางอย่างให้แตก ละเอียด				
12. ฉันรู้สึกอยากกรีดร้อง				

ส่วนที่ 2 ประเมินลักษณะโดยทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

คำชี้แจง ประโยคข้างล่างต่อไปนี้ เป็นประโยคที่บรรยายเกี่ยวกับนักเรียน ให้นักเรียนอ่านแต่ละประโยคและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เรียงตามลำดับให้ตรงกับนักเรียนที่สุด โดยไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และโปรดอย่าใช้เวลาในแต่ละข้อให้มากเกินไป

โดยทั่วไปแล้ว...	เกือบ ไม่เคยเลย	มีบางครั้ง	เกิด บ่อยครั้ง	เกือบ เสมอๆ หรือ เป็นประจำ
ตอนที่ 2 แบบสำรวจความโกรธแบบลักษณะ จำนวน 9 ข้อ ดังนี้				
13. ฉันฉุนเฉียวง่าย				
14. ฉันอารมณ์ไม่ดี				
15. ฉันโกรธง่าย				
16. ฉันรู้สึกโกรธเมื่อฉันต้องรอคอยเพราะความ ผิดพลาดของผู้อื่น				
17. ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่องานที่ฉันคิดว่าทำได้ดี แต่ไม่ได้รับการยอมรับ				
18. ฉันรู้สึกโกรธเป็นพินเป็นไฟ				
19. ฉันจะพูดจาหยาบค้ายและทำร้ายจิตใจผู้อื่น เมื่อฉันโกรธจัด				
20. ฉันจะรู้สึกโกรธมากเมื่อฉันถูกตำหนิต่อหน้า ผู้อื่น				
21. ฉันรู้สึกโกรธจัดเมื่อฉันทำงานอย่างดีแต่ถูก ประเมินว่าไม่ดี				

ส่วนที่ 3 ประเมินการแสดงออกโดยทั่วไปเมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธหรือโมโหมาก

คำชี้แจง ประโยคข้างล่างต่อไปนี้เป็นประโยคที่บรรยายเกี่ยวกับปฏิกิริยาของนักเรียนเมื่อมีความรู้สึกโกรธหรือโมโหมาก ให้นักเรียนอ่านแต่ละประโยคและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เรียงตามลำดับให้ตรงกับนักเรียนที่สุด ซึ่งเมื่อมีความรู้สึกโกรธหรือโมโหมากโดยปกติแล้วนักเรียนจะมีปฏิกิริยาหรือแสดงออกในรูปแบบที่บรรยายไว้บ่อยเพียงใด โดยไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และโปรดอย่าใช้เวลาในแต่ละข้อให้มากเกินไป

เมื่อรู้สึกโกรธหรือโมโหมาก...	ไม่มีเลย	มีบ้าง	มีปานกลาง	มีมาก
ตอนที่ 3 แบบสำรวจการแสดงความรู้สึกโกรธและการควบคุมความรู้สึกโกรธ จำนวน 23 ข้อ ดังนี้				
22. ฉันแสดงความรู้สึกโกรธออกมา				
23. ฉันเคียดดาลในใจแต่ไม่แสดงออกมา				
24. ฉันรู้สึกอยากร้องไห้				
25. ฉันไม่ติดต่อพบปะกับผู้คน				
26. ฉันแสดงอาการบึ้งบึ้ง เช่น กระแทกประตู				
27. ฉันโต้เถียงกับผู้อื่น				
28. ฉันรู้สึกโกรธแต่ไม่แสดงออกมา				
29. ฉันทำลายสิ่งที่ทำให้ฉันหงุดหงิด				
30. ฉันสามารถหยุดยั้งความรู้สึกโกรธได้				
31. ฉันสงบใจได้เร็วกว่าผู้อื่น				
32. ฉันพยายามจะอดทนอดกลั้น				
33. ถ้ามีใครบางคนที่ทำให้ฉันหงุดหงิด ฉันจะบอกให้เขารู้ว่าฉันรู้สึกอย่างไร				
34. ฉันเก็บความรู้สึกโกรธเอาไว้				
35. ฉันทำลายทุกสิ่งที่ทำให้ฉันโกรธ				
36. ฉันควบคุมความรู้สึกโกรธของฉันได้				
37. ฉันพยายามจะสงบใจด้วยตนเอง				
38. เมื่อฉันรู้สึกโกรธฉันจะหายใจเข้าลึกๆและผ่อนคลาย				
39. ฉันพยายามระงับการแสดงอาการไม่พอใจ				
40. ฉันพยายามสงบใจ				
41. ฉันลดความรู้สึกโกรธให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้				
42. ฉันทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้สงบใจ				
43. ฉันพยายามจะผ่อนคลาย				
44. ฉันทำบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้ฉันผ่อนคลาย				

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/..... อายุ.....ปี เพศ ชาย หญิง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

คำชี้แจง ประโยคข้างล่างต่อไปนี้เป็นประโยคที่บรรยายเกี่ยวกับนักเรียน ให้นักเรียนอ่านแต่ละประโยคและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เรียงตามลำดับให้ตรงกับนักเรียนที่สุด โดยไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด และโปรดอย่าใช้เวลาในแต่ละข้อให้มากเกินไป

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 29 ข้อ ดังนี้					
1. บางครั้งฉันไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะทำร้ายคนอื่นได้					
2. ถ้าฉันโดนยั่วเย้ามากๆฉันอาจจะทำร้ายคนอื่นได้					
3. ถ้ามีใครบางคนทำร้ายฉันจะตอบโต้กลับ					
4. ฉันคิดว่าฉันทะเลาะวิวาทน้อยกว่าคนอื่น ๆ					
5. ถ้าฉันต้องใช้วิธีการที่รุนแรงในการปกป้องความถูกต้องของฉัน ฉันก็จะทำ					
6. มีใครหลายคนกดดันฉัน จนฉันต้องลุกขึ้นสู้					
7. ฉันคิดว่าไม่มีเหตุผลที่ดีในการทำร้ายผู้อื่น					
8. ฉันถูกคุกคามจากคนรู้จัก					
9. เมื่อฉันโกรธคลุ้มคลั่งฉันจะทำลายสิ่งของ					
10. ฉันบอกเพื่อนอย่างเปิดเผยถ้าฉันไม่เห็นด้วยกับพวกเขา					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
11. ฉันรู้สึกว่าตนเองมักจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่นบ่อยๆ					
12. เมื่อฉันรู้สึกรำคาญคนอื่น ฉันจะบอกพวกเขาว่าฉันคิดยังไงกับพวกเขา					
13. ฉันไม่สามารถจะหาข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลได้เมื่อไม่มีใครเห็นด้วยกับฉัน					
14. เพื่อนของฉันบอกว่าฉันมักจะมีความคิดเห็นขัดแย้งคนอื่น					
15. ฉันรู้สึกโกรธง่ายแต่หายเร็ว					
16. เมื่อฉันรู้สึกโกรธ ฉันก็จะแสดงพฤติกรรมกวนประสาท					
17. บางครั้งฉันรู้สึกว่าอยากจะหุนหันออกไปจากเหตุการณ์นั้นก่อนที่จะบันดาลโทสะ					
18. ฉันเป็นคนใจเย็น					
19. บางครั้งเพื่อนของฉันคิดว่าฉันเป็นคนขี้โมโห					
20. บางครั้งฉันรู้สึกโกรธเป็นฟืนเป็นไฟโดยไม่มีเหตุผล					
21. ฉันรู้สึกว่าควบคุมอารมณ์ของตนเองเป็นเรื่องยุ่งยาก					
22. บางครั้งฉันรู้สึกอิจฉาริษยาคนอื่น					
23. บางครั้งฉันรู้สึกว่าอยากเอาการกระทำต่างๆของคนอื่นที่ไม่เป็นธรรมกับฉันออกไปจากชีวิต					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
24. ฉันรู้สึกว่าคนอื่น ๆ ได้พักอยู่ตลอดเวลา					
25. ฉันสงสัยว่าทำไมบางครั้งฉันรู้สึกขมขื่นเกี่ยวกับบางเรื่อง					
26. ฉันรู้ว่าเพื่อนแอบนินทาฉันลับหลัง					
27. ฉันรู้สึกหวาดระแวงคนแปลกหน้าที่มีความเป็นมิตรมากเกินไป					
28. บางครั้งฉันรู้สึกว่าคนอื่นแอบหัวเราะเยาะฉัน					
29. เมื่อคนอื่นทำตัวดีเป็นพิเศษฉันมักจะสงสัยว่าเขาต้องการอะไร					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็นประจำ
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาของวัยรุ่น จำนวน 47 ข้อ ดังนี้					
30. ฉันใช้เวลาในการแต่งตัวนานเกินไป					
31. ฉันมาโรงเรียนสายหรือเข้าเรียนช้า					
32. ฉันมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถลเมื่อถึง เวลารับประทานอาหาร					
33. ฉันมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถลเมื่อถึง เวลาเรียน					
34. ฉันคิดว่าฉันขาดมารยาทที่ดีในการ รับประทานอาหาร					
35. ฉันคิดว่าฉันขาดมารยาทที่ดีในห้องเรียน					
36. ฉันปฏิเสธอาหารที่ผู้ปกครองเตรียมให้					
37. ฉันปฏิเสธที่จะช่วยทำงานบ้านเมื่อ ผู้ปกครองขอให้ช่วย					
38. ฉันปฏิเสธที่จะช่วยทำความสะอาด ห้องเรียนเมื่อเพื่อนหรือครูขอให้ช่วย					
39. ฉันนอนดึก					
40. ฉันมักจะนั่งสัปหงกในชั่วโมงเรียน					
41. ฉันแอบหลับในห้องเรียน					
42. ฉันไม่ทำตามกฎระเบียบที่บ้าน					
43. ฉันไม่ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
44. หากไม่ชู้ว่าจะโดนลงโทษฉันก็จะไม่เชื่อ ฟังผู้ปกครอง					
45. หากไม่ชู้ว่าจะโดนลงโทษฉันก็จะไม่เชื่อ ฟังครู					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็นประจำ
46. ฉันจะแสดงพฤติกรรมต่อต้านเมื่อผู้อื่นบอกให้ทำบางสิ่งบางอย่าง					
47. ฉันโต้แย้งกับผู้ปกครองเกี่ยวกับกฎระเบียบ					
48. ฉันโต้แย้งกับครูเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน					
49. ฉันมีอาการเกรี้ยวกราด					
50. ฉันโกรธเมื่อผู้อื่นไม่ทำตามฉัน					
51. ฉันพูดโต้เถียงผู้ใหญ่					
52. ฉันมักจะบ่นพึมพำ					
53. ฉันร้องไห้ง่าย					
54. ฉันแผลบเสียงหรือกรี๊ดร้องบ่อยครั้ง					
55. ฉันทำร้ายผู้ปกครอง					
56. ฉันทำร้ายครู					
57. ฉันทำลายของเล่นหรือสิ่งของอื่นๆ					
58. ฉันไม่ดูแลทะนุถนอมของเล่นและสิ่งของอื่นๆ					
59. ฉันเคยลักขโมยสิ่งของ					
60. ฉันพูดโกหก					
61. ฉันชอบแกล้งหรือแหย่เด็กคนอื่นๆ					
62. ฉันมักจะโต้เถียงกับเพื่อนวัยเดียวกัน					
63. ฉันมักจะโต้เถียงกับพี่น้อง					
64. ฉันตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับเพื่อน					
65. ฉันตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกายกับพี่น้อง					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
66. ฉันมุ่งความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างต่อเนื่อง					
67. ฉันมักจะสร้างความเดือดร้อนให้กับ ผู้ปกครอง					
68. ฉันมักจะสร้างความเดือดร้อนให้กับครู					
69. จิตใจของฉันว่าุ่นได้ง่าย					
70. ฉันจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่นาน					
71. ฉันล้มเลิกความตั้งใจก่อนที่งานจะสำเร็จ					
72. ฉันไม่สามารถรู้สึกสนุกสนานได้เมื่อต้อง อยู่คนเดียว					
73. การจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ยาก สำหรับฉัน					
74. ฉันมักจะกระวนกระวายหรืออยู่ไม่นิ่ง					
75. ฉันปีศาจวรดทินอน					
76. ฉันขออนุญาตครูไปเข้าห้องน้ำบ่อยๆหรือ ไปที่ละนานๆ					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็นประจำ
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 21 ข้อ ดังนี้					
77. ฉันมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน					
78. คนอื่นชื่นชอบฉันและได้รับความ สนุกสนานเมื่ออยู่กับฉัน					
79. ฉันกล่าวขอบคุณเมื่อใครบางคนทำสิ่ง ดีๆให้ฉัน					
80. ฉันเตะหรือต่อยตีใครบางคนที่ทำให้ฉัน โกรธ					
81. ฉันเป็นคนจู้จี้					
82. ฉันมักจะผลัดกันกับผู้อื่นในการทำ กิจกรรมต่างๆ					
83. เมื่อฉันเข้ากลุ่ม คนอื่นขอให้ฉันออกไป หรือขอให้ฉันอยู่ห่างๆ					
84. ฉันไม่เล่นตามกติกา					
85. ฉันฟังคนอื่นเวลาพวกเขาคุยกัน					
86. ฉันแบ่งเกมและของเล่นให้คนอื่น					
87. ฉันกล่าวว่า"ขอโทษ"เมื่อทำให้คนอื่น ได้รับอุบัติเหตุจนบาดเจ็บ					
88. เมื่อฉันเห็นคนอื่นเล่นเกมอยู่ ฉันจะเข้า ไปขอเล่นด้วยหากฉันอยากเล่น					
89. ฉันผูกมิตรได้ง่าย					
90. ฉันพูดขอโทษเมื่อทำให้ใครบางคนเสีย ผลประโยชน์					
91. ฉันเดินไปหาคนอื่นและชวนเขาสนทนา					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
92. ฉันคิดว่าคนอื่นไม่ชอบฉัน					
93. ฉันพูดแทรกหรือพูดตัดบทในขณะที่คนอื่นกำลังพูด					
94. คนอื่นชวนฉันเล่นด้วยบ่อยครั้ง					
95. ฉันช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ					
96. ฉันชวนให้คนอื่นเล่นด้วยบ่อยครั้ง					
97. เวลาพูดฉันจะพูดเสียงดังมาก					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 25 ข้อ ดังนี้					
98. ฉันมีความรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหา					
99. ฉันคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน					
100. ฉันกระวนกระวายและไม่มั่นใจเมื่อต้องตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ					
101. ฉันไม่รู้สึกล้มเหลวหากการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว					
102. ฉันจะกระทำตามความคิดแรกที่เข้ามา					
103. ฉันมีความเชื่อว่าปัญหานี้สามารถแก้ได้					
104. ฉันวิเคราะห์สถานการณ์และระบุอุปสรรคในการแก้ปัญหา					
105. ฉันรู้สึกผิดหวังถ้าความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว					
106. ฉันพยายามเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปให้นานที่สุดเท่าที่เป็นไปได้					
107. ฉันไม่ได้ใช้เวลาในการประเมินผลการแก้ปัญหาทั้งหมดอย่างรอบคอบ					
108. ฉันมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา					
109. ความยากของปัญหาทำให้ฉันรู้สึกแย่					
110. ฉันจะจัดการเกี่ยวกับปัญหาเท่าที่จะเป็นไปได้					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับนักเรียน (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
111. ฉันเลือกทำตามความคิดแรกที่ฉันว่าดีแล้ว					
112. ฉันหลีกเลี่ยงการคิดเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น					
113. ฉันได้พิจารณาถึงความรู้สึกของตนเองเพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหาที่ดีกว่า					
114. ฉันเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปจนกระทั่งสายเกินไป					
115. ฉันหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน					
116. ฉันไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือกในการแก้ปัญหา					
117. ฉันได้ประเมินถึงสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง					
118. ฉันพิจารณาและเปรียบเทียบผลที่ตามมาในแต่ละทางเลือกในการแก้ปัญหา					
119. เมื่อเจอปัญหาฉันจะเริ่มรู้สึกหุดหู่จนไม่สามารถทำอะไรต่อไปได้					
120. ฉันตัดสินใจจากความรู้สึกเล็กๆโดยไม่ได้สรุปประมวลความคิด					
121. ฉันใช้วิธีการที่เป็นระบบเพื่อเปรียบเทียบทางเลือกต่างๆในการแก้ปัญหา					
122. ฉันตระหนักถึงเป้าหมายของการแก้ปัญหา					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ผู้ปกครองของ ชื่อ (นักเรียน)..... นามสกุล.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/..... อายุ.....ปี เพศ (นักเรียน) ชาย หญิง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

คำชี้แจง ประโยคข้างล่างต่อไปนี้เป็นประโยคที่บรรยายเกี่ยวกับนักเรียน ให้ท่านอ่านแต่ละประโยคและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เรียงตามลำดับให้ตรงกับนักเรียนที่สุด โดยไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และโปรดอย่าใช้เวลาในแต่ละข้อให้มากเกินไป

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 25 ข้อ ดังนี้					
1. บางครั้งนักเรียนไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะโจมตีหรือทำร้ายคนอื่นได้					
2. ถ้านักเรียนโดนยั่วยุมากๆ นักเรียนอาจจะทำร้ายคนอื่นได้					
3. หากมีใครบางคนทำร้ายนักเรียน นักเรียนจะตอบโต้กลับ					
4. ผู้ปกครองคิดว่านักเรียนทะเลาะวิวาทน้อยกว่าคนอื่นๆ					
5. ถ้านักเรียนต้องใช้วิธีการที่รุนแรงในการปกป้องความถูกต้องของตนเอง นักเรียนก็จะทำ					
6. ถ้ามีใครหลายคนกดดันนักเรียน นักเรียนก็จะลุกขึ้นสู้					
7. นักเรียนรู้สึกผิด เสียใจเมื่อทำร้ายผู้อื่น					
8. นักเรียนถูกคุกคามจากคนรู้จัก					
9. เมื่อนักเรียนโกรธคลุ้มคลั่งนักเรียนจะทำลายสิ่งของ					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด
10. นักเรียนบอกผู้ปกครองอย่างเปิดเผยถ้า นักเรียนไม่เห็นด้วย					
11. นักเรียนมักจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่นบ่อยๆ					
12. เมื่อนักเรียนรู้สึกรำคาญคนอื่น นักเรียน จะบอกเขาอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา					
13. นักเรียนไม่สามารถจะหาข้อโต้แย้งอย่าง มีเหตุผลได้เมื่อไม่มีใครเห็นด้วยกับนักเรียน					
14. นักเรียนมักจะมีความคิดเห็นขัดแย้งคน อื่น					
15. นักเรียนโกรธง่ายแต่หายเร็ว					
16. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธ นักเรียนก็จะแสดง พฤติกรรมกวนประสาท					
17. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธมากมักจะหุนหัน ออกไปจากเหตุการณ์นั้นก่อนที่จะบันดาล โทษ					
18. นักเรียนเป็นคนใจเย็น					
19. นักเรียนเป็นคนขี้โมโห					
20. บางครั้งนักเรียนรู้สึกโกรธเป็นฟืนเป็นไฟ โดยไม่มีเหตุผล					
21. นักเรียนควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ยาก					
22. บางครั้งนักเรียนรู้สึกอิจฉาริษยาคนอื่น					
23. นักเรียนรู้สึกขมขื่นเกี่ยวกับบางเรื่อง					
24. นักเรียนมีความกังวลว่าจะโดนนิทาลับ หลัง					
25. นักเรียนรู้สึกหวาดระแวงคนแปลกหน้า					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บาง ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาของวัยรุ่น จำนวน 36 ข้อ ดังนี้ 26. นักเรียนมักใช้เวลาในการแต่งตัวนาน เกินไป					
27. นักเรียนมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถล เมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร					
28. นักเรียนขาดมารยาทที่ดีในการ รับประทานอาหาร					
29. นักเรียนปฏิเสธอาหารที่ผู้ปกครองเตรียม ให้					
30. นักเรียนปฏิเสธที่จะช่วยทำงานบ้านเมื่อ ถูกขอให้ช่วย					
31. นักเรียนนอนดึก					
32. นักเรียนไม่ยอมเข้านอนเมื่อถึงเวลา					
33. นักเรียนไม่ทำตามกฎระเบียบที่บ้าน					
34. หากไม่เชื่อว่าคะแนนลงโทษนักเรียนก็จะไม่ เชื่อฟังผู้ปกครอง					
35. นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมต่อต้านเมื่อ บอกให้ทำบางสิ่งบางอย่าง					
36. นักเรียนโต้แย้งกับผู้ปกครองเกี่ยวกับ กฎระเบียบ					
37. นักเรียนรู้สึกโกรธเมื่อไม่ได้ทำตามที่ ต้องการ					
38. นักเรียนมีอาการเกรี้ยวกราด					
39. นักเรียนพูดโต้เถียงผู้ใหญ่					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็นประจำ
40. นักเรียนมักจะบ่นพึมพำ					
41. นักเรียนร้องไห้ง่าย					
42. นักเรียนแฉะเสียงหรือกรี๊ดร้องบ่อยครั้ง					
43. นักเรียนทำร้ายผู้ปกครอง					
44. นักเรียนทำลายของเล่นหรือสิ่งของอื่นๆ					
45. นักเรียนไม่ดูแลทะนุถนอมของเล่นและ สิ่งของอื่นๆ					
46. นักเรียนลักขโมยสิ่งของ					
47. นักเรียนพูดโกหก					
48. นักเรียนแกล้งหรือยุแหย่เด็กคนอื่น ๆ					
49. นักเรียนมักจะโต้เถียงกับเพื่อนวัย เดียวกัน					
50. นักเรียนมักจะโต้เถียงกับพี่น้อง					
51. นักเรียนตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกาย กับเพื่อน					
52. นักเรียนตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกาย กับพี่น้อง					
53. นักเรียนมุ่งความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างต่อเนื่อง					
54. นักเรียนมักจะสร้างความรบกวนแก่ ผู้ปกครอง					
55. จิตใจของนักเรียนว่าวุ่นได้ง่าย					
56. นักเรียนมักจะจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ ไม่นาน					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
57. นักเรียนมักจะล้มเลิกความตั้งใจก่อนที่ งานจะสำเร็จ					
58. นักเรียนจะไม่รู้สึกสนุกสนานเมื่อต้องอยู่ คนเดียว					
59. การจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ยาก สำหรับนักเรียน					
60. นักเรียนมักจะกระวนกระวายหรืออยู่ไม่ นิ่ง					
61. นักเรียนบัสสาวะรดที่นอน					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 20 ข้อ ดังนี้					
62. นักเรียนมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน					
63. นักเรียนพูดขอบคุณเมื่อคนอื่นทำสิ่งดีๆ ให้ตนเอง					
64. นักเรียนเตะหรือต่อยตีคนที่ทำให้โกรธ					
65. นักเรียนเป็นคนจู้จี้					
66. นักเรียนมักจะผลัดกันกับผู้อื่นในการทำ กิจกรรมต่างๆ					
67. นักเรียนมักจะไม่ทำอะไรตามกติกาที่ ตกลงไว้					
68. นักเรียนฟังคนอื่นเมื่อพวกเขาคุยกัน					
69. นักเรียนแบ่งเกมและของเล่นให้คนอื่น					
70. นักเรียนกล่าวว่า"ขอโทษ"เมื่อทำให้คน อื่นได้รับอุบัติเหตุจนบาดเจ็บ					
71. เมื่อเห็นคนอื่นเล่นเกมอยู่ นักเรียนจะเข้าไป ขอเล่นด้วยหากนักเรียนอยากเล่น					
72. นักเรียนผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่าย					
73. นักเรียนกล่าวคำขอโทษเมื่อทำให้ใคร บางคนเสียผลประโยชน์					
74. นักเรียนเดินไปหาคนอื่นและชวนเขา สนทนาก่อน					
75. นักเรียนคิดว่าคนอื่นไม่ชอบตนเอง					
76. นักเรียนพูดแทรกหรือพูดตัดบทในขณะที่ คนอื่นกำลังพูด					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
77. มีคนชวนนักเรียนเล่นด้วยบ่อยครั้ง					
78. นักเรียนช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขาต้องการ ความช่วยเหลือ					
79. นักเรียนชวนให้คนอื่นเล่นด้วยบ่อยครั้ง					
80. นักเรียนพูดเสียงดังมาก					
81. นักเรียนมักจะเก็บตัวอยู่คนเดียว					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ ดังนี้ 82. นักเรียนรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
83. นักเรียนคิดเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาคือแตกต่างกัน					
84. นักเรียนกระวนกระวายและไม่มั่นใจเมื่อต้องตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ					
85. นักเรียนไม่รู้สึกล้มเหลวจากการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว					
86. นักเรียนมีความเชื่อว่าปัญหาสามารถแก้ไขได้					
87. นักเรียนได้วิเคราะห์สถานการณ์และระบุอุปสรรคในการแก้ปัญหา					
88. นักเรียนรู้สึกผิดหวังถ้าความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว					
89. นักเรียนมักจะพยายามหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา					
90. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการประเมินผลการแก้ปัญหาทั้งหมดอย่างรอบคอบ					
91. นักเรียนมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา					
92. ความยากของปัญหาทำให้นักเรียนรู้สึกแย่					
93. นักเรียนจะจัดการเกี่ยวกับปัญหาเท่าที่จะเป็นไปได้					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
94. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาโดยไม่ปรึกษาคนอื่น					
95. นักเรียนเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปจนกระทั่งสายเกินไป					
96. นักเรียนหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน					
97. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือกในการแก้ปัญหา					
98. นักเรียนพิจารณาและเปรียบเทียบผลที่ตามมาในแต่ละทางเลือกในการแก้ปัญหา					
99. เมื่อเจอปัญหานักเรียนจะเริ่มรู้สึกหุนหันไม่สามารถทำอะไรต่อไปได้					
100. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาจากความรู้สึกดีๆ โดยไม่ได้สรุปประมวลความคิด					
101. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด					
102. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้ปัญหาไม่ได้ผล					
103. นักเรียนขาดการไตร่ตรองในการตัดสินใจมากเกินไป					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ชื่อ (นักเรียน)..... นามสกุล.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/..... เพศ (นักเรียน) ชาย หญิง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

คำชี้แจง ประโยคข้างล่างต่อไปนี้เป็นประโยคที่บรรยายเกี่ยวกับนักเรียน ให้ท่านอ่านแต่ละประโยคและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เรียงตามลำดับให้ตรงกับนักเรียนที่สุด โดยไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และโปรดอย่าใช้เวลาในแต่ละข้อให้มากเกินไป

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 25 ข้อ ดังนี้					
1. บางครั้งนักเรียนไม่สามารถควบคุมตนเองที่จะโจมตีหรือทำร้ายคนอื่นได้					
2. ถ้านักเรียนโดนยั่วยุมากๆ นักเรียนอาจจะทำร้ายคนอื่นได้					
3. หากมีใครบางคนทำร้ายนักเรียน นักเรียนจะตอบโต้กลับ					
4. ครูคิดว่านักเรียนทะเลาะวิวาทน้อยกว่าคนอื่น ๆ					
5. ถ้านักเรียนต้องใช้วิธีการที่รุนแรงในการปกป้องความถูกต้องของตนเอง นักเรียนก็จะทำ					
6. ถ้ามีใครหลายคนกดดันนักเรียน นักเรียนก็จะลุกขึ้นสู้					
7. นักเรียนรู้สึกผิด เสียใจเมื่อทำร้ายผู้อื่น					
8. นักเรียนถูกคุกคามจากคนรู้จัก					
9. เมื่อนักเรียนโกรธคลุ้มคลั่งนักเรียนจะทำลายสิ่งของ					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
10. นักเรียนบอกคนอื่นอย่างเปิดเผยถ้า นักเรียนไม่เห็นด้วย					
11. นักเรียนมักจะไม่เห็นด้วยกับคนอื่นบ่อยๆ					
12. เมื่อนักเรียนรู้สึกไร้ค่าคนอื่น นักเรียน จะบอกเขาอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา					
13. นักเรียนไม่สามารถจะหาข้อโต้แย้งอย่าง มีเหตุผลได้เมื่อไม่มีใครเห็นด้วยกับนักเรียน					
14. นักเรียนมักจะชอบมีความคิดเห็นขัดแย้ง คนอื่น					
15. นักเรียนโกรธง่ายแต่หายเร็ว					
16. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธ นักเรียนก็จะแสดง พฤติกรรมกวนประสาท					
17. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธมากมักจะหุนหัน ออกไปจากสถานการณ์นั้นก่อนที่จะบันดาล โทสะ					
18. นักเรียนเป็นคนใจเย็น					
19. นักเรียนเป็นคนขี้โมโห					
20. บางครั้งนักเรียนรู้สึกโกรธเป็นฟืนเป็นไฟ โดยไม่มีเหตุผล					
21. นักเรียนควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ยาก					
22. บางครั้งนักเรียนรู้สึกอิจฉาริษยาคนอื่น					
23. นักเรียนรู้สึกขมขื่นเกี่ยวกับบางเรื่อง					
24. นักเรียนมีความกังวลว่าจะโดนนิทาลับ หลัง					
25. นักเรียนรู้สึกหวาดระแวงคนแปลกหน้า					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาของวัยรุ่น จำนวน 34 ข้อ ดังนี้ 26. นักเรียนมาโรงเรียนสายหรือเข้าห้องเรียน ช้า					
27. นักเรียนมักจะเดินทอดน่องหรือเถลไถล เมื่อถึงเวลาเรียน					
28. นักเรียนขาดมารยาทที่ดีในห้องเรียน					
29. นักเรียนรับประทานอาหารที่ไม่มี ประโยชน์					
30. นักเรียนปฏิเสธที่จะช่วยทำความสะอาด ห้องเรียนเมื่อเพื่อนหรือครูขอให้ช่วย					
31. นักเรียนมักจะนั่งหลับในชั่วโมงเรียน					
32. นักเรียนแอบหลับในห้องเรียน					
33. นักเรียนไม่ทำตามกฎระเบียบของ โรงเรียน					
34. หากไม่เชื่อว่าคะแนนลงโทษนักเรียนก็จะไม่ เชื่อฟังครู					
35. นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมต่อต้านเมื่อ บอกให้ทำบางสิ่งบางอย่าง					
36. นักเรียนโต้แย้งกับครูเกี่ยวกับกฎระเบียบ ของโรงเรียน					
37. นักเรียนรู้สึกโกรธเมื่อไม่ได้ทำตามที่ ต้องการ					
38. นักเรียนมีอาการเกรี้ยวกราด					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
39. นักเรียนพูดโต้เถียงผู้ใหญ่					
40. นักเรียนมักจะบ่นพึมพำ					
41. นักเรียนร้องไห้ง่าย					
42. นักเรียนมักจะแผดเสียงหรือกรี๊ดร้อง บ่อยครั้ง					
43. นักเรียนทำร้ายครู					
44. นักเรียนทำลายสิ่งของในห้องเรียนหรือใน โรงเรียน					
45. นักเรียนไม่ดูแลทะนุถนอมสิ่งของต่างๆ					
46. นักเรียนมีพฤติกรรมก่อกวน					
47. นักเรียนมีพฤติกรรมการพูดโกหก					
48. นักเรียนแกล้งหรือขู่แหย่เด็กคนอื่น ๆ					
49. นักเรียนโต้เถียงกับเพื่อนๆ หรือนักเรียนใน โรงเรียน					
50. นักเรียนตบ ตี ชกต่อย ทำร้ายร่างกาย กับเพื่อน					
51. นักเรียนมุ่งความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างต่อเนื่อง					
52. นักเรียนมักจะสร้างความรบกวนแก่ครู					
53. จิตใจของนักเรียนว่าวุ่นได้ง่าย					
54. นักเรียนจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่ นาน					
55. นักเรียนมักจะล้มเลิกความตั้งใจก่อนที่ งานจะสำเร็จ					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บาง ครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
56. นักเรียนจะไม่รู้สึกสนุกสนานเมื่อต้องอยู่ คนเดียว					
57. การจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ยาก สำหรับนักเรียน					
58. นักเรียนมักจะกระวนกระวายหรืออยู่ไม่ นิ่ง					
59. นักเรียนขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำบ่อยๆ หรือไปเข้าห้องน้ำที่ละนานๆ					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
ตอนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางสังคม จำนวน 20 ข้อ ดังนี้					
60. นักเรียนมองหน้าคนอื่นเมื่อคุยกัน					
61. นักเรียนกล่าวขอบคุณเมื่อคนอื่นทำสิ่งดีๆ ให้ตนเอง					
62. นักเรียนเตะหรือต่อยตีคนที่ทำให้โกรธ					
63. นักเรียนเป็นคนจู้จี้					
64. นักเรียนรู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ คนอื่น					
65. นักเรียนมักจะไม่ทำอะไรตามกติกาที่ตกลง ไว้					
66. นักเรียนฟังคนอื่นเมื่อพวกเขาคุยกัน					
67. นักเรียนแบ่งเกมและของเล่นให้คนอื่น ๆ					
68. นักเรียนกล่าวว่า"ขอโทษ"เมื่อทำให้คน อื่นได้รับอุบัติเหตุจนบาดเจ็บ					
69. เมื่อเห็นคนอื่นเล่นเกมอยู่ นักเรียนจะเข้าไป ขอเล่นด้วยหากนักเรียนอยากเล่น					
70. นักเรียนผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่าย					
71. นักเรียนกล่าวขอโทษเมื่อทำให้ใครบางคน เสียผลประโยชน์					
72. นักเรียนเดินไปหาคนอื่นและชวนเขา สนทนาก่อน					
73. นักเรียนคิดว่าคนอื่นไม่ชอบตนเอง					
74. นักเรียนพูดแทรกหรือพูดตัดบทในขณะที่ คนอื่นกำลังพูด					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

อาการ พฤติกรรม หรือความรู้สึก	ไม่เคย เลย	ค่อนข้าง จะไม่เคย	เป็น บางครั้ง	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ประจำ
75. มีคนชวนนักเรียนเล่นด้วยบ่อยครั้ง					
76. นักเรียนช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเขาต้องการ ความช่วยเหลือ					
77. นักเรียนชวนให้คนอื่นเล่นด้วยกัน บ่อยครั้ง					
78. นักเรียนพูดเสียงดังมาก					
79. นักเรียนมักจะเก็บตัวอยู่คนเดียว					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
ตอนที่ 4 แบบประเมินการแก้ปัญหาทางสังคม จำนวน 22 ข้อ ดังนี้ 80. นักเรียนรู้สึกกลัวเมื่อต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
81. นักเรียนคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาคือแตกต่างกัน					
82. นักเรียนกระวนกระวายและไม่มั่นใจเมื่อต้องตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ					
83. นักเรียนไม่รู้สึกล้มเหลวจากการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว					
84. นักเรียนมีความเชื่อว่าปัญหาสามารถแก้ไขได้					
85. นักเรียนได้วิเคราะห์สถานการณ์และระบุอุปสรรคในการแก้ปัญหา					
86. นักเรียนรู้สึกผิดหวังถ้าความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว					
87. นักเรียนมักจะพยายามหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา					
88. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการประเมินผลการแก้ปัญหาทั้งหมดอย่างรอบคอบ					
89. นักเรียนมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา					
90. ความยากของปัญหาทำให้นักเรียนรู้สึกแย่					
91. นักเรียนจะจัดการเกี่ยวกับปัญหาเท่าที่จะเป็นไปได้					

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 4 ด้าน สำหรับครู (ต่อ)

ลักษณะโดยทั่วไป	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
92. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาโดยไม่ปรึกษาคนอื่น					
93. นักเรียนเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปจนกระทั่งสายเกินไป					
94. นักเรียนหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน					
95. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือกในการแก้ปัญหา					
96. นักเรียนพิจารณาและเปรียบเทียบผลที่ตามมาในแต่ละทางเลือกในการแก้ปัญหา					
97. เมื่อเจอปัญหานักเรียนจะเริ่มรู้สึกหดหู่และทำอะไรต่อไม่ได้					
98. นักเรียนตัดสินใจแก้ปัญหาจากความรู้สึกเล็กๆ โดยไม่ได้สรุปประมวลความคิด					
99. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด					
100. นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้ปัญหาไม่ได้ผล					
101. นักเรียนขาดการไตร่ตรองในการตัดสินใจมากเกินไป					

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGPRE	กลุ่มทดลอง	20	2.0100	.34409	.07694
	กลุ่มควบคุม	20	2.2010	.32756	.07324

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGPRE	Equal variances assumed	.058	.811	-1.798	38	.080	-.1910	.10623
	Equal variances not assumed			-1.798	37.908	.080	-.1910	.10623

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGOUTPR	กลุ่มทดลอง	20	2.0180	.31524	.07049
	กลุ่มควบคุม	20	2.2005	.42513	.09506

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGOUTPR	Equal variances assumed	2.558	.118	-1.542	38	.131	-.1825	.11834
	Equal variances not assumed			-1.542	35.044	.132	-.1825	.11834

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGINPR	กลุ่มทดลอง	20	2.1245	.30552	.06832
	กลุ่มควบคุม	20	2.3170	.39716	.08881

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGINPR	Equal variances assumed	.636	.430	-1.718	38	.094	-.1925	.11204
	Equal variances not assumed			-1.718	35.655	.094	-.1925	.11204

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGCONPR	กลุ่มทดลอง	20	2.3915	.44534	.09958
	กลุ่มควบคุม	20	2.4355	.43876	.09811

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGCONPR	Equal variances assumed	.145	.705	-.315	38	.755	-.0440	.13979
	Equal variances not assumed			-.315	37.992	.755	-.0440	.13979

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGPO	กลุ่มทดลอง	20	1.8320	.25949	.05802
	กลุ่มควบคุม	20	2.5980	.34525	.07720

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGPO	Equal variances assumed	2.911	.096	-7.932	38	.000	-.7660	.09657
	Equal variances not assumed			-7.932	35.273	.000	-.7660	.09657

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGOUTPO	กลุ่มทดลอง	20	1.8580	.37652	.08419
	กลุ่มควบคุม	20	2.4745	.40555	.09068

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGOUTPO	Equal variances assumed	.105	.748	-4.982	38	.000	-.6165	.12374
	Equal variances not assumed			-4.982	37.792	.000	-.6165	.12374

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGINPO	กลุ่มทดลอง	20	2.0320	.23442	.05242
	กลุ่มควบคุม	20	2.4575	.53200	.11896

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGINPO	Equal variances assumed	11.977	.001	-3.273	38	.002	-.4255	.12999
	Equal variances not assumed			-3.273	26.110	.003	-.4255	.12999

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGCONPO	กลุ่มทดลอง	20	2.7370	.35956	.08040
	กลุ่มควบคุม	20	2.2315	.37975	.08492

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGCONPO	Equal variances assumed	.194	.662	4.323	38	.000	.5055	.11694
	Equal variances not assumed			4.323	37.887	.000	.5055	.11694

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGFO	กลุ่มทดลอง	20	1.8540	.32248	.07211
	กลุ่มควบคุม	20	2.2960	.43523	.09732

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGFO	Equal variances assumed	.844	.364	-3.649	38	.001	-.4420	.12112
	Equal variances not assumed			-3.649	35.030	.001	-.4420	.12112

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGOUTFO	กลุ่มทดลอง	20	1.8670	.44418	.09932
	กลุ่มควบคุม	20	2.1665	.43273	.09676

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGOUTFO	Equal variances assumed	.212	.648	-2.160	38	.037	-.2995	.13866
	Equal variances not assumed			-2.160	37.974	.037	-.2995	.13866

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGINFO	กลุ่มทดลอง	20	1.9665	.27888	.06236
	กลุ่มควบคุม	20	2.1755	.42086	.09411

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGINFO	Equal variances assumed	1.302	.261	-1.851	38	.072	-.2090	.11289
	Equal variances not assumed			-1.851	32.988	.073	-.2090	.11289

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ANGCONFO	กลุ่มทดลอง	20	2.5080	.37535	.08393
	กลุ่มควบคุม	20	2.2080	.51002	.11404

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ANGCONFO	Equal variances assumed	.369	.547	2.119	38	.041	.3000	.14160
	Equal variances not assumed			2.119	34.914	.041	.3000	.14160

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGPRE	2.0100	20	.34409	.07694
	กลุ่มทดลอง ANGPO	1.8320	20	.25949	.05802

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGPRE - ANGPO	.1780	.20877	.04668	3.813	19	.001

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGPO	1.8320	20	.25949	.05802
	ANGFO	1.8540	20	.32248	.07211

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGPO - ANGFO	-.0220	.33183	.07420	-.296	19	.770

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGPRE	2.0100	20	.34409	.07694
	ANGFO	1.8540	20	.32248	.07211

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGPRE - ANGFO	.1560	.37855	.08465	1.843	19	.081

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGOUTPR	2.0180	20	.31524	.07049
	ANGOUTPO	1.8580	20	.37652	.08419

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGO UTPR - ANGO UTPO	.1600	.41021	.09173	1.744	19	.097

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGOUTPO	1.8580	20	.37652	.08419
	ANGOUTFO	1.8670	20	.44418	.09932

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGO UTPO - ANGO UTFO	-.0090	.53403	.11941	-.075	19	.941

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGOUTPR	2.0180	20	.31524	.07049
	ANGOUTFO	1.8670	20	.44418	.09932

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGO UTPR - ANGO UTFO	.1510	.38592	.08629	1.750	19	.096

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGINPR	2.1245	20	.30552	.06832
	ANGINPO	2.0320	20	.23442	.05242

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGINPR - ANGINPO	.0925	.35731	.07990	1.158	19	.261

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGINPO	2.0320	20	.23442	.05242
	ANGINFO	1.9665	20	.27888	.06236

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGINPO - ANGINFO	.0655	.34053	.07615	.860	19	.400

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGINPR	2.1245	20	.30552	.06832
	ANGINFO	1.9665	20	.27888	.06236

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGINPR - ANGINFO	.1580	.47338	.10585	1.493	19	.152

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGCONP R	2.3915	20	.44534	.09958
	ANGCONP O	2.7370	20	.35956	.08040

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGCO NPR - ANGCO NPO	-.3455	.22911	.05123	-6.744	19	.000

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGCONPO	2.7370	20	.35956	.08040
	ANGCONFO	2.5080	20	.37535	.08393

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGCO NPO - ANGCO NFO	.2290	.43035	.09623	2.380	19	.028

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGCONPR	2.3915	20	.44534	.09958
	ANGCONFO	2.5080	20	.37535	.08393

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGCO NPR - ANGCO NFO	-.1165	.45244	.10117	-1.152	19	.264

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGPRE	2.2010	20	.32756	.07324
กลุ่ม ควบคุม	ANGPO	2.5980	20	.34525	.07720

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGPRE - ANGPO	-.3970	.33561	.07504	-5.290	19	.000

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGPO	2.5980	20	.34525	.07720
	ANGFO	2.2960	20	.43523	.09732

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGPO - ANGFO	.3020	.38056	.08510	3.549	19	.002

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGPRE	2.2010	20	.32756	.07324
	ANGFO	2.2960	20	.43523	.09732

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGPRE - ANGFO	-.0950	.32435	.07253	-1.310	19	.206

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGOUTPR	2.2005	20	.42513	.09506
	ANGOUTPO	2.4745	20	.40555	.09068

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGO UTPR - ANGO UTPO	-.2740	.54697	.12231	-2.240	19	.037

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGOUTPO	2.4745	20	.40555	.09068
	ANGOUTFO	2.1665	20	.43273	.09676

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGO UTPO - ANGO UTFO	.3080	.58458	.13072	2.356	19	.029

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGOUTPR	2.2005	20	.42513	.09506
	ANGOUTFO	2.1665	20	.43273	.09676

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGO UTPR - ANGO UTFO	.0340	.62217	.13912	.244	19	.810

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGINPR	2.3170	20	.39716	.08881
	ANGINPO	2.4575	20	.53200	.11896

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGINPR - ANGINPO	-.1405	.47505	.10622	-1.323	19	.202

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGINPO	2.4575	20	.53200	.11896
	ANGINFO	2.1755	20	.42086	.09411

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGINPO - ANGINFO	.2820	.70295	.15719	1.794	19	.089

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGINPR	2.3170	20	.39716	.08881
	ANGINFO	2.1755	20	.42086	.09411

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGINPR - ANGINFO	.1415	.51241	.11458	1.235	19	.232

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGCONPR	2.4355	20	.43876	.09811
	ANGCONPO	2.2315	20	.37975	.08492

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGCONPR - ANGCONPO	.2040	.37079	.08291	2.460	19	.024

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGCONPO	2.2315	20	.37975	.08492
	ANGCONFO	2.2080	20	.51002	.11404

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGCONPO - ANGCONFO	.0235	.52288	.11692	.201	19	.843

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ANGCONPR	2.4355	20	.43876	.09811
	ANGCONFO	2.2080	20	.51002	.11404

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ANGCONPR - ANGCONFO	.2275	.70388	.15739	1.445	19	.165

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME1PRรวม	กลุ่มทดลอง	20	2.5525	.27474	.06143
	กลุ่มควบคุม	20	2.6825	.28077	.06278

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME1PRรวม	Equal variances assumed	.002	.966	-1.480	38	.147	-.1300	.08784
	Equal variances not assumed			-1.480	37.982	.147	-.1300	.08784

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME2PRรวม	กลุ่มทดลอง	20	2.2140	.32528	.07273
	กลุ่มควบคุม	20	2.4035	.34675	.07754

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME2PRรวม	Equal variances assumed	.035	.852	-1.783	38	.083	-.1895	.10631
	Equal variances not assumed			-1.783	37.846	.083	-.1895	.10631

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME3PRรวม	กลุ่มทดลอง	20	3.2130	.29569	.06612
	กลุ่มควบคุม	20	3.2160	.36213	.08098

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME3PRรวม	Equal variances assumed	.168	.684	-.029	38	.977	-.0030	.10454
	Equal variances not assumed			-.029	36.539	.977	-.0030	.10454

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME4PRรวม	กลุ่มทดลอง	20	2.9940	.22281	.04982
	กลุ่มควบคุม	20	3.0235	.27687	.06191

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME4PRรวม	Equal variances assumed	2.423	.128	-.371	38	.713	-.0295	.07947
	Equal variances not assumed			-.371	36.338	.713	-.0295	.07947

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME1POรวม	กลุ่มทดลอง	20	2.2990	.20178	.04512
	กลุ่มควบคุม	20	2.7315	.35064	.07841

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME1POรวม	Equal variances assumed	6.070	.018	-4.781	38	.000	-.4325	.09046
	Equal variances not assumed			-4.781	30.340	.000	-.4325	.09046

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME2POรวม	กลุ่มทดลอง	20	2.1325	.25888	.05789
	กลุ่มควบคุม	20	2.5890	.31091	.06952

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME2POรวม	Equal variances assumed	.400	.531	-5.046	38	.000	-.4565	.09047
	Equal variances not assumed			-5.046	36.793	.000	-.4565	.09047

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME3POรวม	กลุ่มทดลอง	20	3.1815	.31194	.06975
	กลุ่มควบคุม	20	3.0740	.30884	.06906

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME3POรวม	Equal variances assumed	.055	.816	1.095	38	.280	.1075	.09816
	Equal variances not assumed			1.095	37.996	.280	.1075	.09816

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME4POรวม	กลุ่มทดลอง	20	3.3790	.22692	.05074
	กลุ่มควบคุม	20	3.0350	.20720	.04633

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME4POรวม	Equal variances assumed	.191	.664	5.006	38	.000	.3440	.06871
	Equal variances not assumed			5.006	37.690	.000	.3440	.06871

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME1FOรวม	กลุ่มทดลอง	20	2.3325	.25429	.05686
	กลุ่มควบคุม	20	2.7055	.25773	.05763

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME1FOรวม	Equal variances assumed	.393	.534	-4.607	38	.000	-.3730	.08096
	Equal variances not assumed			-4.607	37.993	.000	-.3730	.08096

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME2FOรวม	กลุ่มทดลอง	20	2.2100	.37598	.08407
	กลุ่มควบคุม	20	2.5570	.30803	.06888

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME2FOรวม	Equal variances assumed	1.336	.255	-3.193	38	.003	-.3470	.10868
	Equal variances not assumed			-3.193	36.584	.003	-.3470	.10868

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME3FOLรว	กลุ่มทดลอง	20	3.0165	.40663	.09093
	กลุ่มควบคุม	20	2.9740	.30417	.06801

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME3FOLรว	Equal variances assumed	5.276	.027	.374	38	.710	.0425	.11355
	Equal variances not assumed			.374	35.193	.710	.0425	.11355

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ME4FOรวม	กลุ่มทดลอง	20	3.2690	.26612	.05951
	กลุ่มควบคุม	20	2.9605	.22788	.05096

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
ME4FOรวม	Equal variances assumed	.211	.649	3.938	38	.000	.3085	.07834
	Equal variances not assumed			3.938	37.121	.000	.3085	.07834

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME1PR מגור	2.5525	20	.27474	.06143
	ME1PO מגור	2.2990	20	.20178	.04512

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME1PRמגור - ME1POמגור	.2535	.26342	.05890	4.304	19	.000

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME1PO מגור	2.2990	20	.20178	.04512
	ME1FO מגור	2.3325	20	.25429	.05686

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME1POמגור - ME1FOמגור	-.0335	.25875	.05786	-.579	19	.569

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME1PR מגור	2.5525	20	.27474	.06143
	ME1FO מגור	2.3325	20	.25429	.05686

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME1PRמגור - ME1FOמגור	.2200	.29387	.06571	3.348	19	.003

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME2PR រក្សា	2.2140	20	.32528	.07273
	ME2PO រក្សា	2.1325	20	.25888	.05789

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME2PRរក្សា - ME2POរក្សា	.0815	.24639	.05509	1.479	19	.155

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME2PO រក្សា	2.1325	20	.25888	.05789
	ME2FO រក្សា	2.2100	20	.37598	.08407

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME2POរក្សា - ME2FOរក្សា	-.0775	.26539	.05934	-1.306	19	.207

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME2PRរក្សា	2.2140	20	.32528	.07273
	ME2FOរក្សា	2.2100	20	.37598	.08407

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME2PRរក្សា - ME2FOរក្សា	.0040	.26670	.05964	.067	19	.947

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME3PRဘက်	3.2130	20	.29569	.06612
	ME3POဘက်	3.1815	20	.31194	.06975

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME3PRဘက် - ME3POဘက်	.0315	.51522	.11521	.273	19	.787

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME3POဘက်	3.1815	20	.31194	.06975
	ME3FOLဘက်	3.0165	20	.40663	.09093

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME3POဘက် - ME3FOLဘက်	.1650	.43099	.09637	1.712	19	.103

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME3PRဘက်	3.2130	20	.29569	.06612
	ME3FOLဘက်	3.0165	20	.40663	.09093

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME3PRဘက် - ME3FOLဘက်	.1965	.50000	.11180	1.758	19	.095

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME4PR ME4PO	2.9940	20	.22281	.04982
		3.3790	20	.22692	.05074

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME4PR ME4PO	-.3850	.33322	.07451	-5.167	19	.000

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME4PO ME4FO	3.3790	20	.22692	.05074
		3.2690	20	.26612	.05951

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME4PO ME4FO	.1100	.31631	.07073	1.555	19	.136

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME4PR ME4FO	2.9940	20	.22281	.04982
		3.2690	20	.26612	.05951

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME4PR ME4FO	-.2750	.39907	.08924	-3.082	19	.006

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME1PRรวม	2.6825	20	.28077	.06278
กลุ่ม ควบคุม	ME1POรวม	2.7315	20	.35064	.07841

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME1PRรวม - ME1POรวม	-.0490	.34110	.07627	-.642	19	.528

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME1POรวม	2.7315	20	.35064	.07841
	ME1FOรวม	2.7055	20	.25773	.05763

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME1POรวม - ME1FOรวม	.0260	.21775	.04869	.534	19	.600

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME1PRรวม	2.6825	20	.28077	.06278
	ME1FOรวม	2.7055	20	.25773	.05763

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME1PRรวม - ME1FOรวม	-.0230	.31888	.07130	-.323	19	.751

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME2PR ME2PO	2.4035	20	.34675	.07754
	ME2PO ME2FO	2.5890	20	.31091	.06952

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME2PR ME2PO - ME2PO ME2FO	-.1855	.41685	.09321	-1.990	19	.061

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME2PO ME2FO	2.5890	20	.31091	.06952
	ME2FO ME2PR	2.5570	20	.30803	.06888

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME2PO ME2FO - ME2FO ME2PR	.0320	.28594	.06394	.500	19	.622

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME2PR ME2FO	2.4035	20	.34675	.07754
	ME2FO ME2PR	2.5570	20	.30803	.06888

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME2PR ME2FO - ME2FO ME2PR	-.1535	.40700	.09101	-1.687	19	.108

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME3PR ကွက်	3.2160	20	.36213	.08098
	ME3PO ကွက်	3.0740	20	.30884	.06906

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME3PR ကွက် - ME3PO ကွက်	.1420	.33483	.07487	1.897	19	.073

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME3PO ကွက်	3.0740	20	.30884	.06906
	ME3FOL ကွက်	2.9740	20	.30417	.06801

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME3PO ကွက် - ME3FOL ကွက်	.1000	.26654	.05960	1.678	19	.110

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME3PR ကွက်	3.2160	20	.36213	.08098
	ME3FOL ကွက်	2.9740	20	.30417	.06801

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME3PR ကွက် - ME3FOL ကွက်	.2420	.42849	.09581	2.526	19	.021

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME4PR ME4PO	3.0235	20	.27687	.06191
		3.0350	20	.20720	.04633

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME4PR ME4PO	-.0115	.30280	.06771	-.170	19	.867

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME4PO ME4FO	3.0350	20	.20720	.04633
		2.9605	20	.22788	.05096

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME4PO ME4FO	.0745	.25636	.05732	1.300	19	.209

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ME4PR ME4FO	3.0235	20	.27687	.06191
		2.9605	20	.22788	.05096

Paired Samples Test

		Paired Differences			t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
Pair 1	ME4PR ME4FO	.0630	.31565	.07058	.893	19	.383

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวยศยา เชาวลิตรธำรง เกิดวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2527 ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2551 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2552